

تہفسیری رہوان

بۇ تېگە يىشتى قورۇن

بہرگی [۶]

نووسینای

مہ لہ مہ خمودہ کی گہ لآہ یی

جزئی [II]

منتدى اقرأ الثقافي

www.iqra.ahlamontada.com

تەفسیری رەوان

بۆ تیگەیشتنی قورئان

بەرگی شەشەم

نووسینی

مەلا مەحمودی گەلاڵەیی

جزمی (۱۱)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تەفسیری رەوان بۆ تیگەشتنی قورئان.

نووسینی: مەلا مەحموودی گەلەلەیی.

چاپی یەكەم.

چاپخانەى ئۆفیسىتى تیشك.

تیزار: (۵۰۰) دانە.

ژمارەى سپاردن : (۲۹۹) ى سالى (۲۰۰۰).

مافی چاپکردن پارێزراوه و تەنھا ھى نووسەرە.

چاپ و پیت چینی : مەلەبەندى كۆمپيوتهرى ئاویژه-سایمانی.

لَیْیَرسِینَهُوَه لَهو خاوهن سامانو به توانایانه ی به بی عوزری رهوا

خۆیان له چوون بو غهزا پاشدا

﴿إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَسْتَعِزُّونَكَ وَهُمْ أَغْنِيَاءُ رِضْوًا بِأَنْ يَكُونُوا

مَعَ الْخَوَالِفِ وَطَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ﴾ (۹۳)

له ئایه تی پیشوودا فهرمووی: ﴿مَا عَلَى الْحَسَنِ مِنْ سَبِيلٍ﴾ ئیستاش بو تهواوکردنی ئەو باسه پهروهردگار بریاری خۆی بهرامبهر نهوانه ده ده ده کا که خاوهن سامانو راخیلو تیشوو چه کی پتویستو له شساعو ته ندروستن. ده فهرمووی: ﴿إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَسْتَعِزُّونَكَ وَهُمْ أَغْنِيَاءُ﴾ واته: ده رگای لۆمهو سهرزه نشت له سهر چاکه کاران نیه، به لککوو ریگای لۆمهو لیپرسینه وهو سهرزه نشتکردن بهرووی ئەو که سانه دا ناچوو غه که ده وله مه ندو خاوهن تواناو له شساعن، ده توانن ولاغی سواریو تیشوو چه کی پتویست دابین بکهن، که چی داوای ئیزن ده که نو ده یانه وی پیغه مبه ر ﴿عوزری نار ه وایان به ره و بزانو ئیزنیان بدا. نهوانه عوزریان نیهو بیانوویان ناحقه و جیگای سهرزه نشتو لیپرسنه وه نو تاوانبارن، چونکه ﴿رِضْوًا بِأَنْ يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ﴾ ریگایان به خۆیان داوه له گه ئ نافرته و مندالو شه لو سه قه ته و په که وه ته کان دا بمیننه وه، رازین له پیتری نهو بی ده سه لاتو که م نه ندامانه بو میردرین، قبوولی زه لیلی و سهر شوپی ده که نو پیاوه تی و مه ردایه تی بیان تیدا نیه، حیزی سه لاهه تی بیان هه لبرارد وه، چاوشو پرو و ره روخاوو دله ته پیانه، ئیتر له ناکامی نه م هه لو ئیستو نامه ردیه یان دا خه ساره ته مند ی هه ردوو جیهان بوون ﴿وَوَطَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ﴾ خودا دل ی مو ر کردوون خیری تی ناچی و رووناکی روهی تی ناکا، سهریان لی شیواوه و نازانن به رزه وه ندییان له چی دایه، نازانن جیهاد چهند سوود مه ند ه بو دونیاو قیامه تیان، نهوان له تاوان دا نقووم بوونو خۆیان لی گوم بووه، هه ست به خراپی ناکامی خۆیان ناکه ن.

بهراستی خساره تمهندن! هستی جیا کردنه وهی خیرو شهریان تیدا کزو
لاوازه، فمرقی سوودو قازانجی خویان ناکهن، خساره تمهندی دونیاو قیامه تن:
له دونیادا کۆمه لیککی قیزه ونو لاکه و تهی کۆمه لن، له قیامه تیشدا سزای دۆزه خ
چاوه روانیانه.

عوزر هیئانه وهی مونا فیقان و خۆپاشده رانی غه زای ته بووک و

سویند خواردنی به دروویان

يَعْتَذِرُونَ إِلَيْكُمْ إِذَا رَجَعْتُمْ إِلَيْهِمْ قُلْ لَا تَعْتَذِرُوا لَنْ تُؤْمِنَ لَكُمْ

قَدْ نَبَأْنَا اللَّهُ مِنْ أَخْبَارِكُمْ وَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ ثُمَّ تُرَدُّونَ

إِلَى عِلِيمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٩٤﴾

سَيَخْلِفُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ إِذَا انْقَلَبْتُمْ إِلَيْهِمْ لِتُعْرِضُوا عَنْهُمْ فَأَعْرِضُوا

عَنْهُمْ إِنَّهُمْ رَجِسٌ وَمَآ وَنَهُمْ جَهَنَّمَ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٩٥﴾

يَخْلِفُونَ لَكُمْ لِتَرْضَوْا عَنْهُمْ فَإِنْ تَرْضَوْا عَنْهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَرْضَىٰ عَنِ

الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴿٩٦﴾

دهرباره ی سه به بی نزوولی نهم نایه ته، له ئیبنو عه بیاسیان گیراوه ته وه
ده فمرموی: نهم نایه ته دهرباره ی (الجدای کورپی قهیسرو موعه تته بی کورپی
قوشه یرو هاوه لانی دوور وویان هاتۆته خواری، هه شتا پیاو بوون، پیغه مبه ر ﷺ
فرمانی به موسولمانان کرد که گه رانه وه بۆ مه دینه هاوشینی نه و کۆمه له
مونا فیه نه که نو ده نگیان لی دابهرن.

قه تاده ده لئی: دهر باره ی عه بدوللای کوری توبه ی هاتووه ته خواری، له م
روه وه که دوا گه پانه وه ی بۆ مه دینه سویندی بۆ پیغه مبه ر ﷺ خوارد، همرگیز
لی ی دوانه که وی سهر پیچی نه کا، داواشی لی کرد که ره زامه ندی خوی پی
بیه خشی. به لام واده ی خوی به جی نه هیئا واده به خیلاف دهر چوو.

په یوه ندی نیوان ته م نایه تانه و نایه ته کانی پیشوو له م روه وه یه: که له
نایه ته کانی پیشوودا په روه ردگار سهرزه نشتی نه وانه ی کرد: که عوزرو بیانوی
ناره وایان داده تاشین، عوزری نه وانه شی قبول کرد که له راستی دا خاوه ن عوزر
بوون، ته مجار هه وای به موسولمانان ده دا: که تاکامی نه و مونافیقانه ی له
غه زای ته بووک خویان دواخستوه چونه و چون ده بی، ته مه ش هه وائیکی
غه بی به و پیش وه خت په روه ردگار به پیغه مبه ری راگه یاندو پاشانیش هاته دی.
ده فرموی: ﴿يَعْتَذِرُونَ إِلَيْكُمْ إِذَا رَجَعْتُمْ إِلَيْهِمْ﴾ ته ی کومه لی موسولمانان!
بزانن: که نیوه له غه زای ته بووک گه پانه وه، نه و مونافیقانه دینه لاتازو پاکانه تان
بۆ ده که نه و عوزرتان بۆ دیننه وه، چندان برو بیانوو ده دۆزنه وه بۆ پاساودانه وه ی
نه چوونیان بۆ غه زای ته بووک! ﴿قُلْ لَا تَعْتَذِرُوا لَنْ تُؤْمِنُ لَكُمْ﴾ ته ی
موحه ممه د! پتیا بلی: عوزر مه هیئنه وه، بیانوو مه دۆزنه وه، تیمه همرگیزاو
همرگیز پرواتان پی ناکه ی نه و عوزرتان قبول نیه و ته وه ی ده یلین: راست ناکه ن! که
پرواشتان پی ناکه ین همر به هه واته نیه به لکوو ﴿قَدْ نَبَأْنَا اللَّهُ مِنْ أَخْبَارِكُمْ﴾
پیش وه خت له پرگه ی سروشه وه په روه ردگار بری نه ینی و حالو چۆنیه تی نیوه ی به
پیغه مبه ری خوی راگه یاندوه، نیازو مه به سستی گلاوتان، سهر پیچی و نافه رمانی و
دژایه تیکردنتان بۆ حق له لایه ن خوداوه به تیمه گه شتووه. ﴿وَسَيَرَى اللَّهُ
عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ﴾ له وه به ولاره خودا و پیغه مبه ری خودا کرده وه کانتان ده بینن;
واته: کرده وه کانتان له دونیادا بۆ خه لک دهر ده که وی، دواروژتان: له بمرده و امبوون
له سهر نیفاق، یان توبه کردنو وازه ییان له دوور وویی ده زاندری بۆ خه لک
دهر ده که وی: واته: کرده وه گرنگه، سویند خواردنو قسه ی بی کرده وه هیچ

بایه خیکی نیه، جا نه گهر تۆبه تان کردو وازتان له دوورووی هینا، به کرده وه چه سپاندان: که تۆبه کردنه که تان به راسته، نه وه خودا تۆبه که تان لی قبولن ده کاو له تاوانی له وه پیشتان خوش ده بی، پیغه مبه ریش وه کوو موسولمانانی راستگوو راستان مامه له تان له گهل ده کا!

خۆ نه گهر ههر سوور بسون له سهر نیفاقو دوورووی و بازارپی دووروویستان رهواج بی دا، نه وه پیغه مبه ر ﷺ بهو شیوهی خودا فرمانی بی ده کا، مامه له تان له گهل ده کا، جیهاد له دژتان راده گه یه نی و توندو تیژیتان له گهل ده نوینی و وه کوو برا کافره کانی ترتان حیسابتان بو ده کا!

﴿ثُمَّ تَوَدُّونَ إِلَىٰ عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ﴾ پاشان روژی قیامت ده گهر پندرنه وه بو لای په وه ردگاری ناگادارو زانا به هه موو شتیکی نه یینی و ناشکرا، ده گهر پندرنه وه بو لای خودایه کی و ده زانی چی له دلی خوتان دا ده شیرنه وه چی ناشکرا ده کهن، ناشکراو په نامه کی بو نهو چوون یه که، جا نهو کاته هه والتان ده داتی: چیتان کردوه و چ هه لوئستیکتان نواندوه، به گویره ی نیازو مه به ستو کرده وه کانتان تۆله تان لی ده ستینی و پاداشتان ده داته وه، دلنیا بن سزاو تۆله ستاندنه وه ی دووروو له هی کافر سه ختیره و له دۆزه خدا شوئنیان له هی کافران ناخوشتیره. نه وه تا: په وه ردگار له نایه تیکی تردا ده فرموی: ﴿إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ﴾ النساء/ ١٤٥

نایه ته که ناماژه ی نه وه ی تیدایه: که پیویسته مروژ خۆ له هه موو کردارو گوفتاریک بیاریزی که عوزری بو به یینیته وه، له فرموده ی پیغه مبه ریش دا هاتوه فرمویه تی: (إِيَّاكَ وَ كُلَّ أَمْرٍ يُعْتَدَرُ مِنْهُ) خۆت بیاریزه له ههر کارو گوفتاریک دووایی عوزر هینانه وه ی بو.

نه مجار په وه ردگار هه والی نه وه ده دا: که نهو مونا فیکانه عوزرو بیانوه درۆکانیان به سوئندی درۆ جهخت ده که نه وه ده فرموی: ﴿سَيَخْلِفُونَ بِاللهِ لَكُمْ إِذَا أُنْقِلَبْتُمْ إِلَيْهِمْ لِنَعْرِضُوا عَنْهُمْ﴾ که گه رانه وه بو مه دینه، نهو مونا فیکانه ی

خویان له هاتن بۆ غهزا پاش داوه، دینه لاتان و عوزو بیانوی نه هاتنیان به سویندی به درۆ جهخت ده که نه وه بۆ نه وهی چاویژیان لی بکه نه لۆمه و سهرزه نشتیان نه که نه له سهر ناماده نه بوون و خویاشدانیان و رژی کردنیان له مالبه خشین دا.

﴿فَاعْرِضْهُمَا لِيَإِذَا وَهَرَكِيْپَن، سهرکۆنه یان مه که نه، بایه خیان پی مه ده نو به هیچیان بزائن، چونکه نه وان دلۆ ده روونیان پیسو ژهنگ گرتوه، بیرو باوهریان پووچو به تاله، دلۆ ده روونیان مشتو مان ناکړی و بیرو باوهریان راست ناکه نه وه، که وایی هیچ حیساییکیان بۆ مه که نه ﴿اِنَّهُمْ رَجِسٌ﴾ نه وان دل پیسو ناله بارن، پیوسته خویان لی دووره پهریز بگرن، وه کوو چۆن خۆتان له گول ده پاریزن ناوا پاریزیان لی بکه نه، ﴿وَمَا وَاهُمْ جَهَنَّمُ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَكْسِبُوْنَ﴾ له کوتایی دا جیگایان دۆزه خه، له تۆله ی نه و کرده وانه ی له دونیادا کرد و یانزو بوونه هۆی پیسی و زیاد بوونی پیسی و ژهنگ گرتنی دلۆ ده روونیان!

به کورتی، باییس (عله) بۆ روو وهرگیپرانو گرنگی پی نه دانه که دینیتته وه و ده فمرموی: نه وانه پیسنو دۆزه خین، سهرزه نشتو لۆمه کردن سوودی نیه بۆ یانزو گوپا بوونو نایه نه وه سهر ریبازی راست!!

نه مچار جهخت له سهر دوو روویی به که یان ده کاته وه و ده فمرموی: ﴿يَخْلِفُوْنَ لَكُمْ لِيَرْضَوْا عَنْهُمْ﴾ به درۆ سویندتان بۆ ده خون بۆ نه وهی لییان رازی بنو به وواله ت مامه له ی موسولمانیان له گه ل بکه نه، واته: بۆ نه وهی مامه له کردنه که تان به و شپوه بۆ یان بهرده وام بی، به موسولمانیان حسیب بکه نه. نه مه مه به سستی سهره کی و ههره گرنگی نه وانه و هیچی تریان مه به ست نیه. نه گینا نه گهر نه وان له ناخه وه موسولمان بوونایه مه به سستی سهره کییان به ده سه ته یانانی ره زامه ندی خودا ده بوو.

﴿فَاِنْ تَرْضَوْا عَنْهُمْ فَاِنَّ اللّٰهَ لَا يَرْضٰی عَنِ الْقَوْمِ الْفٰسِقِیْنَ﴾ نه گهر نیوه

لییان رازی بن، رهامندی تیوه چ سوودیکیان پی ناگیه نی، چونکه نهوان بههوی فیسقمهوه له نیو رقو قاری خودادانو خودا سزای دۆزه خی بو ناماده کردوزو، نهوان له چوارچیوهی فرمانی خوداو پیغه مبهه دهه چووزو فاسقن، خوداش ههه گیز له تاقهه گرووی فاسق رازی نیه، که سیکیش خودا لی رازی نه بی رهامندی خه لکی تر سوودی پی ناگیه نی!

تایه ته که رینومایی موسولمانان ده کا: که ره زامه ندی خو یان به مه منافقه کان نه به خشنو به سوئندی به درو زمانی لووسیان هه لئه خه لئه تین، به سه بۆ دوو پروویی و نیفاقی ته وان که خودا شایه تیان له سمر دهاو به درو زنیان داده ئی، به سه: که خودا موسولمانان بۆ ریگای راست شاره زا ده کاو هه لۆیستی پیاوانه و مهردانه قیتره کا.

کافری و دوورویی و نیمانداری عه‌ره‌به دهشته‌کییه‌کان

الْأَعْرَابُ أَشَدُّ كُفْرًا وَنِفَاقًا وَأَجْدَرُ أَلَّا يَعْلَمُوا حُدُودَ مَا
 أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٩٧﴾ وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَنْ
 يَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ مَغْرَمًا وَيَتَرَبَّصُّ بِكُمُ الدَّوَائِرَ عَلَيْهِمْ دَائِرَةُ
 السَّوْءِ ۗ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٩٨﴾ وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ
 وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَيَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ قُرْبَاتٍ عِنْدَ اللَّهِ وَصَلَاتِ الرُّسُولِ
 أَلَا إِنَّهَا قُرْبَةٌ لَّهُمْ سَيُدْخِلُهُمُ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٩٩﴾

پاش تەوہی پەروردگار حالو چۆنیەتی عەرەبەکانی ناو شاری مەدینەیی باس کرد بە موسوڵمانو موناڤیقیانەو، ئەمجار دیتە سەر باسکردنی عەرەبە دەشتەکییەکانی دەرەوہی مەدینە بە کافرو موناڤیقو موسوڵمانانیەو، تیمامی رازی بێی وایە: ئەم نایەتەو نایەتەکانی بێشووش خەطابە لەگەڵ عەرەبە لادییو

ده شته کییه کان.

وه لی رافه کهرانی تری قورشان پییان وایه: نایه ته کانی پیشوو هه موویان
خیطابن له گهل عمره به مونافیه کانی ناو شاری مه دینه، نهم نایه تانه ی تیره ش
ده رباره ی عمره به ده شته کییه دوورووه کانن..

واحیدی ده فرموی: نایه تی ﴿الْأَعْرَابُ أَشَدُّ...﴾ مه به سستی عمره به
ده شته کییه کانی هوزی (اسد) و (غطفان) و عمره به کانی ناو شاری مه دینه به.

نیینو جهریری طه بهری له موجهیده وه ده گپرتیه وه ده لی: نایه تی ﴿وَمِنَ
الْأَعْرَابِ مَنْ يُؤْمِنُ...﴾ ده رباره ی (به نو موقرین) نازل بووه: نهو کومه له ی که
هاتنه خزمهت پیغه مبهبر ﷺ که تیشوو ولاغی سواریان بو دابین بکاو بچن بو
غمازو پیغه مبهبر پی فرموون: من ولاغی سواری نیوهم ده ست ناکه وی و ناتوانم
پیداوستی نیوه دابین بکه مو نهوانیش به دلگرمی و گریانوه گپرانوه و نایه تی
﴿وَلَا عَلَى الَّذِينَ إِذَا مَا اتَّوَكَّلْتُمْ لِيَتَحْمِلَهُمْ...﴾ التوبه/۹۲. ده رباره یان نازل بوو.

له عبدووره حمانی کوری مه عقلی (المنزی) گپردراوه ته وه ده لی: نیمه ده
کهس بووین له بنه ماله ی (مقرن) نهم نایه ته مان ده رباره هاتوته خوار ی.
ده فرموی: ﴿الْأَعْرَابُ أَشَدُّ كُفْرًا وَنِفَاقًا وَأَجْدَرُ أَلَّا يَعْلَمُوا حُدُودَ مَا أَنْزَلَ
اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ﴾ واته: عمره به ده شته کییه کان کوفرو نیفاقیان له عمره بی تر
به هیتره، شیوترن به وه ی که سنووری شهریمهت نه زانن و پابه ندی په یامی
پیغه مبهبر خودا نه بن. چونکه ده شته کی سروشتیان توندترو دلیان ره قتره، نه قام
نه زانترن!

نیمامی نه حمه دو نه بو داوودو تیرمیزی و نه سانی ریوایه تیان کردوه له نیینو
عه به باسه وه له پیغه مبهبر وه که فرموویه تی: (مَنْ سَكَنَ الْبَادِيَةَ جَفَا، وَمَنْ اتَّبَعَ
الصَّيْدَ غَفَلَ، وَمَنْ أَتَى السُّلْطَانَ افْتَتَنَ) که سیک له لادی دانیشی سروشتی
وشک ده بی، که سیک نیچره وان بی له خودا غافل ده بی، که سیک بهرده سستی
پاشابی و له ده ربار ی سولتان دا کار بکا، تووشی فیتنه یی ده بی.

ئەبو داودو بەیەهقی لە ئەبو هورەیرەو بە (مەرفوعی) زێدەییەکیان لەسەر
ئەم فەرموودەییە ریوایەت کردووە دەفەرموی: (وَمَا إِزْدَادَ أَحَدٍ مِنْ سُلْطَانِهِ
قُرْبًا إِلَّا إِزْدَادَ مِنَ اللَّهِ بَعْدًا) چونکە پادشاو مەلیک عادیەن ماستاو کەر لییان
نزیک دەبنەو، رییابازو خۆلەبەرکەر لە دەریایاندا شوێنیان چنگ دەکەوی.

﴿وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ﴾ پەرەردگار زاناو ئاگادارە بە حالو وەزعی بەندەکانی
بە سارانشینو شارنشینیانەو، هەکیمو دانایە لەدانانی شەریعتو یاسا بۆیانو
لەپاداشدانەو ی چاکەکارانو تۆلەستاندەو لەخرابەکاران.

﴿وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَنْ يَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ مَغْرَمًا﴾ هەندیک هەن لەو عەرەبە
دەشتەکییانە برێ مالو سامانی خۆیان دەبەخشن بۆ جیهاد بەریابازی
بەمەبەستی خۆپاراستن و خۆنزیک کردنەو لە موسوڵمانان، پێیان وایە: ئەو هی
دەیبەخشن سەرانی لێ ستاندن و خەسارە تەندییەو گێچەل لەخۆ دوورخستەو هیو
ئەمریکە لەسەر شانیان پێیان خۆش بێ و پێیان ناخۆش بێ و دەبی ئەنجامی بدەن،
پێیان وایە لە دنیاو قیامەتدا سوودی لێ وەرگرن، لە دنیاو ئاشکرایە بە
سەرانیو گێچەل لەخۆ دوورکەوتنەو هی دەزانن، بۆ قیامەتیش ئەوان برۆیان
بەزیندو بوونەو سزاو پاداشی قیامەت نیو بەتەمای پاداش وەرگرتنەو هی روژی
قیامەت نین لەسەر ئەو مالبەخشینە.

ئیمامی ضەحاک دەلی: ئەمانە هۆزی بەنو ئەسەدو هۆزی غەطەفان بوون!
﴿وَيُرَبِّصُ يَكُمُ الدَّوَابُّ﴾ ئەم تاقمە عەرەبە دەشتەکییە مونا فیکە
چاوەروانی ئەو ئەوێ تووشی بەلاو موصیبەتیک بن، هیزو تواناتان ئەمینی، لێ
بکەون و دوژمن بەسەرتاندا زان بێ، ئیتر ئیو ئەوانتان لەبیر بجیتەو
نەتانیڕژیتە سەریان، داوی هاویەشی کردن و مالبەخشینیان لێ نەکەن، ئیتر
ئەوانیش ئەم مالبەخشینە رییابازیەیان لەکۆل بکەوی! لەم سەرانی دانە رزگاریان
بێ، بێگومان ئەوان لەدلی خۆیاندا چاوەروانی ئەو بوون موشریکەکانو
جولەکەکان بەسەر موسوڵمانەکاندا زان ببن، داوی کە لەو ناتومید بوون،

ته مجار چاوه پروانی له دنیا ده چوونی پیغه مبهرو ﷺ بوون، وایان ده زانی نیسلام به له دنیا ده چوونی پیغه مبهرو ﷺ کوتایی دیو موسولمانان نامینن، نیتر نهوان بوخویان ده کهنه نیستراحه ته وه. به لام خه یالیان خاوه و نهو ناواته یان نایه ته دیو دوا کلاوی بابر دو کهوتون!

﴿عَلَيْهِمْ دَاثِرَةُ السَّوْءِ﴾ به لالو موصیبه ته تنگتو چه له مهو ناخوشی به سهو خویاندا بخولیته وه و یه خه ی خویان بگری! نه وه ی چاوه پروانی ده کهن تووشی پیغه مبهرو موسولمانان بی، تووشی خویان بی.

رسته ی ﴿عَلَيْهِمْ دَاثِرَةُ السَّوْءِ﴾ ده گونجی هه والدانو خه بهر بی، ده گونجی دو عالیکردن بی. واته: (انشاء) بی. نیمه به شیوه ی دوعا رافه مان کرد...

بیگومان ته هه واله هاته دی، یان بلین: ته م دوعایه گیرا بوو، به لالو موصیبه ته تنگتو چه له مه یه خه ی خویانی گرتو تووشی تیشکانو ریسوایی بوون، ناواتیان نه هاته دیو به مرز نه گه یشتن!

﴿وَاللّٰهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾ پهروه دگار شهوایه بو نهو قسانه ی له ناو خویاندا ده یلین: که ره نگدانه وه و ده برینی هه ستو شعوروو بیرو باوه ریانه ده بهاره ی مالبه خشینیان، زاناو ناگاداره بهو نیازو مه به ستانه ی: که له ناو دل ی خویاندا ده یشتی نه وه، بابزان: له وه به ولاره خودا حیسانیان له گه ل ده کاو له سهو نهو کردارو گوftarو نیازو مه به ستانه یان توله یان لی ده ستین، یان (خودا شهوایه بو نهو گوftarانه ی له کاتی مالبه خشینه که دا ده یلین، شهوایه بو دوعای به نده کانی لیان، زاناو ناگاداره بهو نیازو مه به ستانه ی له دل ی خویاندا هه شاریان داوه، ده زانی ک ی شیاری یار مه تی و سهو کهوتنه، ک ی شیاری ریسوا کردنو تیشکانه). نمورنه ی ته م نایه ته نایه تیکی تره که ده فمرمو ی: ﴿قُلْ: هَلْ تَرَبُّصُونَ بِنَا اِلَّا اِحْدٰی الْحُسْنٰی، وَ نَحْنُ نَتَرَبَّصُ بِكُمْ اَنْ یُّصِیْبَکُمُ اللّٰهُ بِعَذَابٍ مِّنْ عِنْدِهٖ اَوْ بِاٰیٰتِنَا﴾ التوبه/ ۵۲.

ته مجار پاش ته وه ی حالو وه زعی عمره به ده شته کییه مونا فیه کانی روون

کرده وه، باسی عمره به ده شته کییه خودا ناسه کان ده کاو ده فرموی: ﴿وَمِنْ الْأَعْرَابِ مَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ﴾ ههروه ها له وه عمره به لادی ده شته کییه که سانیک همن، پروایان به خودا ههیه، پییان وایه: هه ره وه خواوه نی بوونه وه ره وه ده سه لاتی ته واو ره های ههیه به ویستی خوی بوونه وه هه لده سورینی، پروایان به هاتنی رۆژی قیامت ههیه: که پاداش و سزای تیدا ده دریتوه، پروایان به خودا به پیغه مبهرو به رۆژی دواپی ریکو پیکو راستو دروسته.

هه ندیک پییان وایه: مبه سه ت به (الأعراف) لی ره دا خیلی جو ههینه و موزهینه به نو ته سه مو خیلی غه فقاره.

موجاهید ده لی: نه وانه: پیوانی به نو موقرینن له هۆزی موزهینه. نه و کومه لهی هاتنه خزمه ت پیغه مبهرو ﴿﴾ داوای تویشوو ولاغی سوارییان کرد بو چون بو غه زای ته بووک. نه وانه: که خودا ده باره یان فرمویه تی: ﴿وَلَا عَلَى الَّذِينَ إِذَا مَا اتَّوَكَّلُوا لِيْتَخَلَّوْا﴾ التوبة/۹۲.

﴿وَيَتَّخِذْ مَا يُنْفِقُ قُرْبَاتٍ عِنْدَ اللَّهِ وَصَلَوَاتِ الرَّسُولِ﴾ نه وانه مالو سامانی خویان ده به خشن له پیانو ره زامه ندی خودا دوو مبه سه ستیان هه:

۱- نزیک بوونه وه له خودا به ده سه ته یانی ره زامه ندی زاتی پیچوونی.

۲- دوعا کردنی پیغه مبهرو ﴿﴾ بۆیان، چونکه پیغه مبهرو ﴿﴾ دوعای بو نه وانه ده کرد که زه کاتی مالی خویان ده داو مالو سامانی خویان ده به خشی داوای لیخوش بوونی خودای بو ده کردن، داوای خیر و به ره که تی بو ده کردن، نه وانیش بهم دوعایانه دلیان داده مرکاو نارامی ده گرت.

نه مجار پهروه ردگار نه وه روون ده کاته وه: که نه و موسولمانانه پاداشیان مسوگهره، شایه دی نه وه یان بو ده دا: که زه ینیان به هه له نه چووه و مال به خشینه که یان سوو ده خشه بۆیان و جی خوی ده گری و ده فرموی: ﴿إِلَّا أَنْهَا قُرْبَةٌ لَهُمْ﴾ تاگادار ببنه وه و بزائن: مال به خشینه که یان له ره حمه ت به خشی

خودایان نزدیک دهکاتوهو دهکونه ژیر ریژنه‌ی بارانی ره‌حمه‌تی تایبه‌تی خویه‌وهو ره‌زامه‌ندی خوی ده‌به‌خشی پئیپانو هیدایه‌تیان د‌دها بۆ به‌رده‌وام بوون له‌سەر ری‌بازی راستو دروست: که ده‌یانگه‌یه‌نی به‌به‌ه‌شتی به‌ریزو نه‌پراوه‌و رازاوه. ﴿إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ بی‌گومان به‌روه‌ردگار لی‌خوش‌بوونو ره‌حمه‌تو به‌زه‌یی به‌رفراوانو بی‌سنوورو بی‌س‌رو ب‌نه، ره‌حمه‌تو لی‌خوش‌بوونی خوی ده‌به‌خشی به‌و به‌ندانه‌ی له‌کردارو گو‌فتاریان‌دا مو‌خلیص و دل‌سۆزن، له‌گونا‌هو که‌م‌ت‌رخه‌می‌یان خوش ده‌بی، هیدایه‌تیان د‌دها بۆ به‌رده‌وام بوون له‌سەر کارو کرده‌وه‌ی باشو به‌سه‌ند! نه‌مه‌ش ده‌بیته‌ هو‌ی نا‌کام‌باشی و به‌ختمه‌وه‌ری د‌واروژ.

پۆلین کردنی دانیش‌توانی مه‌دینه‌و ده‌وروبه‌ری

وَالسَّابِقُونَ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْغَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿۱۰۰﴾ وَمِمَّنْ حَوْلَكُم مِّنَ الْأَعْرَابِ مُنَافِقُونَ وَمِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ مَرَدُوا عَلَى الْإِثْقَالِ لَا تَعْلَمُهُمْ نَحْنُ نَعْلَمُهُمْ سَنُعَذِّبُهُمْ مَّرَّتَيْنِ ثُمَّ يُرَدُّونَ إِلَىٰ عَذَابٍ عَظِيمٍ ﴿۱۰۱﴾ وَعَاخَرُونَ اعْتَرَفُوا بِذُنُوبِهِمْ خَلَطُوا عَمَلًا صَالِحًا وَعَاخَرَ سَيِّئًا عَسَىٰ اللَّهُ أَن يَتُوبَ عَلَيْهِمْ

إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿۱۰۲﴾

ده‌باره‌ی هو‌ی هاتنه‌ خواره‌وه‌ی نایه‌تی ﴿وَالسَّابِقُونَ الْأَوَّلُونَ...﴾ نیمامی رازی ده‌فه‌رمو‌ی: نه‌وه‌ی راستو صد‌حیحه‌ نه‌وه‌یه: که نه‌م نایه‌ته مه‌به‌سه‌تی نه‌و ها‌وه‌لانه‌یه که ده‌ست پی‌ش‌خه‌رو پی‌شه‌نگ بوون بۆ کۆچ‌کردنو

یارمه تیدانی نیسلام.

نایه تی (۱۰۱) به گۆره ی قسه ی به غه وی و واحیدی: که له (کوله بی) یه وه ده گیرنه وه دربارهی خێلی جوههینه وه خێلی موزهینه وه نه شجعه وه نه سلهم وه غه ففار هاتۆته خواری: که دانیشتیوی ده ورهبهری مه دینه بوون.

ده رباره ی نایه تی ﴿وَاٰخِرُوْنَ اَعْرَفُوْا بِذُنُوْبِهِمْ﴾ ئیبنو مەردە وە بهی و ئیبنو نه بی حاتم له ئیبنو عه بیه سه وه ده گیرنه وه: فەرموویه تی: پیغه مبه ر ﴿چوو بۆ غهزا، نه بو لوبابه و پینج که سی تر خۆیان پاش دا دوایی نه بو لوبابه و دوو پیاو له پینج که سه که بیران کرده وه به خۆیان دا هاتنه وه په شیمان بوونه وه، وتیان خۆمان به کۆله که کانی مزگوتسه وه شه ته که ده دین، خۆمان ناکهینه وه تا پیغه مبه ر ﴿خۆی نه یه به دهستی خۆی نه مان کاته وه خۆمان به رله لاکهین!﴾

نه مانه واده ی خۆیان به جۆ هینا و خۆیان شه ته که دا، سێ که سه که ی تریان خۆیان شه ته که نه دا. پیغه مبه ر ﴿له غهزا گه راپه وه، فەرمووی: نه وانه کین خۆیان به و کۆله که نه وه شه ته که داوه؟ پیاویک عمرزی کرد وتی: قوریان! نه وانه نه بو لوبابه و هاو پیکانی، له هاتن بۆ غهزا خۆیان پاش داوه، دوایی په شیمان بوونه وه وه عدیان داوه خۆیان بیه ستنه وه تا ته شریفت نه یان که یسه وه خۆیان ئاوا به شه ته که دراوی به یلنه وه، پیغه مبه ر ﴿فەرمووی: تا فەرمانم له خوداوه پێ نه کری نایانکه مه وه، ئیتر نایه تی ﴿وَاٰخِرُوْنَ اَعْرَفُوْا بِذُنُوْبِهِمْ...﴾ هاته خواری، نه مجار پیغه مبه ر ﴿به رله لای کردنو عوزریانی لێ وەرگرتن. سێ که سه که ی تر مانه وه که خۆیان نه به ستبه وه و باسیان نه کرابوو، نه وانه بوون: که خودا ده رباره یان ده فەرمووی: ﴿وَاٰخِرُوْنَ مُّوَجَّوْنَ لَأَمْرِ اللّٰهِ﴾ ئیتر خه لک ده یانگوت: نه و سێ که سه نه گه ر سروش ده رباره یان نه یه ته خواری و عوزریان لێ وەرناگیری. هه شبوون ده یانگوت: به لکو خودا لێیان خوشبی، تا له دوایی دا نایه تی ﴿وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِيْنَ خَلَفُوْا...﴾ هاته خواری جا پێش نه وه ی بچینه سه ر رافه کردنی نایه ته که کان پێویسته په یوه ندی نه م نایه تانه به هی پێشه وه روون

بکەینەوه. پەيوەندى يەكەش ئەو یه: پەروەردگار لەو پێش ریزی کۆمەڵە
عەرەبێکی روون کردەوه: کە بەمەبەستی خۆ نزیك کردنەوه لەخوداو دوعا کردنی
پێغه مېەر ﷺ بۆیان مالو سامانی خۆیان دەبەخشن، ئەمجار فەضلو ریزی
کۆمەڵێکی تری عەرەبی بەیان کرد: کە لە کۆمەڵی پێشوو ریزدار ترن، پلەو
پایەیان بەرزو شکۆدارترە ئەوانیش کۆمەڵو تاقمی موسولمانە پێشینەکانن کە
دەستەو تاقمی یەكەمی کۆچکارو یارمەتیدەرەن، ئەمجار بەشۆن ئەواندا باسی
حالو چۆنیەتی کۆمەڵێک لە مونا فیکەکانی مەدینەو دەورو بیری دەکا. هەرچەندە
یەکیە کە دەسنیشانیان ناکا، ئەمجار حالو چۆنیەتی کۆمەڵێکی تر باس دەکا: کە
کرداری چاکو خراپیان تیکەڵ کردووەو چاکو خراپیان هەیە، ئەوانە ئومید وایە
تۆبەیان لێ وەرگیری لێخۆشبوونی پەروەردگار بیانگریتەوه.

دەفرموی: ﴿وَالسَّابِقُونَ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ
اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ﴾ پەروەردگار لەم نایەتەدا رەزامەندی خۆی، ئەو بیری
رەزامەندی خۆی رادەگەیەنێ بۆ کۆمەڵێک لە موسولمانانو پاساوی ریزو پلەو
پایەیان بەسەر موسولمانی دیکەدا دەداتەوه، کە نمونەو پێشەنگو دەست
پیشخەر بوون بۆ موسولمانبوونو جیهادو تیکۆشان، ئەوانەش سێ چینی توژن:

یەكەم: موسولمانە دیرینهکان ئەوانە یەكەمجار کۆچیان کرد: کە بریتین:
لەو کۆمەڵە موسولمانانە یێش پەیمانی ناشتی (خودەیبییە) دەست
پیشخەر بوون لە هێجرەتکردنو یارمەتیداندا. ریزدارترین ئەم کۆمەڵە پەسەندە
جوار خەلیفەکانی پێغه مېەر (ابو بکر، عمر، عثمان، علي) ئەمجار ئەو دە
هاوڵە ریزدارەن کە پێغه مېەر ﷺ لەدو نیادا موژدە ی بەهەشتی پێداونو
بە (العشرة المبشرة) بەناوبانگن.

ریزدارترینی ئەم کۆمەڵە جنیشینی یەكەم حەزرەتی ئەبویەكرە ﷺ هاوار بۆ
ئەو کۆمەڵە ی کە خۆیان بە موسولمان دەزانن و دژایەتی ئەم خەلیفە ریزدارە

ده که نه جوینی پی دده دن، په نا به خوا! به راستی نه وانه کۆمه ئیکی گومراو سهرلی شیوان. عه قل و هوشیان تی که چووه، دلیان رهش بووه، چون زات ده که نه له گه ئ هه بوونی نه و هه موو ئایاتی قورئانو فرموده ی پیغه مبهردا: که ده رباره ی فضل و ریزی نه و چینه به ریزی صه حابه هاتوون، چون زات ده که نه ناما قولی بهرام بهر پیاری وه کو حه زره تی نه بو به کر بکه نه؟ دژایه تی که سانی که ده که نه که خودا ره زامه ندی خوی لییان را گه یاندوه. به چ عه قل و بیرو هوشی که دژی زاتی وه کو حه زره تی نه بو به کر حه زره تی عومره و حه زره تی عوسمان، ده دوین و جنیویان ئاراسته ده که نه بوختانو قسه و باسیان بو هه لده به ستن؟ خودا له شه پری نه و کۆمه له گومرایه ی نه مه هه لویستیانه بهرام بهر صه حابه ی خودا لی رازی بوو، بهمانپاریزی!!!

دووهم: ده سته ی یه که می یارمه تیده رانن؛ نه و کۆمه له هاوه له یارمه تیده ره ی ناماده ی په یمانی (عه قبه ی یه که م بوون) که ژماره یان حه وت که س بوو له مینا سالی یازده هه می پیغه مبهرایه تی پیغه مبهردا وه: دوو سال پیش هیجره تی پیغه مبهردا ﷺ په یمانیان له گه ئ پیغه مبهردا به ست. نه مجار هاوه لانی (په یمانی عه قبه ی دوهمن) که ژماره یان حه فتا پیارو دوو نافرته بوون.

سییه م: نه و موسولمانانه ی که شوین نه و موسولمانه دیرینه که وتوون به چاکه کاری و نیمانو گهردن که چیه وه شوین نه و صه حابه خوا لی رازی بوانه که وتوون، کردار و گوشتاریان چاکه کاری به، نه م سی تاقبو ده سته یه (رَضِیَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ) خودا له بیرو باوه رو کردار و گوشتاریان رازی به و طاعت و خودا به رستی یان قبوله و له تاوان و زه لله و خراپه یان خوش بووه، به شه وان ئیسلام گه شه ی کرده و بلاویوته وه، نه وان بوون به گیانو به مان خویان فیدایی کرد؛ نه وانیش له خودا رازین سوپاسگوزاری نیعمه ته کانی ده که نه، رازین به و نیعمه تانه ی خودا له دونیا و قیامه تدا به سه ری دا رشتوون، له شیرکو گومرایی

رزگارى كردون، توفيقى داون بىرهو رىبازى خىرو چاكه ههنگاو بنىن، هيدايه تى داون بۆ حهقو رىبازى راست، سه رىلندى دونياو قيامه تى كردون، ﴿وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا﴾ باغى بههشتى بۆ داناون كه به ژىردارو دره خته كانى دا جوگاي ناو ده كشيرو ته وهنده تى جوانى و رازاوه يى به باغه كانى بههشت ده به خشن، بۆ ههتا ههتايه تى دى ده مېننه وه.

تېيىنى ده كرى: كه شوئىنكه وتنى هاوه لان وه كوو پتويست، ده بى شوئىنكه وتنىكى چاكه كارى نيحسان نامىزى، واته: كرده وه چاكتو نيازىاكتو موخلىص بى بۆ نايىن، نه گهر ههروا بهروالته پهيرهوى ئيسلام بكارو مهرجى نيحسانى تىدا نه بى، به شوئىنكه وتوى هاوه لانى پيغه مبهر ناژمىردى و ناچيته چوارچيوه مەفهوومى نايه تى ﴿كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ﴾ آل عمران / ۱۱۰ حسيب ناكرى!!

ته مجار پهروهر دگار حالو چۆنيه تى كۆمه لىكى تى دانىشتوى مەدينه و ده ورويه روى روون ده كاته وه، ههوالى كۆمه لىك دووروى مەدينه و ده ورو پشته به پيغه مبهر ده دا، وه صفو چۆنيه تىيان راده گه يه نى و ده فەرموى: ﴿وَمَنْ حَوْلَكُمْ مِنَ الْأَعْرَابِ مُنَافِقُونَ وَمِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ مَرَدُوا عَلَى النِّفَاقِ﴾ لهو عمره بانى له ده ورويه روى مەدينه، كه خيلى جو هه ينه وه ته سلهمو غه ففارو ته شجه عن مونافيقو دووروى، ههروه ها هه ندىكى تىيان دانىشتوى ناو شارى مەدينه و دووروى؛ نهك هه دووروى بهس! بهلكو ﴿مَرَدُوا عَلَى النِّفَاقِ﴾ له سر دووروى راهاتوونو تىيدا ماهيرو كارامه ن ﴿لَا تَعْلَمُهُمْ﴾ ته تو نهى موحه مەده! و تىراى زيره كى و لىزانيت نايانناسى و ناتوانى ده ست نيشانيان بكه. ته وهنده وريار پيسرو قىلبازو خوارىزن ناهيلن هه ستىيان پى بكه. ﴿نَحْنُ نَعْلَمُهُمْ﴾ تيمه ده يانناسينو به سر نه ينى و په نامه كيه كانيان دا ناگادارينو پييان ده زانين، ته وان كوفرو دژايه تى له تيو دليان هه شار ده وه نو بهروالته و روكهش خويان وه كوو

موسولمانی موخلیص و راستاڭ پیشان ده دهن ﴿سَنُعَذِّبُهُمْ مُّوتًّیْن﴾ به سمریانه وه ناچی و بزیان سمرناچی له وه به ولاره دوو جار سزایان ده دهین به ریسوا بو و نو مالفه و تاندنیانو منداڭ مردنیان، نه مجار به نازاری کاتی گیانکیشانو عه زابی ناوگۆر، یان به مال لی ستاندنو ماندو کردنی جهسته یان.

نیبنو عه بباس ده فرموی: به نه خوش کهوتنیان له دونیا داو به سزای قیامه تیان.

﴿ثُمَّ یُرَدُّوْنَ اِلٰی عَذَابٍ عَظِیْمٍ﴾ پاشان ده گهر پندرینه وه بۆ ناو سزای دۆزه خ که به نیش و نازارترین سزایه. مه به ست نه وه یه: سزایان دوو چه ندانه و چه ند

چه ندانه ده بی!

نه مجار باسی کۆمه لکی تری دانشتوانی مه دینه و ده وریره ده کا: که مه نافیقی خالیص نین به لکوو کۆمه لکی کرداری چاکه و کرداری خراپه یان تیکه ل به یه ک کرده، نیمانیان هیه و تاوانبارن! ده فرموی: ﴿وَآخِرُونَ اعْتَرَفُوا بِذُنُوبِهِمْ﴾ کۆمه لکی تر هه ن که خۆیان پاشداوه، نه هاتن به درۆ بیانو و به پیننه وه و عوزر خواهی بکه ن، به لکوو دان به تاوانی خۆیان دا ده نینه و ده لّین کاریکی خراپمان نه نجام داو په شیمانین، نه وانه ﴿خُلِطُوا عَمَلًا صَالِحًا وَآخِرَ سَمِيًا﴾ کرداری چاکیان تیکه ل به کرده وه یه کی تری خراب کرده و، جاریک چوون بۆ جیهادو جاریک خۆیان لی پاشداوه، تۆبه و تاوانیان تیکه ل به یه ک کرده، نه وانه ﴿عَسَىٰ اَللّٰهُ اَنْ یَّتُوبَ عَلَیْهُمْ﴾ هومید وایه؛ خودا تۆبه یان لی وهریگری و لییان خوش بی ﴿اِنَّ اَللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِیْمٌ﴾ بیگومان خودا لیبوردو و لیخوشبووه، به ره حبو به زه بییه بۆ نه و که سانه ی تۆبه ده که نو له کرداری خۆیان په شیمانزو سورن له سمر نه وه: که جاریکی تر نه گهر پندره وه بۆ سمر نه و خراپه کارییه یان.

وهرگرتنی زه کاتو قبولکردنی توبه و فدرمان به کاری چاکه
 خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا وَصَلِّ عَلَيْهِمْ إِنَّ صَلَاتَكَ
 سَكَنٌ لَهُمْ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۱۰۳﴾ أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ
 عَنْ عِبَادِهِ وَيَأْخُذُ الصَّدَقَاتِ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿۱۰۴﴾ وَقُلِ
 أَعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ وَسَتُرَدُّونَ إِلَىٰ عِلْمِ
 الْغَيْبِ وَاللَّهِ هُوَ فَاعِلُ كُلِّ شَيْءٍ ﴿۱۰۵﴾

دەریارە ی سەبەب نزولی نایەتی ﴿خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ...﴾ نیینو جەریر
 لە نیینو عەبباسەو دە گێڕێتەو دەلی: کە پیغەمبەر ﷺ نەبو لوباسەو
 هاوڕێیەکانی لە کۆڵەکان کردنەو دانیان نا بەتاوانی خۆیان داو خودا توبە ی لی
 قبول کردن، نیتەر مالو سامانی خۆیان هێنایە خزمەت پیغەمبەر و وتیان: نە ی
 پیغەمبەر ی خودا! ئەمە ئەو مالو سامانە مان بوو: کە بوو بەهۆی دواکەوتنمان
 لە بەشداریکردنی غەزا، بۆمان ببەخشەو داوای لیخۆشبوونمان بۆ بکە. پیغەمبەر
 ﷺ فەرمووی: فەرمانم پێی نەکراو: کە هیچتان لی وەرگیرم، نەمجار
 پەرەردگار نایەتی ﴿خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً...﴾ ی ناردە خواری، نیتەر پیغەمبەر
 ﷺ سیپەکی ماله‌کی لی وەرگرتن.

حەسەنی بەصری دەلی: ئەو مال لی وەرگرتنە قەرەبووی ئەو تاوانەبوو: کە
 نەنجامیان داوو...

کۆمەڵێک لەزانیانی نیسلام پێیان وایە: کە مەبەست بەم نایەتە زە کاتی
 واجبە. بەم پێیە فەرمانی ﴿خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ﴾ هەموو مالو سامانی نادەمیزادان
 دەگێڕێتەو. وشە کە گشتی یەو مەبەست پێی مالو سامانیکی تایبەتی، چونکە
 بڕە مالو سامانیکی هەیه زە کاتی تێدا نیە، وەکوو خانووی سوکناو حەوانەو.

پوشاکو ولاغی سواری و نهم جوړه شتانه، نهمانه مالو سامانزو زه کاتیشیان تیدا نیه.

جا نهم فرمانه همرچنده ناراسته پیغه مبر کراوه تایبه ته به نه ووه و هوکاری نازل بوونه که شی تایبه ته، به لام جینشینه کانی پیغه مبر و فرمانه وایانی موسولمانی دوا نه وانیش ده گریتموه. بویه حذرته تی نه بو به کری صه دیقو باقی هاوه لانی پیغه مبر ﷺ شمریان دژی نهو خیل عمره بانه راگیانند: که لهزه کاتدان پاشگه زبویونه ووه، شمریان له گهل کردن تا ملیان که چ کرد بو زه کاتدانو زه کاتی مالو سامانیان ته سلیم به خه لیفه ی پیغه مبر کرد، وه کوو چون له و پیش ده یاندا به پیغه مبر. تناندهت حذرته تی نه بویه کر فرمانی: (وَاللّٰهُ لَوْ مَنَعْنِي عِقَالًا - اَوْ عَنَقًا - كَانُوا يُودُّنَهَا اِلٰی رَسُوْلِ اللّٰهِ ﷺ لَا فَاتَلَنَّهُمْ عَلٰی مَنَعِهِ)

نه مجار پیش نه ووهی بچینه سمر رافه کردنی نایه ته کان به پیویستی ده زانم مونسه بهی نهم نایه تانه به هی پیشه ووه ده ست نیشان بکهم.

۱- جا نه گمر مده ست بهوشه ی (صدقة) له نایه ته که دا قمره بوو کردنه ووهی نهو تاوانه بی که له خوپاشده ره کانی غزای ته بووک روی دا، نه ووه په یوه ندی نهم نایه تانه به نایه ته کانی پیشه ووه ناشکراو نومایانه، چونکه نه گمر وایی مده ست به نایه ته کان چاره سمر کردنی هله ی کومه لیک ناده میزاده و هوکمه که تایبه ته به وانه ووه!

ده شبی مده ست که گشتی بی، بهم جوړه بگوتی: نیه کاتیک رازی بن زه کاتی غهیره واجب بدهن، ده بی بو در کردنی زه کاتی واجب ناماده باشی زیاترتان تیدا بی!

۲- نه گمر مده ست بهوشه ی (صدقة) له نایه ته که دا زه کاتی واجب بی، یان واجب بوونی زه کات وهرگرتن بی له ده و له مهنده کان، که نهمه بوچوونی زوریه ی فوقه های نیسلامه و بوچونیکه راستیشه، نه ووه مونسه به که بهم جوړه ده بی: واته: ده تواندری بگوتی: کاتیک نه بو لوبابه و هاوه لانی توبه یان کردو

په شیمانیاں له کاره کیان ده بریو خو یا شدانی خو یا نه زای ته بووک به تاوان زانی، دانیان به وده نا که هوکاری خو یا شدانه کیان خوشیستی مالو سامان بوو رژیو چروکیان بوو، هه و لدانیان بوو بو پاراستنی و خهرج نه کردنی، که وایی پیان گوتراوه: نه گهر راست ده کهن توبه تان کرده و په شیمانن، ده زه کاتی مالو سامانتان (که واجب له سهرتان) ده ریکه، چونکه ئیدیعیای توبه کردنو په شیمانبوونه و تان ههر به قسه نایی، ده بی بهر کرده و په بیسه لمینن، جا نه گهر زه کاتی پتویستی مالو سامانی خو تان دا، نه و روون ده بیته و که توبه راستگون له توبه کردنه که تان دا. نه گینا درو ده کهن!

جده صصاص ده لی: راست نه و ده یه: مه به ست به (صدقة) له نایه ته که دا زه کاتی واجب، چونکه تا ئیستا نه چه سپاوه: که نه وانه به تایبه تی صده ده قیه کیان له سهر واجب بوو بی له سهر که سانی دیکه واجب نه بوویی، جا نه گهر نه وده مان بوو نه چه سپی، ده بی بلینن: نه بو لوبابه و هاوه لانی و خه لکانی تر هه موویان له ناست نه حکامی ئیسلامو عیبادت دا یه کسانو نایه ته که تایبه ت نیه به نه بو لوبابه و هاوه لانیه و به لکوو هه موو سامانداریک ده گرتنه وده.^(۱)

﴿خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً﴾ نه ی پیغه مبر! هه وده ها هه موو حاکمو فرمانه وایه کی دوا ی پیغه مبر، وده رگه له مالو سامانی نه و توبه کارانه و له که سانی تریش به شیک له مالو سامانیان که زه کاتی دیاریکراوه و واجب له سهریان ده ری بکهن ﴿تَطْهَرُهُمْ﴾ به و زه کات لی وده رگرتنه له ده ردی به خیلی و ته ماع پاکیان ده که یته وده ﴿وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا﴾ دلو ده وونیان پالفته ده که ی، له نه خوشی رژیو چروکی پاکیان ده که یته وده، که شه و نه شو نما به چاکو هه سه نه یان ده ده ی، به رزیان ده که یته وده بو پله و پایه ی راستالان، به و زه کات لی وده رگرتنه مالو سامانیان که شه ده کاو زور ده بی و خاوین ده بیته وده. نیمامی

نه حمه دو موسلیم تیر میزدی له ته بو هورهیره وه فرموده یه کیان ریوایهت کردوه ده فرموی: (مَا نَقَصَتْ صَدَقَةٌ مِنْ مَالٍ) واته: زه کاتدان مالو سامان کهم ناکاته وه.

﴿وَصَلِّ عَلَيْهِمْ﴾ تهی پیغه مبهرا! دوعا بو ته وانه بکه زه کات ده رده کهزو داوای ره حمو به زهیی خودایان بو بکه. بۆیه سوننهت وایه: که جایی زه کات زه کاته که وهرده گری دوعا بو زه کاتدر بکا، ﴿إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ﴾ بیگومان دوعا کردنی تو تهی پیغه مبهرا بو زه کاتدره کان نارامی ده به خشی به دللو ده روونیانو هیچ پرۆشی نهو مالیهان نابیی که ده یبه خشن. ﴿وَاللَّهُ سَمِيعٌ﴾ پهروه ردگار شنه وایه بو دوعاو پارانه وهی تو بۆیانو شنه وایه به داننانی نهو خویاشده رانه به تاوانی خویان داو تۆبه کردنیانو پارانه وهیان. ﴿عَلَيْمٌ﴾ زانوا ناگاداره بهو هستو شعورهی له ناو دللو ده روونیاندا شاردا وه ته وه بهو په شیمان بو نه وهو تهو غه مو په ژارهی تووشیان بووه له ناکامی تاوانی خویاشدانیان له چون بو غهزا! ده زانی ناخو تۆبه کهیان به راسته یان نا؟ ده زانی چ شتیک بهرژه وهندی تهوانی تیدایه چ شتیک بو تهوان زیان به خشه.

کوته واه زه کاتدان سن سووهدی که ورس بو زه کاتدر هه یه:

۱- دللو ده روونی پاک ده کاته وه.

۲- ره زامه ندی پهروه ردگاری بو ده سته بهر ده بی.

۳- مالو سامانی پارێزراو ده بی.

به لئی خودا شنه وایه بو دوعاو پارانه وهی بهنده کانی، زانایه به نهینی ناو په ره ی دلیانو ناگاداری هه موو شتیک نهینی و ناشکرایه، هه ره وهو حوکم ده کا له کارو باری بهنده کانی دا، تۆبه په شیمانیهان لئ وهرده گری، صه ده قهو زه کاتیان لئ قبول ده کا، پیغه مبهرا ﴿﴾ فرمانی خودا ته نجام ده دا، چی پی بفرموی تهو چی به جی ده کا، هیچ شتیک له خویسه وه بریار نادا، جا بو چه سپاندنی نهو

حه قیقه تهو خستنه رووی شه م راستیه فهرمووی: ﴿أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ هُوَ يَقْبَلُ
التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَأْخُذُ الصَّدَقَاتِ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ﴾ نایا نه زانن؟
واته: با بزائن: که همر خودا توبه له بهنده کانی وهرده گریو زه کاتو صده ده قه
قبوون ده کا، همر خودایه توبه په شیمانی ناراسته ده گریو همر نه ویش مافی
شه وی هیه توبه وهر گریو ره حمو به زهیی به توبه کاران بیه خشیی، که سی تر مافی
شه وی نیه. ته نانه ت پیغه مبری خودا کاتیگ هاوه له خو یا شده ره کانی
له کۆله که کان کردنه وه، صده ده قه که یانی لی وهر گرتن به فرمانو به نیزی خودا بوو،
تا خودا نیزی نه داو نیگای بو نه نارد شه نه یتوانی هیچ بکا! لی خوشبوون
له تاوانی بهنده کان عانید به خودایه و بهس! وه کسو له شوینیکی تردا ده فهرمووی:
﴿وَمَنْ يَغْفِرُ الذَّنْبَ إِلَّا اللَّهُ؟﴾ آل عمران/ ۱۳۵ یان ده فهرمووی: ﴿وَأَنِّي لَغَفَّارٌ لِّمَنْ
تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ثُمَّ اهْتَدَى﴾ طه/ ۸۲

﴿وَقُلْ اْعْمَلُوا فَسِرِّي اللَّهِ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ﴾ نهی پیغه مبر!
بهو توبه کارانه و به خه لکانی تریش بلی: تی بکوشنو کار بکن، بیگومان کرده وی
نیوه چاک بئی یان خراب، ده بیسری؛ خودا ناگای لییه و پیغه مبر ده بیسری و
موسولمانان پیی ده زانن.

کرده وه گرنگیه کی تایبه تی هیه و بناغهی خوشبه ختی و کامه رانییه، یان
مایه ی به دبه ختی و چاره ریشیه، همرچی نیوه بیکن: له چاکه و له خراپه خودا
ده بیسری و ناگاداریه تی، پیغه مبر و موسولمانانیش به سر کرده وه کانتان دا ناگادار
ده کا، پاداشو سزاتان به گویره ی کرده وه کانتان ده دریته وه...

پیوسته هه موو ناده میزادیگ بترسی له م همره شه یه ی پهره ورد گارو
بگهریته وه بو لای خوداو توبه ی په شیمانی خوی له تاوانه کانی رابگه یه نی و چی تر
سوور نه بی له سر سهر پیچی کردنی فرمانی پهره ورد گاری! باش بزائن که
له قیامت دا کرده وه کانتان به سر خودا دا راده نویرینو ده خرینه بهر چاوی

پیغه مبدرو موسولمانان، وه کوو له نایه تی کی تر دا ده فمر موی: ﴿يَوْمَئِذٍ تُعْرَضُونَ لَا تَخْفَىٰ مِنْكُمْ خَافِيَةٌ﴾ الحاقه/ ۱۸.

نیمام ته حمده و به یه قی له نه بو سه عیدی خودریسه وه ریوایت ده کمن: که پیغه مبدر ﷺ فمر موی تی: (لَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ يَعْمَلُ فِي صَخْرَةٍ صَمَاءَ، لَيْسَ لَهَا بَابٌ وَلَا كُوَّةٌ، لَأَخْرَجَ اللَّهُ عَمَلَهُ لِلنَّاسِ كَانُوا مَا كَانُوا) نه گمر له فمر موی محالدا - یه کییک له تیوه له ناو کونه بمر دو شاخیکن دا کار بکا نه و کونه بمر دو کونه شاخه ده رگا و کوزو که له بمری تیدا نه بن و وا بزانی که س پی نازانی، خودا کرده وه کانی بڅ خه لک راده نوینی.

ریوایت کراوه: که کرده وه ی زیندوان به سمر خزمو که سرو کاری مردو یان دا راده نویرین. نه بو داوودی طه یالیسی فمر مووده یه ک له جابیری کوی عیدوللاوه ریوایت ده کا، ده لی: پیغه مبدر ﷺ فمر موی تی: ﴿إِنَّ أَعْمَالَكُمْ تُعْرَضُ عَلَىٰ أَقْرَبَائِكُمْ وَ عَشَائِرِكُمْ فِي قُبُورِهِمْ، فَإِنْ كَانَ خَيْرًا اسْتَبْشَرُوا بِهِ، وَإِنْ كَانَ غَيْرَ ذَلِكَ قَالُوا: اللَّهُمَّ أَهْمُهُمْ أَنْ يَعْمَلُوا بِطَاعَتِكَ﴾. همر وه ها فمر مووده ی تریش همن. نه وه ده چه سپینن: که کرده وه ی موسولمانان به سمر پیغه مبدرا راده نویرین. ﴿وَسُودُونَ إِلَىٰ عَالِمِ الْغَيْبِ وَ الشَّهَادَةِ﴾ روژی قیامت ده گپریندرینه وه بڅ لای پدرو هر دگاری زانو ناگادار به سمر هه موو نه ینی و ناشکراییه کن دا، ده برینه وه بمر دادگایی کردنی خودایه ک دیارو نادپاری له لا چوون یه که، ناشکراو نه ینی له لا ناشکراو نومیانه، کرده وه کانتان ده خاته وه بهر چاوو ﴿فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ﴾ هه وائتان ده داتس به و کرده وانه ی له دونیادا نه نجامتان داوون، نه مجار سزاو پاداشتان به گویره ی کرده وه کانتان ده داته وه چاکه به چاکه و خرابه به خرابه!!

ئەو سى كەسەى تۆبە لى وەرگرتنیان دواخرا

وَأَخْرُونَ مُرْجُونَ لِأَمْرِ اللَّهِ إِمَّا يُعَذِّبُهُمْ وَإِمَّا يَتُوبُ عَلَيْهِمْ

وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٠٦﴾

ئەوانەى لە چوون بۆ غەزای تەببووک دوا کەوتبوون سى تاقم بوون:

۱- ئەو موناڤیقو دوورپوانە: کە لە دوورپووی دا کاراماو شارەزابوونو زۆربەى دواکەوتووە کان لەم تاقمەبوون.

۲- ئەو موسوڵمانانە بوون: کە دانیان نا بە تاوانى خۆیان داو تۆبەیان کردو پەشیمان بوونەو و خودا تۆبەى لى قبووک کردن، ئەمانە ئەوانە بوون: کە خۆیان بە کۆلەکەو شەتەک دابوو وەکوو لەمەوپیش باسکرا.

۳- ئەو کەسانە بوون: کە نەیان دەزانى چ بکەن؛ عوزریان بۆ پیغەمبەر نەهینایەو لە تاکامى دواکەوتنیان بۆ غەزا. لە گەل ئەبو لوبابەو هاوێلانێ دا خۆیان شەتەک نەدا، پەرورەدگار برپارى خۆى دەربارەیان دواخست، پەنجا شەو تیشە کەیان بە موعەللەقى مایەو، موسوڵمانان دەنگیان لى داپرین. هەتا نایەتى قبوڵکردنى تۆبە لىیان هاتە خواری، ئەمانە ئەو سى کەسە بوون کە دەربارەیان نایەتى ﴿وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خُلِفُوا حَتَّى ضَاقَتْ عَلَيْهِمُ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ﴾ التوبة/ ۱۱۸ نازل بوو.

ئیبنو عبباسو موحاهیدو عیكریمەو ضەحاکو هی تریش دەلین: ئەوانەى نایەتى ﴿وَأَخْرُونَ مُرْجُونَ...﴾ (الایە) یان دەربارە هاتۆتە خواری ئەو سى کەسە بوون: کە لە تۆبە کردن پاش خرا نەوانە: مورارەى کورپى رهیبعو کەعبى کورپى مالیکنو هیلالى کورپى ئوممەیه بوون: کە لە هاوێشەى کردنى غەزای تەببووک خۆیان پاشدا لەبەر تەمبەلى و خۆلستەو و ئیستراحتەو پالدا نەو، نەک لەبەر دوورپووی و نیفاق.

﴿وَأَخْرَجُوا مُرَجَّوْنَ لَأَمْرِ اللَّهِ﴾ تاقمییکی تر له خۆیاشده رازو هاویه شی نه کهمرانی غه زای ته بوک، مهوضوعه که یان له بهر شهوه خودا برپاری یه کالاً که ره وهی ده رباره یان ده رنه برپوه دوا خراوه، موسولمانان نازانن چییان ده رباره نازل ده بی ئایا خوا تۆبه یان لی قبول ده کا یان نا؟!

پیغه مبهه ﴿فهرمانی به موسولمانان کرد که دهنگیان لی دابرنو هاو نشینی و هاو پیه تی یان نه کهن، فهرمانی کرد خیزانه کانیا ن پیانه وه دانه نیشنو بچنده ماله باوانیان تا ناکام دیاری ده کری!﴾

شه تاقمه کاره که یان یه کالاً نه بو شهوه له سه ره تای دوور پیا ن دان ﴿إِمَّا يَعْذِبُهُمْ﴾ یان خودا سزایان ده دا ﴿وَأَمَّا يَتُوبُ عَلَيْهِمْ﴾ یان تۆبه یان لی قبول ده کا.

بیگومان نیشه که یان بو ماوه یه ک ئاوا به موبه مه می مایه وه و برپاری یه کالاً که ره وه یان ده رباره نه هاته خوارئ. هه لبه ته هۆیه که ش شکو گومان نه بوو چونکه پهروه ردگار له وه دووره، به لکوو بو شه بوو: ماوه یه ک له نیوان خو فو ره جادا بپیننه وه، غه مو نا په حه تی له دلیان دا په ره بپینی و له ناخی دله وه هه ولی تۆبه کردن بدن، خه لکی چاوه روا نی ناکامیا ن بکه ن، جا هی وا هه بوو: ده یگوت: نه مانه نه گهر خودا تۆبه یان لی وهر نه گری به دبه ختو چاره ره ش بوون، هه شبوو ده یگوت: ئومید وایه خودا لیبیا ن خو ش بی.

بیگومان شه تاقمه په شیمان بوون له وهی که نه چوون بو غه زای سه لام پهروه ردگار ده مو ده ست تۆبه و په شیمانی لی وهر نه گرتن. چونکه په شیمانی رووت سوودی نیه، نه گهر له ناخه وه تۆبه له تاوانو سه ریچی نه کری. جا که به دل تۆبه یان له تاوان کرد، تۆبه که یان قبول بوو.

﴿وَاللَّهُ عَلِيمٌ﴾ پهروه ردگار زاناو ناگاداره ده زانی کی شیای سزادانه و کی شیای لیخو شبوونه، چ شتیک له بهر ژه وهندی بهنده کانی دایه. ﴿حَكِيمٌ﴾ داناو حه کیمه له کردارو گوفتاری دا، له دانانی شه ریعه تو یاسایه ک که به خته وهری

همردوو دونیا بۆ بهنده کانی دهستهبر بکا. هر له روى نهو زانیی و دانایی بهوه بوو: یه کالاکردنهوی کاری نهه تا قمه ی دوا خست!!

مزگهوتی (الضرار) و مزگهوتی (قوبا)

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مَسْجِدًا ضِرَارًا وَكُفْرًا وَتَفْرِيقًا بَيْنَ الْمُؤْمِنِينَ وَإِرْصَادًا لِّمَنْ حَارَبَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ مِنْ قَبْلُ وَلَيَحْلِفُنَّ إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا الْحُسْنَىٰ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١٠٧﴾ لَا تَقُمْ فِيهِ أَبَدًا لَّمَسْجِدٌ أُسِّسَ عَلَى التَّقْوَىٰ مِنْ أَوَّلِ يَوْمٍ أَحَقُّ أَنْ تَقُومَ فِيهِ فِيهِ رِجَالٌ يُحِبُّونَ أَنْ يَتَطَهَّرُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُطَهَّرِينَ ﴿١٠٨﴾ أَفَمَنْ أَسَّسَ بُنْيَانَهُ عَلَى تَقْوَىٰ مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٍ خَيْرٌ أَمْ مَنْ أَسَّسَ بُنْيَانَهُ عَلَى شَفَا جُرُفٍ هَارٍ فَانْهَارَ بِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٠٩﴾ لَا يَزَالُ بُنْيَانُهُمُ الَّذِي بَنَوْا رِيبَةً فِي قُلُوبِهِمْ إِلَّا أَنْ تَقَطَّعَ قُلُوبُهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١١٠﴾

ده باره ی هوی نازل بوونی نهه نایه ته پیرۆزانه مامۆستا سید قطب له تیبینه که تیره وه ریوایهت ده کاو ده فهرموی: له پیش کۆچ کردنی پیغه مبهبر بۆ مه دینه لهو شاره دا کابرایه کی خه زره جی هه بوو ناوی (أبو عامر الراهب) بوو، نهه کابرایه له سه رده می نه زانی دا بو بوو به مه سیحی و زانیاری نه هلی کیتاب فیر بو بوو، ریزیک کی تایبه تیشی لای خاوهن نامه کانو خه زره جیسه کان هه بوو، که پیغه مبهبر ﷺ ته شریفی کۆچی بۆ مه دینه کردو موسولمانان لی ی کۆ بوونه وه و تایی نییسلام بلا بو وه و گه شه ی کرد، له جهنگی به دریش دا موسولمانه کان نهو سه رکه وتنه مه زنه یان به ده ست هینا، نهه نه بو عامیره نه فرین لی کراوه ئۆقره ی

لی بر او دژایه تی خوی بو پیغه مبهرو موسولمانان راگه یاندو هه لهات بو مه ککو
چوو ه پال قوره یشییه کازو هه میسه دهنه دهنه ی ددان بو نه وه ی شهر دژی
پیغه مبهرو هاوه لانی بکن. شهر ی نوحود بهریا بوو نه وه ی روی دا روی دا، نه
نه فرین لیکراوه پیش بهریا بوونی جهنگی نوحود چند چالکی له نیوان له شکری
کوفرو له شکری موسولمانان دا هه لکهنه، که شهر دامه زرا نه وه بوو پیغه مبهرو
که وته چالکیانه وه سهری شکاو ده و چاو بریندار بوو ددانی شکا.

له سهره تای بهریا بوونی جهنگه که شدا نه بو عامیر هاته پیشه وه هه ولی دا
خه زه جیه کان هه لخنه له تی و بو لای خوی رایانکیشی، به لام کهس
هه لخنه له تاو تفو نه فرینیان لی کرد...

له پیش هه لاتنیشی دا پیغه مبهرو بانگی کرد بوو، هه ندی قورثانی بو
خویندبو وه داوای لی کرد بوو نیمان بهینی، به لام نهو بانگه وازییه که ی
پیغه مبهرو رهت کرد بو وه، نیت پیغه مبهرو دوعای لی کرد بوو: که
به ده رکراوی و غه ربی سهرینیه وه دوعا که شی گیرا بوو... نه وه بوو کاتیک
جهنگی نوحود ته و او بوو نه بو عامیر بو می معلوم بوو: که سهر که ورتو بالادهستی
هه بو پیغه مبهرو هاوه لانییه تی. هه لهاتو چوو بو لای هیر قهل پاشای رۆم داوای
لی کرد که هیرش بیی بوو سهر پیغه مبهرو هاوه لانی، نهویش واده به لینی دایه و
پهنای دایه. نه مجار نه بو عامیر نامه ی نووسی بوو هه ندی له خرمو که سو
کاره کانی له مه دینه که به مونا فیقی مابو نه وه، واده به لینی پیدان که بهم زوانه
به سو پایه کی زوره وه هیرش دینیه سهر پیغه مبهرو شهر ی له گه ده کاو
ده یشکینی و به سهری دا زال ده بی، فرمانیشی به خرمو که سو کاره دووره کانشی
کرد که بنکیه کی بو بکهنه وه، هه کاتی هاته ناو مه دینه بیکاته باره گاو
سهنگه ری خوی و پهیره و کارانی. نهوانیش به مه به سستی نه نجامدانی فرمانه که ی
له ته نیشتمز که وتی (قوبا) وه مزگه و تیکیان دروست کرد؛ مزگه و تیکی گه و ره و
قایم و قول. پیش نه وه ی پیغه مبهرو ته شریفی برپا بوو غه زای ته بووک نهوان

له دروستکردنی مزگه وته که بوونهوه، هاتن بۆ خزمهت پیغه مبهرو داوایان لی کرد که دیده نی مزگه وته که یان بکاو نوژی تیدا بکا، بهمه شهرعیهت بدری به مزگه وته که یانز ئیجازه ی نوژ تیدا کردنی بۆ وه ریگرن، نه مه شیان عه زکرد: که نهوان نهو مزگه وته یان بۆ نه خوشو پیرو په که که وته بنیات ناوه که له شهوی زستانو باوو بۆران دا ناتوانن بگه نه مزگه وتی قوبا.

پهروه ردگار پیغه مبهری لهوه پاراست که به گوئیان بکاو خیرا بچی نوژی تیدا نه نجام بدا، فەرمووی: ئیستا ئیمه له سهر سه فهرین وه غر ده کهین، خودا یاری که گه پینه وه دیم. که له غه زای ته بووک گه پینه وه نریک به شاری مه دینه بو وه هه زه تی جویرانیل هاته خواری وه وه والی مزگه وتی (الضرار) ی پی راگه یاند، مه به ست له دروستکردنی نه مزگه وته چیهو بۆچی نیاز ئک بنیات نراوه به فهرمانی کئ نه نجام دراوه، هه مو نه شتانه ی به پیغه مبهر گه یاند! ئیتر پیغه مبهر ﷺ فهرمانی کردو ناردی پیش نه وه ی ته شریفی بگاته وه مه دینه مزگه وته که یان روخاندو تیکیان دا. نه روداوه به هه مان شیوه له ئیبنو عه بباسو له سه عیدی کوری جو به یرو موجهیدو عوروه ی کوری زو به یرو قه تاده وه گپر دراوه ته وه ...!

نهوانه ی مزگه وتی (الضرار) یان دروستکرد دوانزه پیاری دوو پروو یون به فهرمانو شه وه تی نهو عامیری راهیب بنیاتیان نا،.

نهوانه ی پیغه مبهر ﷺ ناردنی بۆ روخاندن سو تاندنی مزگه وته که مالیکی کوری دو خوشو مه عنی کوری عه دیو عامیری کوری سه که نو وه حشی (بکوژی هه مزه) بوون.

چیرۆکی مزگه وتی (الضرار) چیرۆکی مه شهو رو زه قه ویه کی که له روداوه گرنگه کانی غه زای ته بووک.

بۆیه پهروه ردگار دوا ی راناندنی حاله چۆنیه تی چینو توژه جیا جیا کانی کومه لگای ئیسلامی نهو سه رد مه، باسیکی سه ریه خۆی بۆ نهو مونا فیکانه

تهرخان کرد که نهو مزگهوتیهان بنیات ناوه و فهرمووی: ﴿وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مَسْجِدًا ضَرَارًا وَكُفْرًا﴾ نهوانه ی مزگهوتی (الضرار) یان بنیات نا، کۆمه لیک دووروو بوون لهو دوورووانه ی باسکران، دوانزه پیاو بوون له دوورووه کانی هۆزی نهوسرو هۆزی خهزره ج. نهو مزگهوتیهان بنیات نا بۆ چوار مه بهستی سه ره کی.

۱- بۆ زیانگه یانندن به موسولمانو نوێژکه رانی مزگهوتی قوبا که پیغه مبه ر ﴿به گه ییشتنی بۆ شاری مه دینه دروستی کردبوو.

۲- بۆ ره تکرده وه ی په یامی پیغه مبه رو کافر بوون به خۆی پیغه مبه رایه تی و تانه و ته شهردان له خۆی و په یامه که ی ته رخانکردنی نهو مزگهوتیه بۆ شوینی پیلانگه یان و ناشوب نانه وه دژی پیغه مبه رو هاوه لاتی و ههروه ها بۆ خۆدزینه وه ی مونا فیه کان له به جی هینانی نوێژه کانیان.

۳- ﴿وَتَقْرِيقًا بَيْنَ الْمُؤْمِنِينَ﴾ بۆ لیک دایرانی موسولمانانو په رته وازه بوونیان، چونکه له وه پیش موسولمانان هه موویان له دوا پیغه مبه ره وه له مزگهوتی قوبادا نوێژیان ده کرد، نه گهر بریکیان نوێژ له مزگهوتی (الضرار) دا بکه ن، لیک دایرانو جوداوازی له نێوان موسولمانان دا دروست ده بی.

۴- ﴿وَإِصْرًا دَلِمَنَ حَارَبَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ مِنْ قَبْلُ﴾ بۆ چاوه پروانی به ته ماهاتنی که ساتیک که بین دژی نایینی خوداو پیغه مبه ر ﴿شهر بکه نو نهو به ناو مزگهوتیه بکه نه بنکه ی خۆیانو تیدا کۆبینه وه و ناماده باش بن بۆ جهنگ که سوپای خه یالپلاری نه بو عامیری راهیب هات ره گه لی بکه ون!!

هه لاتنی نه بو عامیر هه ندیک پێیان وایه: دوا ی غه زای نوحد بووه وه کوو له وه پیش ناماژه مان پێ کرد. هه ندیک پێیان وایه: دوا ی غه زای هونه ین بووه، ریه یه تی تریش هه یه نه وه ده گه یه نی: که پاش غه زای نه حزاب بووه.

﴿وَلِيَخْلِفَنَّ إِنَّا أَرَدْنَا إِلَّا الْحُسْنَى﴾ نهو مونا فیه قانه ی مزگهوتی (الضرار) یان بنیات ناوه سویند ده خۆزو ده لێن: ئیمه نهو مزگهوتیه مان به نیازی چاکه کاریو پاک بنیات ناوه، بۆ نه وه دروستمان کردوه که نه خۆشو پیرو

یه که کوه ته شه وی ساردو سهرما نویژی تییدا بکهن، توشی ناره حه تی نه بن، شه سونند خواردنو ماستاو کردنه یان بویه بو، بۆ خاتری پیغه مبه ر پروایان پی بکاو بیچی نویژ له مزگه وته که دا بکاو به وه شهر عییه ت بدن به مزگه وته که و نیتر موسولمانانی پی هه لئه تیئن، ﴿وَاللّٰهُ يَشْهَدُ اَنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ﴾ خودا ده زانی و شایه دی ده دا، که نه وانه درۆ ده کهن. نه پروایان به نیسلام هیئاوه، نه نیازو مه به ستیان شه ویه: که نی دعی ده کهن، نه وانه دو پروون له کرده وه کانیا ن دا، خودا به دل پیسی و درۆ زنی و نیازی چه پهلان ده زانی.

جا چونکه نه وان شه مزگه وته یان بویه بنیات نابوو زیان به موسولمانان بگه یه ننو خراپه کاری نه نجام بدن، پهروه ردگار نیگای بۆ پیغه مبه ر ناردو فرمانی پیکردو پی فمرموو: ﴿لَا تَقُمْ فِيْهِ اَبَدًا﴾ نه ی پیغه مبه ر! به هیچ جوریک نه تو نویژ له مزگه وته دا مه که.

و شه ی (قیام) زۆر جار به مانا نویژ دی، ده گوتری: (فَلَا يَقُومُ اللَّيْلُ) واته: شه و نویژ ده کا. له حه دی بی بوخاری دا هاتوه: (مَنْ قَامَ رَمَضَانَ اِيْمَانًا وَ احْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهٖ) که سیك شه وانی ره مه زان نویژه کانی به ریکو پیکی بکاو پروای ته واری هه بی و به هیوای پاداش بی، خودا له تاوانی له وه پیچی خوش ده بی.

نه مجار پهروه ردگار پیغه مبه ر هه لئه تی بۆ نویژ کردن له مزگه وته قوباداو ده فمرموو: ﴿لَسْتَ جَدُّ اَبْسَ عَلَى التَّقْوٰی مِنْ اَوَّلِ يَوْمٍ اَحَقُّ اَنْ تَقُوْمَ فِيْهِ﴾ بیگومان مزگه و تیک که له سهر ته قواو خودا په رستی بنیات نرابی و له یه کهم رۆژی دروست کردنی وه بۆ نیازی پاکو مه به سستی پیروژ دروست کرابی و موسولمانان تییدا کو بینه وه خودا په رستی تییدا بکه نو یه کتر بناسنو یه کیه تی و ته بایی و برایه تی تییدا په ره پی بدن، نه وه شیاوی شه ویه: که تو نه ی پیغه مبه ر نویژی تییدا بکه ی و پیشنوژی بۆ موسولمانان تییدا نه نجام ده ی!

﴿فِيْهِ رِجَالٌ يُحِبُّوْنَ اَنْ يَتَّخِذُوْا﴾ له مزگه وته دا چندن پیاوکی موسولمانی

تیدان، به نویت تیدا کردنو زیکرو سوبحانه لاا کردن تاوه دانی ده که نه وه، به یانی و
 تیواران خهریکی خودا پهرستی کردنن تیدان! هه زیان له پاکو خاوتنی جهسته و دلو
 دهروونیانه، ده یانه وی نه فسیان مشته مال بکه، پیسی تاوانو خراپه کاری لی
 بکه نه وه، پوشاکو بهر مالیان پاکو خاوتن بی، تاراتو ده ستنوژو غوسلیان
 ریکو پیکه. ﴿وَاللّٰهُ يُحِبُّ الْمُطَهِّرِينَ﴾ پهره دگار نهوانه ی خوش دهوتن که
 زیده وهی ده کهن له پاک کردنه وه و به پاک راگرتنی گیانو جهسته یان، چونکه پییان
 وایه: پاکو خاوتنی جهسته و گیان که مالی مرؤفایه تی دهسته بهر ده کهن بۆیان.
 هه له روانگه وه پییان ناخوشه پوشاکو جهسته یان پیسو چلکن بن، هه له به ته
 زیاتر پییان ناخوشه که دلو دهروونیان به تاوانو خراپه کاری ره وشتی ناشیرین
 چلکن بی. خویان له ریابازی و به خیلی ده پاریزن چونکه نه وه ره وشتی
 دووروه کانه. سییاقی نایه ته که نه وه ده گه یه نی: که مه به ست به و مزگه وتی که
 له سه ر بناغه ی ته قواو خودا پهرستی بنیات نراوه، مزگه وتی قویایه، وه لی تیمام
 نه حمه دو موسلیو نه ساتی فه مووده یه کیان ریوایه ت کردوه، ده فه رموون:
 پیغه مبه ر ﴿﴾ که له م باره وه پرسیاری لی کرا وه لامی دایه وه که مه به ست به و
 مزگه وتی مزگه وتی خۆبه تی که له ناو مه دینه دایه به مزگه وتی پیغه مبه ر
 به ناویانگه. هه رچه نده نایه ته که مه منعی نه وه ناکا: که هه ردو مزگه وتی که
 (مزگه وتی قویا و مزگه وتی مه دینه) مه به ست بن، چونکه هه ردو کیان له سه ر
 ته قواو خودا پهرستی بنیات نراون.

زومه خشهری ده لی: مانای نه وه که خۆپاک کردنه یان پیخۆژشه، واته: پاکو
 خاوتنی هه لده بۆرزنو سوورن له سه ر خاوتنی به نه ندازه ی خوشه ویستی و هه زو
 ناره زو بۆ نه و خاوتنی به. خوشه ویستی خوداش بۆ نه وان نه وه یه: لییان رازینه و
 چاکه یان له گه ل ده کا.

ده لێن: وه صفدار کردنیان به ره وشتی پاکو خاوتنی له م رووه بووه: که نه وان
 بۆ ده ست به تاو گه یاندن له پیش دا به به رد خویان پاک کردۆته وه نه مجار به تاو

خویان پاک کردۆتهوه.

خۆشهویستی خودا بۆ بهنده کانی بریتییه له هه بوونی رهزامهندی له کردارو ههلوێستانو قبوولکردنی کردهوه کانیانو نزیک خستنهویان له خۆی. چونکه پهروهردگار پاکو مونه زه هه له وهی که رهوشتی له رهوشتی بهنده کانی بجی، خۆشهویستی خودا جودایه له خۆشهویستی بهنده کانی، خۆشهویستی خودا شتیکی وایه لایهق به ذاتی پاکي بی. وه کوو له حه دیتی قودسی دا هاتوو و بوخاری ریوایه تی ده کاو ده فرمو ی: (وَلَا يَزَالُ عَبْدِي يَتَقَرَّبُ إِلَيَّ بِالنَّوَافِلِ حَتَّىٰ أُجِيبَهُ، فَإِذَا أَحَبَبَّتْهُ كُنْتُ سَمْعَهُ الَّذِي يَسْمَعُ بِهِ، وَبَصَرَهُ الَّذِي يُبْصِرُ بِهِ).

ئه مجار بهرام بهری هاوتره زویه کی له نیوان نیازی بنیاتنانی مزگهوتی قوبار مزگهوتی ضمیراردا نه نجام داو فرمو ی: ﴿أَفَمَنْ أَسَّسَ بُنْيَانَهُ عَلَىٰ تَقْوَىٰ مِنْ اللَّهِ وَرِضْوَانٍ خَيْرٌ أَمَنْ أَسَّسَ بُنْيَانَهُ عَلَىٰ شَفَا جُرُفٍ هَارٍ فَانْهَارَ بِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ﴾ نایا که سیك بناغه ی مزگهوته که ی له سهر ته قواو هه و لدان بۆ وه دهسته ی نانی رهزامهندی خودا دانابی، چاکتره، یان که سیك بناغه ی مزگهوته که ی له سهر لیواری شیوکی بن هه لۆلی وا دانابی که نزیکه داپوخی؟ واته: یه کسان نه که سیك بناغه ی مزگهوتی داپشتبی له سهر ته قواو خودا په رستی وه دهسته ی نانی رهزامهندی خودا، بناغه ی مزگهوتی دانابی له سهر بناغه یه کی قایه و قۆلی سوود به خش بۆ دونیا و قیامهت. له گه ئ که سیك دا: که مزگهوتی ضمیراری دروستکردبی به نیازی زیان گه یاندنو کوفرو بیدینی و لیك ترازاندنی کۆمه لی موسولمانانو چاوهروانی هاتنی سوپای دۆژمن؟!

ئه وانه دیواری باله خانه که یان له سهر لیواری شیوکی بن هه لۆلی وا داناوه که خهریکه داپوخی، ههر که روخا به رهوو دۆزه خ تریل بی!

له م ئایه ته په یرو زده دا پهروهردگار له سهر شیوه ی ته مه ئیل ته شبیه ی شیوه ی نه هلی ئیخلاص و نیمانی کردوه به شیوه ی که سیك باله خانه ییك که له زهوی ساغو سه ختدا له سهر بناغه ی قایه و قۆلو به مه و دای باشو به پی ی یاسای

میعمارو بیناسازی دروست کرابی، ته شبیهی ههینه تی ئاده میزادی دووروو بی
 ئیمانز و ره روخاوو خۆنه گری کردوه به شیوهی پیاوی خانوئک له سهر قهراخی
 شیونکی بن هه لۆلی روخه کی وا بنیات نی که خهریک بی له خۆیه وه ههرهس
 پینی و داروخی. نیستعاره که مه کنیهیه، بهم جۆره ته قواو ریضوان شوبهیندراون
 به خاکیکی قایمو سهختی وا که بگونجی بینای له سهر رابه سترئ، ته مجار
 موشه به هوبیهی هه زف کراوه ئامازه بۆیه کی له قهرینه کانی کراوه که
 (اسس) هیه...

﴿وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ﴾ پهروهردگار هیدایه تی گروی سته مکاران
 ناداو شاره زای ریبازی هه قو عه دالتهیان ناکاو پشتگیریان لی ناکاو سهر فرازو
 به مرز گه بیشتوو سهر که وتوو یان ناکا.

ئه مجار پهروهردگار رۆلی ناشیرینی نهو مزگه وته درۆینهیه دیاری ده کاو
 نیازو مه به سته گلاوه کانی دوورووه کان ده خاته روو، ده فهرموئ: ﴿لَا يَزَالُ بُنْيَانُهُمُ
 الَّذِي بَنَوْا رِيبَةً فِيْ قُلُوْبِهِمْ اِلَّا اَنْ تَقَطَّعَ قُلُوْبُهُمْ﴾ بهرده وامو هه همیشه
 دروستکردنو بنیاتنانی نهو مزگه وته درۆینهی بنیاتیان ناو دواپی روخیندرا،
 بوته هۆی شکو گومانی نهو مونافیکانه ده باره ی ئایینو زیاد بوونی نیفاقیانو
 ناخو که سهره له دلپان داو ناسپێته وه، بهرده وامو هه همیشه گری و ژانه له دلپان داو
 ناسۆری جهرگنو هه ناویانه، مه گهر دله کانیان پارچه پارچه بکریزو بهمرزو هه ستو
 خۆستیان نه مینی، ﴿وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ﴾ پهروهردگار ئاگاداری کرداری بهنده کانیه تی
 ﴿حَكِيْمٌ﴾ خاوهن حیکمه تو دانایی به له پاداشو سزادانه و هیان به چاکه یان
 به خراپه، به شیکیش له حیکمه تو دانایی پهروهردگار رونکردنه وهی حالو چۆنه تی
 مونافیکه کانهو ده رخسێنی شته په نامه کی و نهینی به کانیانه.

مه به ست به نایه ته که نه وهیه: نهو بینایه ی که مونافیکه کان بنیاتیان ناو
 دلپان پی خۆش بوو، سهر چاوه ی گومان پهیدا کردن بوو بۆیان، نیشانه ی
 نهو به بوو: که کوفرو نیفاق له دلپان دا ره گی داکوتابوو.

جا کاتیڤک پیغه ممبر ﷺ فرمانی کرد بهروخاندنو سوتاندنی نهو مزگهوتیهو درۆینهو روخیندرا، زۆر لهسەر شانیان گران بوو، زیاتر رقیان له پیغه ممبر ههلساو پتر گومانیان پهیدا کرد له پیغه ممبرایه تیه که ی دا، ترسو خۆفیان لی پهیدا کردو، کهوتنه گومانهوه ده باره ی ههلوئستی داهاتوی پیغه ممبر ده باره یان؛ نایا وازیان لی دینی یان شهریان له گهژ ده کاو قه لاچۆیان ده کا.

نیتەر خودی نهو بینایه شکو گومان بوو چونکه هۆکاری پهیدا کردنی گومان بوو، کاتیڤکیش مزگهوتیه که روخیندرا زیاتر گومانیان لا پهیدا بوو.

تییینی:

نایه ته کان زۆر هوکمیان لێ وهرده گیرن هه ره گرنگه کانیان

نه مانه ن:

۱- ههر مزگهوتیک دروستکردنی زیانبه خش بی بو موسولمانان، یان بو رییابازی دروست کرابی، ده چیته خانهی مزگهوتی ضیاره وه نوێژ کردن تییدا دروست نیه. دروست نیه مزگهوت له ته نیش مزگهوتی تره وه بنیات بنری، نه گهر بنیات نرا پیوسته بروخیندری، مه گهر شارۆچکه که قهره بالغ بیو مزگهوتیکیان بهس نه کا.

۲- زانایان ده فرمانوون: که سیڤک پیشنوژی سته مکاریک بی دروست نیه نوژی له پشته وه بکری مه گهر عوزری هه بی یان تۆیه بکا، چونکه هه زه ده تی عومهر له سهرده می جینشیننی خۆی دا ریگهی نه دا موجه مه عی کوری جاریه بیته پیشنوژی مزگهوتی قویا، له بهر نه وه له وه پیش نیامی مزگهوتی ضیاره بوو، پاشان که عوزری هینایه وه عوزره که شی ویچوو بوو ریگهی دا بیته پیشنوژی (قویا).

۳- که ده فرمانوی: ﴿وَتَفَرِّقَا بَيْنَ الْمُؤْمِنِينَ﴾ ناماژه ی ته وه ی تی دایه: که مه بهستی سه ره کی له کۆبوونه وه بو جه ماعت له مزگهوت دا یه کیه ته و ته بایی و برایه ته و وه گری بوونی یه کتیری، تا به هۆی نه م پیکه وه گونجانه دلو ده روونیان

صافو بئی گهردی.

ته‌نانه‌ت نیمام مالیک له‌م نایه‌ته‌ه‌ه‌شی ده‌ره‌یناوه: که دروست نیه له‌یه‌ک مزگه‌وت‌دا دوو جه‌ماعه‌تی تی‌دا بکری، واته: دوو پیش‌نو‌یژ به‌جیا پیش‌نو‌یژی تی‌دا بکه‌ن!!

۴- هه‌لنانی موسولمانان بو پاکو خاوتنی مه‌عنه‌وی؛ واته: پاک بو‌ونه‌وی دلو ده‌روون له‌حیقدو هه‌سه‌دو مشتو مال‌کردنی دلو ده‌روونو به‌هیزکردنی بیرو باوه‌ر. هه‌روه‌ها پاکو خاوتنی جه‌سته‌و پۆشاک. چونکه په‌روه‌ردگار مه‌دحی نه‌وانه‌ی کرده که پاکو خاوتنیان پی‌خۆشه.

زانایانی شه‌رعزان ده‌رباره‌ی لابرندی پی‌سو پۆخ‌لی له‌جه‌سته‌و پۆشاک سی‌ رایان هه‌یه:

۱- شافیعی و نه‌حه‌دو مالیک له‌رایه‌کی‌دا ده‌فه‌رموون: لابرندی پی‌سی له‌جه‌سته‌و پۆشاک پی‌ویسته‌و به‌پۆشاک پی‌سه‌وه نو‌یژکردن دروست نیه.

۲- نه‌بو حه‌نیفه‌و نه‌بو یوسف ده‌فه‌رموون: نه‌گه‌ر پی‌سی‌یه‌که به‌ته‌ندازه‌ی دیره‌مه‌یک بوو ده‌بی نو‌یژه‌که‌ی بگه‌یژته‌وه.

۳- نیمامی مالیک له‌رایه‌کی تری‌داو هاوه‌لانی پی‌یان وایه لابرندی پی‌سی له‌جه‌سته‌و له‌پۆشاک سوننه‌ته‌و واجب نیه!

قورطوبی رای په‌که‌م په‌سه‌ند ده‌کاوه‌لی نه‌وه راستو وێچووه، چونکه پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ به‌لای دوو گۆر‌دا تی‌به‌ری و فه‌رمووی نه‌م دوو که‌سه‌ی له‌م دوو گۆر‌دا نی‌ژراون سزا ده‌درین نه‌ک له‌سه‌ر تاوانی گه‌وره، په‌که‌میان فیتنه‌ گه‌ی‌پ‌بو، نه‌ویتی‌یان له‌میز خۆی پاک نه‌ده‌کرده‌وه، که می‌زی ده‌کرد باش خۆی پاک نه‌کردۆته‌وه^(۱) هه‌ل‌به‌ته‌ ناده‌میزاد له‌سه‌ر پشت گۆی خستنی واجب سزا ده‌دری.

نه‌بو به‌کری کو‌ری نه‌بو شه‌یبه‌و نه‌حه‌دو تی‌بنو ماجة‌و حاکم له‌ته‌بو

(۱) نه‌م فه‌رموده‌یه بوخاری و موسلیم ریوایه‌تیان کرده.

هورهیره ده ریوایه ت ده کهن ده فمرموئ: پیغه مبهر ﷺ فمرموئ: (اَكْثَرُ عَذَابِ الْقَبْرِ مِنَ الْبَوْلِ) زوریه ی زوری سزای ناوگور به هوئ میزه وهیه.

نهوانه ی که ده لئین: پاک کردنه وهی جهسته و پوشاک له پیسی سوننه ته و واجب نیه، به لگه یان نه وهیه: که پیغه مبهر ﷺ کاتیک له نوژدا بوو جویرائیل پیی فمرموو: نه عله کانت پیسیان پیوهیه، نهویش ته شریفی نه عله کانی دا که ندنو درژیه ی به نوژده که ی دا، دواپی نمو نوژده ی نه گپرایه وه، که وایی ته مه نیشانه ی نه وهیه: که لابر دنی پیسی له جهسته و پوشاک له کاتی نوژدا سوننه ته و واجب نیه، نه گمر کاتیش به بمریه وه مابوو وا باشه نوژده که بکاته وه.

رهوشته به رزه کانی موسولمانانی راستگوو راستال

❖ إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنْ لَهُمُ الْجَنَّةَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ وَيُقْتَلُونَ وَعَدًا عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْقُرْآنِ وَمَنْ أَوْفَى بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ فَاسْتَبْشِرُوا بِبَيْعِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُمْ بِهِ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿۱۱۱﴾
الْحَمِيدُونَ السَّاجِدُونَ الْكَاغِبُونَ السَّاجِدُونَ الْأَمْرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّاهُونَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَالْحَافِظُونَ لِحُدُودِ اللَّهِ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۱۱۲﴾

پاش نه وهی پمروه ردگار رهوشتی دوو پرووه کانی ده ست نیشان کردن، کومه لو چینه که متمرخه مه موسولمانه کانی دیاری کردن دیته سمر باسی حالو چو نیه تی موسولمانانی راستالو راستگوو خاوهن بیرو باوهری توکمه و ته و او که سمر ده سته ی نمو رهوشته په سندانه جیهادو تی کو شانه.

رافه کمرانی فورشان ده فمرموون: تم نایه ته نمو کاته نازل بوو: که حه فتا

نه فەر له یارمه تیده ران له په یمانی دووه دا په یمانیاں له گهڼ پیغه مېهر به ستو په یمانده که به (بیعة العقبة الکبری) مه شهوره.

نیبنو جدیری طه بمری هه روه ها موحه ممه دی کورې که عبی قوره ظلی له عه بدوللای کورې ره واحه وه ده گیر نه وه: ده فهرموئ: عه زوی پیغه مېهرم کرد (واته: شهوی په یمانی عهقه به) وتم: نهی پیغه مېهری خوا! مەرچی په روه ردگارو خوت ده ربارهی نهم په یمانده به فهرموو: بزانیڼ چیتان له نایمه ده وی؟ پیغه مېهر ښه فهرموو: (اشرط لربي ان تعبدوه ولا تشركوا به شينا، اشرط لنفسي ان تمنعوني مما تمنعون منه انفسكم واموالكم) وتیان: قوریان! جا که نه وه مان جی به جی کرد چیمان ده درتتی؟ فهرموو: (به هشت)، هه موو تیکرا وتیان: سهودایه کی باشه و قازانجه، هه رگیز لهم په یمانده پاشگهز نایینه وه، پییه وه پابه ند ده بین، تیر نهم نایه ته نازل بوو^(۱): ﴿إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنْ هُمْ لِجَنَّةٍ﴾ واته: په روه ردگار گیانو مالو سامانی له موسولمانان کپوه به وه که به هشتیان ده داتی، له پای گیانو سامانه خشین به هشتیان پیشکش ده کا.

نایه ته که نیستی عاره و ته مثیله موسولمانان هه لده نی بۆ جیهادو تیکو شان. بهم شیوازو چه مکیه په روه ردگار ته عبیر له هه لوستی موسولمانان ده داته وه: که گیانو مالیان له پیناو نایینی نیسلام دا ده به خشنو نه ویش له پرووی که ره و نیحسانه وه به هشتیان ده داتی، نه گینا له راستی دا گیانه کانو سامانو هه موو

(۱) ماموستا سهید لیره دا په راوړتیکو نویسوه، ده فهرموئ: نایمه به دووری ده زانیڼ: که نهم نایه ته لهو روژده (واته: روژی) (بیعة العقبة الکبری) نازل بووی، چونکه نهو کاته جندگان له دژی کافرو مشریکه کان پیویست نه کرابوو، نایه ته که بۆ خوی مه دینه پییه، روداوی په یمانی عهقه به پیش کوچ کردن بووه. به لام مه فهرموئ نایه ته که له گهڼ مه فهرموئ په یمانده که یه ک ده گرنده. (في ظلال ج ۳۱۵/۴).

شتیك هی خودایه، خۆی خاوهنی بهههشتو گیانی موسولمانانو سامانی و
 هه موو شتیكه... پهروهردگار بهسه ماحهتو بهخشندهیی خۆی گیانو مالتیك كه
 خۆی بهخشیویهتی دهیكړتیهوهو تایبهتی دهكا بهخۆیهوه، كهوابی موسولمانان
 گیانو سامانی خۆیان بهخودا فروشتوه، هیچیان نه ماتهوه تهوه بیبه خشن،
 سهوداو مامهلهیه كه پهروهردگار لهنیوان خۆی بهنده موسولمانانه كانی دا
 نه نجامی داوه، كریاره كه خودایه، بهویستی خۆی چۆنی بوئ ناوا ته صهرووی
 تیدا دهكا، فروشیار هیچی بهدهست نیه جگه لهوهی ریبازی بو دیاریکراوی خۆی
 بگریو نه ملانو نهولا نهكا، موناقه شهو رهخنه گر نهبی، جگه لهفهرمانبرداری و
 تهسلیم بوون هیچی تر نهكا، بههاو نرخه وهری دهگری بهههشته، ریگا جیهادو
 تیكۆشانو شهرو جهنگه، ناکامیش یان سهركهوتزو دوژمن شکاندنه، یان شههید
 بوونه، ههردوو کیشیان پیروزو سهروه ریین.

نه مجار هۆی مامهله كهو چۆنیته گیان فروشتنی موسولمانان كه گیانو
 مالی خۆیان به بهههشت دهفروشن روون دهكاتهوهو دهفهرموئ: ﴿يُقَاتِلُونَ فِي
 سَبِيلِ اللَّهِ فَيُقْتَلُونَ أَوْ يُقْتَلُونَ﴾ لهریگهی خودادا شهرده كهن، لهپیناو بهرز
 كردهوهی ناییندا ده جهنگن، دوژمنان دهكوژن، یان بو خۆیان شههید دهبن، جا
 چ بكوژن یان شههید بكرین یان بكوژنو شههیدیش بن، نهوه بهههشتیان بو
 ناماده كراوه. ﴿وَعَدَا عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْقُرْآنِ﴾ پهروهردگار
 وادهی بهههشتی پیداون، لهسهر خۆی پیویست كردوهو كردویهتی به مافیکه
 چهسپاو بۆیانو لهتهوراتو نینجیل و قورئاندا نهم وادهیهی داوهو نهم حهقیقه تهی
 چهسپاندوه، جا نه گهر تهوراتو نینجیل لییان فهوتایی و گۆرانکاریان تیدا کرابی
 نهوه چ زیانیکی نیه، چونكه لهقورئاندا چهسپاوه!!

﴿وَمَنْ أَوْفَى بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ؟﴾ کئ لهخودا باشتروفا بهبهلینی خۆی دهكاو
 زیاتر پابهندی بهلینه کانیته، واته: كهس به نه ندازهی خودا لهوادهدا راستگو نیه،
 كهس نهوهندهی خودا پابهندی بهلینه کانی نیه، هه رگیزاو هه رگیز پهروهردگار

خیلاف واده نابی. وه کوو له شوئینیکی تردا ده فرموی: ﴿وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا﴾ النساء/ ۸۷ یان ده فرموی: ﴿وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ قِيلًا﴾ النساء/ ۱۲۲،
نهم جوړه نوسلوویه کاتیڅ به کار ده یندری که زیده دلنیاپی هبئی له راستی
قسه کهو زیده روی بکری له حق و راستی مه سه له کهدا.

جا که ودها به عهده و پیمان بهم شیوه به جهختی له سر کرایه و و
پا به ندبون به واده که ناوا مسوگر بی ﴿فَاسْتَبْشِرُوا بِبَيْعِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُمْ بِهِ﴾
مزگینی بدهن، که یفخوشی ده ربړن: به ووی که نه فسو مالی خوتان به خودا
به خشیوه له شوئینی دا به هشتتان و هرگرتوه، تیوه سوودمندن، چیتان له کیس
چوه؟ موسولمان نه گهر گیانو مال له پیناو نایینی خودادا بیه خشی و به هشت
وهریگری، چی له کیس چوه؟ هیچی له ده ست نه چوه، گیان هر ده مری و مال
ده فوتی، خاوه نه که یان له پیناو نایینی خودادا بیان به خشی، یان له پیناو شتیکی
دی دا بیان به خشی هر ده فوتی. که وایی: له راستی دا خودا به هشت به خورایی
ده به خشی و به بی موقایل دهیدا به بنده کانی و به مه حضی فضل و نیحسانی
خوی له ناکامی به خشیینی گیانو مالدا: که دوو شتی پایه دار نین به هشتی
برده وام پایه داریان پی ده به خشی ﴿وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾ نه به مرز
گه شتنه به مرز گه شتیکی گهره و مزنه و نازو نیعمه تیکی هه تا هه تایو
نهر او هیده هیچ به مرز گه شتیکی تری ناگاتی!!

جیهاد و تیکوشان له پیناو نایینی خودادا به یعتو ترکیکه له گهردی
همو موسولمانیکدایه، هر له و روژه ووی خودا پیغه مبرانی ناردوونو نایینی
خودا له نارادایه تا کوتایی دنیا نهم نمرکه برده وامه...

به لام پیوسته نه ونده بزاندري که جیهاد له پیناو نایینی خودادا بریتی نیه
له و: که کابرا بجی بق شپرو جهنگ، به لکو جیهاد لوتکه یه که له سر بنه مای
بیرو باوه ری توکمه ی وا داده مه زری که له هه ستو شعوروو شیعارو نه خلاقو
کردارو گوftarدا رهنګ بداته وه. نه موسولمانانه ی: که خودا په یمانی له گهل

بهشتوونو بیرو باوه‌ری تۆکمه و پته‌ویان هه‌یه که سائیکن ره‌وشتی ئیمانییان تیدا به‌رجه‌سته‌بووه...!!

ئه‌و موسولمانانه‌ی گیانز مالیان له‌پینا و ئایینی خودادا ده‌به‌خشن ﴿التائبون﴾ ئه‌و که سانه‌ن: که تۆبه‌یان له‌تاوانی رابوردویان کردوه، به‌راستی بۆ لای خودا گه‌راونه‌وه، وازیان له‌تاوان هیناوه و په‌شیمانن له‌هه‌لۆستی رابردویان، کرده‌ویان باشه‌و پابه‌ندی فرمانو جله‌وگیره‌کانی ئایینن، خۆیان له‌تاوان پاک کردۆتوه، رویان له‌په‌روه‌ردگاره‌و راستالو صالحن!

﴿العابدون﴾ به‌ندایه‌تی و روتیکردن و گهردنکه‌چییان هه‌ر بۆ په‌روه‌ردگاره‌، دان به‌خودایه‌تی و په‌روه‌ردگاریه‌تی زاتی هه‌ق‌دا ده‌ئین، هه‌موو کردارو گوشتاریکیان بۆ خودایه‌و مه‌به‌ستیان ره‌زامه‌ندی ئه‌وه.

﴿الحامدون﴾ به‌دلو زویان سوپاسگوزاری په‌روه‌ردگارن، له‌خۆشی و ناخۆشی‌دا شوکرانه‌ژمێرنو سوپاسگوزارن؛ له‌خۆشی و نازو نیعمه‌ت‌دا سوپاسی نیعمه‌ته‌کانی ده‌که‌ن، له‌سه‌ر ناخۆشی و به‌لا و موصیبه‌ت سوپاسی ئه‌وه‌ی ده‌که‌ن که خودا به‌تاقییان ده‌کاته‌وه، هه‌ست ده‌که‌ن که خودای به‌زه‌یی و دادپه‌روه‌ر که به‌نده‌ی خۆی به‌تاقی ده‌کاته‌وه بۆ خێرو به‌رژه‌وندی به‌نده‌کانه: که خودا بۆ خۆی ده‌زانی و ئه‌وان نایزانن.

﴿السائحون﴾ ده‌رباره‌ی مانای ئه‌م وشه‌یه رافه‌که‌رانی قوران ته‌فسیری جیا‌جیایان هه‌یه:

ریوایه‌تی وا هه‌یه، ده‌لی: ئه‌وانه‌ کۆچکارانن، هه‌یه ده‌لی: مانای تیکۆشه‌رو موجه‌ید ده‌گه‌یه‌نی، ریوایه‌تی واش هه‌یه ده‌لی: مه‌به‌ست ئه‌و قوتابی و قییا‌نه‌ن که به‌شوێن عیلم و زانیاری‌دا ویلی هه‌نده‌ران ده‌بن. هه‌شه ده‌لی: مه‌به‌ست رۆژوانه‌کانه.

مامۆستا سه‌یید ده‌فه‌رموی: مه‌به‌ست ئه‌وانه‌ن که بیر له‌ بوونه‌وه‌ر ده‌که‌نه‌وه، خه‌یالو هه‌ستو شه‌ووری خۆیان ده‌خه‌رکار بۆ تیفکری

له دروستکراوانی په روهر د گار! وه کوو له شوینیکي تردا دهر باره ی وینه ی شه
خودا په رسته بیرکمره وانه ده فرموی: ﴿إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ
الَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَآيَاتٍ لِأُولِي الْأَلْبَابِ، الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَى
جُنُوبِهِمْ، وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا
سُبْحَانَكَ... الآية﴾

پاش تویه و په شیمانی و به ندایه تیکردنو سوپاسگوزاری جه ووه که وا ده خوزای
که مانای ﴿السَّائِحُونَ﴾ بهو شیوه به بکین:

هه لبه ته وپرای تویه و به ندایه تیکردنو سوپاسگوزاری، بیرکدرنه ووه
له مه له کووتی په روهر د گار وا له ناده میزاد ده کا که به ته وای خو بخاته په نا
په روهر د گار ووه و خوی پی بسپیږی و تی بگا خودا بچی نهم دنیایه ی هینا و ته
کایه ووه شه و حقیقه ته و راستی به بزائن: که خودا بوونه وهری پی هینا و ته وجود!
به و هس رازی نه بن که ته مه نی خویان خیرج بکین له تیفکرینو بیرکدرنه ووه داو
بهس! به لکوو بو شه ی له سهر بنه مای شه و هه سته شعوره ژبان بنیات بنیږنو
ولات ناوهدان بکه نده!

﴿الزَّكِيمُونَ السَّاجِدُونَ﴾ شه موسولمانانه ی که نوږه کانیا ن شه نجام
ده دهنو نوږت کردن بوو ته ره وشتیکي سروشتی و رکوع سوژده بردن لیان بوو ته
دیارد هیه کی تایبه تی و جیا کمره و هیان له خه لکي تر.

﴿الْأَمْرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّاهُونَ عَنِ الْمُنْكَرِ﴾ فرمان ده کین به چاکو نه هی
ده کین له خراپه ..!

ته مه له کاتیک دا که کومه لگایه کی موسولمان دروست ده بی و به ندایه تی
ته نها بو خودا ده کری و کاروبار به گوږه ی قانونو شه ریعه تی خودا شه نجام
ده درئ، شه کاته فرمان به چاکو نه هی له خراپه ناراسته ده کری بو
راستکدرنه ی هه ندئ هه له و خوارو خپچی که له ناو کومه لگاکه دا په یدا ده بن.

به لام کاتیک له سهر زه وی دا کومه لگایه کی موسولمان نه بی، حکومتیک
نه بی کار به شه ریعه تی خودا بکا و حاکمیته و ربووییته بو خودا به رجه سته

نه بی، نه وه له و کاته دا فەرمان به چاکه و نه هی له خراپه ده بی بۆ چه سپاندنی
تولو هیه تو دامه زرانندی حکومه تی نیسلا می ناراسته بکری.

ده بی فەرمان به چاکه و بۆ دامه زرانندو چه سپاندنی شهریه ت خودا بی و
نه هی له خراپه بۆ قه لاچۆ کردنی حوکمی طاغوتو مله پوره کان بی، واته: ده بی
تامانچو مدهسته سهره کییه که له و کاته دا به فەرمان به چاکه و نه هی له خراپه بۆ
نه و کاره گرنگه ناراسته بکری و هیژو توانا کان بۆ نه و دهسته کوته گه وره یه
بخریته کار.

ده بی فەرمان به چاکه و نه هی له خراپه له نومووری فروعیات دا چ سودیکی
هه بی نه گهر کو مه لگا که کو مه لگایه کی موسولمان نه بوو، کار به شهریه تی خودا
نه ده کرا؟!؟

بۆ نمونه نه گهر ولاتی نیسلام که وته ژیر دهستی کوفره وه یان نابلقه دراو
ترسی داگیر کردنی هه بوو، ناله م کاته دا نه گهر کۆلکه شیخیک یان مه لایه ک
له جیاتی نه وه ی بانگی جهاد هه لداو گیانی بهرگری و خۆفیدا کردن له ناو
موسولمانان دا بوروژینی و هه لیان نی بۆ جهاد و تیکۆشانو دامه زرانندی
حکومه تی نیسلا می و کار کردن به شهریه تی خودا... هتد نه گهر له جیاتی نه وه
چه ند موسولمانیکی سافیلکه بیاته کونجی مزگه و تیکه وه، ته کیه و خانه
قاییکه وه و فتری فروعاتی نایینیان بکا ده بی نه و کابرا له تایین تینه گه یشته وه چ
سوودیکی هه بی و تا چ نه ندازه یه ک په پیره ی پیغه مبهرو ها وه لانی کرد بی!!!

پیغه مبهرو ها وه لانی جهادیان کردو تیکۆشان بۆ ده مه زرانندی
فه رمان په وایی خودا و کار کردن به یاسای یه زدان، جا که نه مه یان بۆ دهسته بهر بوو،
نه مه یان چه سپاند، نه مجار گرنگییان به فەرمان به چاکه و نه هی له خراپه
له فروعیات دا ده ست پی کرد.

﴿وَالْحَافِظُونَ لِحُدُودِ اللَّهِ﴾ نه وانه ی پارێزگاری سنووره کانی خودا ده کهن،
هه و له ده ن یاسای خودا له خویان داو له خه لکی تر دا ته نفیذ بکهن، بهرگری بکهنو

نه هیکن یاساکانی یه زدان به فیرو بچن یان ده سترژییان بکریته سهر.

نهم به ندهش وه کوو به ندی (فرمان به چاکه و نه هی له خراپه) پیوسته له کۆمه لگایه کی موسولمان دا نه نجام بدری، کۆمه لگای موسولمانیش کۆمه لگایه که شهر یعدتو یاسای خودا تییدا به رقرار بی، توله هییه ت و ربوبیه ت ته نها بۆ خودا په پیره و بکری، هه موو حوکمو قانونیکی مله پور سته مکاران ر هت بکریته وه، که وابوو پیوسته و نهرکی سهرشانی هه موو موسولمانانه: که هه موو هیزو توانای خویان بۆ وهدی هینانی کۆمه لگای موسولمان بخه نه کارو هه ولی دروستکردنی حکوموتی نیسلامی بدن، نیتر نه و کاته ر لگا خوش ده بی بۆ پاریزگاری سنوره کانی پهروه ردگارو ته نفیز کردنی هه موو فرمانو چله و گیریه کانی!

نامه میه: کۆمه لی موسولمانو گروی خودا په رست، نه و کۆمه له ی خودا سه وداو مامه له ی له گه ل کردو و گیانو مالی لی کریون به به هه شت!! نامه میه ره وشتو نیشانه ی نه و کۆمه له موسولمانه ی: که خودا گیانو مالی لی کریون: تۆبه و په شیمانی و گهرانه وه بۆ لای خودا، خودا په رستی و په یوه ندی هه می شه یی به خودا، سوپاس و شوکرانه ژمیری له خوشی و ناخوشی دا، تی فکری و وردبوونه وه له بوونه وه رو گه شت و گوزار کردن به ناو زه وی داو، فرمان کردن به چاکه و نه هی له خراپه، پاریزگاری کردن سنوره کانی خودا!! له روانگه ی نیسلامه وه.. ژبان گالته و که پ نیه، خواردن و له زه ت و هر گرتن نیه، هیزی و سه لامه تی نیه، به لکوو ژبان له روانگه ی نیسلامه وه بریتییه له تیکۆشان له پیناو چه سپاندنی حه ق و راستی دا، بۆ ده سته به ر کردنی خیر و خوشی و سه ر خستنی و شه ی (لا اله الا الله) و خۆ به خت کردن له پیناو نایینی خودا دا نه مجار به مرازگه ییشتن و به به هه شت شادبوون! نامه میه: نه و ژبانیه ی پهروه ردگار فرمان به به نده کانی ده کا: که به پیره وه بچن ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ﴾ ده ی که وایی ﴿وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ﴾ نه ی پیغه مبه ر! مزگینی بده به و

موسولمانانهی نهوه ره وشتو هه لوئستو کردارو گوفتاریانه، موژدهیان بدهری
به خیر و خوشی دونیوا قیامت!

حوکمی داواکردنی لیخوئشبوون بو موشریکه کان و مهرجی سزادان
له سهر تاوان

مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَنْ يَسْتَغْفِرُوا لِلْمُشْرِكِينَ وَلَوْ كَانُوا أُولَىٰ
قُرْبَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُمْ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿١١٣﴾ وَمَا
كَانَ اسْتِغْفَارُ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ إِلَّا عَنْ مَوْعِدَةٍ وَعَدَهَا إِيَّاهُ فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ
أَنَّهُ عَدُوٌّ لِلَّهِ تَبَرَّأَ مِنْهُ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَأَوَّاهٌ حَلِيمٌ ﴿١١٤﴾ وَمَا كَانَ لِلَّهِ
لِيُضِلَّ قَوْمًا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَهُمْ حَتَّىٰ يُبَيِّنَ لَهُم مَّا يَتَّقُونَ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ
شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١١٥﴾ إِنَّ اللَّهَ لَهُد مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يُخَيِّمُ وَيُمِيتُ

وَمَا لَكُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ مِن وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿١١٦﴾

دهربارهی هوی هاتنه خواره وهی نهه نایاتانه نیام نهحمه دو موسلیهو
بوخاریو نیبنو شهیهو نیبنو جهریرو هی تریش له ریگهی سه عیدی کوری
موسه ییهب نهویش له باوکییه وه دهلی: کاتییک مهرگ له نه بو طالیب نریک
بو وه وه پیغه مبهه ۱۱۵ دیدنه کرد، لهو کاته دا نه بو جهه لو عه بدولای کوری
نه بی ثوبه ی لای بوون، پیغه مبهه ۱۱۶ فهرمووی: مامه! بلئی: (لا اله الا الله) تا
ریگه م بی لای خوای گه وه شه فاعه تت بو بکه م، نه بو جهه لو عه بدولای وتیان:
نه ی نه بو طالیب! تو چون دلت بر وا ددها واز له نایینی عه بدو لموطه لیب بیینی؟؟

نیتر نهم مه لوعونانه وازیان لی نه هیئاو همر قسه یان بو کرد تا گیانی ده رچوو به موشریکی مرد. پیغه مبهرد ﴿فهرمووی: من داوای لیخوشبوونت بو ده کهم به مهرجی جله وگیریم لی نه کری: نیتر نایه تی ﴿مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَنْ يَسْتَغْفِرُوا لِلْمُشْرِكِينَ...﴾ نازل بو.

به لام لی ره دا شتی که هیه پیویسته ناماژی پی بکری، نهویش نه وهیه: نه مه نه وه ده گیده نی، نایه که مه کهه پی بی چونکه نه بو طالب به سی سالتیک پیش کوچ مردوه، جا چونکه نهم سوره ته ههمووی مه دینه پی به بری له زانیان به دوریان زانیوه: که نهم نایه ته له باره ی نه بو طالب به وه نازل بووی!!

تیرمیذی ریوایتیکی له تیمام علیه وه هیئاو و حاکم په سندی کردوه، تیمام علیه ده فهرمووی: ژنه وتم پیاو یک داوای لیخوشبوونی بو باو کو دایکی ده کرد و همدو کیشیان کافر بوون، جا تیمام ده فهرمووی: به کابرام وت: نه وه تو چون داوای لیخوشبوون بو باو کو دایک ده که ی له کاتی که دا نه وان موشریکن؟؟

له وه لام دا کابرا وتی: نه ی نه وه نیه همرزه تی تیبراهیم دوعای لیخوشبوونی بو باوکی کرد له کاتی که دا باوکی موشریک بو!! جا نه مه م بو پیغه مبهرد ﴿گپرا به وه نیتر نایه تی ﴿مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَنْ يَسْتَغْفِرُوا لِلْمُشْرِكِينَ...﴾ هاته خوار...﴾

حاکم به یه هقی له ده لانیل داو هی تریش له تیبنو مه سعود وه ده گپرا نه وه فهرموویه تی: روژیک پیغه مبهرد ﴿چوو بو گورستانو لای گورپیک دانیشتو زور پاراپه وه، پاشان گریاو منیش ده ستم کرد به گریان. فهرمووی: نهم گوره ی لای دانیشتوم گوری دایکم بوو، داوای روخصتم کرد له خوا بوی بیارپه وه و داوای لیخوشبوونی بو بکه م، به لام خودا ریگه ی نه دام، نیتر نایه تی ﴿مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَنْ يَسْتَغْفِرُوا لِلْمُشْرِكِينَ...﴾ نازل بو.

نه حمده و مه رده وه یه ی ده گپرا نه وه: له بو ره یده وه که ده فهرمووی: له خزمه ت پیغه مبهردا بووم، کاتی که له سر (عوسفان) راوه ستاو گوری دایکی چاو پیکه وت،

دهستوژی گرتو نوژی کردو گریا، پاشان فەرموی: داوام لەپەرەردگار کرد که ریگەم بدا داوی لێخۆشبوونی بۆ بکەم، که چی جله و گیریم لێ کرا!! ئەمجار ئایه تی ﴿مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَنْ يَسْتَغْفِرُوا لِلْمُشْرِكِينَ...﴾ نازل بوو.

ئەحمەد و موسلیم و ئەبو داود لەئەبو هورەیرە و ریوایەتیان کردووە دەفەرموی: پیغەمبەر ﷺ ھاتە سەرگۆڕی دایکی و گریا و ئەوانی لە دەوروپشتی بوون ھەموریان گریان، پاشان فەرموی: داوام کرد خودا ریگەم بدا داوی لێخۆشبوون بکەم بۆ دایکەم ئیزنی ئەدام، داوام کرد ریگەم بدا دیدەنی گۆرە کە ی بکەم، ئیزنی دام، ئێوەش ئە ی موسولمانینە! دیدەنی گۆرستان بکەن چونکە دیدەنی گۆرستان مردنتان یاد دەخاتەو!

ریوایەتەکان ئەوە دەگەیەنن که هۆی نازلبوونی ئایەتە کە ئەبو طالیب یان دایکی پیغەمبەر ﷺ یان پیاویکی موسولمان بووی: که داوی لێخۆشبوونی بۆ باوک و دایکی کردووە که کافر بوون.

ئەبنو حەجەر عەسقلانی دەفەرموی: وێ دەچی ھۆکاری نازلبوونی ئایەتە کە پیشکەوتبێ، وەکوو چیرۆکی ئەبو طالیب یا دواکەوتبێ وەکوو چیرۆکی نامینەو چیرۆکی عەلی.

ھەندیکیش پێیان وایە: کەوێ دەچی ھۆکاری نازلبوون زیاد لەھۆکاریکە بێ. پەڕیوەندی ئەم کۆمەلە ئایەتە بەھێ پێشەو ئەوێ: دەلێن: سورەتی (براءة) لەسەر تەوێ تا ئێرە لەتەوەرە ی راگەیانندی دەستبەردان و داپران لە کافرو مونا فیکدا دەسوورپتەو، ئەمجار لێرەدا ئەو روون دەکاتەو، کە پێویستە بەرائەت لەمردووە کانیشیان رابگەیندرێ، تەنائەت ئەگەر ئەو مردووە کافر، یان ئەو مونا فیکە مردووە نزیکترین کەس بێ وەکو باوک و دایک و مام. مەبەستە کە ئەوێ کە لەھەموو حالیکدا پێویستە موسولمان خۆیان لێ دوور بخاتەو و بەرائەتیان لێ رابگەینێ!! دەفەرموی: ﴿مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَنْ يَسْتَغْفِرُوا لِلْمُشْرِكِينَ﴾ شیاو نیە بۆ پیغەمبەر و موسولمانان کە داوی

لیخوشبوون بۆ موشریکو کافر بکهن.. واته: نهوه نیشی نهوان نیسه که داوای لیبوردن بۆ موشریکه کان بکهن واته: شتی وا ناکهن. نهمه نهگهر رستهی (ماکان) مانای نهفی لی بدهینهوه. نهگهر رستهی (ماکان) بۆ نههی بی، نهو کاته ماناکهی بهم جوړه دهبی، رهوا نیهو نابی پیغه مبهرو موسولمانان داوای لیخوشبوون بۆ موشریک بکهن، چونکه پیغه مبهرتی و تیمان ریگه نادهن داوای لیخوشبوون بۆ موشریک بکری، ﴿وَلَوْ كَانُوا أُولَىٰ قُرْبَىٰ﴾ با نهو کافرو مونافیقانه خزمو که سو کاری نریکیش بن بۆ دوعا گوته کان!!

نه مجار هوئی نههی له داوای لیخوشبوونه که روون ده کاته وهو ده فمرموی: ﴿مَنْ بَعْدَ مَا بَيْنَ هُمُ أَتَهُمْ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ﴾ واته: داوای لیخوشبوون بۆ کافرو موشریکه کان ناکهن، یا با داوای لیخوشبوونیان بۆ نه کهن پاش نهوهی بۆیان ده رکوت، که نهو موشریکانه پیرو تا قومی دۆزه خنزو به موشریکی دونیا یان جی هیشتوهو به کافری سمریان ناوه تهوه، چونکه خودا بۆ خوی برپاری داوه: که له موشریکو کافر خوش نهبی، وه کوو له شوینیکی تردا ده فمرموی: ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ﴾ النساء/ ۱۱۶

خاوهنی تهفسیری بهیضاوی ده فمرموی: نایه ته که به لگهیه له سهر نهوه: که دروسته داوای توفیقو هیدایهت بۆ کافری زیندو بکری، بهمهش دژایهتی روالهتی نیوان نهه نایهتهو نایهتی داوای لیخوشبوونی چه زرهتی نیبراهیم بۆ باوکی ده ویتتهوه: که له خودا پارایهوه و تی: ﴿وَأَغْفِرْ لِأَبِي إِنَّهُ كَانَ مِنَ الضَّالِّينَ﴾ الشعراء/ ۸۶ واته: خودایه! هیدایهتی بدهو دلای نهرم بکه تیمان بیئی، نهه دوعا کردهشی بههوی نهوه بوو: له وه پیش وادهی پیدا بوو، هیشتا خودا جلوه گیری لی نه کرد بوو نهه به لینی پی دابوو که دوعای بۆ بکا: وه کو ده فمرموی: ﴿سَأَسْتَغْفِرُ لَكَ رَبِّي إِنَّهُ كَانَ بِي حَفِيًّا﴾ مریم/ ۴۷، واته: من ههر نهوه ندهم له ده ست دی دوعات بۆ بکهمو داوای لیخوشبوونت بۆ له پهره ردگار بکهم، رهوشتی نیبراهیمیش بریتی بوو: له وه فا به وه عدو به لینی خوی، وه کوو

له شۆنیتیکی تردا ده فهرموئ: ﴿وَإِبْرَاهِيمَ الَّذِي وَفَّى﴾ النجم/ ۳۷، بۆیه لیڤه دا وه کوو وه لام بۆ پرسیاریکی مه زنده کراو ده فهرموئ: ﴿وَمَا كَانَ اسْتِغْفَارُ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ إِلَّا عَنْ مَوْعِدَةٍ وَعَدَهَا إِيَّاهُ﴾ داوای لیخۆشبوونی ئیبراهیم بۆ باوکی له بهر وادهو به لۆینتیک بوو: که پئی دا بوو، وتبووی: داوای لیخۆشبوونو هیدایهتت بۆ ده کهم، له پهره ردگارم ده پاریمه وه هیدایهتت بدا؛

به لام ﴿فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ أَنَّهُ عَدُوٌّ لِلَّهِ تَبَرَّأَ مِنْهُ﴾ که بۆ ئیبراهیم ده رکهوت که باوکی دوژمنی خودایه، بهم جوړه به کافری مردبئ، یان خودا نیگای بۆ کردبئ و پئی راگهیاندبئ که باوکی نیمان ناهینئ و به کافره ده مری، خۆی لی بئی بهری کردو یه خهی خۆی لی هه لته کاند، داوای لیخۆشبوونی بۆ نه کردو وازی لی هینا، ﴿إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَأَوَّاهٌ حَلِيمٌ﴾ بیگومان ئیبراهیم زۆر دل نهرم به بهزیی و دوعاگۆو له خودا ترسو خۆراگرو به صهبر بوو. ویرای نه وهی باوکی نه زیه تی داو دوژمنایه تی کردو هه ره شهی لی کردو پئی گوت: ﴿أَرَأَيْتَ إِنْ تَبَرَّأْتُ مِنَ آلِهِتِ يَا إِبْرَاهِيمَ لَلَّذِينَ لَمْ تَنْتَهُ لَازِجَتَكَ وَاهْجُرْنِي مَلِيًّا﴾ مریم/ ۴۶، که چی ئیبراهیم وادهی پیدای دوعای لیخۆشبوونو هیدایهتدانی بۆ بکات!

نه مجار پهره ردگار نه وهی راگهیاند: که نهوانهی له وه پیش داوای لیخۆشبوونیان بۆ موشریکه کان کردوه به تاوانباریان حلیب ناکاو لی پیچینه وه یان له گه لدا ناکا له سهر نهو کاره و فهرموئ: ﴿وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِلَّ قَوْمًا بَعْدَ إِذْ هَدَاهُمْ﴾ دابو نه پیتی خودا وا جاری نه بوو له بوونه وهردا، حیکهت و دانایی خودا وا نیه: که گه لو هۆزیک به گومرا دابنئ و حوکمی تاوانبارو خراپه کاریان به سه ردا بدا، سزاو عیقابی گومرایانیان به سه ردا بدا پاش نه وهی خودا به ره همه تی خۆی هیدایه تی دان بۆ نیسلام و خوداناسین، هه تا پییان رانه گیه نی که فلان کار هه رام یا ساغه و پیوسته خۆی لی بیاریزنو جله وگیریان لی نه کا، له سهر کردنه کهی سزایان نادا، دابو نه پیتی خودا وا باوه که س سزا نه دا ﴿حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمْ مَا يَتَّقُونَ﴾ هه تا نه وهی پیوسته خۆی لی بیاریزن بۆیان روون نه کاته وه

پییان رانه گه یه نی که فلان گوftar یاساغمو فلان هه لوئستو فلان کردار مه منوعه سزاو تۆله تاستینی، عوزرو بیانووی بهنده کانی ده بری نه مجار سزاو تۆله ده خاته کار!!

﴿إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾ دلنیا بن پمروه دگار زانایه به هه موو شتیکنو ناگاداره به سهر هه موو شتیکندا، حالو چۆنیه تی بهنده کانی ده زانی، ده زانی پیوستیان به چ روون کردنه وه که هه یه، هه شتیکن پیوستی به روون کردنه وه و شیکرندنه بی به ده قیقی ناشکراو بی پیچو په نا روونی ده کاته وه و تیپیان ده گه یه نی بۆ نه وه ی هه که سمو به تاره زووی خوی حوکم ده رنه کاو هه لوئست نهوینی! هه له م روانگه وه بوو: حه رزه تی تیبراهیم به تاوانبار حسیب نه کرا: که داوای لیخوشبوونی بۆ باوکی کرد پیش روون بوونه وه ی نا کامو سهره نجامی. هه روه ها پیغه مبهرو موسولمانانیشی سهرکۆنه نه کردو به سهر پیچیکاری له قه له م نه دان چونکه داوا کردنه که یان پیش روون کردنه وه که بووه پیش یاساغ کردنو جله و گیریه ناسمانیه که بوو!! ده ی نه مه به ناشکرا ناماژه ی نه وه ی تیدایه: که بی ناگا و نه هلی فیرهت؛ نه وانه ی په یامی پیغه مبهریان پی نه گه ییشته بی موکه لله فو به بررس نین. تیر له م روانگه وه به دوور ده زاندی که هۆکاری نازلبوونی هاتنه خواره وه ی نایه ته که داوا کردنی پیغه مبهرو بووی بۆ لیخوشبوون له دایکی، چونکه خاتو نامینه (دایکی پیغه مبهرو) له سهرده می نه زانی دا سهری ناوه ته وه و پیش هاتنی نایینی نیسلامو به پیغه مبهرو بوونی حه رزه تی موحه مه ده له دونیا ده چووه. ده ی خۆ په روه دگار به روونی له نایه تیکی تر دا ده فرموی: ﴿وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ نَبْعَثَ رَسُولًا﴾ الاسراء/۱۵.

داوای نه وه ی په روه دگار فره مانی کرد له ده سته بهردان له کافرو موشریک، نه مجار نه وه روون ده کاته وه: که کۆمه کی و یارمه تی هه مووی له لایه ن خودا وه، هه رده بی له خودا داوای سهرکه و تنو پیروزی بکری، چونکه سه لته نه تو ده سه لاتو فره مان په وایی ناسمانه کانو زه وی هه مووی به ده ست خودایه، جا که

خودا یارمه تیده رو کۆمه کیکار بی بۆ موسولمانان، نیتر کافرو موشریکه کان ناتوانن زیانیان پی بگه یهنن! ده فرموی: ﴿إِنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يُحْيِي وَيُمِيتُ﴾ بیگومان پهروه ردگار خاوه نی هه موو بوونه وه ره، همرچی ملک و سه لته نه تی ناسمانه کانو زه وی هه یه، همر هی خودایه، همر نه وه له سورپنهر و راگری بوونه وه ره، هه موو شتی که به ده ست خۆیه تی؛ ده ژنی و ده مرینی، همرچی بیه وی ده یکا، همر ویستی نه و دیته جی و کهس ناتوانی حوکی نه وه له لبو هشینیتته وه ﴿وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ﴾ پشتگیری کۆمه کیتان همر له خودا وه بۆ دی، که وایی یه خه ی خۆتان له کافرو خوانه ناسانه هه لته کینن و ده ستبهر داریان ببن، هیچ هیوا و هومیدیکتان به وان نه بی، خزمایه تی و په یوه ندی نه وان وه لابنیز و ئیهمالیان بکه ن، ئیوه جگه له خودا که سی تر یارمه تیده رو فریاده رستان نیه!!

تیبینی:

نایه ته کان نه م حوکه مانه یان لی وهر ده گیرین:

- ۱- همر که سی به کافری بمری، نابی دوعای لیخۆشبوونی بۆ بکری، نابی به نازناوی خوالیخۆشبوو مهر حووم فلانز شه هید فلان ناوی ببری.
- ۲- پیویسته موسولمان یه خه ی خۆی له کافرو موشریکه هه لته کینن به زیندو و مردوویانه وه، چونکه خودا ریگه ی نه داوه موسولمانان داوی لیخۆشبوون بۆ موشریکه کان بکه ن!

پیغه مبه ر ﷺ رۆژی جهنگی توحود که ددانی پیروزی شکاو ده و چاوی بریندار بوو فرموی: (اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِقَوْمِي فَإِنَّهُمْ لَا يَعْلَمُونَ) نه و یان پیش نازل بوونی سوهره تی (توبه) بووه، یان حیکایه تو گیرانه وه ی دوعای پیغه مبه رانی پیش خۆی بووه؟ چونکه موسلیم فرموده یه کی له ئیبنو مه سعوده وه ریوایه ت کردوه: فرمویه تی: (كَأَنِّي أَنْظِرُ إِلَى النَّبِيِّ يَحْكِي نَبِيًّا مِنَ الْأَنْبِيَاءِ ضَرِبَهُ قَوْمُهُ، وَهُوَ يَمْسَحُ الدَّمَ عَنْ وَجْهِهِ وَيَقُولُ رَبِّ اغْفِرْ لِقَوْمِي فَإِنَّهُمْ

لا یعلمون).

۳- داوای لیخوشبوونی ئیبراهیم بۆ باوکی نایته به لگه. که دروسته موسولمان دوعا بۆ موشریک بکا، چونکه دوعا کردنه که ی ئیبراهیم ﷺ له ناکامی واده و به لینیک بووه، جا به لینه ده ره که یان ئیبراهیم بووه، واده به باوکی دا که داوای لیخوشبوونی بۆ بکا به هومیدی نهوه موسولمان بی، که به موشریکی مرد، یه خهی خۆی لی هه لته کاند. یان به لینه ده ره که باوکی بووه واده ی به ئیبراهیم دا: که ئیمانی پی بینی، که به موشریکی مرد، زانی که دوژمنی خودایه و یه خهی خۆی لی هه لته کاند.

۴- هه رکه سی پدیامی پیغه مبه ری پی گیشتی عوزری هه یه و به نه هلی فیه رت حساب ده کری و سزا ندری.

توبه وەرگرتن له جهنگاوهرانی غه زای ته بووک و هه روا له و سی
که سه ش که خویان پاش دابوو

لَقَدْ تَابَ اللَّهُ عَلَى النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ فِي سَاعَةِ
الْعُسْرَةِ مِنْ بَعْدِ مَا كَادَ يَزِيغُ قُلُوبُ فَرِيقٍ مِّنْهُمْ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ إِنَّهُ
بِهِمْ رَعُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿١١٧﴾ وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خَلَفُوا حَتَّىٰ إِذَا ضَاقَتْ
عَلَيْهِمُ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ وَضَاقَتْ عَلَيْهِمْ أَنْفُسُهُمْ وَظَنُّوا أَن لَّا مَلْجَأَ
مِنَ اللَّهِ إِلَّا إِلَيْهِ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ لِيَتُوبُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ
﴿١١٨﴾ يٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ ﴿١١٩﴾

په یه ندی ئه نایه تانه به هی پی شه وه له م رو وه یه: که په رو هردگار دوا ی نه وه ی چۆنیه تی غه زای ته بووکی روون کرده وه، حال و وه زعی نه وانه ی به یان کرد

که خۆیان له‌چوون بۆ غه‌زا دواخست، جاریکی تر گه‌ریاهه بۆ سه‌ر باسی شه
 غه‌زایه دیاره‌کانی. شیوه‌و شیوازی قۆرئانه، نایه‌ته‌کانی پیوه‌ندار به‌باسیکه‌وه
 لیکن جیا ده‌کاته‌وه، به‌ئوسلووبی جیا جیا ئاراسته‌یان ده‌کا بۆ شه‌وه‌ی له‌سه‌ر دلو
 ده‌روون کاریگه‌ری خۆیان بنوێنزه هه‌میشه تازه‌گه‌رییان تێدابی، له‌خوێندنه‌وه‌وه
 ته‌ماشاکردنه‌وه گۆی گرتن له‌نایه‌ته‌کان ناو می‌دی و هه‌رز بوون په‌یدا نه‌بی؛
 نایه‌ته‌کانی تیره مونا سیه‌و گونجاون له‌گه‌ن نایه‌ته‌کانی پیشوو که ده‌رباره‌ی
 جله‌وگه‌ری کردن له‌داوای لیخۆشبوون بۆ موشه‌ریکه‌کان هاتوون!

ده‌رباره‌ی هۆکاری نازلبوونی شه‌م نایه‌تانه ئیمامی بوخاری و هی تریش
 له‌که‌عبی کورپی مالیکه‌وه ده‌گه‌یشته‌وه: که ده‌لی له‌هیچ غه‌زایه‌ک له‌پێغه‌مبه‌ر
 ﷺ هه‌لنه‌براوو له‌هه‌موویان دا جگه له‌غه‌زای به‌در له‌خزمه‌تی دا بووم، تا غه‌زای
 ته‌بووک په‌یدا بوو، بانگ هه‌لدرا بۆ راجمینه‌وه نه‌فیری عام... ئیتر په‌روه‌ردگار
 تۆبه‌ی لی قبول کردینه‌وه شه‌م نایه‌تانه هاتنه‌ خوار: ﴿لَقَدْ تَابَ اللَّهُ عَلَى النَّبِيِّ
 وَالْمُهَاجِرِينَ﴾ تاده‌گاته ﴿إِنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ﴾ که‌عب وتی: نایه‌تی
 ﴿اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ﴾ ده‌رباره‌ی ئیمه هاتۆته خوار.

﴿لَقَدْ تَابَ اللَّهُ عَلَى النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ﴾ بێگومان په‌روه‌ردگار
 ره‌حمه‌ت و فمضلو ئیحسانه‌ی خۆی به‌سه‌ر پێغه‌مبه‌رو کۆچکارانو یارمه‌تیده‌ران دا
 په‌خش کرد، تۆبه‌ی له‌وه‌هه‌له‌ موسوڵمانانه وه‌رگرت: که له‌گه‌لیا ناماده‌ی
 جه‌نگی ته‌بووک بوون، له‌هه‌له‌وه که‌متر خه‌میه‌یان چاوپۆشی کرد، چونکه له‌م
 غه‌زایه‌دا هه‌وه‌لان تووشی ته‌نگه‌وه چه‌له‌مه‌وه ده‌دی سه‌ری بوون، زۆریان
 ناره‌حه‌تی و برسیایه‌تی و تینه‌وایه‌تی چه‌شته‌و خۆپارگه‌وه به‌سه‌رو تارام بوون.

بێگومان هه‌له‌وه که‌متر خه‌مه‌ی شه‌م موسوڵمانانه هه‌لقولاوی سه‌روشته‌ی
 تاده‌میزادانه‌یان بووه، شه‌وانیشه تاده‌میزاد بوونو تاده‌میزادیشه بۆ هه‌له‌ نابێ،
 یان ده‌ره‌نجامی راو ئیجتیهاده‌یک بووه له‌وه‌کارانه‌دا که هه‌شته‌ په‌روه‌ردگار
 رونکرده‌نه‌وه‌ی یه‌کالا که‌ره‌وه‌ی ده‌رباره‌یان نه‌فهرمووه، تا سه‌ره‌پێچیکاریان

به تاوانبارو یاخی بوون حیساب بکری. بۆیه ئیبنو عه بیاس ده باره ی تۆبه وه گرتن له پیغه مبهه ﴿٤٣﴾ ده فهرموئ: پیغه مبهه ﴿٤٣﴾ شتیکی (خوار باشتی) نه نجام داوه، که ده بوایه شته باشتیه که ی بکردایه، واته: (خلاف الاولی) نه نجام داوه: که ریگی دا مونا فیه کان هاویه شی غه زاکه نه کهن. وه کوو قورشان ناماژه بۆ نه وه ده کاو ده فهرموئ: ﴿عَفَا اللَّهُ عَنْكَ لِمَ أَذْنَتْ لَهُمْ﴾ التوبه/٤٣. واته: تۆبه که ی پیغه مبهه له ناکامی نیجه یادیک بوو کردی و خودا ناگاداری کرد هوه، که مته رخه می کوچکارانو یارمه تیده ران له م رووه بووه: که تۆزیک به قنگ گرانو ته مبه لی بۆ غه زاکه خویان ناماده کرد؛ به وهری له شسوکی و چوستو چالاکییه وه نه هاتنه پیشو نه که وتنه ری، هه ندیکیان تاوانه که یان نه وه بوو که گو یان بۆ دوو پرووه کان ده گرت چۆن ده یانه وی موسو لمانان تووشی فیتنه یی و گیره و کیشه بکه ن!

لیته دا تۆبه ده مانای ههیه:

١- توفیق یان بدا بۆ تۆبه کردن.

٢- تۆبه یان لی وه ریگری ره زامه ندی خوی برژینئ به سه ریان دا.

﴿الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ فِي سَاعَةِ الْعُسْرَةِ﴾ واته: خودا ره زامه ندی خوی به خشی به وه هاوه لانه ی پیغه مبهه ﴿٤٣﴾ که له کاتی ته نگانه وه سه غله تی دا شوین پیغه مبهه که وتنو سلیمان له ماندوبوونو برسیایه تی و توینوایه تی نه کرده وه، له و بارو دۆخه سه غله تییه دا، له و بارو دۆخه دا که کوتایی وه رزی هاوین بوو، بژیوو به رو بوو میان له خورمای سالی پیشو که م بووه وه، سه ره تای وه رزی پاییز بوو، خورمای تازه و ته ریان بۆ هه لئه ده گیرا، هه بوو چهند ده نکه خورمایه کی کۆنی له گه ل خوی ده برد، هه بوو هه ندی جۆی پلو پوشاوی ده کرده تیشوو، هه بوو که میک پیوی له گه ل خوی برد. له باره ی ناوی خواردنه وه شدا له وهری بی ناوی دا بوون. ته نانه ت له گه ل نه وه هه موو پیوسته ساته ی به وشتریان هه بوو له و سه فهره دا هی وایان هه بوو وشته که ی سه ره ده بری بۆ نه وه ی به تاوی ناو گه ده ی وشته که ده میان ته ری بکه ن،

و پرای نهم برسیایه تی و تینوایه تییه، گمر ماو گر ه ی هاوینیش سهر بار بوو!
جاییری کوری عبدالله لا ده فمر موی: ﴿فِي سَاعَةِ الْعُسْرَةِ﴾ له سی لاوه بوو،
تدنگانه ی بی و لاخی واته: که مو کوری و لاخی سواری، نه بوونی تی شوو، نه بوونی
ناوی خوار دنه وه.

نهم توبه قبول کردنه له موسولمانان ﴿مَنْ بَعْدَ مَا كَادَ يَزِيغُ قُلُوبُ فَرِيقٍ
مِنْهُمْ﴾ کاتیک بوو: که نریک بوو دلی هندیکیان له حق لابدا، له ریازی
موسولمانان دهریچن، نه وه بوو: بریک لهو موسولمانانه له چون بۆ غه زاکه
دواکه و تن، به لام دواکه و تنه که یان له بدر دوپرووی نه بوو، به لکوو هوکاری تری
هه بوو، نه مانه نه وانه بوون: که کرداری باشو خراپیان تیکه له بیهک کردبوو،
دانیان به تاوانی خویان دا نا ﴿ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ﴾ پاشان خودا توبه ی لی وهرگرتنو
ره زامه ندی خوی پی به خشین، دلیانی له سهر نایینی خوی دامه زرانده ﴿إِنَّهُمْ
رُؤُوفٌ رَحِيمٌ﴾ بیگومان پهروه ردگار دلسوزو بدهزه یی به بۆ بهنده
توبه کاره کانی، پاش نه وه ی خوراگریان نواندو له پیناو نایین دا جیهادیان کرد
پاشگوئیان ناخا! غه مو ناخوشییان له سهر لاده باو سودو قازانجیان پی ده گیه نی!
دوباره کردنه وه ی توبه وهرگرتن لییان که ده فمر موی: ﴿ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ﴾ بۆ
ریز لینانده گرنگی دانه بهو موسولمانانه و لابردنی شکو گومانه له ناو دلو
دروونیانو دلیا کردنیانه له قبول بوونی توبه که یان.

﴿وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خَلَفُوا﴾ ههروه ها پهروه ردگار توبه ی وهرگرت لهو سی
که سه ی له غه زاکه و تن بوون.. نهک به هو ی دوپرووی نیقیاق به لکوو به هو ی
ته مبه لی و راحت ویستی و دانیشن خوازی. نه مانه نهو سی که سه ن که له چون بۆ
غه زای ته بووک دواکه و تن بوون مه وزوعی توبه لی وهرگرتنیان دوا خرابوو، هیچ
بریاریک دهر باره یان دهر نه چوو بوو، یه کیکیان که عبی کوری مالیک (شاعیری
به ناو بانگ) و هیلالی کوری نومییه ی واقیفی و سییه میان موراره ی کوری
ره بیعی عامیرییه، هه مووشیان له یارمه تیده ران.

لیره دا پمروه ردگار نهو موسولمانانه ی به سی صیفه ت وه صفدار کرد...
 صیفه تی یه کهم نهو هیه: ده فرموی: ﴿حَتَّىٰ إِذَا ضَاقَتْ عَلَيْهِمُ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ﴾ واته: نهوانه توبه لی وەرگرتنیان دواخراو وه غرا ههتا وایان لی هات
 دونیا یان لی تهنگ بوو (کونه مشکیان لی بوو به قهیسری) و تهنگه تاو بوون،
 ترسی سمرنجامی حالی خویان هه بوو، زور بهو ناره حهت بوون: که پیغه مبهرو
 موسولمانان دهنگیان لی دابریوونو قسه یان له گه نه ده کردن، کوپو کومه لیان
 له گه دانه ده بهستن، خیزانه کانیاں جیگیاں لی جیا کرد بوونه وه، په نجا روژ بهم
 شیوه وه لهم حاله دا مانه وه.

صیفه تی دووهم: نهو هیه: که ده فرموی: ﴿وَضَاقَتْ عَلَيْهِمُ أَنْفُسُهُمْ﴾
 به هوی خه مو ناره حهتی زورو ناتومیدی دلیان تهنگ بوو، که ده یان ی
 خوشه ویستانیان دهنگیان لی دابریوونو خه لکی به چاوی سووک سهیریان ده کهن..
 صیفه تی سییه م: نهو بوو ﴿وَوَظَنُوا أَن لَّمْ يَلْحَظْ مِنْ اللَّهِ إِلَهُ﴾ دلیا بوون
 له وهی: که هیچ په نانین له قاری خودا بیانپاریزی جگه له توبه و گهرانه وه بو لای
 خوداو داوای لی خوشبوونو هیوای ره حهت و به زهیی پمروه ردگار، که وتبوونه
 حاله تیکی زور دژواره وه: پیغه مبهرو روی لی وەرگپراون، موسولمانان دهنگیان لی
 دابریون، نهیانه زانی هانی بو بهرنو داوای دوعا و شفاعه تی لی بکهن!

﴿ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ﴾ پاشان پمروه ردگار به زهیی پیدا هاتنه وه بریاری توبه
 لی وەرگرتنی نارده خواری. ﴿لِيَتُوبُوا﴾ بو نهو ی توبه بکهن و بو لای خودا
 بگهرینه وه، شوین په یامی پیغه مبهرو ﴿بَكُونُوا﴾ بکهن!

﴿إِنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ﴾ بیگومان پمروه ردگار به زوری به لی شاو
 توبه ی توبه کاران قبول ده کا، ره حهت و به زهیی به فرراوانه بو چاکه کاران،
 به فاضل و به خششی خوی (هه رچه نه ده شیوای سزادانن) جوړه ها نیعمه تی خوی
 پی به خشییون! چیروکی نه م سی که سه وه کوو راقه کهرانی قورئان ده گیرنه وه: بهم
 جوړه هیه: نه م سی ها وه له له خزمهت پیغه مبهردا نه چوون بو غه زای ته بوو کوو

خویان پاشدا.

که عب: که یه کیکه لهو سی که سانه ده لی: پیغه مبر ۷ زوری حز له قسه و گفتوگۆی من بوو، که لهم غه زایه دواکه و تهو نه چوم. پیغه مبر ۷ فرمووی: ده بی چ شتیک وای له که عب کرد بی نه هاتی بی بو غه زای؟ که ته شریفی گه پرایه وه بو مه دینه، دوو پروه کان عوزریان هی نایه وه و عوزری لی وهر گرتن، نه منیش چومه خزمه تی و عمرزم کرد قوربان! من ولاغی سواری و تیشوم ناماده بوو، که نه هاتم تاوان بوو، تاوانم کرد، داوای لی خو شبوونم بو بکه. پیغه مبر دواکه ی رهت کردم وه.

نیتر پیغه مبر ۷ فرمانی به موسولمانان کرد: که هاو نیشینی و هاوه لی نهو سی که سه نه که نو ده نگیان لی دابرن، نیتر که س قسه ی له گه نه ده کردن، نه مجار فرمانی کرد خیزانه کانیشیان لییان جیا بینه وه و دوو ره په ریزیان لی بکه ن!! دونیایان لی تهنگ بوو، (سه ری کتوانیان لی به پوش گیرا) خیزانی هیلالی کوری نومییه هاته خزمه ت پیغه مبر ۷ وتی: قوربان! هیلال نه وه نه ده گریا وه و ده گری ترسم هیه چاری کویر بن، نا بهم شیوه په نجا شه و تیپه ری. نه مجار په روه ردگار نایه تی ﴿لَقَدْ تَابَ اللَّهُ عَلَى النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِينَ﴾ و ﴿وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خَلَفُوا﴾ ی ناره خوار، نهو کاته پیغه مبر ۷ له مالی نومسه له مه بوو، هاته دهرو ته شریفی هات بو ژوره که ی خوی و فرمووی: (نه لاهو نه کبر نهوا په روه ردگار عوزری هاوه لانمانی وهر گرت) که نویژی به یانی کرد، نه م توبه قبول کرد نه ی بو هاوه لانی گیرایه وه، مزگینی دا که خودا توبه ی لی وهر گرتن، نیتر هاوه لانی توبه لی وهر گیرا و به هله داوان هاتن بو خزمه ت پیغه مبر ۷ و پیغه مبر یش نایه ته کانی به سهردا خویندنه وه. که عبی کوری مالیک وتی: من له خوشی قبول بوونی توبه لیمان، بریارم دا هه موو مالو دارایی خۆم بکه مه خیر و صه ده قه، پیغه مبر ۷ رازی نه بوو، وتم: نیوه ی ده که م به خیر، هه ر رازی نه بوو، وتم: سییه کی ده که م به خیر، فرمووی: باشه.

له ریوایه تیکی تر دا هاتوو: که عب ده لی: که مژده ی توبه لی وه رگرتنمان
پندرا، خیرا خۆم گۆری به هه له داوان هاتم بۆ خزمهت پیغه مبه ر ﷺ که هاتم
پ'وانیم ته شریفی له مزگه وت دا دانیشتبوو موسولمانان له ده وری دانیشتبوون،
هه له ده ی کوری عه بدوللا به راکردن به ره و پیرم هاتو دهستی خسته ناو
ده ستمه وه وتی: توبه لی وه رگرتن پیروزی، هه رگیزاو هه رگیز نه م هه لوتسته ی
هه له ده م له بیر ناچیته وه. نه مجار پیغه مبه ر ﷺ که ده م چاوی ده تگوت: مانگی
شه وی چواردیه ده دره وشایه وه، فرمووی: نه ی که عب! مژده ت لی بی
به پیروزی رۆزگاری ژیا، له وکاته وه هاتوو به سهر دونه ی رۆژی وا خۆشت تووش
نه بو، نه مجار ئایه ته کانی به سهر دا خوینده وه...

بیگومان نه م چیرۆکو روداو په ندو نامۆزگاری به بۆ موسولمانانو پتویسته
خودا په رستان دلیان پی بکه ویته له رزه به جۆش بیسو فرمیسک برپۆن!
ده گیرنه وه نیما نه حمه ده نه ده ی به م ئایه تانه ده هاته گریانو کولی هه لده ستا
به هیچ شتیکی تر نه وه نه ده کولی گریانی هه لنه ده ستا!

نه مجار پاش نه وه ی په ره ر دگار برپاری قبولبوونی توبه ی له و سی که سه
نارده خواری، چله وگیری نه وه یان لی ده کا: که نیت جاریکی دیکه نه گیرنه وه بۆ
سهر کرده وه خراپه کانی پیشوویانو چه لیکی دی له چون بۆ غهزا دوانه که ونو
له جیهادو تیکۆشان ته مبه لی نه که نو ده فرمووی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ
وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ﴾ نه ی نه وانه ی نیما تان هینا وه بروادارن، له خوا بترسنو
خۆپاریزن له و شتانه ی دهینه هۆی نارازی بوونی خودا لیتان، به هیچ شیوه ی که
سهر پیچی په یامی پیغه مبه ر مه که ن، نه رکی سهرشانی خۆتان نه نجام بده ن،
له هه موو غهزاو گۆره پانی جیهادو تیکۆشان دا له گه ل پیغه مبه رو موسولمانان دا
بن، نه چن له پیغه مبه رو موسولمانان هه لبرپۆن خۆتان پاش بده ن له گه ل مونا فیکو
گومرپان دا له مان دانیشتن!

له دونه دا له گه ل راستگۆیان بن له بیرو باوه رو واده و به لیتن دا، به گوشتارو

کردارو هه لۆیست له پیری راستگۆیان بن، نه چن خۆتان بخه نه پیری شهو مونا فیک
گومر یانه تی تاوان ده که نو ده یانه وی به درۆ سوئندی درۆ خۆیان رزگار بکه.

حاکم له ئیبنو مه سعوده وه له پیغه مبه ره وه ریوایه ده کا: ده فرموی: (ان
الْكَذِبُ لَا يَصْلَحُ مِنْهُ جِدٌ وَلَا هَزْلٌ، وَلَا يَعْدُ الرَّجُلُ ابْنَهُ ثُمَّ لَا يَنْجِرُ لَهُ،
اَقْرَبُوا اِنْ شِئْتُمْ: يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ).

به یه تی به (مه رفووی) ریوایه تیکی هیناوه: که پیغه مبه ر ﷺ
فرمویه تی: (اِنَّ الصِّدْقَ يَهْدِي إِلَى الْبِرِّ، وَاِنَّ الْبِرَّ يَهْدِي إِلَى الْجَنَّةِ، وَاِنَّ الْكُذْبَ
يَهْدِي إِلَى الْفُجُورِ، وَاِنَّ الْفُجُورَ يَهْدِي إِلَى النَّارِ، اِنَّهُ يُقَالُ لِلصَّادِقِ: صَدُقْ وَبِرٌّ،
وَيُقَالُ لِلْكَاذِبِ: كَذَبْ وَفُجَرٌ، وَاِنَّ الرَّجُلَ لِيُصَدَّقَ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ
صِدْقًا، وَيُكْذَبُ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ كَذَابًا).

وازهینان له درۆ ریخۆش که ره یه بۆ وازهینان له هه موو تاوانیک.. له ئایینی
نیسه لام دا، درۆ کردن، ره وانیه مه گمر له سی شوین دا نه بی: له شهردا،
له ری که خسته وه مو صاله که کردنی نیوان خه لکه دا، هه روا پیاو قسه بۆ خیزانی
خۆی بکا بۆ شهو ی رازی بکا، به مجۆره پی بلی: تو له لای من له هه موو کهس
جوانتری خۆشه و یستترین که سی له لام! واته: ته نها له م بواره دا پیاو بۆی ره وایه
به درۆ قسه بۆ ژنی خۆی بکا، به لام له بواری به مرژه وندی خیزانو بژیوو شه مجۆره
شته نه دا درۆ کردن دروست نیه.

ئیبنو نه بی شه یبه له نه سمای کچی یه زیده وه له پیغه مبه ره وه فرموده یه که
ریوایه ده کا: فرمویه تی: (كُلُّ الْكُذْبِ يُكْتَبُ عَلَى ابْنِ آدَمَ إِلَّا رَجُلٌ يُكْذِبُ
فِي خَدِيعَةٍ حَرْبٍ، أَوْ صُلَاحٍ بَيْنَ اثْنَيْنِ، أَوْ رَجُلٌ يُحَدِّثُ امْرَأَتَهُ لِرِضِيهَا)
واته: هه موو درۆیه که به تاوان بۆ ناده میزاد ده نوو سڕی، مه گمر کابرایه که درۆ بکا
بۆ نه نجامدانی فروقیلی شهرو جهنگ، یان بۆ ناویژیکردنی نیوان دوو کهس
که لیک عاجزنو ناخۆشیان هیه. یان پیاویک بیهوی ره زامه ندی خیزانه که ی
به ده ست یینی ئاله م سی بواره دا درۆ کردن ره وایه!.

واجب بوونی چوون بۆ غهزاو جیهاد له سههر دانیشتوانی مه دینه و خێله

عه ره به کانی ده ور به ری

مَا كَانَ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ وَمَنْ حَوْلَهُمْ مِنَ الْأَعْرَابِ أَنْ يَتَخَلَّفُوا عَنْ رَسُولِ
 اللَّهِ وَلَا يَرْغَبُوا بِأَنْفُسِهِمْ عَنْ نَفْسِهِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ لَا يُصِيبُهُمْ ظَمَأٌ وَلَا
 نَصَبٌ وَلَا مَخْمَصَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَطْئُونَ مَوْطِئًا يَغِيظُ الْكُفَّارَ وَلَا
 يَنَالُونَ مِنْ عَدُوٍّ نِيْلًا إِلَّا كُتِبَ لَهُمْ بِهِ عَمَلٌ صَالِحٌ إِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ
 أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٢٠﴾ وَلَا يُنْفِقُونَ نَفَقَةً صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً وَلَا يَقْطَعُونَ
 وَادِيًا إِلَّا كُتِبَ لَهُمْ لِيَجْزِيَهُمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢١﴾

له نایه ته کانی پێشودا پهروه ردگار فرمانی به موسولمانان کرد: که هه میسه
 له گهڵ راستگۆیاندا ههلسو کهوت بکهو کردارو گوشتاریان وه کوو هی نهوان بی،
 شوێن پێغه مبهی بکهو نو لی دانه برێن. لێره ش جهخت له سههر نهوه ده کاته وهو
 جله وگیری لهوه ده کا: که له پێغه مبهی ﷺ دوا نه کهو نو هه میسه پابه ندی فرمانو
 نامۆزگاریه کانی بنو ده فرمانی: ﴿مَا كَانَ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ وَمَنْ حَوْلَهُمْ مِنَ الْأَعْرَابِ
 أَنْ يَتَخَلَّفُوا عَنْ رَسُولِ اللَّهِ، وَلَا يَرْغَبُوا بِأَنْفُسِهِمْ عَنْ نَفْسِهِ﴾ ناشی و نابو
 ناگونجی بۆ دانیشتوانی شاری مه دینه که پایته ختی ده ولته تی نیسلامه و باره گای
 پێغه مبهی لی به، ههروه ها دانیشتوانی ده ور به ری مه دینه، که بریتین له هه زوی
 موزهینه و جوههینه و نه شجعه و غیفارو نه سلهم، نابو و ناگونجی له پێغه مبهی
 دوا بکهو نو له ته کیا نه چن بۆ غهزا. وه کوو نهوه ی هه ندی کهس له غهزای ته بوو ک
 خۆیان پاش داو له خزمهت پێغه مبهی ﷺ دا نه چوون؟ ههروه ها نابو له هه یچ کارو
 بارێکی تری ده ولته دا له پێغه مبهی دایرێنو خۆیان کلا بکهن، ههروه ها نابو

به هیچ جزئی گیانو جهستهی خویان له هی پیغه ممبر خوشتر بوئ، نابئ نهوان له سای سیبهر دانیشنو له نازو نیعمه تدا بتلینه وه پیغه ممبریش له تهنگو چهله مه دا بئ، به لکوو ئهرکی سهرشانی موسولمانانه: که له خوشی و ناخوشی دا، له تهنگانه و شهر و جهنگدا به نه و بهری نیشاته وه هاوکاری پیغه ممبر بکه نو جیهاد و تیکوشان نه نجام بدن، چونکه ناشکراو نمایانه رزدارترین گیانو جهسته لای خودا گیاره جهستهی پیغه ممبره، جا له کاتیکندا گیانو جهستهی پیغه ممبر ﷺ بکه و تته ناره حه تی و تهنگو چهله مه وه، نه وه پیویسته له سهر هه موو موسولمانان هاکاری پیغه ممبر بکه نو به موو لی دانه برینو خویان فری بدنه ناو نهو تهنگ چهله مانه وه!

به کورتی و پوختی نهو که سهی خو له چون بۆ غهزا له تهک پیغه ممبردا بشارتته وه و ته مبه لی بکا، مانای وایه: گیانو جهستهی خوی له پیغه ممبر خوشتر دهوئ، که سیکیش خوی له پیغه ممبر خوشتر بوئ نیشانهی ناتهاوای ئیمان باوه ریه تی.

کهوابئ نهو موسولمانانه مافی نهو هیان نیه پیغه ممبر بچی بۆ غهزاو تووشی ناره حه تی بی و نهوان پالی لی بدنه وه له ماله وه دانیشنو خو بلیسنه وه! نابئ ریکای نهو بدن به خویانو به وه رازی بن پیغه ممبر له ناخوشی دا بی و نهوان له تیسترا حه تدا بن! به لکوو پیویسته ئهرکی سهرشانیانه که شوین پیغه ممبر بکه نو له ته کیا جیهاد بکه ن، ﴿ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ لَا يُصِيبُهُمْ ظَمًا وَلَا نَصَبٌ وَلَا مَخْمَصَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَلَا يَطْئُونَ مَوْطِئًا يَغِيظُ الْكُفَّارَ، وَلَا يَنَالُونَ مِنْ عَدُوِّ نِيْلًا اِلَّا كَتَبَ لَهُمْ بِهِ عَمَلٌ صَالِحٌ﴾ چونکه نهوانه که ده چن بۆ جیهاد، ههر ناخوشی و ناره حه تی به کیان تووش دی له تینوایسه تی و ماندوبونو برسسیایه تی له ریچگی خودادا، ههر وه ها: که بریک خاکی کوفر داگیر ده که نو پییان ده خه نه سه ری و کافره کان ناره حه ت ده که ن، ههر وه ها: که فرسه ت له کافره کان ده بیننو ده ست له دوژمن ده وه شیئن، به دیل ده یانگرن، یان لییان ده کوژن، یان تالانیان لی ده گرن،

شکستیان به سمر دینن، ئیلا به همر یه کئی لهم شتانه چاکه یان بۆ ده نووسری، یا پاداشتی باشیان ده دریته وه. به همر جهو جوولو ههلوستو خۆراگری و بهرگری و به لاماردانو هیرش بردنیک که نهوانه له کاتی جیهاد دا نه نجامی ده ده ن خیر و چاکه یان بۆ ده نووسری، هه موو شتیکیان طاعه تو خودا پرستییه و خودا پاداشیان له سهری ده داته وه، چونکه ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْحَسَنِ﴾ بیگومان پهروه ردگار پاداشی چاکه کارن به فیرو نادا، همرکه سییک کرده وهی چاک بی پابه ندی فمرمانو جلهوگیریه کانی پهروه ردگار بی پاداشی شیای خوی ده دریته وه، همر لهم روانگه یه وه پهروه ردگار بۆ دانیشتوانی شاری مه دینه و ده ورو بهری پاداشی باشی دانه و، همر کرده وه یه کی باشیان کرد بی به فیرو ناچی و پاداشی خویان وهرده گرته وه. وه کوو له نایه تیکی تر دا ده فمرموئ: ﴿إِنَّا لَنُضِيعُ أَجْرَ مَنْ أَحْسَنَ عَمَلًا﴾ الکهف/۳۰.

ههروه ها ﴿وَلَا يَنْفِقُونَ نَفَقَةً صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً، وَلَا يَقْطَعُونَ وَادِيًا إِلَّا كُتِبَ لَهُمْ﴾ نهو موجهیدو تیکوشه رانه شتییک نابه خشن؛ کهم بی یان زور بی، پچووک بی یان گه وه بی، شیرو دۆلنیک نابرنو هاتوو چۆی پیدا ناکن ئیلا خودا پاداشیان بۆ ده نووسی و له سهری چاکه یان ده داته وه، هیچی پاشقول ناداو هیچی له بیر ناچی و هیچ کاریکیان به فیرو ناچی، چونکه جیهاد له پنگه ی خودادا بۆ بهرز کردنه وهی وشه ی (لا اله الا الله) یه، بۆ پاراستنی بیرو باوه ره، بۆ پاریزگاری ولاتو نامووس و فهره نگو که له پوره. همرگه لو نه ته وه یه ک واز له جیهاد بینن ده بنه ژیر ده سته و کۆیله، پیاوه تی و ولاتو میژوو موقه داستیان پیخوست ده کری، هیچ ریزو نزخیکیان نامینی!

تییینی :

نایه ته کان نه م حوکمانه یان لی وهرده گیرن :

۱- جیهاد فهرض و ئهرکیکی پیوسته له سهر دانشتوانی مه دینه و خیل و هۆزه کانی ده ورو بهری مه دینه، چونکه مه دینه پایته ختی حکومه تی

نیسلامیه و نهوانیش دانیش تووی نهو پایته ختن، هاوسی و پیغه مبهرن ﷺ هرچی تووشی پیغه مبهرن بی له به هره و سهروه ری و خیر و خوشی و ناخوشی، راسته و خو نهوانیش ده گرتته وه.

۲- رهوا نیه موسولمان خودی خو یان له پیغه مبهرن خوشتریوی، چونکه نیمان کاتی که تهوا و ده بی و موسولمان به موسولمانی کامل حساب ده کری: که پیغه مبهرنی له خوئی خوشتریوی.

۳- هر ناخوشی و ناره حه تییه کی تووشی موجهید ده بی به خیر و چاکه بی ده نو سری و پاداشی ده درتته وه.

۴- جهاد بو موسولمانو بو کافر خیر و خوشی و به خته وهریه؛ چونکه به نیسبه ت کافره وه ده بیته هوی نهوهی له چوارچیوهی کوفردا نه مینی و بجیته چوارچیوهی نیسلامه وه، ده رهق به موسولمانانیش خیر و خوشبه ختییه، چونکه ده بیته هوی یاریزگاری ناموس و خاکو نایین و موقه ده ساتیان و عیززه تو کرامه تیان بو ده سته بهر ده کا.

۵- پیوسته نهوهش بزاینن نهه نایه تانه به نایه تی دواپی نه سخ بو نه وه. که ده فرموی: ﴿وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنفِرُوا كَافَّةً...﴾ واته: هوکمی نایه ته کان هر نه وه نده بهر ده وام بووه: که موسولمانان کهم بوون. وه کوو له مه و دوا شی ده کهینه وه.

جهاد فله رضی کیفایه یه وه هه و لدان بو فیر بوونی زانستو زانیاری

فله رضه

﴿وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنفِرُوا كَافَّةً فَلَوْلَا نَفَرَ مِن كُلِّ فِرْقَةٍ مِّنْهُمْ طَائِفَةٌ لِّيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَلِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ﴾

ئەم نایەتە باقی مانده ی حوکمه کانی جیهاده، ئەم نایەتە جیهاد کردن لەسەر هەموو موسولمانان بە پێویست دانانی، بە لکۆو ئەو دەگەیهنی که جیهاد فەرمزی کیفایەیه، واتە: ئەگەر کۆمه لێک ئەنجامیان دا لەسەر هەموویان لادەچی، خۆ ئەگەر برێکیان بەم ئەرکه پێرۆزه پێویستە هەلنەستان ئەو هەموویان تاوانبارن! ئیبنو ئەبی حاتم لە عیگریمه وه رێوایت دەکا دە فەرموی: **﴿کە نایەتی ۞ تَنْفَرُوا يُعَذِّبْکُمْ عَذَابًا أَلِيمًا﴾** هاتە خوارێ. هەندێ لە موسولمانان لە لادیکان دا خەریکی بانگه وازی فێرکردنی که سو کاریان بوون، دوورپوه کان دەیانگوت: ئەو نەفیری عام کراوه که چی هەندێ کهس لە گوندو ناو دەوارنشینەکان دا ماونەوه و نەچوون بۆ غەزا، ئەوانە لێیان قەوماو سەریچی فەرمانی خودایان کرد، بە هیلاک چوون، ئیتر نایەتی **﴿وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنْفَرُوا كَافَّةً...﴾** هاتە خوارێ.

هەر ئیبنو ئەبی حاتم لە عەبدوللای کوری عوبیدوللای کوری عومەیره وه رێوایت دەکات، دەلی: موسولمانان چونکە زۆر سوور بوون لەسەر چوون بۆ جیهاد، ئەگەر پێغه مەبەر مەفرەزە یەکی بناردایە بۆ سەر شوێنێک هەموویان رادەجمین و پێغه مەبریان بەتەنیا لە مەدینە دا دەهێشتەوه، ئیتر ئەم نایەتە هاتە خوارێ. ئیبنو عەبباس دە فەرموی: که پەرورەدگار سەرزەنشستی دواکەوتوو هەکانی غەزای تەبووکی کرد، هاو لەان پێریان دا: که لەوه دووا بەهیچ شیوە یەک لەسپا و مەفرەزە کان دوانە کەون، هەر که مەفرەزە یەک رهوانە دەکرا، هەموویان دەچوون، پێغه مەبەر **ﷺ** بەتەنیا دەمایه وه، ئیتر نایەتی **﴿وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ...﴾** هاتە خوارێ.

مامۆستا سەبید دە فەرموی: وا پێدەچی هاتنە خواره وه ی قورئان لەم سوورەتە دا که ناپەزامە نەدی بەرامبەر خۆیا شەره کان دەردەبێ و هەر شە له خۆشاردنە وه خۆیا شەدان لە جیهاد دەکا بەتایبەتی لە دانیشتوانی مەدینە وه دەورویهری، وای لە موسولمانان کرد: که پالە پەستۆ یە کتری بکەن بۆ چون بۆ جیهاد و لە مەدینە دا قەرە بەلغی دروست بکەن و نامادە باشی خۆیان بنۆزن و

چاوه روانی فەرمانی پیغه مبهربن ﷺ چییان فەرمان پی ده کاو بو کویان ده نیری، به تاییه تی هۆزو خێله کانی ده و روبه ری مه دینه که به ته وای قهره بالغییان خستبوه ناو مه دینه وه به جوړیک که پیوست بوو نه فیر عامه که ی که له وه پیش نیگای پی هاتبوو سنور داربکری، نه وه تا: پانتایی ولاتی نیسلام فراوان بووه، نزیکه نیوه دورگه ی عمره بی هه مووی گهر دنکه چی نیسلام بی. ژماره ی نه و پیاوانه ی ناماده باشی چوون بو جیهادیان هیه زور بسوه ژماره یان (پاش رودای غه زای ته بووک) نزیکه ی سی هه زار جهنگاوه ره؛ که له وه پیش نه و ژماره یه له هیه غه زایه کدا کۆنه ده بووه، که وایوو: نیستا کاتی نه وه هاتوو که هیزو تواناکان دابه ش بکرین بو هه موو بواره کانی ژیان کۆمه لیک ته رخان بکرین، بو ناوه دانکردنه وه، بو بازرگانی کردن، بو فیرونو خویندنو بواره کانی تری ژیان بو کۆمه لگاوه نه ته وه یه ک که خه ریکه بناغه ی ده ولته و ژیار داده نی، بیگومان پیداوستی و هه لسو که وتی نه م گه لو نه ته وه یه پاش هاتنی نیسلام زور جیاوازه له پیداوستی و هه لسو که وتی ژیان پش هاتنی نیسلام: که له چوارچیوه ی یاسای خیلایه تی دا رهنگی ده دایه وه و بریتی بوو: له پیداوستییه کانی سه رتایی کۆمه لگای خێله کی!!

نه م نایه ته ی دواپی هاته خواری به تاشکرا دابه شکردنی هیزو تواناکان بو بواره جیا جیا کانی ژیان ده ست نیشان ده کاو ده فهرمو: ﴿وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنفِرُوا كَافَّةً﴾ ناگونجی و شیاو نیه بو موسولمانان که هه موویان تیکرا راجمن بو غه زاو شاری مه دینه چۆن بکه نو پیغه مبهربن ﷺ به ته نیا بمینیته وه، چونکه وه کوو وتمان: جیهادو چوون بو غه زای فهرضی کیفایه یه، هه رکاتی کۆمه لیک له موسولمانان پی هه لسان بری هه موانیان ده که وێ تاوان له سه ر گشتیان لاده چی، فهرضی عه ین نیه، واته: ته رکی سه رشانی یه که یه که ی هه موو موسولمانان نیه، وه کوو نوێژ نیه له سه ر هه موو موسولمانیکی عاقلی ره سیده واجب بی. کاتی که جیهاد ده بیته فهرضی عه ین: که پیغه مبهربن ﷺ ته شریفی بو

خۆی بچیی بۆ غهزاو نه فییری گشتی رابگهیه نئ.

﴿فَلَوْلَا نَفَرَ مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِنْهُمْ طَائِفَةٌ، لِيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ﴾ شه وه بۆچی

له هه موو تاقه کو مه ئیک له موسولمانان بریکیان ناچن بۆ خویندنو فییریون؟

بۆچی له هه موو کو مه ئیک زۆر به شیکیان خۆیان ته رخان ناکه ن بۆ تیگه یشتن

له نایین؟ بۆ تیگوشانو ماندوو یون له پیناو به ده سه ئینانی عیلو زانستدا. بۆ

زانینی نه حکامی شه ریعتو نه ئینی به کانی ﴿وَلِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ

لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ﴾ بۆ شه وی که موجهیده کان له به ره کانی جهنگو

رو به رو یونه وه دا گه رانه وه بۆ ناو شارو گونده کان، نه وانه ی فییری نه حکامی ئایین

بوون جهنگا وه ره کان له فرتو قیلئ دژمنان بترسین، ترسی قارو غه زه بی

خودایان به خه نه دلۆ ده روونه وه، نه حکامی ئایینیان فییر بکه ن، بۆ شه وی له خودا

بترسنو خۆیان له سه ره نجامی سه ریچی کردن بیارنزنو بی شه مری نه که ن!

رانار له (لِيَتَفَقَّهُوا، وَلِيُنذِرُوا) دا ده گه رپته وه بۆ شه موسولمانانه ی

له خزمه ت پیغه به رد دا ماونه وه. راناو له (إِذَا رَجَعُوا) ده گه رپته وه بۆ

موجهیده کانی که له جیهاد بوون.

ماموستا سه یید پئی وایه: راناو له هه رسیک له شوینه که دا هه ر بۆ

موجهیده کان ده گه رپته وه ده فهرموئ: شه ئایینه به رنامه یه کی هه ره کی به،

که سیک له جهو جوؤو تیگوشان دا نه بی تی ناگا؛ نه وانه ی که ده رده چن بۆ جیهاد

نه وانه شیوترن به تیگه یشتن لئ حالی بوون له نایین، شه وان به باشی ماناو

نه ئینی به کانی ئایینیان بۆ ده ره که وی، شه وان له کاتی تیگوشانو ته طبیقی

عه مه لی دا حه قیقه ته ناوه روکی ئایینیان بۆ ده ره که وی؛ نه وانه ی له مال وه

دانیشتون شه وان پیو سیستان به وه هیه له موجهیده کانه وه فییری ئایین بن،

چونکه شه وان شه و شتانه یان نه دیوه که مه جاهیده کان بینویانه، تیگه یشتنی

شه وانیا ن به ده ست نه هینا وه، وه کوو موجهیده کان نه ئینی حه قیقه ته شته کانیا ن

بۆ روون نه بوته وه، به تاییه تی نه گه ر ده رچوونه که یان بۆ غه زا له خزمه ت

پێغه مبه‌ر ﷺ دا بووبیّت دەرچوونو جەو جۆلو بەشیوەیه‌کی گشتی گونجاو تره‌ بۆ
تیگه‌یشتن و فێر بوون!!

تایینی :

نایه‌ته‌که‌ نه‌م دوکمانه‌ روون ده‌کاته‌وه‌:

١- جیهاد فەرزی کیفایه‌یه‌و فەرزی عه‌ین نیه‌، چونک نه‌گه‌ر فەرزی عه‌ین
بێ ده‌بێ هه‌موو موسوڵمانان بچن بۆ غه‌زا، نه‌و کاته‌ به‌رژه‌وه‌ندی گه‌لو و لا‌ت
به‌رپوه‌ ناچێ، خێزان و منداڵ تووشی زه‌ره‌رو زیان ده‌بن، که‌وابێ با کۆمه‌لیک
له‌ موسوڵمانان ئاماده‌ی جیهاد و غه‌زاین، تاقمی‌کیشیان خه‌ریکی فێربوونی نایین و
نه‌ حکامی شه‌ریعه‌ت بن، ئاگاداری مال و مندالی موحاهیدان بکه‌ن، به‌رژه‌وه‌ندی
ولا‌ت و گه‌ل به‌رپوه‌ به‌رن، که‌ موحاهیده‌کان گه‌رانم‌وه‌ نه‌وه‌ی فێری بوون
له‌ نه‌ حکامی شه‌ریعه‌ت و کاروباری نایینی بۆیان شی بکه‌نه‌وه‌.

٢- هه‌ولدان بۆ خۆبندن و فێربوونی زانست و تیگه‌یشتن له‌ قورئانو
فه‌رمووده‌ی پێغه‌ مبه‌ر ﷺ نه‌ویش وه‌کوو جیهاد وایه‌و فەرزی کیفایه‌یه‌ پێوسته‌
کۆمه‌لیک له‌ موسوڵمانان پێی هه‌لسن و نه‌نجامی ده‌ن.

ناشکراشه‌ که‌ هه‌ولدان بۆ فێربوونی عیلم و زانست کاریکی گه‌لیک پیرۆزه‌ و
پله‌و پایه‌یه‌کی فره‌ مه‌زنه‌و هه‌چ کردار و گوفتاریکی ناگاتی. نیمامی موسلیم
فه‌رمووده‌یه‌کی پێغه‌ مبه‌ری ریاوایه‌ت کردوه‌: که‌ ده‌فه‌رموی: (من یرد الله به‌
خیراً یفقهه فی الدین)

تیرمیزی له‌ نه‌بو داوده‌وه‌ ده‌گه‌رپێته‌وه‌ ده‌لی: له‌ پێغه‌ مبه‌رم ژنه‌وت دیفه‌رموو:
(من سلك طريقاً يلتمس فيه علماً سهل الله به‌ طريقاً الى الجنة، وان
الملائكة لتضع أجنحتها رضا لطالب العلم، وان العالم لیستغفر له‌ من فی
السموات ومن فی الأرض والحیتان فی جوف الماء، وان فضل العالم علی
العابد کفضل القمر لیلة‌ البدر علی سائر الکواکب، وان العلماء ورثة‌
الأنبیاء، وان الأنبیاء لم یورثوا دیناراً ولا درهماً، ورثوا العلم فمن أخذ به‌
أخذ بحظ وافر).

سیاسه ته داری جهنگی له شهری کافران دا

يَتَّيِّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا قَتِلُوا الَّذِينَ يُلُونَكُمْ مِنَ الْكُفَّارِ وَلِيَجِدُوا فِيكُمْ
غُلْظَةً وَاَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿١٢٣﴾

له وه پيش په روږدگار فەرمانی به موسولمانان کرد: که دژي هه موو
موشريکو کافريک بجه ننگين، وه کوو چوڼ نه وان دژيان ده جه ننگين! نه مجار
ليړه داو له م ئايه ته دا ريگای له بارو گونجاوتر نيشان موسولمانان ده دا، فەرمانيان
پي ده کا، که له نزريکه کانه وه ده ست پي بکه ن، تا خزمو که سو کارو هوژو
خيله که يان راوه ستابي، جيهاد له گهل نه ته وه وه هوژو خيلي دووره ده ست نه که ن!!
پيغه مبهرو هاوه لانی به م نه خشه يه هه لسو که وتيان کرد، سهره تا دژي گهلو
هوژه که ي خويان که له مه که که بوون جهنگانو جيهاديان کرد، نه مجار دژي
عده به کانی تر جهنگانو خستياننه ژير رکيفي خويان، نه مجار جيهاديان
گواسته وه بو ولاتی شامو پاشان بهرو عيراق کشانو له سهرده می خه ليفي دووم
عومهری خه تابد ا هه موو ولاتی عيراقو شامو جهزيره ولاتی تيرانو به شيکی
نه فريقا که وته ژير رکيفي سويای نيسلامه وه خه که که يان موسولمان بوون، ههر
به م جوړه نه خشه و پلانی بانگه وازی نيسلامی نه نجام دراو بلاوکرايه وه، نه وه تا
له سهره تا وه قورثان ده فهرموي: ﴿وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ﴾ الشعراء/٢١٤، پاشان
که گوږه پانی بانگه وازی بهر فراوان ده بي ده فهرموي: ﴿وَلِتُنْذِرَ أُمَّ الْقُرَىٰ وَمَنْ
حَوْلَهَا﴾ الانعام/٩٢.

نه مجار وه کوو مژده يه کی پيش وهخت قورثان نه م هه والهي به موسولمانانی
سهرده می پيغه مبهرو راده گيه ني وه ده فهرموي: ﴿سَتُدْعُونَ إِلَىٰ قَوْمٍ أُولَىٰ بِأَسْرِ
شَدِيدٍ، تَقَاتِلُونَهُمْ أَوْ يُسَلِّمُونَ﴾ الفتح/١٦.

شایانی باسه زور له رافه که رانی قورثانو ميژوو نووسان پتيان وايه: نه م
نه ته وه نازاو جهربه زه يه گه لی کورده و ئاماژه يه به نه وان، که سويای نيسلاميش

لایان نزیک بووه وه بهی شهرو پیکادان موسولمان بوونو باوهشیان بو ئایینی ئیسلام گرتوهو تییدا توانه وه، ههرچی گوتراوه ده باره ی شهرو پیکادانی نیوان سویای ئیسلام نه ته وه ی کورد درۆ هه لبه ستراره و له راستیی وه دووره، خودا یاری له کاتی رافه کردنی نهم نایه ته دا به دورو درژی نهم باسه روون ده کهینه وه.

ده باره ی قوناغیکی تری جهاد ده فرموی: ﴿قَاتِلُوا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ﴾ التوبة/ ۲۹، یان ده فرموی: ﴿وَإِذِ الْوَحْيُ إِلَيْنَا هَذَا الْقُرْآنُ لِنُنْذِرَكُمْ بِهِ وَمَنْ بَلَغَ﴾ الانعام/ ۱۹.

به ئی سیاسه تی بانگه وازی ئیسلامی بهم جوړه بوو، به شیوه یه کی سروشتی بلا بو وه، قوناغ قوناغو پله به پله بوو، تا ناوخواو ده ورو بهری نزیکي مه دینه ی کۆنترۆل نه کرد پهلای به ملاو به ولادا نه هاویش، پیغه مبه ر ﷺ بانگه وازی به کی سهره تا له خزمو که سو کارو هۆزه که ی خۆیه وه ده ست پێ کرد، که شهرو جهنگانیش پیویست بوو سهره تا له گه ل خزمو که سو کاری خۆی دا جهنگا، نه مجار دژی گه لو نه ته وه ی تر جهادی نه نجام دا!

سه یید ده فرموی: فتوحاتی ئیسلامی بهم شیوه نه نجام درا، سهره تا بهر هنگاری نه وانه ی کردوه که نزیکي (دار الاسلام) بوون جیران و هاوسی و موسولمانان بوون، هه روا قوناغ به قوناغو پله به پله موسولمانان په ره یان به بانگه وازی جهاد کردنی خۆیان دا، کاتی که که نیوه دوورگه ی عه ره بی زوربه، یان هه مووی هاته ژیر رکیفی ئیسلامه وه پاش رزگار کردنی مه که تیتر هیزیک له و هه ریمه نه مایه وه جیگای مه ترسی بی، نه مجار غه زای ته بوو که نه نجام درا که له قه راغو بیجاغی ولاتی رۆم دا روی دا، پاشان سویاکانی ئیسلام به ره و ولاتی رۆم ولاتی فارس کشان و له کوفرو بی دینی پاکیان کردنه وه بوون به ولاتی ئیسلامی و پانتایی سه رزه مینی ئیسلامیان فراوان کردو سنووره کانیا ن تیکه لاو کردو ولاتیکی ئیسلامی پانو پۆرو دامه زراوو هی دیو هیمنو

خودا پهرستیان دروست کرد...

دهی با نه مجار بی زینه خزمهت نایه ته که و ده ست بهراقه کردنی بکهین!
 ده فمرموی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قَاتِلُوا الَّذِينَ يَلُونَكُمْ مِنَ الْكُفَّارِ﴾ نهی نهو
 که سانهی پرواتان به تا کنو ته نیایی خوداو به پیغه مبهرایه تی (محمد) و بهرۆژی
 قیامت هیه، بجهنگن له گهل کافران، کامه یان لیستان نزیکتره و هاوسی (دار
 الاسلام) ه له وه دهس پی بکهن، تا هاوسی و نزیکه کانتان نه خه نه ژیر رکیفی
 نیسلامه وه پهل بۆ دوور مه هاوژن! چونکه نیسلام ره حمه ته، هاوسی و خزم
 که سوکارو نزیک شیاو تره، ئیوه ههول بدن سهره تا نه وان نهو ره حمه ته یان
 بهر بکهوی، ههروه ها چونکه ههولدان بۆ موسولمانبوونی خه لک نه گهر له هاوسی و
 نزیکه وه ده ست پی بکری سوود به خش ترو بهر هکت نامیز تره، پاریزگاری ولاتو
 خانو مائی تیدا زیاتر به دی ده کری، نه فقه و پیداویستی جهنگی که متر
 تیده چی، موجهیدانو بانگه وازیخوازان به نه مینی و دل نیایی به وه ها موشوی
 بهر هکانی جهنگ ده کهن، ترسی نه وه یان نیه بۆسه یان بۆ بنرته وه له دوواوه لییان
 بدری!

بیگومان بهم نه خشه و پیلانه خودایی به بۆ جیهاد و جهنگان موسولمانان
 هه لسو که وتیان کرد، بۆیه سهره تا جیهادیان له دژی جوله که کانی ده ورو بهری
 مه دینه نه نجام دا جوله که کانی هۆزی قوره یظه و بهنو نه ضیرو خه بهیریان ته فرو
 تونا کرد، نه مجار په لاماری موشریکه کانی نیوه دورگهی عهره بی یان دا، پاشان
 سویای نیسلام بهر و شیمالی مه دینه بهری خرا بۆ نه وهی جیهاد له گهل رۆمه کان
 بکهن.. له هه مان کاتیش دا سویایان بهر و عیراق و ولاتی فارس ره وانه کرد!

﴿وَلْيَجِدُوا فِيكُمْ غِلْظَةً﴾ با کافرانو ریگرانی بلا بوونه وهی نیسلام توندو
 تیژی له ئیوه ببینن، نازییه تی و مهردایه تی و خۆراگری و چاونه تهرسی ئیوه یان بۆ
 ده ر بکهوی، بزائن ئیوه چهند سوورن له سهر گه یاندنی روناکی و نووری نیسلام

بەهەموو جیهان، چەند فیداکارو نازاو خۆنەویستو جەنگاوەرن!

هەلبەتە ئەمە سییاسەتی شەڕو جەنگەو سروشتی شەڕ وایە بەرژەوێندی
شەڕو جەنگ و دەخوای جەنگاوەران توندو تیژی بنۆینزو بەهەلمەت بن وەکوو
لەنایەتییکی تردا دەفرموی: ﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ، وَاعْلُظْ
عَلَيْهِمْ﴾ التوبة / ٧٣، یەلام پیش ئەوەی شەڕ پێویست بێ دەبێ موسولمانان
بەهیدی و هیمنی و بەنەرمو نیانی بانگەوازی خۆیان ئەنجام بدەن، بەحیکمەتو
(موعیظە)ی جوانو دلگیر بانگەوازی خۆیان ناراستە بکەن! جا ئیتر ئەگەر
بانگەوازیی بەو نەرمو نیانیە بێ سوود بوو، دوژمنان لوتبەرزێ بنۆینن ئەو کاتە
شەڕ پێویست دەبێ و پێویستە موسولمانان توندو تیژی بنۆینن! ﴿وَأَعْلَمُوا أَنَّ
اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ﴾ باش بزائن: کە پەرورەدگار لەگەڵ خوداپەرستانو خۆپارێزەرانو
لەخودا ترساوانە، یارمەتیان دەدا پارێزگارییان دەکاو پشتو پەنایانە!

﴿مُتَّقِينَ﴾ ئەو کەسانەن کە شوێن فەرمانی خودا کەوتوون، خۆیان
لەجەڵەو گیرییهکانی دەپارێزن، لەسزاو تۆلەی دەترسن.

کەوابێ مانای رستەکەی کۆتایی نایەتە کە بەم جوړەیه: خودا لەگەڵتانە
ئەگەر ئێوە پابەندی حوکمەکانی شەریعەتی ئیسلام بن، فەرزو سوننەتەکانی
ئەنجام بدەن، خاوەن صەبرو خۆگرو پابەندی یاساو نێظام بن، خۆتان
لەیاساشکێنی و سنوور بەزێنی و کەمتەرخەمی لە دابینکردنی پێویستیاتی
بەرەنگار بوونەوێ دوژمن بپارێزن، بەگوێرەی رۆژگارو شوێن چەکی
رووبەر و بۆنەو دابین بکەن. وەکوو لەنایەتییکی تردا دەفرموی: ﴿وَأَعِدُّوا لَهُمْ
مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ﴾ الأنفال / ٦٠.

هه لۆیستی دوورووه کان بهرام بهر به سووره ته کانی قورئان

وَإِذَا مَا أُنزِلَتْ سُورَةٌ فَمِنْهُمْ مَّن يَقُولُ أَيُّكُمْ زَادَتْهُ هَذِهِ
إِيمَانًا فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا فَرَزَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَهُمْ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿١٢٤﴾
وَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ فَزَادَتْهُمْ رِجْسًا إِلَى رِجْسِهِمْ وَمَأْوَا
وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿١٢٥﴾ أَوَلَا يَرَوْنَ أَنَّهُمْ يُفْتَنُونَ فِي كُلِّ عَامٍ مَّرَّةً أَوْ
مَرَّتَيْنِ ثُمَّ لَا يَتُوبُونَ وَلَا هُمْ يَذْكُرُونَ ﴿١٢٦﴾ وَإِذَا مَا أُنزِلَتْ
سُورَةٌ نَّظَرَ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ هَلْ يَرَيْنَا مِنْ أَحَدٍ ثُمَّ انْصَرَفُوا

صَرَفَ آلَهُ قُلُوبَهُمْ بَأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ﴿١٢٧﴾

لهوه پیش پمروه ردگار جوژه ها کرده وهی ریسوا نامیزی دوورووه کانی بهیان
کرد، هه لۆیستی ناشیرین و ناپیاوانه یانی خستنه روو، وه کوو خزیاشدانیان
لهغه زای ته بووک، عوزر هیئانه وه یان به درۆ سویند خواردنیان به درۆ ده له سه بو
داپوشینی نه چوونه که یان، نه مجار لیڤه دا هه لۆیستی ناشیرینی تریان ده ست
نیشان ده کا که له هی پیشوویان خه تهرتره، نه ویش گالته کردنیانه به قورئانو گوئی
پئی نه دان به نایه ته کانی و خوگیل کردنیانه له بیستنی، چونکه هه رکاتیك
سوهره تیک بهاتایه خواری عه یبو نهنگی شهوانی تیدا بوایه، به بیستنه که ی
ناچه ته تنگه تاو ده بوون! ههروه ها شه گهر سوهره تیکیان بیستایه باسی شهوانی
تیدا نه بوایه گالته یان پئی ده کردو تانه یان لی ده داو پیکه نینیان پئی ده هات.

شه وه تا پیش شه وهی کۆتایی به ئهم سوهره ته بهیئنی که زۆر باسی مونا فیکانی
تیدایه. چهند نایه تیک ده هیئنی. که وینه یه کی زیندووی هه لسو که وتی

مونافیهکان دهخاته سمر شاشه‌ی تله‌فیزیونی تاییه‌تی و چۆنیه‌تی پیشوازیکردنیاں له‌نایه‌تو سورته‌ته‌کانی قورشان دهخاته روو، له‌هه‌مان کاتدا وینه‌یه‌کی پیشوازیکردنی موسولمانانیش له‌قورشان راده‌نوئیتی و پیکه‌وه ده‌یانکاته تابلویه‌کی ره‌نگین و سهرنج راکیشو ده‌فرموو: ﴿وَإِذَا مَا أَنْزَلْتُ سُورَةً فَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ: أَيْكُمُ زَادَتْهُ هَذِهِ إِيمَانًا؟﴾ ههر که سورته‌تیک له‌سورته‌ته‌کانی قورشان دیته خوارو به‌دوو‌پوه‌کان ده‌گاو ده‌بییسن، هه‌یانه به‌براده‌ره‌کانی ده‌لی: واته هه‌ندیکیان به‌هه‌ندیکیان ده‌لین: نه‌ری کورینه! کئی به‌ئهم سورته به‌پروای کردو پی‌ی وایه: له‌خوداوه هاتوته خوارو موحه‌مه‌د راستگویه له‌وه‌دا ده‌لی: من پیغه‌مبه‌رم! پرسیاریکی سه‌یرو سه‌مه‌ره‌یه ناراسته‌یی یه‌کتری ده‌که‌ن، پرسیاریکه ههر که‌سیک توزقالتیک سورته‌ته‌که کاری تی بکا پرسیاری وا ناکا، ناشکرایه: که نیمانی راست و دروست: که بریتیه له‌پروای ته‌واوو توکمه به‌هوی هاتنه خواره‌وی قورشان زیاد ده‌کاو به‌هیز ده‌بی، ههرکاتئ خاوه‌ن به‌پروا به‌دلو به‌تفکرینه‌وه گوی له‌قورشان بگری نیمانی دوو چه‌ندانه پته‌و ده‌بی به‌جۆریک وای لی دئی کار به‌ناوه‌رۆکی نه‌و نایه‌تانه بکاو قورشان بکاته به‌رنامه‌ی ژبانی خوی، نه‌مه‌ش به‌لگه‌یه‌کی روونو ناشکرایه که نیمان زیادو که‌م ده‌کا، به‌هیزی و بی هیزی به‌سهردا دی!

به‌لی پرسیاریکی سه‌یرو سه‌مه‌ره‌یه، له‌هه‌مان کاتدا بۆنی گالتنه کردنیشی به‌سورته‌و نایه‌ته‌کان لی دئی، ده‌یان‌ه‌وی شکو گومان بخه‌نه ناو دلی یه‌کتریه‌وه به‌راستیان نه‌زانن، نه‌مجار نه‌و شکو گومانه به‌رامبه‌ر قورشان ته‌شه‌نه بکاتو بجیتنه ناو دلی موسولمانانه‌وه! قورشان کاریگه‌ری نه‌مینی!

ئیتیر په‌روه‌ردگار ده‌رباره‌ی حه‌قیقه‌تی قورشانو کاریگه‌ری له‌دلی موسولمانان‌دا ره‌ددی دانه‌وه‌وه فرموو: ﴿فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا فَرَادَتْهُمْ إِيمَانًا﴾ به‌لام موسولمانان وه‌کوو دوو‌پوه‌کان نین، ده‌رباره‌ی قورشان پرسیاری گالتنه‌نامه‌یز ناراسته‌ی یه‌کتری بکه‌ن، به‌لکوو نه‌مانه به‌هاتنه خواره‌وی سورته‌تی قورشان

بروایان زیاد ده کاو دلیان زیاتر دامه زراو ده بی له سهر نایینو نیمانی به هیژ بوویان پالیان پیوه ده نی بو ته وهی رهفتار به ناوه روکی قورئان بکه نو پابه ندی فره مانو جلّه وگیریه کانی بن ﴿وَهُمْ يَسْتَبْشِرُونَ﴾ حالیشان وایه: که که یفخوژن به هاتنه خواره وهی سووره تی تر، چونکه به لگه یه کی تریان له سهر بیروباوهر بو زیاد بسوه، دلیان به یادی خودا که وتوته جمو جوژو له رزه که وتوه، ههستیان به چاودیری په روه دگار کرده بویان، که ده بینن خودا چاودیریانه سووره تو نایاتی تریان بو ده نیتر، نهوانیش زیاتر دلیان داده مه زریو نیمانیان به هیژ ده بی.

به لی موسولمانان که یفخوژن به سووره تی تازه نازلبوو چونکه دلّو ده روونیان پاک ده کاته وه، شاره زیان ده کا بو ریبازی به خته وهی ههردوو جیهان.

زومه خشمی له مانای رستهی ﴿فَزَادَتْهُمْ إِيمَانًا﴾ ده لی: چونکه سووره تی تازه هاتوو برپا زیاد ده کا، دلیایی له راستی بیرو باوهر توکمه تر ده کا، قینکایی به دلّ ده گه یه نی، یان سووره ته تازه هاتوه که کرده یان پی زیاد ده کا، زیاد کردنی کرده وهی باشیش ده بیته هوی زیاد بوونی نیمان، چونکه نیمان بریتیه له پروا کرده وه، وه کوو گوتراوه: نیمان نهویه له دلّا جیگیره و کرده وه شایه تی به تی!!

﴿وَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَوْضُ فَزَادَتْهُمْ رِجْسًا إِلَى رِجْسِهِمْ وَمَاتُوا وَهُمْ كَافِرُونَ﴾ به لام نهوانه ی دلّو ده روونیان پیسی و پوخه لی دوو پرووی تی دایه، سهرباری کوفری پیشوویان کوفرو نیفاقو شکو گومانی تریش ده خه نه پالی، نه وه پیسی ده خه نه پال پیسی و کوفرو دوو پروویان زیاد ده کاو توکمه و دامه زراو ده بی، به و کوفرو نیفاقه وه ده مرنو سهر ده نیته وه، بهم حاله ناسروشتیه سلار ده بنه وه، دنیا به جی دلین بروایان به خودا و به قورئان به پیغه مبه ر نیه!

نه مهش پیچه وانه ی مبه به ستی هاتنه خواره وهی قورئانه، چونکه له راستی دا قورئان هی دایه تو نوو رووناکییه، ده رمانی ده ردی دلّو ده روونه، مشتو مالی دلّ ده کا، رهحه ته به خششه له خودا و به بنده کانی وه کوو له شوینیکی تردا

ده فرموی: ﴿وَنَزَّلْنَا مِنَ الْقُرْآنِ مَاهُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ، وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا﴾ الاسراء/۸۲، یان ده فرموی: ﴿قُلْ هُوَ الَّذِي آمَنُوا هُدًى وَشِفَاءً، وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ فِي آذَانِهِمْ وَقْرٌ وَهُوَ عَلَيْهِمْ عَمًى أُولَٰئِكَ يُنَادُونَ مِن مَّكَانٍ بَعِيدٍ﴾ فصلت/۴۴.

بهراستی نهمه به شیخه له به دبه ختییه کانیان، نهوهی هوکاری هیډایه ته ده بیته هوکاری گومرایی و فهوتان بو نهوان، ههروه کوو چوون که سییک میزاجی تییک بچی خواردنو خوارد نهوهی پی ناکه وی.

نه مجار پاش نهوهی پهروه ردگار نهوهی روون کرده وه: که مونافیکه کان به کافری ده مرن، نهوهش روون ده کاته وه: که هه موو سالییک جارو دوو جار تووشی سزای دونیایاش ده بن ده فرموی: ﴿أَوْ لَا يَرَوْنَ أَنَّهُمْ يُفْتَنُونَ فِي كُلِّ مَرَّةٍ أَوْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ لَا يَتُوبُونَ وَلَا هُمْ يَذْكُرُونَ﴾ نایا نهو دوو پرووانه نازانن: که هه موو سالییک جاریک یان دوو جار به تاقی ده کرینه وه، تووشی جوړه ها تهنگو چه له مه ده بن، گرانی و نه خووشی و زهرو زیانیان تووش دی، نهم جوړه شتانهش بهر وه آلته خدا ده خه نه وه یادی ناده میزادو وای لی ده کا مهیلی نیمان هینانی بیی و واز له کوفرو بیډینی بینن، جوداوازی نیوان حهقو به تان بکا، که چی نهوانه وپرای نهم هه موو تاقیکردنه وه نهی که تووشیان دین، تویه ناکه نو له تاوانی پیشوویان په شیمان نابنه وه، په ند وه ناگرنو رام نابن، به سه ره قی ده میینه وه و به هیچ جوړی ناماده باشی نهوه یان تیدا نیه قبوولی نیمان کهن؛ په ندو ناموژگاری کاریان تی ناکا!

﴿وَإِذَا مَا نَزَّلَتْ سُورَةٌ نَّظَرَ بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ﴾ نه گهر سووره تیکی قورشان نازل بیی بو سر پیغه مبرر ﴿وَهُمْ مَوْنَفِقَانَهُ لَا ي﴾ انیشتبن سهیری یه کتری ده کهن، به چاو تاماره بو یه کدی ده کهن، لیچ داده گرنو ^{الله} الیه یان پی دی، له بهر دل نه خووشی و بی پروایی یان چ گرنگی به نیگای تازه هاتو نادهن، خوساز ده کهن بو هه لاتنو خوذزینه وه ده یانه وی هلیان بو هه لیکه وی و ده رچن، به یه کدی ده لین:

﴿هَلْ يَرَاكُمْ مِنْ أَحَدٍ﴾ نهری که ده رچوون پیغه مبهرو موسولمانان ئیوه یان بینی؟ ناگیان لی بوو که خوتان دزییه وه؟

﴿ثُمَّ انْصَرَفُوا﴾ نه مجار هه موویان کۆرو یانه ی پیغه مبهرو ﷺ جی دیلنو پشت له حقو راستی هه لده کهن، نه مه حالو چۆنیه تی ژبانی رۆژانه یانه، هه لسو که وتو کردارو ره فتاریانه، له سهر حق بهرده وام نابن، حق وه رناگرنو لی تی ناگهن، نایانه وی له حقو راستی حالی ببن وه کوو له شوینیکی دیکه دا ده فمر موی: ﴿فَمَا لَهُمْ عَنِ التَّذْكَرَةِ مُعْرِضِينَ، كَانَهُمْ حُمُرٌ مُسْتَنْفِرَةٌ فَرَّتْ مِنْ قَسْوَرَةٍ﴾ المدثر ۴۹-۵۱، ﴿لِلَّذِينَ كَفَرُوا قِبْلَكَ مُهْطِعِينَ، عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ عِزِينَ﴾ المعارج ۳۶-۳۷. نه وه تا لیرده دا وه کوو کامیرای ته له فیزیونی وینه ی نهو کافرانه ده کیشی، که له کۆرو مه جلیسی پیغه مبهرو ﷺ به هه لده داوان ده رده چنو له بیستنی حقو راستی هه لدینو به ره و گومرایو به تال هه لده تیژینن.

﴿صَرَفَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ﴾ خودا دلو دهروونی لاداون له حقو نیمانو خیرو نوورو روناکی، هیچ نابیستنو حق نابینن. یان دوعایه لییان، واته: خودا دلو دهروونیان له حقو راستی و نووری نیمان لابدا، حقو راستی نه بیسنو توخنی نه که ونو هه گیز شتیگ نه کهن قازانچو بهرژه وهندی خۆبانی تیدا بی!

﴿بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ﴾ چونکه نهو به دبه ختانه گه لو نه ته وه یه کن لهو نایاتانه حالی نابن که ده یان بیستن، نایانه وی لییان حالی ببن، دلپان ناده نی تا لییان تی بگهن، به لکوو نهوان خهریکی خو لی گیل کردنو گوئی پی نه دانن، پهروه ردگاریش دلپانی لاداو وهنده ی تر گومرای کردن! وه کوو له نایه تیکی تردا ده فمر موی: ﴿فَلَمَّا زَاغُوا أَزَاغَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ﴾ الص ۵.

تیبینی:

نایه ته کان نه م حوکمانه یان لی وه رده گیرن:

۱- نیمان زیادو کهم ده کا، نه مهش رای زوربه ی زانایانی سه له فو خه له فی

موسولمانانه!

۲- کوفرو نیفاق ده‌که‌ونه سهریه‌کئو پال لیک ده‌ده‌زو زیاد ده‌بن.

۳- به‌لاو موصیبه‌تو تنگئو چه‌له‌مه هۆکاری خودا ناسینن.

ده‌شته‌کانی پیغه‌مبهر ﷺ که په‌یوه‌ندیان به‌ئومه‌ته‌که‌یه‌وه

هه‌یه

لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ
بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿١٢٨﴾ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿١٢٩﴾

له‌وه‌پیش په‌روه‌دگار فرمانی به‌پیغه‌مبهر کرد: که ئه‌رکی قورسو ناخوش
بخاته سهرشانی موسولمانان: که نه‌نجامدانیان کاریکی نه‌سته‌مه‌و که‌سیک
خودا توفیقی نه‌دا بۆی هه‌لناسورپن. نه‌مجار دئ کۆتایی سووره‌ته‌که به‌شیوه‌یه‌ک
دینئ که نه‌و ئه‌رکه‌یان له‌سهر شان سووک بکا، ئه‌ویش ئه‌وه‌یه: که نه‌و
پیغه‌مبهری نه‌و ئه‌رکانه ده‌خاته سهرشانی ئیوه له‌خۆتانه‌و هه‌ر به‌هره‌و
سه‌روه‌رییه‌کی ده‌ست بکه‌وئ سه‌روه‌ری ئیوه‌یه‌و ئیوه‌ی پی به‌هره‌مه‌ند^دبن،
له‌هه‌مان کاتدا ئه‌وه‌ش راده‌گه‌یه‌نئ: که نه‌و پیغه‌مبهره به‌هیچ جوړیک زه‌ره‌رو
زیانی ئیوه‌ی ناوئ هه‌میشه هه‌ولئ ئه‌وه‌یه‌تی به‌خته‌وه‌ری دونیاو قیامه‌تتان
ده‌ست بکه‌وئ. نه‌و وه‌کوو پزیشکی کاراماو لیزان ده‌یه‌وئ برینی ئیوه تیمار بکا،
ده‌ردی سامناکتان ده‌رمان ده‌کا، که‌وابئ چیتان پی راده‌گه‌یه‌نئ لی وه‌رگرنو
پابه‌ندی فرمانو جله‌وگیریه‌کانی بن!

هه‌روه‌ها که له‌سهرتای سووره‌ته‌که‌دا ئه‌وه‌ی راگه‌یاند: که خوداو پیغه‌مبهری
خودا به‌رین له‌موشریکه‌کان، نه‌مجار حالو چۆنیه‌تی مونا فیه‌که‌کانی قۆناغ به‌قۆناغ
شی کرد هه‌و، له‌رووی ژماردنی نیعه‌ته‌کانی‌یه‌وه خیطابی ناراسته‌ی نه‌ته‌وه‌ی

عهره ب کردو منه تی به سهردا کردن به وه: که له ره گهزی خویان پیغه مبهری بو ناردوون، پیغه مبهری کی ره گهز عهره بو قوره یشی نه سب، له خوداوه نیگای بو هیناونو پدیامی پهروه ردگاریان پی راده گیه نی، ههرچی ره وشتی جوانو بهرز ههیه تی ردا هه، دلسوزو به بهزه بی به بزیانو پی ناخوشی تووشی سزاو ناره حه تی بین.

حاکم له موسته دره کندا له توبه ی کوری که عبه وه ریوایه ت ده کا ده لی: دوا نایه تی قورئان که هاتوته خوارئ نایه تی ﴿لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ...﴾

موسلیمو بوخاری له بهرپرای کوری عازیه وه ریوایه ت ده کهن، ده لی: دوا نایه ت که هاتوته خوارئ نایه تی ﴿يَسْتَفْتُونَكَ، قُلِ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِي الْكَلَالَةِ﴾ ده دوا سووره تیش که هاتوته خوارئ سووره تی (به رانه یه).

نیبنو عه بباس ده فهرموئ: دوا نایه ت که هاتوته خوارئ: نایه تی ﴿وَاتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ﴾ ده. ماوه ی نیوانی هاتنه خواره وه ی نهم نایه ته و کۆچی دوا ی پیغه مبهر ﴿هَاشِئَا رَوْثًا بَوَّه﴾

هاوه لانی پیغه مبهر ﴿﴾ که له سهرده می خه لیفه ی یه که م دا قورئانیان کۆکرده وه به برپاری هه موویان نهم دوو نایه ته یان خسته توه دوا سووره تی (براعة) وه.

نیمام نه حه دو موسلیمو بوخاری و تیرمیزی و هی تریش ریوایه ت ده کهن له زهیدی کوری ثابته وه: که باسی کۆکرده وه قورئان ده کا له سهرده می حهره تی نه بو به کرداو رۆلی خۆی له کاره گرنگه دا ده گیریتته وه: ده فهرموئ: (.... هه تا له سووره تی (تهویه) دا دوو نایه تم لای خوزه یمه ی نه لئه نصاری ده ست که وتن لای که سی تر نه مدیبوون، نه ویش نایه تی ﴿لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ...﴾ هه تا کۆتایی سووره ته که که ده لی لای که سی تر نه مدیبوون واته: به نوو سراوه یی نه گینا له سینه ی خۆی و هاوه لانی تریش دا هه لگیرابوون واته

له بهریان بو.

﴿لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ﴾ نهی موسولمانینه! بزانیو دلتیا بن هاتوو به سهر ئیوه پیغه مبهریک له خودی خوتانه، له ره گهزو نه ته وهی خوتانه و به زمانی خوتان ناخواتن دهکا، لاتان ناسراو و رابوردو و زانراوه، هوزو بنه ماله ی دهناسرو له زمانی حال ی دهن، وه کوو له ئایه تیکی تردا ده فرموی: ﴿هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ﴾ الجمعة/٢، یان ده فرموی: ﴿لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ﴾ آل عمران/١٦٤.

قورنان لیوه دا پینج ره وشتی بهرزی پیغه مبهری ﴿﴾ دیاری کردوه:

١- ده فرموی: ﴿مِنْ أَنْفُسِكُمْ﴾ واته: نهی نه ته وهی عه ره ب! نه و پیغه مبهره له خودی خوتانه. مبههستی هه لانی عه ره به کانه بو ته وهی یارمه تی بدهنو نیمانی پی بینزو له بانگه وازی و په یامه که ی هه لئه سلله مهنه وه.

٢- ده فرموی: ﴿عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ﴾ زور له سهر شانی قورسه و به لایه وه ناخوشه ئیوه تووشی ته نگو چه له مه بین، زور به ته نگه وهیه: که له دونیا و قیامه تدا تووشی ناخوشی نه بن. چونکه له ره گهزی خوتانه و خوشی ئیوه خوشی نه وه، ناخوشتان ناخوشی نه وه.

٣- ﴿حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ﴾ زور سووره له سهر ته وهی شاره زای ریگای خه قو هی دایه تتان بکا، به دل ده یه وی له دونیا و قیامه تدا له خوشی و به خته وه ری دا بن.

٤-٥- ﴿بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُوفٌ رَحِيمٌ﴾ زور به بهزه یی و دلسوزه بو موسولمانانو مبههستی ه تی ریگای هی دایه ت بگرنو له ناگری دوزه خ رزگارتان بی.

که فهرمانتان پی دهکا به جیهاد کردنو ته حه ممولکردنی ناره حه تی له م رووه وه نیه: که سووکایه تی تان پی بکا، یان له بهر دل ره قی و توند سروشتی نیه، به لکوو نه وه جوړیکه له ره حه ته و دلسوزی نه و بو ئیوه، ده یه وی له کویله یی و ژیرده سته یی رزگارتان بکا، گونا هو تاوانتان لی هه لوهری، به ته نگه وهیه: که ئیوه شه ره فو سه روهری هه لگرتنی په یامی ئیسلامیتان پی ببری، ره زامه ندیی

خوداتان دهست کهوئ بههشت مسوگر بکن!

جا نهی پیغه مبهرا! ﴿فَإِنْ تَوَلَّوْا﴾ نهگر نهو موشریکانه پشتیان هه لکردو
روویان وه رگیرا، گویان بو په یامه کهت نه گرتو نیمانیان نه هیناو پروایان
به پیغه مبهریه تی تو نه کردو نه یانویست به گویره ی شهریه تی خودایی
هه لسو کهوت بکن، نهو ﴿فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ﴾ تو بلی: من خودام بهسه، نهو
پشتیانم بی، به سهر دوزمنان دا سهر ده کهومو پیویستیم به کهسی تر نه. هه موو
هیرو تواناو دهسه لاتی که هی نهو ده کهسیک پشت به نهو بیهستی حدو بجه ی
به کهسی تر نه. ﴿لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ﴾ هیچ خودایه ک حدو شیواو بو پرستن نه
جگه له ذاتی پهره ردگار، هیچ خودایه ک نه شیواو نهو بی هانای بو ببریو
به ندایه تی بو بکری جگه له خودا، من پشتم به نهو به ستوه و کاری خوم به نهو
سپارده و پشت به کهسی تر جگه له نهو نابهستم!

﴿وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ﴾ نهو خوداو خاوه نی عهرشی بهرینه، گه وره ترین
دروستکراو: که عهرشه، له ژیر دهسه لاتی نهو دایه. نه بو داوود له نه بو دهرداو
ریوایدت ده کا ده لی: کهسیک به یانی و نیواره بلی: ﴿حَسْبِيَ اللَّهُ، لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ، وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ﴾ حدوت جار نه م دو عایه بخوینی،
نهو ی گرنکه لای خودا بوی جی به جی ده کا.

کوتایی سوورته نی براءه

به یارمه تی خودا رۆژی ۱۴/۱۰/۱۹۹۸ له پاکنووسی نه م سوورته واته:

سوورته نی (براءه) بوومه وه.

خودایه توفیقمان بده بو ته و او کردنی هه سوو بهر که کانی نه م

کتیبه ...

سووره تی یونس

ئەم سوورەتە ناوئراوە: سوورەتی یونس؛ چونکە چیرۆکی یونس پێغەمبەرێ
تێدایە عليه السلام، چیرۆکی ئەم پێغەمبەرە، تا بۆی سەرنج راکێشە، چ لەرووی
ئەوێوە: کە بۆ خۆی ماسی قووتی داو ماوەیەک لە سکی ماسی دا مایەوێ، یان
لەرووی ئەوێوە: کە گەلەکە ی زێدە لە هەموو گەلان کاتیەک پەشیمان بوونەوێ
ئیمانیاان هێنا خودا سزای لەسەر لا بردن..

ئەم سوورەتە، گەلێ باسی سەرەکی لەخۆ گرتوونو زۆریە مەبەستە
گرینگەکانی قورئانی تێدا کوکراونەوێ؛ وەکوو چەسپاندنی یەکتاپەرستی و
روخاندنی شیرکو پوچەلکردنەوێ بنەماکانی، چەسپاندنی پێغەمبەرایسەتی و
زیندووبوونەوێ هاتنی رۆژی قیامت، بانگەوازی بۆ ئیمانیهێنان بەنامە
ئاسمانیهیەکانو کووتایی هێنانی ئەو نامە ئاسمانی و پەیامانە بەقورئانی پیرۆز،
کە بەروائەت ئەم سەرە باسانە سەرە باسی نایەتو سوورەتی مەککەیین.
سوورەتە مەککیەکان لەم باسانە دا دەسورپێنەوێ!

مەبەستە سەرەکییەکانی ئەم سوورەتە لەجوارچێوەی حەقیقەتی ئولوھییەتو
حەقیقەتی بەندایەتی و چۆنیەتی پەیوەندی ئیوان پەرەردگارو بەندەکانی و
ناساندنی خودا بەئادەمیزادا دەسورپێنەوێ، ئادەمیزادەکان فێر دەکەن: چۆن
بەندایەتی بکەن و چۆن بێ پەرستێ و چۆن پابەندی فەرمانو جەلەوگیرەکانی بن،
هەول دەدا هەموو ئەو شتە لاوەکییانە خراونە پال بێرو باوەری سروشتی و
راستەوێ لەتایینی خودا نیی و خەلکی بەتایین لەقەڵەمیان داوێ؛ وەدەریان
بھاری و بێرو باوەری موسوڵمانانی لی پاک بکاتەوێ و خەلکی بگێرێتەوێ بۆ
بەندایەتیکردن و پەرستنی پەرەردگارێک کە شیاوی پەرستێ و بەندایەتی بۆ
کردنەو هەر ئەو خودایەو کەسی تر شیاوی پەرەردگارێتی نیە!
پەیوەندی سوورەتی (یونس) بە سوورەتی پیش خۆیەو...

وەکوو زانیمان سوورەتی (تەویە) بەباسکردنی رەوشتەکانی پێغەمبەر ﷺ
کووتایی هات، ئەم سوورەتە بەپوچەلکردنەوێ شکو گومان بەرامبەر

هاتنه خواره وهی نیگا بۆ پیغه مبه‌ر ﷺ ده‌ست پێ ده‌کا، ته‌و شکو گومانانه ره‌ت ده‌کاته‌وه: که ئاراسته‌ی هاتنی نیگا بۆ پیغه مبه‌ر کراوه‌و موژده‌و ترساندنێ له‌خو گرتوه‌وه.

هه‌روه‌ها زانیمان زوربه‌ی نایه‌ته‌کانی سووره‌تی پیشوو ده‌رباره‌ی حالو چۆنیه‌تی مونا فیکه‌کانو هه‌لۆستیان به‌رامبه‌ر به‌قورئان بوو، ته‌م سووره‌ته‌ش ده‌رباره‌ی حالو چۆنیه‌تی کافرو موشریکه‌کانو بیرو رایان به‌رامبه‌ر قورئان ده‌دوێ. که‌وابوو: په‌یوه‌ندی ئیوان ته‌م سووره‌ته‌و سووره‌تی پیشوو ناشکراو نمایانه، له‌وه‌پیش ره‌وشته‌کانی پیغه مبه‌ری باسکردن که هه‌موویان داخوازی نه‌وه‌ن ئیمانی پێ به‌یترێ، ته‌مجار لێره‌شدا باسی ته‌و نامه‌یه ده‌کا که بۆی نێردراوه، باسی ته‌و پیغه مبه‌ره ده‌کا که ره‌وانه کراوه، هه‌موو کاتیکیش تیشو کاری گومرایان ته‌ویه: کتێبه ئاسمانیه‌کان به‌درۆ بزانیو بروایان پێ نه‌که‌ن!

ته‌وه‌شمان له‌یاد نه‌چی که مه‌رج نیه مونا سه‌به‌و په‌یوه‌ندییه‌کی ناشکراو زه‌ق له‌ئیوان سووره‌ته‌کاندا، یان له‌ئیوان نایه‌ته‌کانی سووره‌ته‌کاندا هه‌بن، چونکه زۆر جار مه‌به‌سته‌کان جو‌راو جو‌ر ده‌بن، ئوسلووی قورئانیش ئوسلوویکی تایبه‌تی و سه‌رئاسایه، جیگۆرکه‌و گواستنه‌وه‌ی تێدایه؛ له‌م مه‌به‌سته ده‌گۆزێته‌وه بۆ مه‌به‌ستیکی ترو له‌وه‌وه بۆ یه‌کیکی تر له‌عه‌قیده‌و بیرو باوه‌ره‌وه ده‌گۆزێته‌وه بۆ عیبادت، بۆ باسی ره‌وشتو نه‌خلاق بۆ په‌ند هێنانه‌وه، بۆ چیرۆکنو سه‌رگوزشته، بۆ نه‌حکامی سه‌وداو مامه‌له، بۆ نه‌حکامی نه‌حوال شه‌خصی و... هتد. ته‌مه‌ش شیوه‌و شیوازیکی تایبه‌تی قورئانه‌و بۆ کیشکردنی سه‌رنج و به‌ئاگا هێنانه‌وه‌ی دڵو می‌شکه له‌کاتی خوێندنه‌وه‌ی دا، بۆ ره‌واندنه‌وه‌ی وه‌رزیوونو باوێشکنو خه‌وه‌نوچکه‌یه له‌هه‌ستو ده‌روونی خوێنه‌رو بیسه‌ردا... بیگومان ته‌م شیوازو ئوسلوویه داخوازی زۆره‌و کاریگه‌ری گرنگی هه‌یه له‌سه‌ر دڵو ده‌روونی ئاده‌میزاد، وه‌کوو ده‌بیندرێ له‌بوا‌ری فه‌زو ته‌ده‌بدا خه‌لکی زۆر به‌په‌رۆشن بۆ خوێندنه‌وه‌ی رۆمان شیوازی راناندنی چیرۆکنو ته‌مثیل، چونکه سه‌رنجی بینه‌رازو خوێنه‌رازو

بیسه رانی تیدا راده کیشری شه مهش به هوئی هینانی هنانی رودای کتوپری و شته
لاوه کییه کانز شیکردنه و هی بری لهو شته لاهه کیانه!

نهو باسه سه ره کییه نهی نهه سووره ته له خوئی گرتوون نهه نهان:

۱- هه لوئستی موشریکه کانی مه که راده نوئیی و دابو نه پیتی خودا

ده چه سپینی.

ده باره ی مه خلوقات ی خوی، که بو هه مو گه لو نه ته وه یه ک پیغه مبهری
نارده، هه زه تی (محمد) یشی کردوه به سه ره خه تمی پیغه مبه رانز به نهو
زنجیره ی پیغه مبه رانی کو تایی پی هیناوه، نه مهش شتیکی ناسایی بهو دابو
نه پیتی خودایه له بو نه وه رداو نه ده بوو موشریکه کان سهریان له وه سوو پیمینی که
خودا نیگا بو ناده مزادیکی هه لپژراوی خوی بنیری و ده فهرموی: ﴿اَکَانَ لِلنَّاسِ
عَجَبًا اَنْ اَوْحَيْنَا اِلٰی رَجُلٍ مِنْهُمْ اَنْ اَنْذِرِ النَّاسَ، وَبَشِّرِ الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا اَنْ لَهُمْ قَدْ م
صِدْقٍ عِنْدَ رَبِّهِمْ، قَالَ الْکٰفِرُوْنَ اِنْ هٰذَا لَسَاحِرٌ مُّبِیْنٌ﴾.

۲- حه قیقه ته تئولو هییه ته و چۆنیه ته به ندایه ته بو ناده میزاد روون
ده کاته وه، نه مهش له ریگه ی نیشانه کانی بو نه وه ره وه: که گه واهی هه بوونی
خودایه کی خاوهن ده سه لاتو به توانان. صیفات ی خودای کردگار راده نوئیی و
نیشانه ی ده سه لاتی نهو خودایه یان له بو نه وه ردا له ده ورویه ردا، له خودی خویانزا
له گۆرانکاری له دیار ده کانی سه روشته دا پیشان ده داو سه ره نجیانی بو لا
را ده کیشی و له ده روازه ی دئو ده روونیان ده داو هه سته نوستوویان وه ناگا دینی!
ده فهرموی: ﴿اِنَّ رَبَّکُمْ اللّٰهُ الَّذِیْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ فِیْ سِتَّةِ
اَیَّامٍ... (الایه)﴾ پاشان سه ره نجامی مه خلوقات به زیندو بو نه وه و پاداش و سزا
دیاری ده کا...

۳- نهه مجار بیرو باوه ری موشریکه کان روون ده کاته وه، پینج جوو شوبه وه
گومانی کافره کان دیاری ده کا و ره ددی نه وانه ده کاته وه که پروایان به
پیغه مبه رایه تی و نیگا نیه، به شیوه یه کی مه نطیقی و دنیاکه ره وه مونا قه شه یان
ده کا، نه وه ده چه سپینی: که قورنان نامه ی ناسمانی بهو له خودا وه بو پیغه مبه

رهوانه کراوه و به در ژایی رۆژگار به سمر ناسایی ده مینیتسه وه، ده فهرموئ: ﴿وَمَا كَانَ هَذَا الْقُرْآنُ أَنْ يُفْتَرَىٰ مِنْ دُونِ اللَّهِ﴾ به لگه له سمر نه وه دینیتسه وه: که نه و قورتانه له خودا وه هاتوه، ته ده دای موشریکه کانی مه که که ده کاو داوایان لی ده کا: که بتوانن به ته ندازه ی کورتین سووره تی نه م قوتانه بخه نه روو، ههرچه نده نه و قوره یشی یانه له باره ی رهوانیژی و زمانپاراوی و گوزاره کاری و وژده وانی سه وه سوارچاک بوون و ده سستی بالا یان هه بوو، که چی له بهرامبهر نه م ته ده دایه ی قورتان بۆریان خوار و ده سته وه سان و جۆش دماو بوون، نه یان توانی به به به ره کانی بکمن، ﴿أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ: فَاتُوا بِسُورَةٍ مِّثْلِهِ﴾ نه مجار هه لۆیستی موشریکه کان بهرامبهر قورتان دیاری ده کاو ده فهرموئ: ﴿وَمِنْهُمْ مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ، وَمِنْهُمْ مَنْ لَا يُؤْمِنُ بِهِ﴾.

۴- نه مجار هه ندی دیاره ی به توانایی خودا ده ست نیشان ده کا، که هه موویان به لگهن له سمر تاکو ته نیایی و گه وه یی پهروه ردگار و هانده رن بۆ بر واپیکردن و نیمان هینان، چونکه پهروه ردگار کان و سه رچاوه ی ژیان و رزق و رۆژی ناز و نیعمه ته. ﴿قُلْ مَنْ يُزِفْكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ، أَمْ مَنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارُ، وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ، وَمَنْ يُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ، وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأُمْرَ، فَسَيَقُولُونَ: اللَّهُ، فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ؟﴾

۵- ناگاداری و حازری زاتی پهروه ردگار به سمر هه موو شتیکندا بۆ هه موو شتیکن که په یه وه ندی به ژیانی ناده میزاده وه هه بی ده چه سپینئ، وایان نه خشه کیش ده کا که دلۆ ده روونی ناده میزاده کان پر ده کا له ترسو و له رزو و هۆشیاری و به ناگایی، ههروه ها دلۆ ده روونیان پر ده کا له حاله تی چاوه وانی و به ته مای هاتنی سزای خودایی له هه موو شان و ساتیکندا، بۆ نه وه ی ناده میزاده کان له خه وی غه فله ت راست بکاته وه و بی ناگایی و خودا له بیر چوونه و دیان له دلۆ ده رووندا لی بره وینیتسه وه، به ناز و نیعمه ته کانی ژیان هه لئه خه له تین!

۶- ئەمجار بۆ پەندو نامۆزگاری، بۆ چەسپاندنی راستی قورئان بری چیرۆکتو بەسەرھاتی پیغەمبەران دەگیرێتەو، وەکوو چیرۆکی ھەرزەتی نوح و بەسەرھاتی ھەرزەتی موسا و چیرۆکی ھەرزەتی یونس علیہ السلام.

۷- ئەمجار کۆتایی سوورەتەکە بەو دینی: کە ئادەمیزادان شوێن قورئان بکەونو شەریعەتی خودا بکەن بەپەیرەو پڕۆگرامی خۆیان، چونکە خێرو خوشی دونیای قیامەتی تێدایە بۆ ئادەمیزادو دەفرموی: ﴿قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ، فَمَنْ اهْتَدَىٰ فَأَنَا لِنَفْسِهِ، وَمَنْ ضَلَّ فَأَنَا يَضِلُّ عَلَيْهَا، وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ، وَاتَّبِعْ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ، وَاصْبِرْ حَتَّىٰ يَخُضُّمَ اللَّهُ وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ﴾.

ئەمە بەرکۆتیک بوو بۆ رافەکردنی ئەم سوورەتەو ئەمجار دینی ھەرزە سەر رافەکردنی سوورەتەکە بەدرێژی:

بەناوی خودای بەخشنەو میھرەبان

باسی ناردنی نیگا بۆ پیغەمبەر ﷺ و ھەلویستی خەلکی بەرامبەر

نیگا

الرَّ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ ﴿١﴾ أَكَانَ لِلنَّاسِ عَجَبًا أَنْ أَوْحَيْنَا إِلَىٰ رَجُلٍ مِّنْهُمْ أَنْ أَنذِرِ النَّاسَ وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا أَنَّ لَهُمْ قَدَمَ صِدْقٍ عِنْدَ رَبِّهِمْ قَالَ الْكَافِرُونَ إِنَّ هَذَا لَسَجْرٌ مُّبِينٌ ﴿٢﴾

دەربارەى ھۆکارى نازلېوونى ئەم ئایەتانه، ئیبنو جەریر لەئیبنو عەبباسەو دەگیرێتەو دەفرموی: کە پەروردگار ھەرزەتی موحمەدی کردە پیغەمبەر و ناردی، ئەویش پەیامی خۆی راگەیاندا، ھەربەکان بانگەوازییەکیان رەت کردەو و وتیان: خودا لەو گەورەترە پیغەمبەری ئادەمی بنیوی، ئەوان پێیان

وابوو: ده بی پیغه مبه ر فرشته بی، نیتر پهروه دگار بۆ ره واندنه وهی سهرسامی و
 تینه گه یشتوویی عمره به کان نایهتی ﴿اَکَانَ لِلنَّاسِ عَجَبًا...﴾ ی ناره خوارئ،
 ههروا نایهتی ﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رَجَالًا...﴾ یوسف/ ۱۰۹ وهی تریشی
 ناره خوارئ جا که پهروه دگار به لگه له دوا به لگه ی ناره خوارئ له سهر شه وهی
 که پیغه مبه ر هه ده بی ناده میزاد بی، نه مجار وتیان: جا نه گهر پیغه مبه ر هه
 ده بی ناده می بی، نه وه که سانییک هه نه له موحه مبه د شیاو ترن بینه پیغه مبه ر.
 وه کوو قورنان لیان ده گیر پته وه ده فهرموئ: ﴿لَوْلَا نُزِّلَ هَذَا الْقُرْآنُ عَلَى رَجُلٍ مِنَ
 الْقَرْيَتَيْنِ عَظِيمٍ﴾ زخرف/ ۳۱، مه به ستیان وه لید کوری موغیره بوو له مه که وه
 مه سهوودی کوری عه مری شه قه فی بوو له شاری طائف. نیتر پهروه دگار
 بۆ چونه که یانی ره تکرده وه و فهرموئ: ﴿أَهُمْ يُقْسِمُونَ رَحْمَةً
 رَبِّكَ...﴾ الایة زخرف/ ۳۲.

﴿الر﴾ نه م سئ وشهیه ده بی به م شیوهیه بخویندرینه وه: الف، لام، را.
 مه به ستیش له هینانی نه م وشانه: ناگادار کردنه وه و چاوه پروان کردنه بۆ شه و شته ی
 له وه دوا ده خویندرینه وه بۆ شه وهی گرنگی پی بدرئ وه و بدرئ بیسه رو خویندر
 لی ی حالی ببن.

هه لبه ته رافه که ران بۆ مانای نه م جوړه وشانه زۆر مانای جیا جیا یان
 خستوونه روو، یه کئ له و مانایانه شه وهیه: پهروه دگار ته حه ددای عمره به کازو
 هه موو ناده میزاد ده کاو ده فهرموئ: شه و تا نیه قورنانمان له و جوړه پیتانه
 پیک هیناوه، ده نیه وش نازابن له و پیتانه کتیبیکی ناوا بخه نه روو، وه کوو
 له سه ره تای سووره تی (به قهره) دا ناماژه مان پی کردن، یه که یه که مانا کانمان
 شی کرده وه...

﴿تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ﴾ نه و نیگایه ی بو ت نیردراوه، شه وه نایاتی
 قورنانی پر حیکمه تن، یان نایاتی قورنانی دامه زراوو هه لنه وه شاوه ن، یان نایاتی
 قورنانی خاوه ن حیکمه تن، یان نایاتی سووره تی پر حیکمه تو دانایین، نایاتی

راستو حه قن پهروه ردگار بۆ بهنده کانی روونیان ده کاته وه، حه لالو حهرامیان تیدا
ناشکرا ده کا، نه حکامو سنوره کانی شهر یه تی خودایان تیدا روون ده کریته وه.

﴿اَکَانَ لِلنَّاسِ عَجَبًا اَنْ اَوْحَيْنَا اِلٰی رَجُلٍ مِنْهُمْ﴾ پهروه ردگار ناره زایی خوی

دهرده بری بهرامبهر نهو کافرا نهی که پییان سهیره ده لاین: نابیی پیغه مبههر
له تاده میزاد بی، واته: هه لوتستی نهو بره خه لکه سهیره: که نینکاری نینگاناردنی
تیمه ده کهن بۆ تاده میزادیک له ره گهزی خویانو ده لاین: نابیی ناگونجی
پهروه ردگار نیگا بۆ تاده میزاد بنیری، پییان وایه هاوهره گهزی نهو پیغه مبههر
له گه ل تهوان ده بیته مانیعو کۆسپ له بهردم پیغه مبهرا یه تیه کهی دا، واته: به بیرو
پۆچوونی تهوان ده بی پیغه مبههر له گهزی تاده میزاد نه بی!!

قورنان له چه ند شو نیکدا نهم بیرو بۆچوونهی کافره کانی لهم باره وه تو مار
کرده، ده فهرموئ: ﴿اَبَشِّرْ يَهُودُنَا﴾ التغابن/ ۶، یان ﴿اَبْعَثْ اِلٰهَ بَشَرًا
رَسُوْلًا﴾ الاسراء/ ۹۴، یان ﴿لَوْ شَاءَ رَبِّنَا لَانْزَلْ مَلٰٓئِكَةً﴾ فصلت/ ۱۴، (حه زره تی
هودو حه زره تی صالح) یش که بینیان گه له کانیان پییان سهیره پیغه مبههر
له تاده میزاد بی. روویان کرده گه له کهیان فهرموویان: ﴿اَوْ عَجِبْتُمْ اَنْ جَاءَكُمْ نَذْرٌ
مِّنْ رَبِّكُمْ عَلٰی رَجُلٍ مِّنْكُمْ﴾ الاعراف/ ۶۳.

نیبنو عه بیاس ده فهرموئ: که پهروه ردگار حه زره تی موحه مبهدی
به پیغه مبههری نارد، عه ره به کان نینکاریان کرد، یان هه نندیکیان نینکاریان کرد،
وتیان: خودا زۆر له وه گه وهره تره پیغه مبههره کهی تاده میزاد بی، خودا له وه بهرتره
پیایوکی وه کوو موحه مبهد بکاته فرستادهی خوی، نیتر پهروه ردگار نایه تی
﴿اَکَانَ لِلنَّاسِ عَجَبًا...﴾ یی نارد خوارئ.

ویده چی سهر سوپرمانه کهیان لهم رووه بوو بی: که حه زره تی موحه مبهد
پیایوکی ساماندار نه بو، به تهر ازووی کۆمه لایه تی تهوان پیغه مبههر ده بی
ساماندارو سهر وک هۆز بی، چون که قوره شیشیه کان دهیانگوت: سهیره جیگای
سهر سوپرمانه! بۆ خودا که سی ده ست نه کهوت بیکاته پیغه مبههر جگه
له هه تیوه کهی نه بو طالیب؟! نهو کابرا هه زاره کهی به که لکی پیغه مبههری دی؟

نهوان پییان وا بوو: پیغه مبهرد دهسی ساماندارو خاوه ن نازو نیعمه تو سه ر ه ک
هوزیکي ناودار بی وه کوو قورنان له سهر زمانی نهوان ده فهرموئ: ﴿لَوْلَا نُزِّلَ هَذَا
الْقُرْآنُ عَلَى رَجُلٍ مِنَ الْقَرْيَتَيْنِ عَظِيمٍ﴾ الزخرف/ ۳۱، مبه ستهشیان یان وه لیدی
کوری موغه یه له مه که یان مه سهوودی کوری عه مری شه قه فی له طائف بوو،
له راستی دا نه م سهیر لیها تنو سهر سوور مانه یان له جی خوی دا نه بوو، هه موو
پیغه مبه رانی پیشو ناده میزاد بوون، وه کو له شونیکي تردا ده فهرموئ: ﴿وَلَوْ
جَعَلْنَاهُ مَلَكًا لَجَعَلْنَاهُ رَجُلًا، وَلَلَبَسْنَا عَلَيْهِمْ مَا يَلْبَسُونَ﴾ الانعام/ ۹، یان ﴿قُلْ:
لَوْ كَانَ فِي الْأَرْضِ مَلَائِكَةٌ يَمْشُونَ مُطْمَئِنِّينَ، لَنَزَّلْنَا عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ مَلَكًا
رَسُولًا﴾ الاسراء/ ۹۵.

ناردنی پیغه مبهردی ناده می بو سهر ناده میزاد گونجاو تره بو وه رگرتنو
قبوولکردنی بانگه وازییه که یو باشتر لیك حالی ده بنو ناخواتن نه نجام ده دن،
نه مجار هه لباردنی ناده میزادیک بو پیغه مبه رایه تی و نه نجامدانی نه رکی نهو
په یامه، نهوه خودا بو خوی باشتر ده زانی کئ شیایو نهو پلهو پایه یهوه
ده سنی شانکردنی یه کیک بو نهو کاره عائیید به خودا خویه تی و که س مافی نهوه ی
نیه ره خنه بگری ﴿اللَّهُ يَصْطَفِي مِنَ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا وَمِنَ النَّاسِ﴾ الحج/ ۷۵،
یان ده فهرموئ: ﴿اللَّهُ أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ﴾ الانعام/ ۱۲۴.

نه رکی سه رشانی نه م پیغه مبه ر نیگا بو کراوه نهوه یه: ﴿أَنْ أَنْذِرِ النَّاسَ﴾
واته: نیگامان بو کردوه که خه لکی بترسینی له سزای دۆزه خ نه گهر له سهر کوفرو
بییدینی بمیننه وه، قیری یه کتا په رستی و خودا ناسییان بکا، مبه سته کانی نایینیان
بو روون بکاته وه، وه کوو له شونیکي تردا نه رکی سه رشانی پیغه مبه ر دیاری
ده کاو ده فهرموئ: ﴿لَتُنذِرَ قَوْمًا مَّا أُنْذِرَ آبَاؤُهُمْ، فَهُمْ غَافِلُونَ﴾ یس/ ۶.

ویرای نه م ترساندنو هه ره شه لیکردنه ﴿وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا أَنَّ هُمْ قَدْ
صَدَّقُوا وَعْدَهُ﴾ مزگینی بده بهو که سانه ی نیمانیان هینا وه کرده وه ی باش
نه نجام ده دن، که لای پهروه ر دگاری خویان پلهو پایه ی بهرزو شکوداریان هه یه

لەبەهەشتی رازاوو بەریندا، پاداشی کردەوێ کانیان وەر دەگرنەوێ، نوێژو روژوو
خێرو خێراتیان پەسەندو وەرگیراو...

هەلبەتە موژە دانو ترساندن تاییەتمەندترین رهوشتی پیغه مبهەرن ﴿﴾

قورئانی پیرۆز چەند جارێک ناماژە بۆ ئەم ئەمرکانە دەکاو دەفەرموی: ﴿لِيُنْذِرَ
بِأَسْأَمِنَ لَدُنْهِ، وَيُبَشِّرَ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا
حَسَنًا﴾ الكهف/ ۲، یان دەفەرموی: ﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا

وَنَذِيرًا﴾ الاحزاب/ ۴۵، جا هەرچەندە ئیمە پیغه مبهەرنکی ئادەمی و لەره گەزی

خۆیانو ناسراو لای خۆیانمان بۆ سەر ئاردوونو موژە دەرو ترسینەرە، راستگۆیی و

ئەمانەتپارێزی و خواوەن ناویانگی پیاوێتی و رابوردوی سەربەرزانی لای هەموانیان

ناشکراو نمایانە، کەچی ﴿قَالَ الْكَافِرُونَ إِنَّ هَذَا لَسَاحِرٌ مُّبِينٌ﴾ ئەو کافرانە، کە

ئەو پیغه مبهەره رهوشت جوانو رابوردو و پاکە هاتە سەریان لەجیاتی ئەوێ

ئیمانی پێی بهێنن، وتیان: ئەم موخەممەدە جادووبازێکی ناشکراو نمایانە!

بەڵێ هەرچەندە نیگا و سروشتی خودا بۆ پیغه مبهەران ئەوەندە ناشکراو

روونەو بەخششێکی خودایییە دەیدا بەهەندێ بەندە و هەلبێژادە و خۆی و

رەحمەت و بەهەریە بۆ ئادەمیزاد و دەبواوە زۆر زوو ئیمانیان بەفروستادە و خودا

بەیانایە و یە کسەر بەرەو پیری بانگەوازییە کە وێ بچن، کەچی بەلایانە و پەسێرو

سەمەرە و خۆی فروستادە کە بەجادوباز دەزانن!!

قیرائەتێکی تر بۆ ئەم رستەییە هیە، لەجیاتی (ساحر مبین)

دەخوێندرێتەو (السحر مبین) بەگۆڕە وێ ئەم قیرائەتە، ماناکە وێ بەم جوۆرە

دەبێ: کافرەکان دەیانگوت: بێگومان ئەم قورئانە کە موخەممەد هێناویەتی

سیحرو چاویەستەییەکی ناشکرایەو خەوێجە وێ بەبەلگە نیە!

بەهەر حال. ئەو کافرانە قورئانیان بەسیحەر لەقەڵەم داو و پیغه مبهەریان

بەساحیر زانیو، لەهەردوو بۆچوونەکیاندا بەهەڵە چوونو درۆ دەکەن، دەبواوە

ئەوان (ئەگەر هۆشیان بواوە) بیانگوتایە ئەمە پیغه مبهەره و نیگای بۆ کراو،

چونکه نه وهی که ده یخوئنه وه موعجیزه و سمرئاسایه، که لامی خودایه و بهرنامهی ژبانه. سیحر هیچ جۆره شتیکی له حه قائیقی بوونه وهر له خۆنه گرتوه، بهرنامهی ژبانو شه ریعه تی تیدا نیه، به لام قورئان نه حکامی بهرزو یاسای پیروزیو نامۆژگاری به پیزی تیدایه، له باره ی زانیاری رامیاری کۆمه لایه تی و نه خلاقو ره وشت تابلێی ده و له مه نده و له روی شیوازو نه ظم ماناره موعجیزه و سمرئاسایه و شاکاری پهروه ردگاره و ئاده میزاد ناتوان وینه ی ته نانه ت کورتین سووره تی بخه نه رو!

به لام نه وه نده ی پێ نه چوو هۆشمه نده کانی عه ره بو دانا کانیان بیویان روون بووه: که قورئان سیحر نیه و پیغه مبه ر جادوباز نیه، چونکه نه وان سیحرو جادوویان به تاقی کردبو وه، که تیفکرین نه پیغه مبه ر ﷺ دیارده ی ساحیری پتوه دیار بووه، نه قورئانیش له سیحر ده چوو. بۆیه ورده ورده ملیان له موسو لمان بوون نا!

ئاشکرایه سیحر زانیارییه که پشت به قیل و چاویه سته کی و شه عوه زه ده به سته ی، یان به کارتیکردنی تایبه تمه ندی بری شتی سروشتی نه نجام ده درێ، یان په یوه ندی به ته ستیره ناسی و ده روونزانی و لیکۆلینه وه له م بواراندا هه یه، ده ی به هیچ جۆریک قورئان له م جۆره شتانه ناچی و نه م دیاردانه ی تیدا به ده ی ناکرین، به لکو و پیچه وانیه ی نه و شتانه یه و له ژور نه و شتانه وه یه، چونکه نیگای پهروه ردگاره و هاتۆته سهر دلو و ده روونی پیغه مبه رو نه حکامی بهرزو پیروزی له خۆ گرتوون، که ته لۆکی بوونه وهره و بهرنامه ی ژبانه، له بواری ته شریعو قه ضاوه تو رامیاری و کۆمه لئاسی و زانیاری هه مه جۆرو نه خلاقو ره وشت دا نامه یه کی بی وینه یه، له رووی شیوازو وشه سازی و ماناره سمرئاسایه و شاکاریکی تاقانه یه!

خودا به دیهینه ری ئاسمانه کان و زهوییه و پیویسته ئاده میزاده کان

به ندایه تی بکه ن

إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ
ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ مَا مِنْ شَفِيعٍ إِلَّا مِنْ بَعْدِ
إِذْنِهِ ذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٢﴾

له وه پیش پهروه ردگار نه وهی راگه یاند: که کافره کان سهرسام بوون له وهی
خودا نیگا بو ئاده میزاد بکا و ئاده می بکاته فروستاده ی خوی، لیږده دا
بو چوونه که یانی رت کرده وه نه وهی چه سپاند: که شتیکی ئاسایی به خودا نیگا
بو به ننده یه کی هه لېږدارده ی خوی بکا و بیکاته فروستاده ی خوی و نه رکی
بانگه وازی و ترساندن و مژده دانی بخاته سهرشان! نه مجار لیږده دا دوو شتی
سهره کی ده چه سپینئ:

۱- نه وه ده چه سپینئ: که نه بوونه وه ره پهروه ردگار کی به توانا و زانا و دانا
به دیهینه وه هه لیده سوړینئ و فرمانپه وای موطله قه تی یدا.

۲- له نایه تی دوايش دا هه شرو نه شرو زیندو بوونه وه هاتنی قیامت
ده چه سپینئ، بو نه وهی هه موو که سیك پاداش و سزای کرده وه کانی وه ربگریته وه.
هه لېږته نه مه قه ضیییه کی بنه په تی و سهره کیه له بواری بیرو باوه ردا،
قه ضیییه ی ربوویییه ته و قه ضیییه ی نولو هییه ته دوو باسی گرنگی عه قیده ن،
موشریکه کان به جیددی ینکاری یان ده کردن، نه وان پروایان و بوو: که بوونه وه ره
خودای هه یه و نه مه که ونه بی خواهن و پهروه ردگار نابئ، چونکه سروشتی ئاده میزاد
هه رگیز ناتوانئ قه ناعه ته به خوی بکا: که نه بوونه وه ره بی خودا بی، به ده گمهن
نه بی هه موو ئاده می به ک برزای وایه: که بوونه وه ره خودایه کی خواهن ده سه لاتئ
هه یه.

جا عه ره به کان له گه ئه وه دا بړوايان وا بوو: که بوونه وهر خودای هه یه وه ئه م که ونه بئ پهره ردگاری دروستکار نابئ و له خوړا نه هاتو ته وجود، به لام هاوه لیان بۆ خدا داده ناو به ندایه تییان بۆ ده کردن بۆ نه وه ی له خودای کردگاریان نزیک بکه نه وه و بینه شه فاعه تکار بړیان!

هه لبه ته قورنانی سپروژ ناچیته ناو کیشه و جه ده لیکی ذیهنی وشکئو برینگه وه ده رباره ی قه ضیه ی ئولو هییه ت و ربویه ت، وه کوو نه و کیشه و جیداله ی دواپی له ژیر کاریگری مه نطیقی یونانی و فله سه فه ی تیغریقیه وه هاته کایه وه، به لکوو به شیوه یه کی ره وانو ئاسانو به مه نطیقیکی سروشتی قه ضیه که راده نوئنی و به لکه کان ئاراسته ی دلو مېشکی ئاده میزاده کان ده کاو هه ستو شعور ده بزوتنی و ده فرموی: ﴿إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ﴾ بیگه ومان خودای ئیه نه لایه: نه و خودایه ی ئاسمانه کانو زه ی له شه ش روژ یان شه ش کاتدا به دیه ئنان، نه م بوونه وه ره به رفراوانه که خه یالیش په ی به ته مپه ره و نه وپه ری نابا، به ئاسمانو زه ویه وه، به مانگو روژو نه شتیره و مه جه ره و شاره نه ستیره کانه وه، به شه و روژو ئاوو هه وایه وه، به هه موو نه و شتانه ی وان له ئاسمانه کاندا، به هه موو چومو ده ریاو کیووده شتو دلو زنده وه ری سه رزه وی و ناو خاکئو ناو ده ریا کانه وه هه موویان دروستکارو به دیه ئنراوی خودای کردگارن، پهره ردگار له ماوه و کاتی که دا دروستی کردونو به دیه ئنان: که هه خوی ده زانی چهند بووه و چهن دی خایانده!

نه ی ئاده میزاد! سه یز بکه: نه م شه وه تاریکه ی: که وه کوو: په رده ی نه ستور مله ما له بوونه وهر ده بری و عوالیمه کان داده پوشتی و هییدی و هیمنی به ک ده خاته وه، هه ستو خوسته کان کپ ده کاو زنده وه کان له ناو لانه کانیا نا و و رده که وئنی، نه مجار نه م شه وه سامنا که راده بری و شه به قی به یانی له ئاسووه در به تاریکی ده دا و وه کوو پی که نینی مندالی ساوا ده م ده کاته وه، نه م جه و جو له ی به یانی ده یخاته وه ناو بوونه وهر و نه شو نما ده خاته ناو ژیا نو زنده وه رانه وه، نه م سی به ره کشا وه ی: که بینه ر وا ده زانی راوه ستاوه، له راستی دا به هیدی ده کشی و راوه ستانی

نیه، نهم بالنده یه ی به یانی به برسیایه تی ده پروا و نیواران به تییری ده گه پتسه وه، نهم زینده وه رانه ی باز ده هاو نو دینو ده چنو له جهو جو لدان، نهم گیا و گژو دارو دره ختو روه کانه که له گه شو نمادان، نهم مه خلوقاته هه مه جو ره ی تیکه وه ده هاو یو دیو ده چی، نهم ده پروا نهو دی، نهو مندال دانه ی وه چه ده خه نه وه نهو گۆرانه ی مردو قوت ده دن، نهم هه مکه وینه و سایه و شتیه و شتیاو و جهو جو ل و هاتو چۆو رزینو تازه بونه وه و سیس بوونو گه شبوونه وه، له دایک بوونو مردنو هه ل سوپانی بی و چانی نهم بوونه وه ره به رفراوانه ی که ساته وه ختیک راوه ستانی نیه و شه و و رۆژ له هاتو چۆدان... نه مانه هه موویان هه ستو نستی ناده میزاد ده جو لینو له ناخه وه هه لیده نین بو شه و ی بیر له بوونه وه ره بکاته وه و پروانی و رامینی و تی بفکری و بزانی: که نهم بوونه وه ره به بی هوده دروست نه کراوه و بی پهروه ردگار نیه و نابی!

ئه لی نهو خودایه ی شیاوی خودایه تی و په رسته نهو خودایه یه: که نهم بوونه وه ره ی بهو جو ره ریکی و پیکی به هینا وه ته کایه وه، به دانایی و زانایی ریکی خسته .

﴿ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُدَبِّرُ الْأُمُورَ﴾ نه مجار کۆنترۆلی عمرشی کرد، کۆنترۆل کردنو به سهردا راگه یشتنیک که شیاوی زاتی پاکی بی. له گه ل گه وه یی و شکۆمه ندیی نه ودا بگونه ی، جگه له خودا خۆی که سی تر نازانی نهو کۆنترۆل کردنه چۆنه و چۆن نیه ..

عمرش: کورسی یان مه لبه ندی به پروه بردنی بوونه وه ره، گه وه ره ترین دروست کراوی بوونه وه ره، جگه له خودا که سی تر چۆنیه تی عمرش نازانی ..

پهروه ردگار که کۆنترۆلی عمرشی کرد وه و فهرمان په وایی بوونه وه ره ده کاو کاروباری مه خلوقاتو مه له کبوت به حیکمه ت و زانایی خۆی هه لده سوورپینی و به گویره ی نه خشه و پیلانی نه زه لی خۆی داخوازی حیکمه ت و نیراده و مه شینه ت نیش و کاری بوونه وه ره تاو و توئ ده کا. سه ره تاو کۆتایی شته کان مه زنده ده کا،

چۆنیه تی و گونجانی شته کان له ناو خویان داو داخوازییه کان ریکو پیک ده کا،
سهره تاو ناکامه کانیا ن دیاری ده کا.

ماموستا سه یید: ده فهرمو: نیستیوا له سهر عهرش کینایه و درکه یه:
له پله و پایه ی ده ست به سهر دا راگه ییشتن و کونترۆل کردن و خستنه ژیر رکیفیکی
به رده وامو دامه زراوه وه به زمانو زاراوه یه ک که ئاده میزاد لیی حالی ببنو
ماناکانی پی بزائن...

وشه ی ﴿ثم﴾ لیڤه دا بۆ دیاری کردنی زه مان نیه، وه غرانی ماوه ناگه یه نی،
به لکو بوعدیکی مه عنه و ی ده گه یه نی، کات له م مه قامه دا هیچ سایه و بوونیکی
نیه، چونکه کاتو حاله تو چۆنیه تییه ک نیه خودا تییدا نه بوو بی و پاشان تی
هاتبی، خودا پاکو بهرزو سپروزه له ههر شتیک که زاره و ی (حدوٲ)
بیگریته وه، ههر شتیک په یه وندی به کاتو شوینه وه هه بی پهره ردگار
له خو ناگری؛ خودا ناخرته ناو جوغریانه وه، بۆیه به دلنیا یی به وه ده لیین: وشه ی
﴿ثم﴾ لیڤه دا بۆ بوعدی مه عنه و ییه، ئیمه ییش دلنیا یین له وه ی که ئیمه سنووری
ریگا پیدراو و نه مینمان نه به زانده، نه و نه ندازه یه ی ره وایه بۆ عه قلو هوشی
ئاده میزادان که تپاندا بریار بده ن نه مان به زانده!! چونکه ئیمه پشت
به قاعیده یه کی کوللی ده به ستین، پهره ردگار به دوور ده گرین له هه موو شتیک که
بوونی پاش نه بوون (حدوٲ) بگه یه نی، ههر شتیک داخوازی کاتو شوینی تییدا
بی بهراوه ی نازانین زاتی خودای تییدا دیاری بکه یین.

بۆیه زانایانی سه له فی صالح لیڤه دا ده فهرموون: نیستیوا ی خودا به سهر
عه ره شدا بو وه هه یه، وه لی چۆنیه تییه که ی بۆ ئیمه نه زاندره، بروامان به خودا و
به عهرش و نیستیوا ی خودا به سهر عهره شدا هه یه، به لام له چۆنیه تییه که ی
ناکو لینه وه و ناتوانین بگه یینه نامانج، چونکه زانیاری ئیمه سنوورداره و په ی
به چۆنیه تی نیستیوا ی سهر عهرش نابا.

﴿مَأْمِنٌ شَفِيعٌ إِلَّا مِنْ بَعْدِ إِذْنِهِ﴾ هیچ تکا کارو شه فاعه تخوازیک نیه،
بتوانی شه فاعه ت بۆ یه کییک بکا مه گهر خودا بۆ خوی ریگه به و تکا کاره بدا!

هه‌موو کارو باریک به‌ده‌ست خودا خۆیه‌تی، هه‌موو برپاریک هه‌ی شه‌وه
له‌وه‌یه: هه‌ی شه‌فاعه‌تکاریک نیه‌ بتوانی به‌ی نیزی خودا به‌نده‌کان له‌خودا
نزیک بکاته‌وه‌ شه‌فاعه‌تیان بۆ بکا، نه‌مه‌ش به‌گوێردی نه‌خشه‌و پیلانو
مه‌زنه‌کردنی په‌روه‌ر دگار خۆی شیایو شه‌و که‌سانه‌ بۆ شه‌فاعه‌تکارییو
شه‌فاعه‌ت بۆ کردن به‌هۆی نیمانو کرده‌وه‌ی چاکیانه‌وه‌، نه‌ک به‌ته‌نها پالدا‌نه‌وه
به‌هیوای شه‌فاعه‌ت! به‌مه‌ش بیرو پروای شه‌و کافرا‌نه‌ پوچه‌ل ده‌بیته‌وه‌ که‌ بتو
سه‌نه‌م و فروشته‌یان ده‌په‌ستن و پێیان وا بوو: شه‌فاعه‌تیان قبوڵه‌وه‌ هه‌رگیز ر‌ه‌ت
ناکر‌یت‌ه‌وه‌. وه‌کوو له‌شوئیتی تردا ده‌فرموی: ﴿مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا
بِإِذْنِهِ﴾ البقرة/٢٥٥، یان ده‌فرموی: ﴿لَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ عِنْدَهُ إِلَّا لِمَنْ أَذِنَ
لَهُ﴾ سبا/٢٣، یان ده‌فرموی: ﴿وَكَمْ مِنْ مَلَكٍ فِي السَّمَوَاتِ لَا تُغْنِي شَفَاعَتُهُمْ
شَيْئًا إِلَّا مِنْ بَعْدِ أَنْ يَأْذِنَ اللَّهُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَرْضَى﴾ النجم/٢٦، یان ده‌فرموی:
﴿يَوْمَئِذٍ لَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ إِلَّا لِمَنْ أَذِنَ الرَّحْمَنُ وَرَضِيَ لَهُ قَوْلًا﴾ طه/١٠٩.

له‌هه‌مان کاتدا شه‌فاعه‌تی شه‌و که‌سانه‌ ده‌چه‌سپینی که‌ خودای میهره‌بان
نیزی شه‌فاعه‌تکردنیان ده‌دا و رازییه‌ شه‌فاعه‌ت بکه‌ن!

﴿ذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ﴾ شه‌و خودایه‌ی شه‌وه‌ صیغه‌ته‌کانی: که‌ له‌راستی‌دا
صیغه‌ته‌کانی که‌ صیغه‌تی خودایه‌تی و په‌روه‌ر دگاریه‌تییه‌، هه‌موویان صیفات
که‌مالو جه‌مالن، صیغه‌تی خه‌لقنده‌یی و مه‌زنه‌کردن و دانایی و ته‌خشه‌کێشانو
هه‌لس‌وپاندنی بوونه‌وه‌رو برپاردان له‌شه‌فاعه‌ت کردن‌دان، هه‌ر شه‌و خودایه‌
سه‌روکاری ئیشه‌کانتان ده‌کا و که‌سی تر رایه‌ی ناکه‌وی هه‌ویه‌شی بی
له‌خودایه‌تی‌دا، له‌هه‌موو شه‌و صیغه‌تانه‌ی که‌ بۆ زاتی پاکی ده‌شیین و تایبه‌تن
به‌نه‌و!

﴿فَاعْبُدُوهُ﴾ یه‌کتا په‌رستی و به‌ندایه‌تی هه‌ر بۆ شه‌و بکه‌ن، عیباده‌ت بۆ شه‌و
شه‌نجام به‌دن ﴿أَفَلَا تَذَكَّرُونَ﴾ شه‌وه‌ بۆ بیر له‌ئیش و سه‌ره‌نجامی خۆتان
ناکه‌نه‌وه‌، نه‌ی گروهي موشریکه‌کان! بۆ شه‌وه‌ی له‌روانگه‌ی بیر کردنه‌وه‌تانه‌وه
هۆش خۆتان بینه‌وه‌ و بزائن، که‌ هه‌ر خودا شیایو په‌روه‌ر دگاریه‌تی و په‌رستش بۆ

کردنه، نهك ئەو خودا. درۆزنانهی ئیوه به خودایان ده زانن و کړنووشیان بۆ ده بهنو به هیوان شه فاعه تان بۆ بکه نو له خوداتان نریك بکه نه وه، له کاتی کدا ئیوه ده زانن: ههر خودا به دیهیننه رو دروستکاره. وه کوو قورئان لهم باره وه ده فهرموئ: ﴿وَلَنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَهُمْ؟ لِيَقُولُنَّ: اللَّهُ﴾ الزخرف/ ۸۷. یان ده فهرموئ: ﴿قُلْ: مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ السَّعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ؟ سَيَقُولُونَ اللَّهُ، قُلْ: أَفَلَا تَتَّقُونَ﴾ المؤمنون/ ۸۶-۸۷، یان ده فهرموئ: ﴿وَلَنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ لِيَقُولُنَّ اللَّهُ﴾ الزمر/ ۳۸.

بیگومان عمره به کان بر وایان به تاکو ته نهایی خودا هه بوو له ربوبیه تدا ده یانزانی به دیهیننه ههر نه وه و کەسی تر توانای به دیهینانی نیه، وه کوو له کو مه له ئایه تانهی پیشه وه ده ده که وئ، به لام ئەو عمره به نه فامانه له توله ییه تدا هاوه ئیان بۆ خودا داده نا، عیبادەت و پرستشیان به ته نهها بۆ خودا نه بوو، بۆیه لی ره دا فهرموئ: ﴿ذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ﴾ نه مجار بانگه وازی کردن بۆ بیر کردنه وه به خودا ها تنه وه، فهرموئ: ﴿أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ؟﴾ واته: ئەو به بۆ نه وه نده نه فام نه زانن؟ بۆ بیر ناکه نه وه و تینا فکرن که خودا به دیهیننه رو دروستکاری ئاسمانه کانو زه وییه به دیهینانو دروستکردنی ئاسمانه کانو زه وی بکه نه به لگه له سهر تاکو ته نهایی خودا له بواری توله ییه ت و ربوبیه تدا؟!

تییینی :

ئایه ته کان به ناشکرا نه م حوکمانه یان لی وه ده گرین :

۱- چه سپاندنی تاکو ته نهایی خودا و کورت هه لهینانی عیبادەت ههر بۆ

ئەو.

۲- دروستکردنی ئاسمانه کانو زه وی له شهش کاتدا یان له شهش رۆژدا، ههر چه نده دهیتوانی له چا و لیکنا ئیکدا به دییان بهینئ، به لام که وای کرد وه بۆ نه وه به نده کانی به کارامایی و بئ هه له شهیی کاره کانیان نه نجام بدن.

۳- زانیانی ئیسلام (اجماع) کۆرایان وایه: که و له ژوور ئاسمانه کانه وه قه باره یه کی گه و ره و شکۆمه ند هه یه. پئیی ده گوتری عهرش، چۆنیه تی و

چەندییەتی ئەو عەرشه هەر خودا دەزانی و چۆنیەتی کۆنتڕۆڵکردنە کەشی هەر خۆی دەزانی!

۴- رۆژی قیامت بەبێ نیزی خودا (نەپێغەمبەر و نەغەیری پێغەمبەر) کەس ناتوانی شەفاعەت بکا.

۵- هەر خودا بۆ خۆی کاروباری بوونەوەر هەڵدەسورپینی و کەسی تر هاوێژو هاوبەشی نیە، کارەکانیشی بەمەحزنی حیکمەت و دانایی خۆیەتی و کەس تەگبێرو نەخشەی بۆ ناکێشی، لەسۆنگەی شەفاعەت و رێنومایی کەسەو نیە.

بپروا بەرۆژی قیامت و زیندوو بوونەوەر پاداش

إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا إِنَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ

لِيَجْزِيَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ بِالْقِسْطِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ

شَرَابٌ مِّنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٤﴾

لەنایەتەکانی پێشوودا پەرەردگار هەبوون و تاکو تەنهایی خۆی چەسپاند، ئەو هی رونکردەو: کە هەر خۆی شیاوی پەرستش و عیبادەت بۆ کردنەو نابێ کەسی تری بۆ بکری بەهاوێژو هاوبەش؛ لێرەشدا بنەمایەکی تری گرنگ دەچەسپینی، ئەویش زیندوو بوونەوەر سزاو پاداش وەرگرتنەو یە لەسەر کردەو، چاکە بەچاکە و خراپە بەخراپە، دەفەرموی: ﴿إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا﴾ هەر بۆ لای خودایە گەڕانەوتان، دواي مردن زیندو دەکرێنەو، هەمووتان دچنەو بەرقایی خودا، یەکتە کەستان پاشگوێ ناخری و لەبیر ناچیتەو، ﴿وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا﴾ خودا بۆ خۆی ئەم وادەو بەلێنەو داو و وادەو بەلێنی خوداش پاشگەزیوونەو هی تیدا نیەو هەر دیتە جی، هەموو کەس ناکامی کرەو کانی خۆی دیتەو ری و پاداش و سزای خۆی وەر دەگرێتەو.

ئههجار پهروهردگار شهوه روون دهکاتهوه، که چۆن سهرتا مهخلووقاتی بهدییهناوه، ناواش جاریکی تر باش مردنو لهناوچوون دروستیان دهکاتهوه، ناشکراشه دروستکردنهوه لهدروستکردن ناسانتره. ههر چهنده بهنیسبهت خوداوه کاری ناسانو گران چوون یهکن. دهفهرموئ: ﴿إِنَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ﴾ بیگومان خودا سهههتا مهخلووقاتی بهدییهناوهو پاشان جاریکی تر دروستیان دهکاتهوه، وهکوو لهشوئینیکی تردا دهفهرموئ: ﴿وَهُوَ الَّذِي يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ، وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ﴾ الروم/ ۲۷، دروستکردنی نادهمیزادو زیندهوهو ناشکرایه وروژانه دهبیندریو دهزاندری که چهند زاروکتو بیچوو لهدایک دهبنو دینه کوپی ژیانهوهو پیش ماویهک نهوانه نهبوون، وهلی نادهمیزاد تا ئیستا نازانی ورهنگه لهمه دواش ههر نهزانی سهههتای دروستبوون چۆنهو چۆن ماده گیانی تی دهچیو وهگهر دهکهویو دهکهوئته جمو جوول.

دهربارهی دروستبوونهوهی پاش دنیا خراپ بوون، شهوه زانا ماددییهکانیش بۆیان روون بوتهوه: که شهه کهونه تیکدهچیو دنیا ویران دهبی، زور بهلگی زانستییان لهسهه بهکوتهاتنی شهه دنیا بههیناوهتهوه، بهلام بریکیان ئینکاری زیندوبوونهوهو پاداش وهگرتهوهو سزادان لهسهه کردهوهی دنیا دهکن. وهلی قورنان بهه بهلگه بههیزه هاتنی قیامهتو زیندوبوونهوهی چهسپاند، بهه بهلگه سادهو سروشتیه: که دهفهرموئ: کهسیک بتوانی لهنهبووه بوونهوهو دروست بکاو بهیهئیتته گوپی؛ دهتوانی سهههلهنوئ جاریکی تر گیانهکان بخاتهوه ناو لاشهوهو دواي مردن زیندویان بکاتهوه. شههش بهلگهیهکه، لهوهتهری ههستی نادهمیزاد دهداو دهیههژینیو کاریگهری تهواوی هیه!

مهبهستیش لهسهه لهنوئ دروستکردنهوه: هاتنی روژی قیامهتو زیندو کردنهوهو حیسابکردنو لیپرسیینهوهیه لهنادهمیزادهکان ﴿لِيُحْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ﴾ بو شهوهی پاداش بداتهوه بهنهو موسولمانانهی تیمانیان هیناوه بهخوداو بهپیغهمبههرازو بهو نامانهی بۆیان نیردراوهو کرداری باشیان نههجام داوه ﴿بِالْقِسْطِ﴾ بهعهدالهتکاریو پاداشی تهواو؛ بو شهوهی ههموو

که سیټک پاداشو سزای شیاری خویان وه ریگر نه وه وه کوو له شوئینیکی تردا ده فرموی: ﴿وَنَضْعُ الْمَوَازِينَ بِالْقِسْطِ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ، فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا، وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا وَكَفَى بِنَا حَاسِبِينَ﴾ الانبیاء/ ۴۷.

عه داله تکاری له پاداشدانه وه دا درایه تی نیه له گهل نه وه دا: که خودا پاداشی چاکه کاران به دوو چهندانه ده داته وه، چونکه نه وه فهضلو به خششیکیه خودا به مه حضی ره حمه تی خوی دهیدا، وه کوو له شوئینیکی تردا ده فرموی: ﴿لِيُؤْفِقَهُمُ اجْزَاءُ مَا بِهِمْ مِنْ فَضْلِهِ، إِنَّهُ غَفُورٌ شَكُورٌ﴾ فاطر/ ۳۰. یان ده فرموی: ﴿لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ﴾ یونس/ ۲۶، دیاره زیده که فهضلو به خششی خودایه.

هه لیه ته گه ییشتن به له زه تو خیر و خوشی بی ئیش و نازارو ترس، مه به سټیکی دروست کردنه وه و زیندو کردنه وه یه، ترۆیکی که مالی ناده میزادییه و نه هیوا و ناواته یه: که ده گونجی ناده میزاد بیگاتی، ناشکراشه نه و هیوا و ناواته له د دنیا پر تهنگو چه له مه و پر دهر دو به لاو نازارو نه ندیشه یه دا ده سته بهر نابی، خو نه گهر له ژبانه کورته ی دنیادا ناده میزاد ته نها هه ست به پرانه وه ی له زه تو خوشی بکا و پروای و بی نه و خوشی و له زه تانه ی تییدا ده ژی ده برپته وه، ئیتر جاریکی تر زیندو نابیته وه، نه وه بو خوی که مو کورتییو نیشانه ی نه گه ییشتنی ناده میزاده به پله ی که مالو سهر فرازی!

که و ابو: رزگار بوون له که مو کورتی و دهر دو به لاو تهنگو چه له مه و له زه ت و هرگرتن به دلنیایی له ژبانی هه تا هه تایی و به بی ترسو خه مه ته مه له ژبانی نه و دنیادا له به هه شتدا ده سته بهر ده بی و ناده میزاد پیی ده گاو ده گاته ترۆیکی که مالی ناده میزادیی و خیر و خوشی نه پراوه ی ده ست ده که وی و به خته وه ره ده بی!

﴿وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ﴾
نه وانه ی کافرنو پروایان به خودا و پیغه مبه رانی نیه و نینکاری زیندو بوونه وه ده که ن، سهریان سوور ده مینئ له وه ی: که خودا نیگای بو به نده یه کی هه لبرارده ی

خۆی کردوه، بۆ ئەوەی لە ئاگری دۆزهخ بیانترسێنی و موژدەیی بەهەشتیان بدات، ئەوانە سزاو تۆلەیی کوفرو تاوانیان لێ دەستیندری و دەخرینه ناو ئاگری دۆزهخەوه، لەباتی ئاوی ساردو گەواراو سازگار ئاوی کولاتوویان دەدریت بۆ خواردنەوه، تینوویانەو ناتوانن ئەو ئاوه گەرمە ناسازە بخۆنەوه، کە دەبخۆنەوه قورگنو گەدەو ریخۆلەیان قاشقاش دەکاو دایدەپلۆخینی و ناو سکیان دەبرژینی، لەباتی نەهیشتنی تینوایەتیان تووشی ئەو ئازارە دژوارە دەبن، بەراستی ئەو شەرابو خواردنەویان خراب شەراپیکە کە دەرخواردیان دەدری، و پرای ئەوەش سزای بەتیشیان هەیە، لەهەموو لایەکەوه لەعەزابو ئازاری بەتیشدا دەتلینەوه، بەناگەر دەسوتیندرین، ئاوی کولاتوو داپلۆخینەریان دەدریت، قوزەلقورتیان دەرخوارد دەدری...

هەلبەتە سزای کافرو خودا نەناسان لەسەر کوفرو بیدینیان مەبەستێک نیە لەو مەبەستانەیی ئادەمیزادی بۆ دروستکراوەو بۆی زیندودەکرێتەوه، بەلکۆو شتێکە عەدالەت داخوایبەتی و عەقل پەسەندی دەکا، بۆ ئەوەی چاکەکارو خراپەکار بەیەک چاو سەیر نەکرین، موسولمانو کافر چوون یەک نەبن، نێمە زۆر جاری وا دەبێ دەبینین کافرو خودا نەناس لەو پەڕی خوشی و رابواردن دانو بەو پەڕی درندەیی و ملهوپیهوه ستم لەئادەمیزادان دەکەن، لەهەمان کاتدا دەبینین زاناو پیاو چاکو خودا پەرستان لەژیانیکی پڕ تەنگو چەلەمەدا بەکۆلەمەرگی ژیان بەسەر دەبن، دەی بەچ عەقڵێک دەبێ ئەم دوو تاقمە وەکوو یەک پاداشیان بدرێتەوه، وەکوو لەشویئیکی تردا دەفرموی: ﴿أَمْ نَجْعَلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ، أَمْ نَجْعَلُ الْمُتَّقِينَ كَالْفُجَّارِ﴾ ص/ ۲۸، کەوابوو پێویستە دوو ژبانی دنیا ژبانیکی تر هەبێ، هەموو کەس سزاو پاداشی شیاوی خۆی تیدا وەرگیرێتەوه.

چەسپاندنی بە توانایی خودا لەبوونەوهردا، هیئان و بردنی مانگو
خۆرو شەوو روژ

هُوَ الَّذِي جَعَلَ الشَّمْسُ ضِيَاءً وَالْقَمَرَ نُورًا وَقَدَرَهُ مَنَازِلَ لِّتَعْلَمُوا
عَدَدَ السِّنِينَ وَالْحِسَابَ مَا خَلَقَ اللَّهُ ذَٰلِكَ إِلَّا بِالْحَقِّ يُفَصِّلُ الْآيَاتِ
لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٥﴾ إِنَّ فِي آخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ فِي
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَّقُونَ ﴿٦﴾

دوای ئەوەی پەرەردگار چەند بەلگەیەکی راناندن، بۆ چەسپاندنی تاکو
تەنهایی خودا و کورت هەڵپێنانی ئولوھییەت لەزاتی پاکی داو زیندووبوونەوهی
روژی دوازی، بەلگەکانیشی لەدروستکردنی ناسمانەکانو زەویەوه هیئایەوه،
ئەمجار بەتایبەتی دئی باسی چۆنیەتی خۆرو مانگو تایبەتمەندییەکانیان دەکاو
دەیانکاتە بەلگە لەسەر تاکو تەنهایی خودا لەبۆاری دروستکردن و بەدیھێناندا،
هەروەها دەیانکاتە بەلگە لەسەر چەسپاندنی زیندووبوونەوه و هاتنی روژی
قیامەت، لەم رووە: کە خۆرو مانگ نامیری زانینی چۆنیەتی تێوەر سوورپانەوهی
سائو حیسابن! بەھۆی ئەوانەوه چاودێری روژگار دەکریو دەزاندری چەندەو چۆنە،
ئەمجار باسی ئەو سوودو قازانجانە دەکا: کە لەگۆڕانی شەوو روژ پەیدا دبن،
وێرای باسکردنی سوودو قازانجی هەموو ئەو شتانە ی پەرەردگار لەناسمانەکانو
زەوی دا دروستی کردون.

بەم جۆرە بۆمان دەردکەوی: کە بەلگە لەسەر خودایەتی و پەرەردگاریەتی
(ئولوھییەت و ربووییەت) چوار شتن: دروستکردنی ناسمانەکانو زەوی، چۆنیەتی
هاتوچۆی خۆرو مانگ، سوودو قازانجی پەیدا بوو لەم هەلسوورانە، ئەو شتانە ی
خودا لەبوونەوهردا بەدیھێنانوو حالو چۆنیەتییان، بۆ نمونە بارانو هەورو
بروسکە، بومەلەرزەو زریانو بورکانو شۆقەزێپینە، هاتوچۆی شەپۆلی دەریاو

پهروهر دگار خوړو مانگی بهو شیوه به دیهینا ونو هه ریه که یان له ته وهره ی
خوی دا هاتووچو ده کا ﴿لِتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِّ وَالْحِسَابِ﴾ بۆ نه وه ی به هوی
هاتووچوی خوړو مانگو گورانکاری تییان دا نیوه ی ناده میزاد فیری ژماره ی
سائو مانگو هفتو روژه کان ببن، نهو ماوه و کاتانه ی به هوی خوړو مانگ
دیاری ده کرین فیران ببن، وهرزه کانی سال بناسن، کاتی هه جو عومره و مانگی
ره مه زانو حیسابو کیتابی بازارگانی و کارکردنی جوړاو جوړتان لی ټیک نه چی!
به هوی خوړه وه روژه کان دیاری ده کرین، به هوی مانگه وه مانگو سال
ده زاندرین، ههروها به هوی خوړه وه سالی خوړی و به هوی مانگه وه سالی مانگی
دیاری ده کرین، له هه ردو و حیسابه که شدا سوود و قازانجی ناده میزاد هه یه.
حیسابی سالی خوړی یه که شیوه یه و گورانی به سه ردا نایه، حیسابی سالی
مانگی به ناسانی ده زاندری، خوینده وارو نه خوینده وار ده توانن لی حالی ببن و
کاری پی بکه ن، بویه هه رچی نه حکامی شهرعی و کاتی عیباده تو خودا په رستی
هه یه به گویره ی سالی مانگی نه نجام ده درین!

یېگومان هم مەشەه دانە؛ دیمەنی خۆرو مانگ، پەیدا بوونی شەو و رۆژو
هاتنی ئەم و رۆیشتنی ئەو، دیاردە و دیمەنی ئاشکرا و نمایانی بوونە وەرن،
نیشانە ی گەرەیی و بە دەسەلاتی و بە توانایی پەرەز دگاران، ئیمە پێیان راها تووین و
بە هۆی دویارە بوونە وە ی بەردەوام بەشتیکی ئاساییان دەزانین! ئەگینا تو سەرئە
بدە، دەبێ ئادەمیزاد چەند سەری سوو پ بێنێ و واقعی و پێی کە بۆ یە کە مجار
هەلەهاتنی خۆر یان مانگ بپێنێ یان ئاوا بوونیان بپێنێ!!؟

ئەم دوو دیمەنە (هەلەتانی خۆرو مانگۆ ئاوابوونیان) دوو دیمەنی
بەرەوه نو بەردەوام دووبارە دەبنەوه، ئیمە پینانەوه راهاتوین. قورئانی پیرۆز
سەرنجی ئادەمیزادیان بۆ لا. رادەکیشی بۆ ئەوهی هەستیان بپزۆنی، بۆ ئەوهی
هەستی چاوەروانی و وردبوونەوه لەدلاندا زیندووبکاتەوه، ھۆشیاری و وردەکاری و
تیزوانین لەهەستیاندا بخولقینی و بیانکەنە نیشانەیی بەتوانایی و دانایی خودا، بۆ
ئەوهی دنیابن. ﴿مَا خَلَقَ اللَّهُ ذَٰلِكَ إِلَّا بِالْحَقِّ﴾ مانگۆ خۆری بیھودە بەدی

نه هیئان، خۆر که تیشک دهدا به ههمو نمو تهستیرانهی که له تهوهره ی شهودانو به کۆمه لهی نمو حسیب ده کرینو گهرمایی ده گاته ههمو زینده وهرانو به هوی نه ووه ناده میزادو گیانه بهرانی تریش شت ده بینن کارو باری ژبانیان ریک ده خن. ههروا مانگ که رونا کایی خۆی له خۆره وه وهرده گریو ریبوارو کاروانچی ریگای پی ده رده که نو گه لی سوودی تری تیدایه نه مانه به بی هوده دروست نه کراون. به لکوو حکمه تو مه بهستیکی هه ره بهرز له دروستکردنیان دا ههیه، دروستکردنیان حقه و به حقه هیئراونه دیو بو مه بهستی حقه دروستکراون! وه کوو له شونییکی تر دا ده فرموی: ﴿وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا بَاطِلًا﴾ ص/ ۲۷. یان ده فرموی: ﴿افْصَحْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ﴾ المؤمنون/ ۱۱۵، به لی دروستکردنی هم بوونه وهره، هاتووچۆی خۆرو مانگو نمو تهستیره و کاکه شانه بیهوده نیه، بی حکمه ت نیه، بی مه بهست نیه!!

﴿يُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ﴾ بهروهر دگار نیشانه کانی بوونه وهره دیارده کانی خۆرو مانگو شته کانی تر ده کاته به لگه له سهر ده سه لاتی فراوانو دانایی و زانایی خۆی بو گه لو نه تهوهیه ک که بزانی سوود لهو دیاردانه وهر بگرنو حقه و به تال لیک جیا بکه نه وه.

﴿إِنَّ فِي اخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ﴾ بیگومان له به دیهینانی شهوو رۆژ: که به شۆن یه کتردا دین، نهویان دیو نه میان ده روا، هه میشه به دوا ی یه کتری دا وێلن، ههروا له کورتی و درژی شهوو رۆژدا: که به گویره ی گۆرانی شۆنیه لاتی خۆره وه گۆرانیان به سهردا دی، وێرای نمو یاساو نیظامه پر حکمه تو وهرده کارییه ی که له سووپانه وه ی خۆردا ههیه، ههروا نمو تایبه تمه ندیه ی که له خودی شهوو رۆژدا ههیه؛ نهویان بو نوستنو هه سانه وه و نه میان بو تیشوکار! ﴿وَمَا خَلَقَ اللَّهُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ ههروه ها نمو هه شاماته ی خودا له ناسمانه کازو زهوی دا دروستی کردوونو حالو چۆنیه تی و تایبه تمه ندییان، بگره هه ر نازه لو پیرۆکوو خشوکتو چۆنیه تی هه ورو بروسکه و تریشقه و گرمه و ناله ی

سهر سوور هینه ریان، بارانو سهرماو گهرماو لافاوو ره شه باو زریانو بومه لهرزهو بورکانو نهم جوړه شتانه، چۆنیه تی ده ریاو شه پۆلو زینده وهرانی ناوی، چۆنیه تی کانو کاتراو پیکهاته ی سهریو سه مهره دیانو هه موو نه مانه و گهلئ شتی تریش ﴿لَا يَأْتِ لِقَوْمٍ يَتَّقُونَ﴾ نه مانه هه موویان به لگهی به هیزو گه وره ههن له سهر هه بوونی به دیهینه ریکی تاکو تنهاو خاوهن حیکمه تو ده ست رهنگینو کاراما له دروستکردنو هه لئسورانو به رپوه بردنو یاسا داناندا بۆ گهلو نه ته وه یهک خویان له سهر پیچی فرمانی خودا پیاریزنو پیچه وانهی سوننه تی خودا له بوونه وهردا هه لئسو کهوت نه کهن، چونکه په روه ردگار بۆ هه موو شتییک یاسای داناوه، ههر که سییک پیچه وانهی نهو یاسایه بی تووشی زیان ده بی، سزا ده درئ، بۆ وینه خودا یاسای ته ندروستی داناوه ههر که سییک په پرهوی نه کا نه خویش ده که وی، له ناو ده چی، یاسای پالفته کردنی دلو دهروونی داناوه، ههر که سییک په پرهوی نه کا تووشی فساد ده بی. یاسای خودا بۆ ناده میزاد بهرده و امبوونیانه له سهر خودا پرستی ههر که سییک په پرهوی نه کا تاوانبارو شیایو سزادانه.

پاداش و سزای موسولمانان و کافران!

إِنَّ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا وَرَضُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَاطْمَأَنُّوا بِهَا وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ آيَاتِنَا غَافِلُونَ ﴿٧﴾ أُولَٰئِكَ مَا لَهُمْ النَّارُ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨﴾ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ يَهْدِيهِمْ رَبُّهُمْ بِآيَاتِهِمْ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿٩﴾ دَعَوْنَهُمْ فِيهَا سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَتَجِيتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ وَعَاخِرُ دَعْوَانَهُمْ أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٠﴾

پاش ئەو هی پەرودرگار چەند بەلگەیەکی هینایەوه لەسەر چەسپاندنی هەبوونی و تاکو تەنیا یی و چەسپاندنی هاتنی رۆژی قیامەت و زیندو و بوونەوه و پاداشدانەوه لەسەر کردەوه هەر کەسە بەگوێرە ی خۆی؛ چاکە بەچاکە و خراپە بەخراپە، ئەمجار باسی حالو چۆنیەتی ئەوانە دەکا: کە بروایان بەخودا نیە و پشت هەڵدەکەن لەنیشانە و بەلگەی هەبوونی خودا و تاکو تەنهایی! هەروا حالو چۆنیەتی ئەو موسولمانانەش دیاری دەکا: کە وێرای هەبوونی باوەر، کرداری چاکو خودا پەسند ئەنجام دەدەن، ئەمجار سزاو پاداشی هەردوو تاقم دیاری دەکا و دەفەرموی: ﴿إِنَّ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا﴾ ئەوانە ی بەتەمانین زیندو بکێنەوه و بچنەوه بەرقایی خودا بۆ لیکۆلینەوه و حیسابو سزاو پاداشو پێیان وایە: ژیان هەر ژیا نیە دنیایە و بەس! ﴿وَرَضُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَاطْمَأَنَّنُوا بِهَا﴾ لەجیاتی ژیا نیە قیامەت و هەولدان بۆ بەختەوه ی ژیا نیە بپراوە ی ئەو دنیایە، رازین بەژیا نیە کە مخایەنی دنیای بی بەقا و غافل و بی ناگان لەژیا نیە حەقیقی و نەپراوە ی قیامەت، بەژیا نیە جیهانی بی بەقا رازین و پالێان لێ داوە تەوه و باوەشیان بەلەززەت و نێعمەتە روالەتیەکانی دا کردو و خۆیان پێوه هەلەو گیر کردو. هەروەها ﴿وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ آيَاتِنَا غَافِلُونَ﴾ ئەوانە ی بی ناگان لەنیشانەکانی خودا لەبوونەوه را، هەروا بی ناگان لەنایاتە شەرعییەکانی، بیر لەنیشانەکانی بوونەوه ناکەن و لێیان وردنابنەوه، پابەندی فرمانەکانی نابن ﴿أُولَٰئِكَ مَا لَهُمْ النَّارُ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ﴾ ئەوانە سەرەنجامو شوونی حەوانە و یان ناگری دۆزەخە، ئەمەش لەتۆلە ی ئەو تاوانو کارە خراپانە ی کە لەدویدا ئەنجامیان داوە، سزای بی برواییان بەخودا و پیغەمبەر و رۆژی ژوایی و زیندو بوونەوه یە.

جا کە بەم جۆرە سەرەنجامو سزای پێری یە کەمی روونکردووە، ئاشکراشە کە خۆنەر و بیسەر چاوەروانی ئەوەن بزانن: ئاخۆ پاداش و ناکامی پێری دوو هەم چیە و چۆنە؟! بۆیە پەرودرگار بەم نایەتە ی دوا ی پاداشی پێری دوو هەمیش دیاری دەکا و دەفەرموی: ﴿إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ﴾ ئەوانە ی بروایان

به خود او به پیغهم مبرایه تی هیئاوه، له نیشانه کانی بوونه وهر غافلن نه بوونو به ته ما
 لبقای پهروه ردگارنو ترسی لیکولینه و هیان هیه و به ته ما به هه شتو به خششی
 پهروه ردگارن، له نیشانه کانی ورد ده بنه ووه و پابه ندی نایه ته شه رعیه کانی،
 خودا پرستو له خودا ترسن، نه وانه ﴿يَهْدِيهِمْ رَبُّهُمْ بِإِيمَانِهِمْ﴾ پهروه ردگار به هوی
 هه بوونی تیمانه که یانه وه شاره زایان ده کا بو ریگی راستو دروست: که
 ده یانگه یه نی به به هه شتی رازاوه: که به ژیر دره خته کانیدا جوگه و جواری ده کشینو
 هه همیشه له ژانی کامه رانی و خوشی به رده وام دا ده یگوزهرینن. ده خرینه
 به هه شتیکه وه که ﴿تَجْزِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ﴾ به ژیر خانو
 باله خانه کانیا دا جوگه و جواری ده کشین، له به هه شتی پر له ززه تو خوشی دا،
 له به هه شتیکدا که به راستی شوینی خوشی و رابواردنه. جا موسولمان که
 ده خرینه به هه شته وه ﴿دَعَاؤُهُمْ فِيهَا﴾ یه کهم و ته و هتافیان له به هه شتدا
 ﴿سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ﴾ پاکو بی عه بی هه بو تویه نهی خودای نیمه، به پاکو
 پیروزی و که مالت نیعتراف ده کهین، خودایه کی تاکنو ته نهاو بی شهریکی، نیمه
 سوپاست ده کهین، به ذیکرو ته قدیسی تو له ززه و ورده گرینو خوشیمان پی ده گا.
 ﴿وَحْيَتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ﴾ چاکو چونی و لیک پرسینیان له ناو یه کتریدا سسلام کردنه
 له یه کتری و هوالی رزگار بوونیا به یه کتری راده گه یه نن. وه کوو له نایه تیکی تردا
 ده فهرموئ: ﴿لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا تَأْثِيمًا، إِلَّا قِيلًا: سَلَامًا
 سَلَامًا﴾ الواقعة/ ۲۵-۲۶.

و شهی (سلام) و شهیه کی ناسکنو پیروزه، له دونیادا موسولمانان بهم و شهیه
 چاکو چونی له گه یه کتری دا ده کهن، ههروه ها پهروه ردگار له به هه شتدا بهم
 و شهیه سهره تا ده ست به ناخاوتن ده کا له گه یه موسولمانان وه کوو ده فهرموئ:
 ﴿تَحِيَّتُهُمْ يَوْمَ يَلْقَوْنَهُ: سَلَامٌ﴾ الأحزاب/ ۴۴. ههروه ها فرشته بهم و شهیه
 به خیرهاتنی به هه شتیبه کان ده کهن، وه کوو ده فهرموئ: ﴿وَقَالَ لَهُمْ خُزْنَتُهَا:
 سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَاتَّخُلُوهَا خَالِدِينَ﴾ الزمر/ ۷۳.

به لئی ئاده میزادان که چوونه به هه شته وه ئیتتر خه مو خه فته تیان نامینی، هیچ شتیگ نیه پییه وه هه له وگیر بن، هه له ی مال په دا کردنو سامان کو کردنه وه دیان نیه، هه لئی به ده ست هیئانی پله و پایه ناده ن، خه ریکی شه وه نین زه ره رو زیان له خۆیان دوور بخه نه وه، نه مانه هه موو کو تایییان هاتووه، خودا بی ئاتاجی کردوون، پیوستسان به م هه لئو ته قه لایانه نه ماوه، نه وان له غه مو نا په حه تی و مهینه تی رزگاریان بووه، گه ییشتنونه پله ی که ما لئو له نه و په ری ره زامه ندی دان، شه وه ی که حه زیان لییه پیوه ی خه ریک بزو زیاتر له ززه تی لئ ده بینن ته سییحاته سوپاسو ستایشی خودایه، ناوانه سه لام کردن له یه کتری و له فریشته کانی خودایه. که ده چنه به هه شته وه سوپاسی خودا ده که ن: که واده ی راستی پیداونو به هه شتی پی خه لات کردون وه کوو له شو ئینیکی تر دا ده فرمو ی: ﴿وَقَالُوا: الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْ صَدَقْنَا وَغَدَا، وَاَوْرَثَنَا الْاَرْضَ نَتَبَوُّ مِنَ الْجَنَّةِ حَيْثُ نَشَاءُ فَنِعْمَ اَجْرُ الْعَامِلِيْنَ﴾ الزمر/۷۴.

که به له ززه تو خۆشی نه بر او ه ی به هه شت به هره مه ند ده بن، دلپاکی و خۆشه ویستی ئیوان خۆیان به سه لام لیک کردن ده ره ده بن، نه مجار سه ره له نو ی ده ست ده که نه وه به سوپاسی خودا ﴿وَاٰخِرُ دَعْوَاهُمْ اِنْ اِلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ﴾ کو تای ی هه موو حالو چۆنیه تی رابواردنیان هه روه ها داویه ک که له خودای بکه نو هه ره مه به سستیگ بیانه وئ بیته دی، به سوپاسو ستایشی خودای بوونه وه ره به دوویاره کردنه وه ی رسته ی ﴿اِلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ﴾ نه نجامی ده دن. به مه زیاتر خۆشی و له ززه تی به هه شتیان پیده که وئ گیانیان پی شاد ده بی.

ئیبنو که ئیر ده فرمو ی: نه مه ئامازه یه بو شه راستییه: که خودای په ره ردگار هه می شه سوپاسکراوه، هه ره له سه ره تاوه که بوونه وه ری به دیه یی ناوه هه تا هه تایه سوپاسی خودا به ره ده وامه بزیه: که سه رتا بوونه وه ری هیئایه دی فرمو ی: ﴿اِلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ﴾ الانعام/۱، که قورئانی شی ناره خوارئ فرمو ی: ﴿اِلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْ اَنْزَلَ عَلٰی عَبْدِهٖ الْكِتٰبِ﴾ الکهف/۱.

هەمیشە ئادەمیزاد خیری دەوی و کاتی رق هەڵسانیشی داوای شەر

دەکا

﴿ وَلَوْ يُعَجِّلُ اللَّهُ لِلنَّاسِ الشَّرَّ اسْتِعْجَالَهُمْ بِالْخَيْرِ لَقُضِيَ إِلَيْهِمْ أَجْلُهُمْ ۖ فَنَذَرُ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴾ (۱۱) وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ الضُّرُّ دَعَا لِحَبِيئِهِ أَوْ قَاعِدًا أَوْ قَائِمًا فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُ ضُرَّهُ مَرَّ كَأَن لَّمْ يَدْعُنَا إِلَىٰ ضُرِّ مَسَّهُ ۚ كَذَٰلِكَ زُيِّنَ لِلْمُسْرِفِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

(۱۲)

داوای ئەوەی پەرورەدگار باسی سەر سوڕمانی کافرەکانی کرد، ئەوەی: کە موحمەد نیگای بۆ دی، ئەمجار بەلگەی تاکو تەنهایی خوداو هاتنی روژی قیامەتی هینانەو. لێرەدا وەلامی قسەو شووبەیهکی کافرەکان دەداتەو، کە دەیانگوت: خودایە! ئەگەر ئەوەی موحمەد ئیدیعیای دەکا راستە، دە بەردەبارانمان بکە، یان سزایەکی ترممان بەسەردا بەدە. پوختەو ناوەروکی وەلامەکش ئەوەیە: کە هاتنی عەزاب بۆ سەریانو بەردەباران کردنیان چ بەرژووەندییەکی ئەوانی تیدا نیە. ئەوەیان بۆ روون دەکاتەو: کە ئەو سزاو تۆلەیی هەر شەیان پێ لێ دەکری، وەگرانەکی تا کاتیگ کە خودا دیاری کردووە خێرا بۆیان نایە، حیکمەتیکی خودایییەو رەحمو بەزەیییەتی بۆ ئەوان، دەفەرموی: ﴿ وَلَوْ يُعَجِّلُ اللَّهُ لِلنَّاسِ الشَّرَّ اسْتِعْجَالَهُمْ بِالْخَيْرِ ﴾ پەلە کردن سروشتیکی ئادەمیزادە، ئەو هەمیشە پەلەییەتی خێرو خوشی دەست بکەوی؛ چونکە هەزی لەقازانجی خۆیەتی، کاتیکیش رقی هەڵدەستی و عەقڵی دەشیوێ داوای شەر دەکەن، دوای شەر بۆخۆیان دەکەن. واتە: ئەگەر پەرورەدگار بەپەلە وەلامی ئادەمیزاد بداتەو دوای شەر لەخۆکردنیان قبوول بکا، وەکوو ئەو

په له كړنه ی كافر ه كانی مه ككه له پیغه مبهریان ده كړد: كه خیرا نهو سزایه ی
همره شه ی بی لی كړدون بزیان بی نی، وه كوو چو ن په له ی ده سكه وتنی خیرو
سوودو قازانج ده كهن.. نه گمر خودا بو هه موو په له پهلو داواكار یی كیان په په له
وه لا میان بداته وهو داواكار یه كهیان بینیتسه جی، نه وه ﴿لَقُضِيَ إِلَيْهِمْ أَجَلُهُمْ﴾
له ناو ده برانو ده فوتانو له ناو ده چوون، به لام خودا به ره حمو به به زه یی به، خیرا
سزاو توله یان لی ناستی نی، و، دایان ده خا بو كاتیك كه خوی دیاری كړد وه
حیكه ته بهر ژه وندی نه وان لهم دواخستنه ی سزاو توله یه دایه، له وانه یه
هه ندی كیان موسولمان ببن، هه ندی كیان وه چو نه وه ی وایان لی بكه ویته وه دوا یی
بینه سهربازی نیسلام.

بیگومان كافر ه كانی مه ككه به پیغه مبهریان ده گوت: نه گمر راست ده كه ی تو
پیغه مبهری و ده لی ته گمر نیمان نه هی نن سزای خوداتان بو دی، ده مندت نه بی
باسزا كه ی بی! قورتن ناما ژه به مه ده كاو ده فهر مو ی: ﴿وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالسَّيِّئَةِ
قَبْلَ الْحَسَنَةِ، وَقَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمُ الْمَثَلَاتُ﴾ الرعد/ ۶. یان ﴿وَإِنْ قَالُوا: أَلَلَّهُمْ
إِنْ كَانَ هَذَا هُوَ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِكَ فَأَمْطِرْ عَلَيْنَا جِجَارَةً مِنَ السَّمَاءِ أَوْ ائْتِنَا
بِعَذَابٍ أَلِيمٍ﴾ الانفال/ ۳۲. جا هه رچه نده نه وان بهم شیوه بی نه زاگه ته به ره نگاری
بانگه وازی پیغه مبهر ﷺ ده بو نه وه، بهو نو سلوویه ناشیرینه ته حه ددای
پیغه مبهریان ده كړد، وه لی په روه ردگار به ره حمو به به زه یی و حیل مو میهره بانی
خوی داواكار یی ه كیانی قبول نه كړد، موله تی بی دان بو ماو یه كي تر چو نكه
نه گمر وه لامی بدانایه وه عه زابی بو بناردنایه، یه كسهر تی دا ده چوون، وه كوو
چو ن گهلو نه ته وه كانی تر: كه پیغه مبهره كانیان به درو خستنه وه سزایان بو هاتو
له ناو چو نو ناسه واریان نه ما، نه مان: كه خودا وه لامی نه دانه وهو سزای بو
نه ناردنو كو كوژی نه كړدن حیكه ته یی تی دایه، له وانه یه هه ندی كیان نیمان بینو
بینه گهل تا قمو گرو ی موسولمانان، كه سیكیش ویرای هم موله تدانه هه
سه پیچی بكاو موسولمان نه بی نه وه خودا به كوشتن یه كیه كه له ناویان ده با،

وه کوو له نایه تیکی تر دا ناماژ بهوه ده کاو ده فرموی: ﴿قَاتِلُوهُمْ يُعَذِّبَهُمُ اللَّهُ بِأَيْدِيكُمْ وَيُخْزِهِمْ وَيَنْصُرْكُمْ عَلَيْهِمُ﴾ التوبة/ ۱۴.

سزای باقی کافره کانی تر: که به دهستی تێوه بهر کوشتن و پرین ناکهون، نهوه خودا هه لێ ده گری بۆ روژی قیامت. ده فرموی: ﴿فَنَذِرُ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ﴾ واته: نهوانه ی که به ته ما نین زیندوو بینه وه بهر وه پوری ئیمه بگری نه وه لییان ده گه ری پین له گومرایی و کوفرو بێ باوه ری خۆیان دا بتلین هوه، بۆ ریزنان له پیغه مبه ر عه زابی کۆکۆریان بۆ نانیرین و به کۆمه ل له ناویان نابهین، به لکوو مۆله تیان ده دهین، نازو نیعمه تی خۆمانیان به سه ردا ده ریژین، هیه چ به لگه و بیانویکیان بۆ ناهیلین هوه ..

هه مه وه ها ره حه و به زه یی خودا بۆ به نده کانی داخوازی نه وه یه: که هه رکاتی به هۆی تۆره بو نه وه دو عای شه رو نه گبه تییان له خۆیان، له ما ئو مندالیان کرد دو عاکه یان وه نه گری، چونکه په ره ر دگار بۆ خۆی زاناو ناگاده ره: که نه وه دو عایانه یان مه به ست نین و له ناخه وه هه ل نا قو لێ به لکوو له نا کامی تۆره بو نو رق هه لسانه وه نه و نزیانه یان کرد وه !!

نه بو داود و نه بو به کری به زار له جابیره وه فرموده یه ک ریوایه ت ده کهن: که ده لێ: پیغه مبه ر ﷺ فرموی: (لَا تَدْعُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ، لَا تَدْعُوا عَلَى أَوْلَادِكُمْ، لَا تَدْعُوا عَلَى أَمْوَالِكُمْ، لَتَوَافِقُوا مِنَ اللَّهِ سَاعَةً فِيهَا إِجَابَةٌ، فَيَسْتَجِيبَ لَكُمْ) دو عا له خۆتان مه کهن، دو عا له مندالتان مه کهن، دو عا له ما لتان مه کهن، نه وه کوو دو عاکه تان وا ری بکه وی ته صادوفی نه و ساته بکا که دو عای تیدا گیرا ده بی.

پیغه مبه ر ﷺ ده فرموی: (من داوام له خودا کرد: که دو عای خۆشه و یست دژی خۆشه و یست گیرا نه بی.)

هه ره به یۆنه ی باسی په له کردنی ئاده میزاد بۆ هاتنی شه رو عه زاب، نمونه یه کی ئاده میزاد مان بۆ راده نوینی له و کاته دا که ده ردو به لایه ک یه خه ی پی ده گری، په رده له سه ر سروشتی ئاده میزاد لاده باو ده ری ده خا چه ند بی هه وسه له و به هاتو هاواره، چه ند بی وه و خۆرانه گره! په له ده کا شه رو عه زابی بۆ

بی، که چی که به لایه ک یه خهی ده گری ده ست ده کا به پارانه وه، که به لاکهی له سهر لاجوو، ده گهریته وه سهر حالی جارانی و (وه کوو نه بای دیبی و نه باران) ! ده فمرموی: ﴿وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانُ الضَّرَّ دَعَا جُنْبَهُ أَوْ قَاعِدًا أَوْ قَاتِمًا﴾ ههر کاتی ناده میزادی کافرو بی پروا ده ردو به لایه کی تووش هات؛ نه خوش کهوت، هه ژار بوو، به ند کرا... هاوارمان ده کاتی، لیمان ده پاریته وه، به پالکه وتنه وه، به دانیشتنه وه، به راوه ستانه وه، به به مرده وامی له هه موو کاته کانو حاله کان دا، به تیلحاحمه له خودا ده پاریته وه بۆ نه وهی لهو به لایه رزگاری بکا، دریژه به پارانه وه که ی ده داو قسه ی قه لهو قه لهو هه لده ریژی و ده لالیته وه و ده نووزیته وه...! وه کوو له شورینیکی تردا ده فمرموی: ﴿وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ قَدَّوْ دُعَاءِ

عَرِضٍ﴾ فصلت / ۵۱. ده ست به رز ده کاته وه رو له ناسمان ده کاو ده پاریته وه

﴿فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُ صُورَهُ﴾ کاتی که به لاو ناخوشییه که مان له سهر هه لگرتو که وتنه خوشی و فمره حی به وه ﴿مَرَّ كَأَن لَّمْ يَدْخُنَا إِلَى صُبْرٍ مَّسَّهُ﴾ بشت هه لده کاو رو له خوداناسی وهرده گیزی و خوی نیشان ده دا؛ که ههر هیچ ناخوشی نه دیوه و نه پاراوه ته وه و هاواری پر تیلحاحی له خودا نه کرده! ههر ده لئی: کوردی وتنه (نه بای دیوه و نه باران). ﴿كَذَلِكَ زَيْنَ لِلْمُسْرِفِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ ناوا بهو جوړه ریگای گومپایی و هه لده بۆ کافران جوان ده کری و پییدا ده پوژنو تووشی ده بن.

به راستی نه م نابلو کی شانیتیکی ره نگینه بۆ نمونه ی ناده میزاد؛ که له ژبانی دا هه لده کا، تاوان نه نجام ده دا، سهر که شو بوغرا ده بی، زیده رهوی ده کا، له شی ساغو بارودوخی بۆ گونجاوه، دنیا به که یفی نه وه، مه گهر که سی که خودا ره حمی بی بکاو پاریزراو بی، نه گینا که س له ههره تی له شساغی و هه بوونی مائو سامانو هیژو تواندا بیر له وه ناکاته وه که ده رده داری هه یه، هه ژاری هه یه. به ههرزانی و زور سامانی و ته ندروستی و له شساغی بوغرا ده بی و خودای بیر ناکه ویتنه وه. کاتی که ییش ده ردو به لا یه خهی ده گرن، ناخو توف کهرو به هاتو هاوهره، زور ده پاریته وه دریژه به دوعاو پارانه وه و هه لنوزان ده دا، ته نگه تاوو

نەفس کورتو بێ حەوسەڵیە، کاتیکیش دوای گیرا بوو بە لای لەسەر لاچوو، پشت هەڵدەکا، خودای لەبەر دەچیتەووە تیفکری نیە. دەست دەکاتەووە بەسەرکەشی و سەریچی!!

مەبەست بە (انسان) لە نایه تی ﴿وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ الضُّرُّ﴾ ناده میزادی کافرە، چونکە ئەو هەلۆستو کردارە هەلۆستی موسولمانان نیەو شیاری ئەوان نیە، قورطوبی دەفرموی: کافرو غەیری کافریش دەگریتەووە. مەبەست بەو کەسە ی رێگای گومرایی بو کافرەکان جوان دەکا، شەیتانە یان نەفسە، یان خودایە. چونکە فیعلە کە لەرستە ی ﴿زَيْنَ لِلْمُتَّسِرِّفِينَ﴾ (مبني للمجهول) ه بکەر باس نەکراوە.

کافر بە موسریف ناوبراوە، چونکە خۆی و مائو سامانی خۆی بە فیڕۆ دەدا؛ نەفسی خۆی کردووە بەبەندە ی بێ خودا درۆزنەکان، مائو سامانی خۆی لەشتی پرۆپوچدا خەرج دەکا.

داب و نەریتی خودا بو لە ناوبردنی گەل و نەتەووە ستمکارەکان و جێنشین کردنی خەلکی تر لە شوێنیان

وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا الْقُرُونََ مِنْ قَبْلِكُمْ لَمَّا ظَلَمُوا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ وَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا كَذَلِكَ نَجْزِي الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ ﴿١٣﴾ ثُمَّ جَعَلْنَاكُمْ خَلَائِفَ فِي الْأَرْضِ مِنْ بَعْدِهِمْ لِنَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾

لەوێش پەرەردگار ئەوێ روونکردەووە: کە کافرەکانی مەکە پەلە ی هاتنی عەزاییان بوو، ئەوێشی راگەیاندا کە گیرابوونی دوعاکانیان بێ سوو دە، ئەمجار ئەوێشی روون کردەووە: کە ئەوان لەم داواکارییە یاندا درۆ دەکەن، چونکە ئەگەر بە لایان ییتە سەر دەست دەکەن بە هاوارو فوغانو پارانەووە داوا دەکەن لەسەریان لا بچی! ئەمجار لێرەدا هەر شەیان لێ دەکاو سەرنجیان رادەکیشی بو

سهرنجاو ئاکامی نه ته وه پیشینه سهر په قه کازو ده فهر موی: ﴿وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا الْقُرُونََ مِنْ قَبْلِكُمْ لَمَّا ظَلَمُوا﴾ نهی موشریکه کانی عهره ب! به خوتاندا بجنه وه «
واز له سهر پیچی و سته مکاری بینن، بزائن: که ئیمه له پیش ئیوه دا زور گه لو
نه ته وه مان له ناو بردوون به هوی سته مکاری و به درو خستنه وه ی په یامی
پیغه مبه رانیان.. کاتی که به به لگه ی به هیزو موعجیزه ی ناشکراوه هاتنه سهر یانو
نه وانیش به درو یان خستنه وه و ئیمه ش له توله ی سهر پیچی یان دا ریشه کیشمان کردن
له ناو مان بردن، وه کوو له نایه تی کی تر دا ده فهر موی: ﴿وَتِلْكَ الْقُرَى أَهْلَكْنَاهُمْ لَمَّا ظَلَمُوا، وَجَعَلْنَا لِمَلِكِهِمْ مَوْعِدًا﴾ الکف/ ۵۹.

جا له ناو بردنه که یان به تی کرای بی بووه، وه کوو گه لو نه ته وه ی نوحو عادو
ته موود، یان زه لیل کردنو بی ده ستو بی ده سه لات کردنیان بووه و زالبوونی
گه لو نه ته وه ی تربووه به سهر یان دا، وه کوو له هه ندی چه رخو روژ گاردا به سهر
به نوئیسرائیل هاتوه. جا نه م گه لو نه ته وانه ﴿جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ...﴾
پیغه مبه ره کانیان هاتنه ناویان به به لگه وه به موعجیزه و نیشانه ی راسته وه، که چی
ته وان به درو یان خستنه وه پروایان پی نه کردن، ﴿وَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا﴾ ته وان
ناماده باشی ته وه یان تیدا نه بوو تیمان بینن، بو پروا کردنو موسولمان بوون
نده گونجان، خودا بو خوی ده یزانی تیمان ناهینن، چونکه به کوفرو بی دینی
راهاتبوون، هه موو هیواو ناواتیان رابواردنو دونیا خوری سته مکاری و فیسقو
فجوور بوو، تیمانه یان له وان دوور بوو، خودا بو خوی ده یزانی: که چ سوودو
به رزه وه ندی له موله تدانیان دا نه، تا بمیننه وه زیاتر گومرا ده بنو سته مو ناژاوه
بلاو ده که نه وه، بویه ئیمه ش له ناو مان بردن ﴿وَكَذَلِكَ لِنُجْزِي الْقَوْمَ الْجَرِمِينَ﴾
به وینه ی ته وه له ناو بردنو به افتاره بردنه توله له هه موو تاوانباریک ده ستینن، به و
شیوه یه گه لو نه ته وه ی تاونکارو له خودا یاخی سزا ده ده یین!

ئه مه هه ره شهیه کی توندو ترسناکه ببۆ کافره کانی قورهیش، که نه گهر بهرد وهام بن له سهر سه ره پچیکردنو هه لۆستی ناله یاریان بهرام بهر په یامی پیغه مبهه ﷺ تهوه تهوانیش به ده ردی تهوان ده چنو وه کوو گه له پیشینه له ناو براوه کانیان به سهر دی، به تایبه تی که تهو کافرانه ئاسه وارو شوینه واری بری لهو گه لو نه تهوانه له دوورگی عهره بی دا ده بینن، هه روا له سه فهر و کاروانی زستانو هاوینیان دا بۆ یه مه نو ولاتی شام ئاسه واری نیشته مه نی هه ندی لهو نه تهوه به ده بخته له ناو براوانه یان بهر چاو ده که وی.

جا که سهره نجامی تاوانبارانی دیاری کرد، ئاکامو له ناو چوونی تهو سته مکارانه ی دیاری کرد که پیغه مبهه یان به درۆ خستنه وه و سزایان به سهر دا باری، نه مجار تهوه ده خاته بیری قوره یشییه کانه وه: که تهوان جینشینی تهو گه له له ناو براوانه نو له سهر که لاوه ی تهوان نیشته جی بوزو ده فهر موئ: ﴿ثُمَّ جَعَلْنَاكُمْ خَلَائِفَ فِي الْأَرْضِ مِنْ بَعْدِهِمْ﴾ نه ی تهوانه ی پیغه مبهه ی نیسلام نیردراوه بۆ سهرتان! بزائن که له پاش له ناو بردنی گه لو نه تهوه پیشینه کان ئیوه مان کردوه به جیگیرو جینشین له زه وی دا.

ئه مه ش مزگینی به بۆ ئومه تی نیسلام: که نه گهر ئیمان بینو شوین په یامی پیغه مبهه بکه ون، ده بنه خه لیفه و جینشین له سهر زه وی توانا ده سه لاتو فرمانه واییان ده ست ده که وی. وه کوو له نایه تیکی تر دا ده فهر موئ: ﴿عَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ﴾ النور/ ۵۵. هه لبه ته په ره ردگار واده ی خوی به جی هیئاو موسولمانانی کرده خاوه نو فرمانه وای مه مله که تی فارسو رۆم و فیرعه ونه کانو زۆر گه لو نه تهوه ی تریش!

به راستی ئه مه هه ژاندنیکی به هیزی ههستی ئاده میزاده، پی ی راده گه یه نی که کراوه به جینشینی که سانییک که سهر ده میک خاوه ن ده سه لاتو مالو سامان بوونو لییان سه ندراره تهوه، فرمانه واهو بوونو لی خراوونو له ناو براوون ته میش

ههر ده بی روژگار یک بی دنیا به جی بیلی و مالئاوایی بکا! نهم ژیانهی که تی یدایه چهند روژیکه به سه ری ده باو دواپی دی!!

﴿لِنَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ﴾ نيمه نيوهمان کردوه به جینشینی نهو نه ته وانه بو نهو به بینین نيوه چون هه لسو كهوت ده كه ن! چون جینشینی به كه تان نه نجام ده دن! بو نهو هی به گویره یی کردوه کانتان سزاو پاداشتان بدهینه وه.

نیمامی موسلیم له صه حیحه که ی دا فهرمووده یه کی هیئاوه، نه بو سه عیدی خودری ریوایه تی کردوه ده فهرموئی: (إِنَّ الدُّنْيَا خُلُوعٌ خَضِرَةٌ، وَإِنَّ اللَّهَ مُسْتَخْلِفُكُمْ فِيهَا، فَنَظِرٌ كَيْفَ تَعْمَلُونَ، فَاتَّقُوا الدُّنْيَا، وَاتَّقُوا النَّسَاءَ، فَإِنَّ أَوَّلَ فِتْنَةٍ بَنِي إِسْرَائِيلَ كَانَتْ مِنَ النَّسَاءِ) واته: دنیا شیرین و خوش و جوانه، خدا نيوه یی کردوه به جینشین تییدا ده روانی چون هه لسو كهوت ده كه ن، خوتان له ته له كه بازی دنیا بیارین، خوتان له فیتنه و شهر یی نافرتهان بیارین، چونكه بیگومان یه كه مجار كه فیتنه و شهر و ناشروب تووشی نه ته وه یی نیسرائیل بوو له نافرته وه بوو به هو یی نافرته وه بوو.

قه تاده ده لی: خدا راستی فهرمووه: بۆیه نيمه یی کردوه به جینشین تا پروانیتو کارو پیشه مان، ده ی به قوربان هه ول بده کاری چاکو باش نیشانی په ره ردگار بدن به شه وو به روژ توخنی کاری خراب مه كه ون.

نه مه ش ئاماژه یه بو نهو: كه نهم جینشینکردنه په یوه سته به نه نجامدانی کاری باش، بو نهو یی نيمه له خومان بایی نه بین وانه زانین: كه نیتر هه تا هه تایه ده مینینه وه ده مینینه وه ده توانین پیچه وانه یی سوننه تی خودا له بوونه وه ردای هه لسو كهوت بکه یینو نیتر لپرسینه وه نیه!

بیگومان هه سترکردنی ئاده میزاد به وه: كه له ژیر چاوه دیری به وه بهو ژیانه کورته یی جیهان تاقی ده کریتته وه وه هرچی هه یه تی و ده بی بی بو نيمه تیحانو تاقی کردنه وه یه مه ناعیه کی بو پهیدا ده بی به ره به سستی بوغرابوونو گو مپابوونو

بی ناگایی لی ده کا، وای لی ده کا هه له وگیری کالو مه تاعی دونیایی نه بی.
هه له نه کا بۆ وه ده سته پینانی بهر یگی نار هوار نامه شروع.

نایه ته کان به کورتس ناماژه بۆ نهم مه بده نه سه ره کییانه ده کهن:

۱- بنهر کردنی گه لو نه ته وه پیشینه کان به هوی زولم زوری خویان بووه،
هه چا زولمه که یان کوفرو شیرک بووه یان بوغرا بوونو مله پوری فهرمانه وار
لیپر سراونه.

۲- نهم نایه تانه ههر هشن له کافره کانی مه که هوار وینه کانیان له هه موو
سه ره هه چا خیکدا. ههر گه لو نه ته وه یه که په یامی هه زره تی (محمد) به درۆ
بخاته وه خودا ده توانی ریشه کیشیان بکا.

۳- جیگیر کردنو نیشه جیگیر کردنی ههر گه لو نه ته وه یه که پابه نده
به نه نجامدانی کرده وه ی باشه وه. که په روه ردگار گه لو نه ته وه یه که ده خاته شوینی
نه ته وه یه کی تر بۆ نه وه یه: ده ریکه وی تا چ نه ندازه یه که پابه ندی فهرمانو
جله وگیری به کانی خودان، هه له ته خودا بۆ خوی زانیاری کاملی هه یه به سه ر
رابوردوو داهاتوودا؛ ده زانی چ بووه چ هه یه و چ ده بی. که وایی چ پیوستی
به تاقیکردنه وه ی شاده میزاد نیه بزانی جی ده که نو چۆن ده بن! وه لی که
تاقیکردنه وه که نه نجام ده دا بۆ نه وه یه له روانگه ی کرده وه کانیانه وه به لگی
هیسی و مادی و بینراو له سه ر به نده کانی راست بکاته وه! واته: په روه ردگار که
نهم تاقیکردنه وانه نه نجام ده دا بۆ نه وه یه بۆ به نده کانی ده ریکه وی خویان چییان
کرده!!

موشریکه کان داوایان له پیغه مبه‌ر ده‌کرد که قورئانیکی تریان بو

بیئنی، یان هه‌ندی نایه تی بگۆری

وَإِذَا تَنَالَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا أَتُتَبَّرُ بِحُزْنٍ
غَيْرِ هَذَا أَوْ بَدَّلَهُ قُلْ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أُبَدِّلَهُ مِنْ تَلْقَائِي نَفْسِي
إِنْ أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابٌ يَوْمٍ
عَظِيمٍ ﴿١٥﴾ قُلْ لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا تَلَوْتُهُ عَلَيْكُمْ وَلَا أَدْرَاكُمْ بِهِ فَقَدْ
لَبِثْتُ فِيكُمْ عُمُرًا مِّن قَبْلِهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٦﴾ فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّن
أَفْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْمُجْرِمُونَ ﴿١٧﴾

لی‌ره‌دا سیاقه‌که ده‌گۆریو له‌خیطابی هه‌ره‌شه‌و په‌ندو نامۆزگاری بو
کافره‌کان رو ده‌کاته‌وه رانواندنی نمونه‌ی کرده‌وه‌کانیان، نه‌وه ده‌رده‌خا: که پاش
جینشینکردنیان له‌شوینی نه‌ته‌وه سته‌مکاره‌کانی پێشوو چییان کردوه، هه‌لسو
که‌وتیان چۆن بووه!

له‌وه‌پێش دوو شو به‌ه‌ی کافره‌کانی به‌رامبه‌ر ئایین دیاری کردن: یه‌کیان
سه‌رسورمانیان له‌هاتنی نیگا بو ئاده‌میزادو هه‌لبژاردنی هه‌زهره‌تی موحه‌مه‌د
ﷺ بو پیغه‌مبه‌ریتی و دووه‌م داواکردنی هاتنی عه‌زاب بو سه‌ریان!

لی‌ره‌ش‌دا شو به‌ه‌یه‌کی تریان ده‌خاته‌ رو، نه‌ویش تانه‌و ته‌شه‌ردانیانه
له‌پیغه‌مبه‌رایه‌تی هه‌زهره‌تی موحه‌مه‌د ﷺ و گومان په‌یدا کردنیان له‌قورئان‌دا.
بۆیه‌ هه‌ر که پیغه‌مبه‌ر قورئانی به‌سه‌ردا ده‌خوێندنه‌وه، ده‌یانگوت: نه‌مانه‌مان
به‌لاوه‌ په‌سه‌ندنیه. بیگۆره، قورئانی‌کمان بو بینه‌ ره‌خنه‌ له‌خودا‌کانه‌مان نه‌گرێ.

نیبنو عه‌هباس ﷺ ده‌فه‌رموی: پێنج که‌س له‌کافره‌کان گه‌له‌یه‌یان
به‌پیغه‌مبه‌رو قورئان ده‌کرد، نه‌و پێنج که‌سه: وه‌لیدی کوپی موغیره‌ی

مه خزوومی و عاصی کوری وائیلی سه همنی و نه سوهدی کوری مه طه لیبو
 نه سوهدی کور عه بدیه غووشو حاریشی کوری هه نظله له سوو. پهروه ردگار
 ههریه که یانی به شیوه یه کن له ناو برد، پیش وه ختیش موژده ی به پیغه مبهردا بوو که
 خودا خوی له عوده ی نهو گالته که رانه دی و توله یان لی ده ستینی و فمر موویوی:
 ﴿إِنَّا كَفَيْنَاكَ الْمُسْتَهْزِئِينَ﴾ الحجر/ ۹۵.

به م شیوه هه لسو که وتیان له گهن پیغه مبهرو په یامه که ی کرد، نه مه کارو
 کرده و هیان بوو پاش جینشین کردنیان له شوینی گهلو نه تموه کانی پیشوو!!
 له جیاتی نه وه ی به ندو عیبرهت وهریگرنو به خویادا بچنه وه که چی ﴿وَإِذَا
 تَتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا﴾ همرکاتی نیاتی قورنایان به سهردا بخویندراپه وه، واته: همر
 کاتی پیغه مبهرو قورنایان به سهر موشریکه کاندایا بخویندراپه وه ﴿قَالَ الَّذِينَ
 لَا يُؤْمِنُونَ لِقَاءُنَا﴾ نه وانه ی موشریکو بی بزوانو به ته ما زیندو بوونه وه نین ده لئین:
 ﴿إِنَّمَا بِقُرْآنٍ غَيْرِ هَذَا أَوْ بَدِّلْهُ﴾ نه م قورنانه بگپه وه بو شوینی خویو
 قورنایکی ترمان بو بیننه له شیوه ی نه م قورنانه نه بی، شتیکی وای تیدا نه بی
 پیمان ناخوش بی، ره خنه له خوا کانمان نه گری، شتیکی وای تیدا نه بی نیمه
 بزوامان پی نه بی، باسی زیندو بوونه وه و سزاو پاداشی تیدا نه بی. یان که
 هیچکه نه بی هه ندیکی لی بگوپه: نهو نایه تانه ی هره شهو ره خنه یان تیداپه
 لایان به ره و نایه تی تر بخه جیگه یان.

مه به ستیشیان له م چاو وراوه نه وه بوو: که پیشنیازه که یان جی به جی بکری
 نیتر نهو کاته ده عواکه ی پیغه مبهرو: که ده یگوت: قورنایان نامه ی پهروه ردگار
 پوچ ده بو وه.

وا پیده چی نهو موشریکانه ی: که له روژی قیامت نه ده ترسانو به ته ما
 حیسابو لیکولینه وه نه بوون، وایانده زانی: وه کوو پیشبرکی ی بازاری عو کاظو
 موباره یاتی نه ده بی وایه: ههر به بیستنی نه م ده خوازییه یان خیرا موحه ممه د
 قورنایکی تر داده نی و ده یخاته به رده میان: یان خیرا ده خوازییه کان جی به جی
 ده کاو هه ندی له نایه ته کان ده گوپی و نایه تی به دلی نه وان داده نی!!

بویه پهروه دگار فرمان به پیغه مبر ﷺ ده کا: که داخواییه که یان رت بکاته وه ده فرموی: **﴿قُلْ: مَا يَكُونُ لِي أَنْ أُبَدِّلَهُ مِنْ تَلَقُّاءِ نَفْسِي﴾** نهی پیغه مبر! بهو موشریکانه بلی: من رایهم ناکه ویو ناگونجی بۆ من: که به خودی خۆم نهم قورئانه بگۆرم، چونکه من ته نیا شوین نهو نیگایه ده که وم که بۆم دی به سروش ناراسته ده کری، تهویش نهو یه: که پیتان راده گه یه نم، منیش هه راگه یاندنم له سهره، نهم قورئانه نامه ی خودایه من به پیی نهم نامه هه لسه کهوت ده که م، به هیچ شیوه یه ک بۆم نهی ده سکاری بکه مو گۆرانکاری تیدا بکه م! باش بزائن نهم قورئانه یاری یاری که ران نهی، لیتهاتویو به توانایی هه ستیارو شاعیر نهی، به لکوو ده ستوروو یاسای ژیا نه بۆ ناده میزاد، که ته لۆکی بوونه وه، یاسایه کی گونجاوو له باره بۆ هه موو بارودوخیک بۆ گشت ناوچه وولاتو هه ریمیک، له لایه ن هه لسه و پینه ری بوونه وه وه نیردراوه، یاسای خولقی نه ری ناده میزاده بۆ نهوی بیته په پره وو پروگرام بۆ ناده میزاد، هه لبه ته خوداش له هه موو کهس باشتر ده زانی به رژه وه ندی ناده میزاد چیه و چی بۆ باشه! که وابوو: ناگونجی و نابی پیغه مبر له لایه ن خویه وه نهو قورئانه نیردراوه له لایه ن خودا وه بگۆری.

نه مچار جه ختی له سهر رسته ی پیشه و کرده وه ده فرموی: **﴿إِنْ أَتَّبِعْ إِلَّا مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ﴾** پییان بلی: من ته نیا شوین نهو په یامه ده که وم که به سروش بۆم نیردراوه، هیچی لی ناگۆرم، هه ر گۆرانکاریه ک تیدا تاوانه وه له دوی سزای دۆزه خ هه یه.

هه ر ده ست لیدانییک تیدا یاخی بوونه له خودا و دژایه تی کردنی خودایه، نه من شتی واکه م، چونکه **﴿إِنِّي أَخَافُ أَنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابُ يَوْمٍ عَظِيمٍ﴾** من دترسم نه که ره له خودای خۆم یاخی بم، هه ر تاوانیک ته نجام بده م ده ترسم له سزای رۆژیکی گه وره و سامناک که رۆژی قیامه ته! دهی که وایی من چۆن زات ده که م که لامی خودا بگۆرم و یستی ئیوه بینمه دی! حاشا من شتی واکه م و ناشیی بیکه م و رایهم ناکه وی.

ئەم قورئانە نینگای خودایەو لەخوداوە بۆم هاتوو، راگەیانندی قورئان خراوەتە ئەستۆمو فەرمانم پێی کراوە پێتانی رابگەیهنم. ﴿قُلْ: لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا تَلَوْتُهُ عَلَيْكُمْ وَلَا أَدْرَاكُمْ بِهِ﴾ ئەی موحەممەد! پێیان بڵێ: ئەگەر خودا مەیلی ببوایە ئەم قورئانە بەسەرتاندا نەخوێنمە ئەم دەخوێندەو، ئەگەر خودا بیویستایە من ئەو قورئانە قێری ئێوە نەکەم فێرم نەدەکردن! کارەکه هەمووی بەدەست خودایە، ناردنە خوارەوێ قورئان، راگەیانندی بەناده میزاد هەمووی بەفەرمانو ویستی خودا خۆیەتی. ئەگەر خودا بیویستایە من نەنێرێو ئەم قورئانە قێری ئێوە نەکەم نەیدەناردم و منیش بەئێوەم نەدەگەیاندا، بەلام خودا ویستی وایە: کە میننەت و فەضلی خۆی بەسەر ئێوەدا برێژیو ئەم زانیارییە بەسوودەتان قێر بکاو ئێوەش بەهۆی ئەم هیدایەت و شارەزایی کردنەو ببنە میراتگرو جێنشین لەسەر زەوی. وەکوو لەنایەتییکی تردا دەفەرموی: ﴿وَلَقَدْ جِئْنَاهُمْ بِكِتَابٍ فَصَّلْنَاهُ عَلَىٰ عِلْمٍ هُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴾ (الاحزاب/ ۵۲) قورئان خودا ناردوێتە خوارو خۆشی دەزانێ، کە هەرچی پێویستیاتی ناده میزاد هەیه لەهیدایەت و هۆکاری خۆشەختی و کامەرائی تێیدا یە!! بەلگە لەسەر ئەم راستیانە حائو وەزعی رابوردووی منە ﴿فَلَقَدْ لَبِثْتُ فِيكُمْ عُمُرًا مِّن قَبْلِهِ﴾ ئەمن ماوێهەکی زۆر ژيانم لەناو ئێوەدا بەسەر بردو، پێش ئەوێ ئەم قورئانەم بۆ بێ، چل ساڵ لەناو ئێوەدا ژیاوم، سوڕەتیکم لەم جوۆرە سوڕەتانە بۆ ئێوە نەخوێندۆتەو، تەنانەت نایەتیکیشم لەم جوۆرە نایەتانە لەدەم دەرنەجوو، شتیکم بۆ ئێوە نەخوێندۆتەو بەشوبهێتە ئەم قورئانە لەشیوازو زانیاری و رهوانی و وێدەیی دا، ﴿أَفَلَا تَعْقِلُونَ؟﴾ ئەرێ ئێوە بۆچی بیر ناکەنەو تێنافکرن: کەسیک چل ساڵ ژيان بەسەر بردبێ، لەو ماوێ دورو درێژەدا پەراوێکی نەخوێندبێتەو، لای کەس و شەیهەکی نەخوێندبێ، دێرێکی نەنوسیببێ، نەخوێندەوار بووببێو بەنەخوێندەواری مایبێتەو. شوێن ئایین و رێبازیک نەکەوتبێ، خەریکی شیعر و ئەدەبو بەلاغەو بەیان نەبووببێ، چۆن توانی ئەم نامە سەرئاسایە بێ وێنەیه بخاتەرو!؟

نهمه نیشانهی نهویه: قورئان نامهیه کی سه رثاسایه و که لامی پهروه ردگاره،
دائراو نووسراو ده سترکدی ناده میزاد نیه.

چونکه عه ره به کان: که نه و کاته سوارچاکی ره وانبیژو پالنهوانی مهیدانی
فه صاحته و بهیان بوون، هه رچه نده قورئان ته حه دای کردنو داوای لی کردن
هه موویان کو ببنه وه و هه ول بدن وینهی قورئان، یان ده سوورته ته نانهت وینهی
کورترین سوورته تیشی بخه نه روو، به لام نهوان نه یانتوانی و جوش دامانو ده سهو
وه سان بوونو تا ئیستاش نه تواناوه نه و ته حه دایه بشکیننو نه و سه رشو پیه
له خو یان لادهن، نه و هه موو شاعیرو بوژو ره وانبیژو خوشخوانو هه ستیارانه
هاتونه گزپه پانی ژبانسه وه و دونیا یان به جی هیشتوه و ئیستا و ئیستاش
نه یانتوانی و له مه و دواش که س ناتوانی نه و ته حه دایه رته بکه نه وه!!

چونکه فه صاحته و به لاغته تی قورئان هه موو فه صاحته و به لاغته تیکی
بوژداوه، له ژووو هه موو شیعوو په خشانیکه وهیه، بنه ماو قاعیده ی هه موو
زانیا رییه کی پیوستی تیدایه، چیروکی رابردوانو هه والی نهینی داهاتووی له خو
گرتوه، له گه ل هه موو زانیا رییه کی راستو تیژکی زانیا ری دامه زارودا به ک
ده گرتیه وه، که لامی کی بی عه یبو بی وینه و نمونه یه. جندو که و ناده هیزاد
هه موویان خه ریک بن، ناتوانن نمونه ی نه و قورئانه بخه نه رو، وه کسو
له نایه تیکی ترده ده فرموی: ﴿قُلْ لَّئِنْ اجْتَمَعَتِ الْاَنْسُ وَالْجِنُّ عَلٰی اَنْ يَّاتُوْا
بِمِثْلِ هٰذَا الْقُرْاٰنِ لَا یَاتُوْنَ بِمِثْلِهٖ وَلَوْ کَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِیْرًا﴾ الاسراء/ ۸۸.
که واته: ﴿فَمَنْ اَظْلَمُ مِّنْ اَفْزَى عَلٰی کَذِبًا اَوْ کَذَّبَ بِآیٰتِهٖ﴾ کی له دوو
که سه سته مکارتر و بی دین تره!!

یه که میان: نه و که سه یه که به درو شت بو خودا هه لده به ستی، هاوه لی بو
داده نی خیزانو مائو مندالی پان ددها، یان که لامی خودا ده گزپ، یان له سه ر
خودا شت هه لده به ستی نی دیعای نه وه ده کا که نی گای بو دیو پیغه مبه ره و واش
نیه.

دوو هه میان: ئەو کەسه یه نایاتی خودا به درۆ ده خاتهوه، بپروا به نیشانه و نایه تی خودا ناکا.

﴿إِنَّهُ لَا يَفْلَحُ الْمُجْرِمُونَ﴾ شه نه و حال نه وه یه: که بێگومان پهروه ردگار له روژی قیامه تدا کافرو تاوانباران رزگار ناکا، له چنگ سزای خودا قوتاریان نابێ، سه ره نه جامیان سزاو عه زابی به ئیش و سوتماکه.

به کورتی مه به ستی نه وه یه: پیغه مبه ر ﴿يَا أَيُّهَا الْمَلَأُوا الْأُبُلَّ﴾ بپیان بلی: من بوخۆم شت له سه ره خودا هه لئابه ستمو نه و تاوانه سته مکارییه ناکه م، جله وگیری له ئیوه ش ده که م داواتان لی ده که م نایاتی خودا به درۆ نه خه نه وه، بپروا به نامه و په یامی بکه نه شوینم بکه ونو پابه ندی فرمانو جله وگیرییه کانی پهروه ردگار بن.

واته: خراپترین جوړی سته مکاری دوو شتن: یه که میان: شت هه لبه ستن له سه ره خودا، دوو هه میان: به درۆ خسته نه وه ی نایاتی خودا، جا من که جله وگیری له ئیوه بکه م بو تاوانی دوو هه م، چۆن رێگه به خۆم ده ده م، که تاوانی یه که میان نه به جام بده م؟!

عه ره به کان بتیان ده په رست و پێشیان وا بوو شه فاعه تیان بو

ده که ن

وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شَفَعُوا عِنْدَ اللَّهِ قُلْ أَتُنَبِّئُونَ اللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿۱۸﴾

له وه پێش پهروه ردگار شه وه ی روون کرده وه: که موشریکه کان داویان له پیغه مبه ر کرد: قورئانیکی تریان بو بپنی، یان هه ندیک له نایه ته کانی بگوړی. ده یانگوت: نه م قورئانه مان ناوی چونکه ره خنه له خودا کانه مان ده گریو به خراپ باسیان ده کا. نه مجار لیته دا ره خنه له وه ده گری که نه وه نه فامانه نه و بتانه یان

کردوه به خوداو دهیانپهرستن. هەرچهنده ئەو بتانه بێ گیانزو ناتوانن زەرەرو زیان به کەس بگهیهنن و هیچ بەلگەشیان بە دەستەوه نیه له سەر داواکهیان! دەهێ چۆن عاقل و هوشمەند له جیاتی خودای تاکو تەنها ئەو بتانه دەپهرستن. هەر وایهه جۆره سیاقی قورتان کردار و گوشتاری کافره کان راده نوێنی و دهفرموی:

﴿وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ﴾ ئەو نه فام نه عیبادهت بۆ چهند بتر سه نه مێک ده کهن، له جیاتی ئەوه خودا پهرستن و به ندایه تی پاکێ بۆ بکهن، که چی بهردو دار ده پهرستن و شتی که ده پهرستن که ناتوانن زیانو قازانجیان بێ بگهیهنن: ﴿وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شُفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ﴾ ده لێن: ئەو بتو سه نه مانه لای خودا شه فاعه تکارمان، لای خودا تکامان بۆ ده کهن.

بێگومان زۆریه ی زۆری عمره به کان دانیان به و هه دا: ده نا: که خودا به دیهێنهره، وه کوو ده فرموی: ﴿وَلِئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، لَيَقُولُنَّ خَلَقَهُنَّ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ﴾ الزخرف/ ۹. له هه مان کاتدا ئینکاری زیندو بوون، وهو حیسابو لیکۆلینه وه ی زۆری قیامه تیان ده کرد، عیباده تیان بۆ بتو سه نه م نه نجام ده داو ده یان کردنه هاویه شی خوداو له گه لێ خودا دا به ندایه تییان بۆ ده کردن. پێیان وا بوو: ئەو دارو به رده بێ گیانانه توانای گه یاندنی زیانو سوودیان ههیه، ده توانن بینه ناوه ندو تکارو لای خودا شه فاعه تیان بۆ ده کهن! وه کوو له شوێنێکی تر دا له سەر زوبانی نهوان ده فرموی: ﴿مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَى﴾ واته: ده یانگوت: ئێمه بۆیه عیبادهت بۆ بته کان ده کهن بۆ ئەوه ی له خودا مان نزیک بکه نه وه... ئیتر خودا بیرو باوه ر په که ی ره تکرده وهو ده فرموی: ﴿قُلْ أَتُبْسُونَ اللَّهَ مِمَّا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ؟﴾ ئەه ی پێغه مبه ر! پێیان بلێ: هیچ به لگه یه کتان له سەر داواکه تان به ده ستەوه نیه، ئایا ئێوه هه وائ ده دن به خودا به شتی که له ئاسمانه کانو زه وای دا هه بوونی نیه و نازانی کێ ئەو شه فاعه ته ده کا؟!

واتە: پێیان وایە: خودا نازانی کێ شەفاعەتی لا دەکا؟ ئایا ئێوە شتێک دەزانن کە خودا نایزانی؟ هەوڵی دەدەن بە شتێک کە نازانی لە ئاسمان و زەوی دا هەیە؟!

ئەمە شیوازیکی گالته پیکردنە شیای ئێوە نەفامانەییە: کە ئێوە بیرو بۆ چوونیانە، ئێوە عەقل و هوشیانە، ئەمجار بە شۆین ئەم قەشمەری پیکردنە دا، پاکو بێ عەیبی خودا رادەگەیەنێ و دەفەرموی: ﴿سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾ واتە: پاکو بێ عەیبە، بەرزو پیرۆزە، دوورە لەوەی: کە شەریکی بۆ دادەنێن، خودا پاکو پیرۆزە لەوەی کە شەریکو هاوێلی هەبێ. هەروەها پاکو بێ عەیبە و دوورە لەو شتەنە بۆی هەڵدەبەستن کە گوايە هەندێ شت دەتوانن کار لەخودا بکەن و بەندەکانی لەخودا نزیک بکەن و لەو لای خودا تەکاکاریان بن!

لەوێ پێش ئادەمیزادان هەموویان لەسەر ئایینی ئیسلام بوون
وَمَا كَانَ النَّاسُ إِلَّا أُمَّةً وَاحِدَةً فَاخْتَلَفُوا وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ

مِنْ رَبِّكَ لَفُضِّ بَيْنَهُمْ فِيمَا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٩﴾

پاش ئەوەی پەروەردگار چەند بەلگەیەکی هێناوە لەسەر پووجی و بێ بناغەیی بپەرستی، ئەمجار هۆکاری ئەم رێڕەوێ خراپە روون دەکاتەوێ و ئەوە رادەگەیەنێ: کە ئەم شیرکو بپەرستی بەهۆی شوێنکەوتنی هەوا و هەوسەوێ لەناو خەڵکدا بڵاو بووە، لەوێ پێش ئادەمیزادەکان هەموویان لەسەر ئایینیکی حەق و راست بوون، ئەوێش ئایینی ئیسلام بوو!!

ئێبێ عەبباس دەفەرموی: ئێوان سەردەمی ئادەم و نوح هەزار سالن بوو، ئەم ماوە دوورو درێژەدا ئادەمیزاد تێکڕا لەسەر ئایینی پاک و خاوەنی ئیسلام بوون، پاشان دووبەرەکی و ناکۆکی کەوتە ناو خەڵکە کەو، بپەرستی و هاوێل دانان بۆ خودا بڵاو بووە، ئەمجار پەروەردگار پەیتا پەیتا پیغەمبەرانی بەبەلگە و موعجیزەوێ ناردە ناویانەو، بۆ ئەوەی هەر کەس بە ئارەزووی خۆی رێبازی ژێانی

هه لَبْزِی، که سیڭ بیهوئ به خته وه ری دنیاو قیامت بی، شوئن نایینی پیغه مبهراښ بکهوئ، که سیڭیش بیهوئ گومرا بی و به دبه ختی دنیاو قیامت بی با به بته رستی و بیدینی بمینتته وه. وه کوو له شوئنیکي تردا ده فرموی: ﴿لِيُهْلِكَ مَنْ هَلَكَ عَنْ بَيِّنَةٍ، وَ يُحْيِيَ مَنْ حَيَّ عَنْ بَيِّنَةٍ﴾ الانفال/ ۴۲.

حیکمه تروستی خودا وا بوو: که ناده میزاد دواي نهو دوو به ره کیو بته رستی بهی له ناویان دا بلار بووه، بو ماوه یه ک مؤلّه تیان بداو یه کسه ر بنه پریان نه کاو خیرا سزایان نه دا!!

﴿وَمَا كَانَ النَّاسُ إِلَّا أُمَّةً وَاحِدَةً﴾ ناده میزاد له هه موو روژگارو سه ره ده مه کانی رابور دودا نه ته وه یه کی یه کپارچه بوونو پابه ندی نایینیکی پاکنو خاوئن بوون نه ویش نایینی خودا به رستی و یه کتاپه رستی و نایینی سروشتی ناده میزاده که نایینی نیسلامه، ﴿فَاخْتَلَفُوا﴾ پاشان کیشه یان تیکه وتو بیرون به گروو تا قم به هوی هه وه سبازی شوئکه وتنی بیرو باوه ری پروپوچه وه، دوو به ره کیو جوداوازی که وته نیوانیانه وه. بیرو باوه ری جیا جیا یان تیدا په یدا بوو... یان کاتیڅ پیغه مبهراښ هاتنه سهریان دوو به ره کییه که په یدا بوو؛ به م ره نگه هه ندی له خه لکه که شوئن پیغه مبه ره کان که وتنو هه ندی کیشیان له سه ر گومرایی و هه واپه رستی و بیرو باوه ری پوه ان مانه وه و سوور بیرون له سه ر بته رستی و ریبازی چه وتی خو یان. وه کوو له نایه تیکي تردا ده فرموی: ﴿ثُمَّ إِنَّ النَّاسَ أُمَّةٌ وَاحِدَةٌ، فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّنَ مُبَشِّرِينَ وَ مُنْذِرِينَ﴾ البقرة/ ۲۱۳.

به لئ نایینی سروشتی بو ناده میزاد نایینی نیسلامه، نایینی یه کتاپه رستی و خودا په رستی به. پیغه مبه ر ﴿﴾ ده فرموی: ﴿كُلُّ مَوْلُودٍ يُولَدُ عَلَى الْفِطْرَةِ حَتَّىٰ يُعَرَّبَ عَنْهُ لِسَانُهُ، فَابْوَاهُ يَهُودَانِيَهُ أَوْ نَصْرَانِيَهُ، أَوْ يُمَجْسِسَانِيَهُ﴾^(۱) هه موو مندالیک که له دایک ده بی له سه ر نایینی سروشتی و خودا به رستی دیته کزری

(۱) نهم فرموده یه تهر یه علاو طه به رانی و به یه هقی له نه سو ده دی کوری سه ر یه وه ریوایه تمان کردوه.

ژیانه وه، تهنانهت به زوبانیش نهم ههستی نایینی به دهرده بری، پاشان باوکتو دایکی دهیکهن به جووله که، یان به فله، یان به ناگر په رست!

﴿وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ﴾ ته گهر له بهر نهو که لیمه حقو راسته نه بوایه.. که له وه پیشو له نه زه لدا خودا بریاری داوه: که سزاو پاداش بخته رژی قیامتو له وه پدا دادگای بهنده کانی بکاو حقو به تان لیکن جیابکاته وه، ﴿لَقَضِيَ بَيْنَهُمْ فِيمَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ﴾ نهو له دونیادا کافرو پروا پووجه کانی له ناو ده برد، نهو شته ی تییدا که وتونه کی شه وه یه کالای ده کرده وه و حقو به تالی لیکن جیا ده کرده وه.

وه کوو له نایه تیکی تر دا ده فرموی: ﴿إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ﴾ یونس/۹۳.

نیبنو که شیر ده فرموی: مانای نایه ته که بهم شیوه یه: ته گهر له بهر نهو بریاره یه زدانیه نه بوایه: که له وه پیش بریاری داوه: که کهس سزا نه دا، تا به لگه یان له سهر نه هیئتیه وه بیانویان نه بری، هروه ها بریاری داوه که مؤلّت بدا به بهنده کانی بۆ ماوه یه کی دیاریکراو، همر کاتئ بیانوی برینو ماوه ی مؤلّت ته واو بوو، نهو کاته سزا ده دا.

نایه ته که ههر شه له نا کوکی و کی شه ی نیتوان ناده میزاده کان ده کا، ههر شه له وانه ده کا: که کی شه پهیدا ده کهن له بنه مای عه قیده وه لهو قورئانه ی نیردراوه بۆ قه لاچۆ کردنی دیارده ی دو به ره کی و گیرانه وه ی ناده میزاد بۆ یه کیه تی و ههم ناههنگی و یه کتا په رستی.

له ههمان کاتدا دلدا نه وه ی پیغه مبه ره ﴿﴾ له وه دایه: که سزادانی نه وانه ی پروای پی ناکهن دوا خستوه.

تیبینی :

نایه ته که سئ حوکمی سه ره کس لی وهرده گیرئ :

ا- هه موو ئاده میزادیک که له دایک ده بی له سه ره نایینی سروشتی و به کتاپه رستی له دایک ده بی، دواپی باوکنو دایکنو ده ورو بهر کاری تیده که نو بیرو بۆچوونی ده گۆرن.

ب- په پیره و نه کردنی په یامی پیغه مبه رانو کتیبه ئاسمانیه گانو شوینکه وتنی هه وار هه وهس بوته هۆی په رته وازه بوونی کۆمه لانی ئاده میزادو جودا وازی بیرو بۆچوونو عه قیده و بیرو باوه ریان!

ج- برپاری خودا چه سپاو و قه ضاو قه ده ری و داخواز بووه، که تا رۆژی قیامت دادگایی ئاده میزاد نه کاو لیکۆلینه وه و توژینه وه له سه ره کرده و کانیان هه لبرگری بۆ قیامت و له وئ سزاو پاداشیان بداته وه.. نه گهر له بهر نه و حوکمه پیش و هخته نه بوایه و نه و برپاره ی نه دایه: هه رزو دادگایی ئاده میزادی ده کردو موسولمانانی ده خستنه به هه شته وه و کافرانیشی توورده دانه ناو دۆزه خه وه، به لام له بهر حیکمه تیک که خۆی ده یزانی و بۆ نه وه ی فرسه ت بداته ئاده میزاد بتوانی بیرو باوه ری خۆی راست بکاته وه و به خۆی دا بچیته وه و تۆبه له تاوانو کۆفرو گومرایی خۆی بکا مۆله تی پیداو و تا رۆژی قیامت دادگایی ناکا!!

کافره کان داوای نایه ت و نیشانه ی جوړاو جوړ ده که ن له پیغه مبه ر
وَيَقُولُونَ لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِّن رَّبِّهِ فَقُلْ إِنَّمَا الْغَيْبُ لِلَّهِ

فَأَنْتَظِرُوا إِنِّي مَعَكُم مِّنَ الْمُنتَظِرِينَ ﴿٢٠﴾

پاش نه وه ی قورئان سئ شوبه ه ی موشریکه کانی دیاری کردن: که ئاراسته ی پیغه مبه رایه تی حه زره تی موحه ممه دیان ده کرد، یه کیان سه رسوړمانیان بموو له وه ی نیگا بۆ موحه ممه د بی، یه کیکیان په له کردنیان بوو له هاتنی سزاو عه زاب، سییه میشیان گومان پهیدا کردنیان بوو له قورئان.

لیره‌ش‌دا شوبه‌هی چواردم باس ده‌کا: که کافره‌کان ئاراسته‌ی پیغه‌مبه‌رایه‌تی پیغه‌مبه‌ریان ده‌کرد، نه‌ویش نه‌وه بوو: ده‌یان‌گوت: قورئان نایسته نیشانه‌ی پیغه‌مبه‌رایه‌تیو به‌موعجیزه حیساب ناکړي، ده‌یان‌گوت: نه‌وه موساو عیسا، کیتابیشیان هه‌بوه به‌لام کیتابه‌کانیان نه‌بوه‌ته موعجیزه بۆیان، به‌لکړو موعجیزه‌ی تریان هه‌بوه بۆ نیشانه‌ی پیغه‌مبه‌رایه‌تییان.

شایانی باسه له‌ناو موشریکه‌کانی عه‌ره‌بدا، ه‌ی وایان ه‌هبوو نیدعای ته‌وه‌یان ده‌کرد: که له‌وانه‌یه بتوانن به‌ره‌ره‌کانی قورئان بکمن، وه‌ک‌وو له‌شوینیکی تردا قورئان ناماژهی پی ده‌کاو له‌سه‌ر زوبانی ته‌وان ده‌فه‌رموی: ﴿لَوْ نَشَاءُ لَقُلْنَا مِثْلَ هَذَا﴾ الانفال/۳۱. بۆیه ده‌یانگوت: پیوسته بو چه‌سپاندنی پیغه‌مبه‌رایه‌تی موحه‌مه‌د نیشان‌هی ماددی و مو‌ع‌ج‌یزه‌ی که‌ونی بینه‌ خوارێ.

﴿وَيَقُولُونَ: لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ﴾ موشريکه کانی عمره ب ده لَين: شهوه بؤچی موعجيزه يه کی که ونی ناناسایی نايته سهر موحه ممد، وه کوو شه موعجيزه ناناساييپانه ی بؤ نوحو شوعه يپو هوودو صالحو موساو عيسا ده سته بهر بوون. يان کيوی صهفا بکاته نالتون، يان کيپوه کانی مه که لا ببرينو شوينه کانيان بيته ده شتايي به کی فراوانو کشتو کالی تيذا بکری. ههروا گه لی داخوزای تر: که قورشان له چه ند شونیکدا ناماژه يان پی ده کا: داخوزاييه کانی موشريکه کان تو مار ده کاو به کورتي يان به دريژی وه لاميان ده داته وه.

تَدْعُوهُمَا لَهُ سُوْرَهُتِي (الفرقان) دا ده فرموي: ﴿وَقَالُوا مَا لِهَذَا الرَّسُولِ يَأْكُلُ
الطَّعَامَ وَيَمْشِي فِي الْأَسْوَاقِ، لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ مَلَكٌ فَيَكُونُ مَعَهُ نَذِيرًا، أَوْ يُلْقَى
إِلَيْهِ كَنْزٌ، أَوْ تَكُونُ لَهُ جَنَّةٌ يَأْكُلُ مِنْهَا﴾ الفرقان/ ۷-۸.

يَا نَاسُ لَهُ سُورَةٌ هَذِهِ (الْأَسْرَاءُ) دَا دَهْ فَرْمُو: ﴿وَقَالُوا: لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّى تَفْجُرَ لَنَا مِنَ الْأَرْضِ يَنْبُوعًا. أَوْ تَكُونَ لَكَ جَنَّةٌ مِنْ نَخِيلٍ وَعِنَبٍ فَتُفَجِّرَ الْأَنْهَارَ خِلَالَهَا تَفْجِيرًا، أَوْ تُسْقِطَ السَّمَاءَ كَمَا رَعِمْتَ عَلَيْنَا كِسْفًا، أَوْ تَأْتِي بَالَهُ وَ

الْمَلَأَكَّةَ قَبِيلًا. أَوْ يَكُونُ لَكَ بَيْتٌ مِّنْ زُخْرَفٍ، أَوْ تَرْقَىٰ فِي السَّمَاءِ، وَلَئِن نُّؤْمِنَ لِرُقِيِّكَ حَتَّىٰ تَنْزِلَ عَلَيْنَا كِتَابًا نَقْرُوهُ، قُلْ سُبْحَانَ رَبِّي، هَلْ كُنْتُ إِلَّا بَشَرًا رَسُولًا ﴿الْأَسْرَاءُ/ ۹۰-۹۳.

پهروهردگار ره ددیکى گورچکبیری دانهوهو فهرمووی: ﴿وما منعنا ان نرسل بآیات الا ان کذب بها الاولون﴾ ﴿الْأَسْرَاءُ/ ۵۹.

سهیره، نهو هه موو نیشانه سهرناسایی یانهی: که ئەم نامە پیروژه، ئەم قورئانە سهرناسایە له خۆی گرتوون دادیان نادا، ئەم هه موو نیشانه جیا جیا یانهی له بوونه وهردا بلاو کرانهوه بهسیان ناکا؟ داخوازی پهیدا بوونی موعجیزه ی ناناسایی وه کوو هی پیغه مبهرا نی پیشوو ده کهن؟؟

ئهوانه نهقامن له سروشتی پیغه مبهرا یه تی موحه ممه د حالی نه بوون، نازانن سروشتی موعجیزه ی پیغه مبهری ئیسلام له هی پیغه مبهرا نی تر جیاوازه، موعجیزه ی موحه ممه د موعجیزه یه کی کاتی و کورت خایه ن نیه چینی ئک بیی بنو و بپیتوه؛ به لکوو موعجیزه ی هه زه ته ی موحه ممه د ﴿﴾ موعجیزه یه کی نا مرو گشتی و بده وامه، موعجیزه یه که: چین له داوی چین له گه ل دلو عه قل دا ده دوی له وه ته ری هه ساس و ناسکیان ده داو کۆن ئی و به سه ر ناچی و کاری گه ری خۆی له ده س نادا، هه تا عیلم و زانست پیش بکه وئ، رۆژگار بین و بچن و روداو روو بده و تیۆر و فه لسه فه پهیدا ببن، قورئان زیاتر تازه گه ری و واقعی و گونجانی بو مامه له پی کردن و کردنی به یاسای ژیان ده سه لمیند ری.

له لایه کی تر وه وه کوو چه سپاوه له موعجیزه و کتیه ئایینی و میژوو بی و سیره و بایو جرافیه کان دا پهروهردگار زۆر موعجیزه و نیشانه ی زانستی و که و نی به پیغه مبه ر ﴿﴾ به خشیوه، به لام نه یکردونه به لگه له سه ر راستی پیغه مبهرا یه ته که ی داوی لی نه کردون ئیمان به کاری گه ری و گرنگیان بینن و فه رمانی به پیغه مبه ر نه کردوه ته هه دای کافره کانی پی بکا، به لکوو نه و

موعجیزانهی پی به خشیون بۆ پیوستیاتی کاتی بۆ نمونه گیرا بوونی بری نزاو پارانه وی پیغه مبهەر ﷺ وه کوو شیفای نه خوشو تیر کردنی کۆمه ئیکی زۆر به خوارده مه نییه کی کهم له غه زای به درو غه زای ته بوو کندا، ههروه ها بارانی باران بۆ دایین کردنی پیوستیاتی موسولمانان له غه زای به دردا، ههروه ها دوو له ته بوونی مانگئو ناله ی قه ده داره که، که پیغه مبهەر ﷺ پشتی پیوه دا بوو دوایی به جی هیشتبوو، ههروه ها ناخاوتنی گیانله بهران له گه لیداو گه لی شتی تر له دیارده ی ناناسیی که به پیغه مبهیره وه بینراونو لیوه ی ده گیرنه وه، نه مانه هه رچه نده موعجیزه بوون وه لی روداو ئیکی کاتی بوونو به سهر چوون گرنگی بۆ نه وانه هه بوه که بینویانه.

به کورتی به لگهی به هیژ له سهر راستی پیغه مبهرایه تی حه زره تی موحه ممه د ﷺ قورثانی پیروژ نه مره، نه و کتیبه سه رتاسایه یه که ته حه ددای نه ده میزادو نه جنده ی پی کردو بۆری دان، له لایه کی تره وه تازانیاری پیش بکه ویو توژی نه وه له بوونه وه ردا بکری، تیۆرو داهینانی زانست نامیژ ده ریکه وی، زیاتر راستی قورثان ده رده که ویو سه رتاسایی و بی وینه یی ده چه سپی.

موسلیبو بوخاریو تیر میذی فهرمووده یه کیان به مه رفووعی ربوایه ت کرده، ده فهرموی: (مَامِنْ نَبِيٍّ إِلَّا وَقَدْ أُعْطِيَ مِنَ الْآيَاتِ مَا مِثْلُهُ أَمَنْ عَلَيْهِ الْبَشَرُ، وَإِنَّمَا الَّذِي أُوتِيَتْهُ وَحْيًا أَوْحَاهُ اللَّهُ إِلَيَّ، فَارْجُوا إِن كُؤُنْ أَكْثَرُهُمْ تَابِعًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ).

پهروه ردا گار فهرمانی به پیغه مبهەر ﷺ کرد: که به شیوه یه کی کورت وه لامی نه وانه بداته وه: که پیشنیازی هینانی ثایاتو نیشانه ی جوړاو جوړیان له پیغه مبهەر ده کرد، پییان وا بوو: نه و جوړه موعجیزه که ونیو ماددیانه نیشانه ی پیغه مبهرایه تین. ده فهرموی: ﴿فَقُلْ: إِنَّمَا الْغَيْبُ لِلَّهِ﴾ نه ی موحه ممه د! به و مشریکو بی پروایانه بلێ: جی به جی کردنی پیشنیازه کانی ئیوه کارو باری

غەیب، تەنھا خودا زانیاری غەیب دەزانێ و ئەو ئیشە نەینێ و پەنامەکیانە
تایبەتن بەخۆیەو و هەر خۆی ئاکام و سەرەنجامی هەموو شتێک دەزانێ و هەموو
کار و بارێک بە دەست خۆیەتی و بەوێستی ئەو دێتە کایەو، نەمن و نەهی کەش
ئاگاداری عەلمی نەینێ نین، زانیاری غەیب تایبەتە بەزاتی پەروردار و هەو، جا
ئەگەر پەروردار باری دابی موعجیزەیک لەو موعجیزانەم بۆ بنێری ئەو
هەر خۆی کات و چۆنیەتی هێنانی دەزانێ.

جا ئەگەر ئێوە بپروام بێ ناکەن هەتا ئەو موعجیزە پیشنیاز کراوەتان
نەیتە دی، ئەو **﴿فَانْتَظِرُوا إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ﴾** چاوەروان بن با بزاین
خودا چی بپار داو بۆ من و بۆ ئێوە منیش لەگەڵتان چاوەروانم.

ناشکراشە دەبێ چاوەروانی سزار تۆلەیی خودابن، چونکە ئێوە سەررەقو
نینکارن. وەکوو لەناوەتێکی تردا دەفرموی: **﴿فَهَلْ يَنْتَظِرُونَ إِلَّا مِثْلَ أَيَّامِ
الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِهِمْ، قُلْ: فَاَنْتَظِرُوا إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ﴾** یونس/ ۱۰۲.

نەوێس لەناوەتەکەو و وردەگیری دوو شتی سەرەکییە :

۱- زانیاری غەیب (کە نیگا کردن بۆ پیغەمبەران و ناردنە خوار و هەو
موعجیزە و نایاتی کەونی) ییش دەگرتەو و تایبەتمەندی خودان و هیچ کەس
دەسلاتی زانین و دەستبەرکردنیان نیە.

۲- هەرەشە کردن لە کافەرەکانی مەککە و وێنەی ئەوان بە ناردنی عەزاب بۆ
سەریان ئەگەر ئیمان نەهێنن و لەسەر سەررەق و ئینکاری خۆیان بەردەوام بن.

رهوشتی کافره کان فرت و فیل و سه رره قی و بی ویزدانیه

وَإِذَا أَذَقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً مِّنْ بَعْدِ ضَرَاءٍ مَّسَّتْهُمْ إِذَا لَهُمْ مَكْرٌ
فِي آيَاتِنَا قُلِ اللَّهُ أَسْرَعُ مَكْرًا إِنَّ رُسُلَنَا يَكْتُبُونَ مَا تَمْكُرُونَ
(۲۱) هُوَ الَّذِي يُسَيِّرُكُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ حَتَّىٰ إِذَا كُنْتُمْ فِي الْفُلِكِ
وَجَرَيْنَ بِهِم بِرِيحٍ طَيِّبَةٍ وَفَرِحُوا بِهَا جَاءَتْهَا رِيحٌ عَاصِفٌ وَجَاءَهُمُ
الْمَوْجُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ أُحِيطَ بِهِمْ دَعَوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ
لَهُ الدِّينَ لَئِنْ أَنجَيْنَا مِنْ هَٰذِهِ لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ (۲۲)
فَلَمَّا أَنجَيْنَاهُمْ إِذَا هُمْ يَبْغُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ يَتَأْتِيهَا النَّاسُ إِنَّمَا
بَغْيُكُمْ عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ مَتَّعَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُكُمْ فَنُنَبِّئُكُمْ
بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ (۲۳)

پاش شه وهی له نایه تی پیشوودا ره ددی موشریکه کانی دایه وه به وه: که
ناردنی نایاتی که ونی شتیکه تایبه ته به پهره وردگار وه، به شتیکه له کاروباری
غیب. نه مجار لیرودا وه لامیکی تری موشریکه کان ده داته وه، وه لامه که ش
شه وهیه: که نهو موشریکانه ته نانهت نه گهر نهو نایاتانه بنیردینو نهوان به چاوی
خویان بیانینن همر بپروا ناکهن، چونکه دابو نه پیتو رهوشتیان فرتو فیل و
نینکاری و بی ویزدانیه، زور جار نیشانهی تاکو ته نهایی خودا ده بینن، که چی
په ند نامیز نابزو فرتو قیلی جوراو جور نه نجام ده دن بو پشت هه لکردنو نیمان
نه هینان، که چی وپرای شهوش همرکاتی توشی ته نگو چه له مهیه ک بسن ده ست
ده کهن به هاتو هاوارو دادو فیغان، نه گهر که وتنه خوشییه وه له خویان بایی ده بن..

ده فرموی: ﴿وَإِذَا أَدْقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً مِّنْ بَعْدِ ضَرَاءٍ مَّسَّتْهُمْ إِذَا هُمْ مَكْرُ فِي آيَاتِنَا﴾ هه رکاتی به خشیمان به موشریکه کان خوشی و هه رزانی و ناسایش پاش تهنگو چه له مهیه ک که له وه پیش یه خهی گرتیوون، له حیاتی نه وهی سوپاسی پهروه ردگار بکهن، سه ری به ندایه تی بو نه وهی بکهن... گالته ی پی ده کهن تانه و ته شه ری ناراسته ده کهن، ده یانه وی کار یگه ری ده سه لاتی خودا له و شتانه دا بشیرنه وه، واقعی هه لبگیر نه وه، گرنگی به و رودا وه نه ده ن...

بو نمونه نه گه ر بارانی باراندو زه وی تیر ناو کرد، ده لین: باران باری چونکه وه رزه که وه رزی باران بارینه، یان بزه باران باری چونکه فلانه نه سته ره ده رکه وتووه، نه گه ر یه کیک له به لایه ک رزگاری بوو ده لی به ریکه وت رزگارم بسو، نه گه ر له تیشو کاره کانی دا سه رکه وتوویو سه رکه وتنه که ی پان کارامایی و زیره کی خوی ده داو هوکاره که ناگه ر ینیته وه بو توفیقی خوداو نالی خودا توفیقی دامو پشتگیری کردم!

ته نانه ت قوره یشیه کان که تووشی گرانی و بی بارانی بوون هاتنه لای پیغه مبهرو له روی خزمایه تی و صیله ی ره حمه وه داویان لی کرد له خودا بپارته وه بارانیان بو بباری، خودا دوعای گیرا کردو باران باری، که چی قوریشیه کان بارینی بارانه که یان پان بته کانیان ده داو، تاسه و ته شه ریان له نایاتی خودا ده داو، دژایه تی پیغه مبهریان ده ست پی کرده وه، گه رانه وه سه ر حالی جارانیانو خودایان له بیر چووه وه. وه کوو ده لین: هه رکاتی ناده میزاد که وته نه منو ناسایشو هه رزانیه وه خودای له بیر ده چیته وه بوغرا ده بی و خوی له خو ده گوری!

بوخاری و موسلیم له عه بدو لای کوری مه سه ووده وه، ریوایه ت ده کهن: که قوره یشیه کان کاتی به بیر بانگه وازی پیغه مبه ره وه هاتن و به درویان خسته وه، نزای لی کردن، که خودا گرانیه کی وه کوو قاتو قری رزگاری هه زره تی یوسفیان توش بی، دوعای پیغه مبه ر له قوره یش گیرا بوو، گرانی و قاتو قری یه خهی گرتن وایان لیته ات له برسان نیسقانو مرداره وه بوویان ده خوارد، برسییایه تی تهنگی پی هه لچنین، به جوری که یه کیکیان بیروانیایه بو ناسمان، هه ردو که لی ده هاته

پیش چاوانو تارمایی هه وری به دی نه ده کرد، نیت پروردگار نایه تی ﴿فَارْتَقِبْ
يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ بِدُخَانٍ مُّبِينٍ، يُغْشَى النَّاسَ هَذَا عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ الدخان/ ۱۰-
۱۱. ناره خواری.

ئه بو سه فیان هاته خزمهت پیغه مبه ر ﷺ وتی: نهی موحه مبه د! ته تو
فرمانمان پی ده که ی صیله ی ره حم به جی بینین، وا خه ریکه گه له که ت قی بی و
له برسان بمرن، له خودا بپارپوه باران بباری، پیغه مبه ر ﷺ دوعای بو کردنو خودا
گرانی له سهر لابرزنو بارانیان بو باری، نه وانیش هه مدیسان ده ستیان کرده وه
به فرتو قیل و گالته کردن به نایاتی خودا و دژایه تیکردنی پیغه مبه رو به درو
خستنه وه ی!!

ئه مجار پروردگار ره دیان ده داته وه و فرمان به پیغه مبه ر ده کاو
ده فرموی: ﴿قُلْ اِنَّهُ اسْرَعُ مَكْرًا﴾ نهی موحه مبه د! پیان بلی: خودا
به ده ستو برتره بو سزا دانو توله لی ستاندنتان له سهر کرده وه کانتان، نه و سزایه
یه خه تان ده گری پیش نه وه ی نه خشه ی کوژاندنه وه ی جرای نیسلام جی به جی
بکهن. پروردگار زانارو به تواناتره بو (استدراج) راکیشکردنتان و مؤله تان
به جوریک تاوانباران وا ده زانن: سزایان نادری و قوتاریان ده بی، به لام باوا نه زانن:
که رزگاریان ده بی، نه وان مؤله تدران و نه نکاو یکنو له پریکا عه زاب یه خه یان
ده گری و تا تیکیان وه نه پیچی به خویان نازان!

باوا نه زانن تیمه لیان بی ناگاین ﴿اِنَّ رُسُلَنَا يَكْتُبُونَ مَا تَمْكُرُونَ﴾
بیگومان فریشته چاودپرو کرده وه نو سه کان: که بو تو مارکردنی کرده وه ی
ناده میزاد ته رخان کراون، هه موو هه لسو که وتی نه وان ناگادارنو هه موو فرتو
قیل و نه خشه و پیلانو کارو کرده وه یان تو مار ده که نو سه ژمیتری ده که نو عه رزی
ده که ن بو پروردگاری ناگادار به سهر هه موو نه یینی و په نامه کی به کذا، نه ویش
سزاو پاداشی پراو پرتان ده داته وه، هیچ کرداریک (بچوکنو گه وره) نابویری،
هیچی لی گوم نابی، هه موو نه یینی و په نامه کی لای نه و عیانو نومایانه!!

نه مجار پهروه دگار تابلویه کی سهرنج راکیش راده نوئنی بۆ شهوهی حالو
چۆنیه تی نهو موشریکانه و هاوینه کانیا روون بکاته وه. ده فهرموی: ﴿هُوَ الَّذِي
يُسِّرْكُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ﴾ پهروه دگار خودایه کی وه هایه هیزو توانای پی
به خشیون: که بتوانن لهوشکانی و له ناو ده ریادا هاتوچو بکهن، خوتانو مالو
سامانو کالاتان له م ولات بۆ شهو ولات بگوزنه وه، لهوشکانی دا به هوی ولاغو
قه تارو ترومبیلو گالیسکه وه، له ده ریادا به هوی کهشتی و گهمیوه له ه، وادا
به هوی فرۆکه وه.

﴿حَتَّىٰ إِذَا كُنْتُمْ فِي الْفُلْكِ وَ جَرَيْنَ بِهِمْ بِرِيحٍ طَيِّبَةٍ وَ فَرَحُوا بِهَا جَاءَتْهَا
رِيحٌ عَاصِفٌ وَ جَاءَهُمُ الْمَوْجُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَ ظَنُّوا أَنَّهُمْ أُحِيطَ بِهِمْ دَعَوُا اللَّهَ
مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ﴾ ههتا کاتی که وا پی ده که وی ئیوه له کهشتی دانو به هوی بای
گونجاو بۆ رویشتنی گهمیکه به سهر روی ده ریادا به هییدی و به نه رمی به هیزی
شهو بایه خوشه وه درۆ به رویشتن ده دن، که یفخوشو شادمان بهو بایه
موافقه خوشه وه گونجاوه، پاشان کوتوپر بایه کی ناموافیقو ره شه بایه کی
ناهه موارو گیزه لوکهو زریان له کهشتیه که یانی داو ده ریا شیواو شه پۆل هاتنو
چوونو له هه موو لاییکه وه شه پۆلی ترسناک ده وهی دانو گومانیا و برد: که
نیتر رزگار بوونیا نیه و مردنو له ناو چوون یه خه ی گرتوونو کوتایییانه ... نا لهو
کاته ترسناکه دا هیچ په نایان چنگ نه که وتن جگه له هانا بردن بۆ خودا، نیتر به دل
له خودا پارانه وه، ده ستیان کرد به هاوارو سکا لاو لاله و پاله له باره گای خودا و
به نیازی راستالی و دلسوزی یه وه عهرزی باره گای پهروه دگارتان کردو وتان: ﴿لَئِنْ
أُجِيتْنَا مِنْ هَذِهِ﴾ پهروه دگارا! نه گهر نه مجاره له م مهرگو مهینه ته رزگارت
کردین ﴿لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ﴾ نیتر به گیانو به دل و به زمان سوپاسگوزارینو
سهری به ندایه تی بۆ نیعمه ته کانت شوپ ده که یزو فرمان به ردارو یه که تابه رست
ده بین.

﴿فَلَمَّا أَجَاهُمْ﴾ که چی کاتی خودا به میهره بانی خو ی رزگاری کردن لهو
مهرگه ساتو مهینه ته ره ها بوونو له ده ریا ده رچوون، له جیاتی شهوهی به لینی

خویان بیه نه سهرو سوپاسگوزارو یه کتاپه رست بن ﴿إِذَا هُمْ يَبْغُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ﴾ دهستیان کرده وه به سته مکاری له سه ر زه وی گه پانه وه بۆ سه ر بارو دۆخی پیشوویان! دهستیان کرده وه به سته مکاری و یاخی بوونو سه ریچی کردن.

ته مجار پهروه ردگار پاش نه وه ی نه وه مه ته له و تابلۆیه ی رانوانده، خیطاب ناراسته ی هه موو یاخی بووان ده کا له هه ر شوئینیکنو له هه ر سه رده مو روژگار تیکندا بنو فهرمووی: ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا بَغْيُكُمْ عَلَى أَنْفُسِكُمْ مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا﴾ نه ی ناده میزادینه! بزائن: نه م سته مکاری و یاخی بوونه تان تاوانه و سزاو تۆله که شی یه خه ی خۆتان ده گرتنه وه، له دونیاو قیامه تدا بۆ خۆتان سزای نه و تاوانانه ده چیژن، خۆتان پی ی زه ره مه ند ده بن، له دونیادا نه و له ززه تو خوشی یه ی ده چیژن کورت خایه نه و به رده وام نابیی، و یژدانتان لۆمه تان ده کاو هه میشه هه ست ده کمن به سزایه کی و یژدانی، زۆر جاریش وا ده بی کابرای یاخی بوو هه ر له دونیادا سزای یاخی بوونی توش دی و سه رباری سزای قیامه ت سزای دونیاش ده چیژی! فهرمووده یه ک هه یه نیمام ته حمده و بوخاری ریوایه تیان کردوه ده فهرمووی: (مَا مِنْ ذَنْبٍ أَحَدٌ أَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِمَا حَبِهُ الْعُقُوبَةُ فِي الدُّنْيَا، مَعَ مَا يُدْخِرُ لَهُ فِي الْآخِرَةِ، مِنْ الْبَغْيِ وَ قَطِيعَةِ الرَّحْمِ) واته: هه یج تاوانییک هینده ی تاوانی به غی و پچراندنی صیله ی ره حم شیوا نیه که سه رباری سزای قیامه ت له دونیاش دا خاوه نه کانیان تووشی سزا ببین.

له فهرمووده یه کی ترده: که تیرمیذی له خاتو عانیشه وه ریوایه تی کردوه ده فهرمووی: (أَسْرَعَ الْخَيْرِ ثَوَابُ الْبِرِّ وَ صَلََةُ الرَّحْمِ، وَ أَسْرَعَ الشَّرِّ عِقَابُ الْبَغْيِ وَ قَطِيعَةِ الرَّحْمِ) یان (ثَبَّتَانِ يَعْجَلُهُمَا فِي الدُّنْيَا، الْبَغْيُ وَ عُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ). ﴿ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُكُمْ فَنُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ﴾ پاشان سه ره نجامو گه پانه وه تان روژی قیامه ت بۆ لای نیمه یه، واته: دوا ی ژبانی کورت خایه نی دونیاتان زیندو ده کرینه وه بۆ دادگایو سزاو پاداش وهرگرتنه وه، نه و کاته هه والتان دده ده می به هه موو کردارو هه لۆستیکی دونیاتان، چی سته مکاری و

یاخی بونتان نه نجام داوه هه مووی لای ئیمه نووسراوه و سزای پراو پرتان ده دینه وه. جا که سیّک نامه ی کرداری خێرو چاکه ی ییدا بوو، باسپاسی خودا بکا، که سیّکیش ده فتمری کرده وه کانی خراپه ی تیدا بوو، نه وه با سه رزه نشتی خودی خو ی بکا..

نمونه ی ژبانی دنیا له خیرا به سه ر چوونی و برانه وه ی دا..

إِنَّمَا مَثَلُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَاءٍ أُنْزِلَتْهُ مِنَ السَّمَاءِ فَأَخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ مِمَّا يَأْكُلُ النَّاسُ وَالْأَنْعَامُ حَتَّى إِذَا أَخَذَتِ الْأَرْضُ زُخْرُفَهَا وَازَيَّنَّتْ وَطَنَ أَهْلِهَا أَنْهُمْ قَدِيرُونَ عَلَيْهَا أَنْتَهَا أَمْرُنَا لَيْلًا أَوْ نَهَارًا فَجَعَلْنَهَا حَصِيدًا كَأَنْ لَّمْ تَغْنِ بِالْأَمْسِ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢٤﴾

پهروه ردگار له نایه تی پیشوودا فرمووی: ﴿إِنَّمَا بَغْيُكُمْ عَلَى أَنْفُسِكُمْ﴾ جا چونکه هژی یاخی بوونی ناده میزاد سوور بوونیانه له سه ر ژبانی دنیا و زیده ره وییانه له هه ولدان بو وه ده سه ته یبانی نازو نیعمه ته کانی، نمونه و په ندیکی هینایه وه بو نه وه ی هه ر که سیّک عاقل و هوشمه ند بئ به ژبانی دنیا و نیعمه ته کانی هه لنه خه له تی و هه ول بدا به شیوه یه کی میانه وه ی پیوستیه کانی ژبانی دابین بکا وازی بئی له به کاره یبانی ریگای نامه شروع نه گونجا بئ وه ده سه ته یبانی له زه ته کانی، دوور بکه و ته وه له سه ته مکاری و فساد و ناشووبگی پری له سه ر زه وه ی به ژبانی کورت خایه نی جیهان له خو ی بایی نه بی.

بۆیه خودا ته شبیهو لیکچواندنیکی نه نجام دا، ته شبیهی ژبانی دنیای کرد به زه وه ی زاریک که تاو دیر کرابی و گوڤو میوه و به رو بوومی باشی و به ره هینا بئ و هه میسه له گه شه و نه شو نمادا بئ، تاوه ختی دروینه و چنینه و رینی هات، به لام له نکاوێک و هیشوومه و ره شه باو زریان لی داو له بیخ ده ری هینا و ناداری به سه ر

پادارییه وه نه هیشت. ده فهرموی: ﴿إِنَّمَا مَثَلُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَاءٍ أُنْزِلَتْهُ مِنَ السَّمَاءِ فَاخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ مِمَّا يَأْكُلُ النَّاسُ وَالْأَنْعَامُ﴾ نموونه و شیوهی ژیانی دونیا لهر ازاوهیی و گه نجی و ده سه لاتو هیژو تراناو دارایی و هوی پیکهاتنی کامهرانی ژبان له هه موو رویکه وه، ده شوبه یته ناوی نارامی به هاران که له تاسمانی به خشندهیی خۆمانه وه ده یبارننین به سهر زهوی تینووی نهرمانو به پیته دا، جا به هوی نهو بارانه وه زهوی زیندو ده بیته وه، گژو گیای جوژاو جوژو ده روژو سهر له خاک ده ردینی دارو درهخت چرۆ ده که نو شین ده بنه وه، هه موو نه مانه نه شو نما ده که نو تیک ده چه ریژنو تیکه له به یه کتره دهن، بوونه وه ده رازننه وه، سپی و سه وزو سوو شینو زهردو نالو په مهیی و... باوهش له یه کتری وهر دینن، گیاو گژی واهیه ناده می ده یخواو سوودی لی وهر ده گری، بهروبوومی واهیه، پیخوژو بژیوی ناده میزاده هی واش هیه خوراکي ناژه لو گیانله بهرانی تره.

﴿حَتَّىٰ إِذَا أَخَذَتِ الْأَرْضُ زُخْرُفَهَا وَازْيَنْتَ، وَظَنَّ أَهْلُهَا أَنَّهُمْ قَادِرُونَ عَلَيْهَا﴾ هه تا کاتی زهوی به هوی نه ریژنه بارانه به هاریانه وه به شی خوی له جوانی و رازاوهیی و زینه تو زیبا وهر ده گری، پرئ دار هه لئه چی و بازی دانه چی و له بهر میوه ی زوژ گران لقه کانی شوژ ده بنه وه، هه ندی به سهر زهوی دا بسلو ده بیته وه. گژو گیا کامل ده بی و دانه ویله پیده گاو میوه دیته بهر، هه موو بهروبوومو دانه ویله کاتی نه وهی دی دروینه بکرینو بیچیندرینو بهیندرینه وه بو مالو عه مبار بکرین، خاوه نه کانیاں دینه سهر نهو باوه ره که کاتی دروینه و رنینو چنین هاتوه هه موو شتیک کاتی سوود لی وهر گرتنیاں هاتوه، ده توانن سوودیاں لی وهر گرن! نا لهو سهرو بهنده دا ﴿أَتَاهَا أَمْرًا لَّيْلًا أَوْ نَهَارًا فَجَعَلْنَاهَا حَصِيدًا كَأَن لَّمْ تَغْنَبِ الْأَمْسِ﴾ کوتوپر قهزاو قه ده ری نیمه بو له نابردنی روی کرده نهو باخو بیستانو کشتو کاله زوژو هه مو جوژه به شهو یان به روژ به قاری خۆمان لیمان داو هه موو نهو گیاو گژو دارو دروختو دانه ویله بهروبوومه هه لالو پیگه یشتوه مان کرده سوته مهروژو له که لکی خواردنو سوود لی وهر گرتن کهوت!

ههروه کوو له دوینی دا نه بووی و نه بیندرا بی، که سیک شاره زا نه بووی نازانی نهو
شوینه شوینی کشتو کا بووه یان نا، هه ده لی له وه پیش سه وزایی، لی
نه بووه و شینایی لی شین نه بووه!

وہ کوو لہ تائہ تیکی تردا دہ فرموی: ﴿اَفَا مِنْ اَهْلِ الْقَرْیٰ اَنْ یَّاتِیْہُمْ بِاَسْنَا
بِیَّاتَا وَہُمْ نَائِمُوْنَ اَوْ اَمِنْ اَهْلِ الْقَرْیٰ اَنْ یَّاتِیْہُمْ بِاَسْنَا ضَحٰی وَہُمْ
یَلْعَبُوْنَ﴾ الاعراف/ ۹۷-۹۸.

فهرموده ديه كه هديه نه حمه دو موسليمو نه ساني و ثيبنو ماجة له ته نه سه وه
 روياه تيان كرده، ده فرموي: (يُؤْتِي بِنَعْمٍ أَهْلَ الدُّنْيَا، فَيَغْمَسُ فِي النَّارِ
 غَمْسَةً، فَيُقَالُ لَهُ هَلْ رَأَيْتَ خَيْرًا قَطُّ؟ هَلْ مَرَّ بِكَ نَعِيمٌ قَطُّ؟ فَيَقُولُ: لَا، وَ
 يُؤْتِي بِأَشَدِّ النَّاسِ عَذَابًا فِي الدُّنْيَا فَيَغْمَسُ فِي النَّعِيمِ غَمْسَةً، ثُمَّ يَقَالُ لَهُ:
 هَلْ رَأَيْتَ بُؤْسًا قَطُّ؟ فَيَقُولُ: لَا) روژي قيامت خوشگوزاران ترين ناده ميزاد
 دينن: كه له دونيادا له هه موو كهس خوشترى رابواردبى، جاريك له ناگرى
 روده كه نو ده رى ديننه وه پى ده گوتري ته رى له دونيادا هه رگيز خوشيت ديوه؟
 ته رى له دونيادا خوشگوزه رانيت به سه ردا تپه پرپوه؟ له وه لامدا ده لى: نه خه ير.
 نه مجار يه كيكي تر دينن: كه له هه موو كهس له دونيادا ژياني ناخوستر بووى،
 توژيك ده خريته ناو له زه ته خوشى به هه شته وه، نه مجار پى ده گوتري: ته رى
 قهت ناخوشتيت بينوه؟ ده لى: نه خه ير.

﴿كَذَلِكَ نَفْصِلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ﴾ وهڪور نهم مهڻه له ناشڪرايهو بهو جوڙه ناوا نيمه نيشانه ڪاني دهسه لائي خوڻان شى دهكهينهوه بهو گهلو نهتهويهڪ: كه پير لهه حالي دنيا بڪنهوه، كه له گهل شهوه دا زوو بهسهر دهچي، كهچي ناده ميزاد ناوا خوڻائي پيوه هلهوگير دهڪهن!! بهلي بهو جوڙه نيمه بهلگه نيشانه ي سهلمينهري تاڪو ته نهايي خوڻانو هه بونى سزاو پا داش لهروڙي قيامه تداو هرچي بهرزه وهندي ناده ميزادي تيڊاي شى دهكهينهوه بهو كه سائيڪ كه پير لهه ناياتي خودا بڪنهوه، عهقلو بيرو هوڻي خوڻان دهخه نه كار

بۆ په‌ند وهرگرتن به‌م په‌ندو مه‌ته‌لانه ده‌رباره‌ی ژبانی دونه‌یا: که زوو له‌کیس خه‌لک ده‌چی و گۆرانی به‌سهردا دی.

بیگومان لیکچواندنی دونه‌یا به‌گژوگیای زه‌وی له‌قورناندا زۆرو زه‌به‌نده‌یه وه‌کوو له‌نایه‌تیکی تردا ده‌فرموی: ﴿اعلموا انما الحیاة الدنیا لعب ولهو و زینة و تفاخر بینکم و تکاثر فی الاموال و الاولاد کمثل غیث اعجب الکفار نباته، ثم یهیج فتره مصفراً، ثم یكون حطاماً، و فی الآخرة عذاب شدید، و مغفرة من الله و رضوان، و ما الحیاة الدنیا الا متاع الغرور﴾ الحدید/٢٠.

یان نایه‌تی ﴿واضرب لهم مثل الحیاة الدنیا کماء انزلناه من السماء، فاختلط به نبات الارض، فاصبح هشیماً تذوره الريح، وکان الله علی کل شیء مقتدر﴾ الکهف/٤٥.

یان نایه‌تی ﴿الم تر ان الله انزل من السماء ماءً فسلک ینابیع فی الارض، ثم یرج به زرعاً مختلفاً الوانه، ثم یهیج فتره مصفراً، ثم یجعله حطاماً، ان فی ذلک لذكری لا ولی الالباب﴾ الزمر/٢١.

هه‌لانی ئاده‌میزادان بۆ به‌هه‌شت و باسی حال و چۆنیه‌تی

چاکه‌کاران و خراپه‌کاران له‌قایه‌مه‌تا

وَاللّٰهُ يَدْعُوْا اِلٰى دَارِ السَّلَامِ وَيَهْدِيْ مَنْ يَشَاءُ اِلٰى صِرَاطٍ

مُسْتَقِيْمٍ ﴿٢٥﴾ لِلَّذِيْنَ اَحْسَنُوْا اَلْحُسْنٰى وَزِيَادَةٌ وَلَا يَرْهَقُ

وُجُوْهُهُمْ قَتَرٌ وَلَا ذِلَّةٌ اُولٰٓئِكَ اَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيْهَا خَالِدُوْنَ

﴿٢٦﴾ وَالَّذِيْنَ كَسَبُوْا السَّيِّئٰتِ جَزَاءُ سَيِّئَةٍ بِمِثْلِهَا وَتَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ

مَا لَهُمْ مِّنَ اِلٰهِ مِّنْ عَاصِمٍ كَاَنَّمَا اُغْشِيَتْ وُجُوْهُهُمْ

قَطْعًا مِّنْ اَلَيْلٍ مُّظْلِمًا اُولٰٓئِكَ اَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيْهَا خَالِدُوْنَ ﴿٢٧﴾

پاش ته وهی پهروه ردگار له خویایی بوونی ئاده میزادانی به دونیا روون کرده وه و لهم باره وه نمونه ی هیئایه وه، به شوین ته وه دا ئاده میزادانی هه لئار، بو وه ده سته یئانی به هه شتو هه روا باسی حالو چۆنیه تی خراپه کارانو چاکه کاران له قیامت داو فرموی: ﴿وَاللّٰهُ يَدْعُوْا اِلٰی دَارِ السَّلَامِ﴾ پهروه ردگار بانگه وازی هه موو به نده کانی ده کا بو ئیمان هیئانو ته نجامدانی کرده وهی چاک: که ده ننه هو ی چوونه به هه شتو هه سانه وه له ناو خانووی ناشتی و نارامی دا!!

به به هه شت ده گوتری: (دار السلام) چونکه (دار) که مه به ست پسی به هه شته ئیضا فیه کراوه بو لای (السلام) لهروه وه: که هیچ ناخوشتی و که مو کوری و ته مو لیلی تیدا نیه. یان ده گوتری: بانگه وازی پهروه ردگار بو ئیمان نه یئان گشتی به وه هه موو که س ده گرته وه. ﴿وَيَهْدِيْ مَنْ يَّشَاءُ اِلٰی صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ﴾ که سیکیش خودا مهیلی لی بی شاره زای ریگی راستی ده کا: که بیگه یه یتته به هه شت، توفیقی ده دا بو برپا هیئانو پابه ندبوون به نه حکامو ته خلاقی ئیسلامیه وه که وایه: بانگه وازی بو ئیمان هیئان گشتی و یه کانگیره، به لام هیدایه ت پابه نده به مه شینه ته وه و تایه تییه.

له لایه کی تره وه ناشکرایه هیدایه ت دوو جوړه:

❖ هیدایه ت: به مانای شاره زایی کردن و رینمویی کردن، نه مه یان گشتی به بو هه موو ئاده میزاده و بریتیه له بانگه وازی کردنی ئادامیزدان بو ئیمان نه یئان.

❖ هیدایه ت: به مانا توفیق دانو یارمه تیدان بو گه یشتن به مه به ست؛ نه مه یان تایه ته به وه که سانه ی که خودا دهیه وی به مراز بگهن. واته تایه ته به وه که سانه: که توفیقی داوونو ئاماده باشی پابه ند بوون به نایینی خودایان تیدایه!

﴿لِّلَّذِيْنَ اَحْسَنُوْا اَلْحُسْنٰی وَزِيَادَةٌ﴾ له قیامت دا هیده بو نه وه که سانه ی ئیمانیان هیئا وه کرده وهی باشیان ته نجام داوه پاداشی چاکو زیده پاداش تا ده چه ندانه و زیاتریش به لکوو تا حه و تصه د هیئنده و زیاتریش.

پاداشی زیاده و له هه موو پاداشیک باشترو زیاتر به هره مه ندبوونه به دیتنی خودای پهروه ردگار.

تیمام ئەحمەد و موسلیم و کۆمەڵیک لەپێشەوایانی نیسلا م رێوایەت دەکەن
 لەسۆھەبەو دەلی: پێغەمبەر ﷺ ئەم نایەتی خۆندەوہ ﴿لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا
 الْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ﴾ ئەمجار فەرموی: (إِذَا دَخَلَ أَهْلُ الْجَنَّةِ الْجَنَّةَ، وَأَهْلُ النَّارِ
 النَّارَ، نَادَىٰ مُنَادٍ يَا أَهْلَ الْجَنَّةِ، أَنْ لَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ مَوْعِدًا يُرِيدُ أَنْ
 يُنْجِزَ كَمُوعَهُ، فَيَقُولُونَ: وَمَا هُوَ؟ أَلَمْ يَثْقُلْ مَوَازِينُنَا؟ أَلَمْ يَبَيِّضْ وَجُوهَنَا
 وَيُدْخِلْنَا الْجَنَّةَ وَيُجْرِنَا مِنَ النَّارِ؟ قَالَ: فَيُكْشَفُ لَهُمُ الْحِجَابُ، فَيَنْظُرُونَ
 إِلَيْهِ، فَوَاللَّهِ مَا أَعْطَاهُمْ شَيْئًا أَحَبَّ إِلَيْهِمْ مِنَ النَّظَرِ إِلَيْهِ وَلَا أَقْرَبَ
 عَيْنِهِمْ) کە بەهەشتی چوئە بەهەشتەوہ و دۆزەخی چوئە دۆزەخەوہ، بانگکەریک
 بانگ دەکا ئەو بەهەشتییەکان! خودا وادەیهکی پێداون، دەیهوێ بۆتانی بێنیتە
 دی. دەلێن: ئەو وادە چیه؟ چ ماوہ بماندریت؟ ئەوہ نیە تەرازی نامە
 چاکەمان قورس کرا، روومان سپی بوون و خراپە ناو بەهەشتەوہ و لەناگر
 پارێزاین؟! دەفەرموی: پەردە لا دەدری، هەموویان دەروانە پەروەردگار، سۆند
 بەخودا هیچ شتیکی بەهەشتیان بەئەندازەئەو سەر کردنە لا خۆش نیە، هیچ
 شتیکی ئەوئەندەئەو دیتنە چاویان فێنک ناکاتەوہ!

ئێبنو جەریر و ئێبنو ئەبو حاتم لەئەبو موسای ئەشعەرئییەو ئەویش
 لەپێغەمبەرەوہ ﷺ دەفەرموی: (إِنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مُنَادِيًا يُنَادِي،
 يَا أَهْلَ الْجَنَّةِ بِصَوْتٍ يَسْمَعُ أَوَّلُهُمْ وَآخِرُهُمْ إِنَّ اللَّهَ وَعَدَكُمْ الْحُسْنَىٰ وَ
 زِيَادَةً، فَالْحُسْنَى: الْجَنَّةُ، وَالزِّيَادَةُ: النَّظَرُ إِلَىٰ وَجْهِ الرَّحْمَنِ عَزَّ وَجَلَّ).
 ﴿وَلَا يَرْهَقُ وَجُوهُهُمْ قُتْرٌ وَلَا ذَلَّةٌ﴾ هیچ شتیکی لەتەپو تۆزی رەش دەو
 چاویان دانابۆشی لەکاتیکی کافرەکان دەو چاویان تەپو تۆزای و رەشی دایان
 دەپۆشی، ئەوان دەو چاویان روناکن و نورانییە، سوکایەتییان پێ ناکرێ چاو
 بەرەزێرو زەلیل و ئیھاند پێکراو نین، بەئاشکراو بەنهیئنی سەر بەرزو سەرفرازن،
 بەمراد گەیشتو بەنازن!!

خودا له م شهرو شهرومه زارییه پاراستونی و دهیانپاریزی، وه کوو له شوئینیکی
تردا ده فرموی: ﴿فُوقَاهُمْ اِلٰهَ شَرٍّ ذٰلِكَ اَلِیَوْمِ، وَلَقَاھُمْ نَضْرَةٌ وَّ
سُرُوْرًا﴾ الدهر/ ۱۱.

﴿اُولٰٓئِكَ اَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيْهَا خَالِدُوْنَ﴾ تهو بهنده راستالانهی تهو
صیفات و نیشانه یانه همر تهوان بههشتین و خودا پیداون، تهوان ده چنه ناو
بههشته وه بو ههتا ههتایه تئیدا ده میننه وه، خوشی و نیعمه ته کانی برانه وه بیان
نیه و کۆتاییان نایه.

ته مجار دوا ی تهو ی پهرو و ردگار باسی حالو چۆنیه تی و سه ره نجاسی
موسولمانانی به مرازگه ییشتو خوشبهختی کرد، دئ باسی حالو چۆنیه تی
سه ره نجاسی کافره به ده به خه کان ده کا، ته م شیوازه بهرام بهری کردو
بهیه کگرتنه، نوسلووئیکه قورشان زور جار به کاری ده هیئو په پره وی ده کاو
شیوازیکی سه رکه و تووشه له بواری بانگه وازی چه سپاندنی بیرو باوه پدا،
ده فرموی: ﴿وَالَّذِیْنَ کَسَبُوا السَّیِّئَاتِ جَزَاءُ مِّسْبَةٍ مِّمْلَھَا﴾ تهوانه ی خراپه کارنو
له دونیادا تاوان ته انجام ده دن کافرو موشریکو سته مکارن، سزای پراو پر
وه ده گر نه وه هیچ له تاوانه کانیان زیاد ناکرئ، به نه ندازه ی تاوانه کانیان سزایان
لی ده سیندرئ!

﴿وَتَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ﴾ چاو بهرو ژیری و ریسوایی و زه لیلی دایان ده پۆشی، ته سو
خوف و ریسوایی ده وریان ده داو لهعه یبه تازو له ترسان خه ریکه زه نده قه یان به ئی و
واقیان ورده مینئ، که ده بینن نامه ی کرده وه کانیان تهو هه موو شیرکو
سته مکاری و بوختانو تاوانانه ی له خوگرتووه، په نجهی په شیمانی ده گه زو هیوا
پراو ده بن، ﴿وَمَا لَهُمْ مِّنَ اللّٰهِ مِّنْ عَاصِمٍ﴾ هیچ شتیک نیه بتوانئ له عه زایی
خودا بیانپاریزی، هیچ کهس نیه قارو تۆله ی خودایان له کۆل بکاته وه. وه کوو
له شوئینیکی تردا ده فرموی: ﴿یَوْمَ لَا تَمْلِكُ نَفْسٌ لِّنَفْسٍ شَیْئًا وَّالْاَمْرُ یَوْمَئِذٍ
لِّلّٰهِ﴾ الانفطار/ ۱۹. یان ده فرموی: ﴿یَقُوْلُ الْاِنْسَانُ یَوْمَئِذٍ: اِنِّیْۤ اِنَّمَرْتُۤ اَوْ زَرْتُ
اِلٰی رَبِّکَ یَوْمَئِذٍ الْمُسْتَقَرِّ﴾ القیامة/ ۱۰-۱۲.

ئەو تاوانبارانە لە ترسانو لە شەرمان وا دەپەشۆکێن و شپێڕۆ دەبن و رەش داگیرسێن ﴿كَأَنَّمَا أُغْشِيَتْ وُجُوهُهُمْ قِطْعًا مِنَ اللَّيْلِ مُظْلِمًا﴾ هەر دەلیی دەمو چاویان بە پارچەیه‌ك لە تاریکی شەو دا پۆشراوە و رەش و برش دەبن و هیچ روناکیی لەشیوە و روخساریان دا نامینی.

﴿أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ﴾ ئەوانە ی حالو چۆنیەتیان بەم ناکامە دەگاو بەو شیوە ریسوا دەبن و ناوا لەرەحمەتو بەزەیی خودا دوور دەخرێنەو هەواوە لانی ناگرن و پێری دۆزەخین و بۆ هەتا هەتایە تییدا دەمیننەو و لی دەرنانچن!

حەشر کردنی هەموو بەندەکانی پەرورەدگار و پاكانە کردنی

شەریکو خودا درۆزنەکان لە موشریکەکان

وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا مَكَانَكُمْ أَنْتُمْ وَشُرَكَاؤُكُمْ فَزَيَّلْنَا بَيْنَهُمْ وَقَالَ شُرَكَاؤُهُمْ مَا كُنْتُمْ إِلَّا نَا تَعْبُدُونَ ﴿٢٨﴾ فَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ إِنْ كُنَّا عَنْ عِبَادَتِكُمْ لَغْفِيلِينَ ﴿٢٩﴾ هُنَالِكَ تَبْلُوا كُلُّ نَفْسٍ مَّا أَسْلَفَتْ وَرُدُّوْا إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمْ الْحَقَّ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ

دوای ئەوێ پەرورەدگار ناکامی چاکەکارانو خراپەکارانی لەروژی قیامتدا روون کردەو، بەشۆین ئەو هەدا باسی روژی قیامت دەکا؛ ئەو روژە ی: کە حەشری مەخلوقاتێ تییدا دەکری، عیباده‌تکەر و عیباده‌ت بۆ کراو بەرەوپۆی یەکتەر دەکاتەو و عیباده‌ت بۆ کراو یەخە ی خۆی لە عیباده‌تکەر دادەپۆی هەموو خودا درۆزنەکان؛ ئەوانە ی گومراکان بە هەواوە لی خودایان دەزانین هەموویان

عیباده تکه ره کان به درو ده خنده وه ده لئین: نهوانه هه رگیز عیباده تیان بو نیمه نه کرده، به لکوو فهرمانی شهیتانیا جی به جی کرده. ده فهرموی: ﴿وَبَوْمَ نَخْشُرُهُمْ جَمِيعًا﴾ نهی پیغه مبر! یادی نهو روزه بکهره وه: که نیمه هه سو مه خلوقات به ناده میزادو جندو که وه، به چاکه کارو خراپه کاریانه وه زیندو ده کهینه وه و کویان ده کهینه وه بو لپرسینه وه و لیکو لینه وه و سزاو پاداشدانه وه، هه موویان رایچی ساری مه حشر ده کهین. ﴿ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا: مَكَانَكُمْ أَنْتُمْ وَشُرَكَاءُكُمْ﴾ پاشان روده کهینه موشریکه کانو پیتان ده لئین: له شوینی خوتان بوهستن و جو له مه کهن نیوه نهوانه ی به شه فاعه تکارو هاره لی خوداتان ده زانین راهستن چاره پروان بن، ناخو چیتان له گه له ده کریو چ حوکهو بریاریکتان ده رباره ده رده چی!!

نه مهیه چیروکی شه فاعه تکارانو خودا دروزه کان، به راستی دیمه نیکی سامناکو پر مه ترسییه، دیمه نیکه له دیمه نه کانی روژی قیامت دیمه نیکی زیندو سهرنج راکیشو هه ست بزونه، هه والیکی ناسایی نیه!

نهوانه: عابیدو مه عبود، کافره کانو به خودا دائراوه کان هه موویان کۆده کرینه وه، موشریکه کان وایان ده زانی که نهو بتو صه نه و خودا دروزه نانه هاره به شی خودان، به لام قورنان نالی (شُرکاء الله) به لکو ده لی (شُرکاءهم) واته: شهریکه کانیا، نه مهش بو گالته پیگردنو به سووک زانینیا له لایه که وه له لایه کی تره وه نامازه یه: بو نه وه که نه مانه شهریکی خودا نینو نهوان به شهریکی خودایان زانیون!

نهوانه هه موویان فرمانیان ناراسته ده کری: که له شوینی خویان بوهستن، نه جوو لئین، هه لبه ته یه کسهر وه کوو بزمار داده کو ترینو جوو له یان لی ده بری، فهرمانه بو جی به جی کردنه، مو له تو خو لی دزینه وه نیه، راهستن نه جوو لئین، قاچ هه لنه هیئنه وه، چاره پروان بن چ فهرمانیکتان پی ده کری.

﴿فَزِيلْنَا بَيْنَهُمْ﴾ پاشان عیباده تکه ره کانو عیبادهت بو کراوه کانمان لی که جیا کردنه وه، لی که مان هه لهاردن، بهرامبر به یه که رامن گرتن.

نالو کاته‌دا کافره‌کان قسه‌ناکمن، قسه‌یان بۆ ناکری، ناتوانن به‌رگری له‌خۆیان بکه‌ن، به‌لام به‌خودا دانراوه‌کان (شرکاء) نه‌وان ده‌که‌ونه قسه‌و پاکانه‌ی خۆیان له‌و تاوانه‌ راده‌گه‌یه‌نن، تاوانی نه‌وه: که کافره‌کان له‌ته‌ک خودادا په‌رستشیان بۆ کردون، ئیعلانی نه‌وه ده‌که‌ن: که نه‌وان ناگاداری نه‌وه نه‌بوون نه‌و گومرپایانه عیباده‌تیان بۆ نه‌نجام داوێ هه‌ستیان پێ نه‌کردوه، که‌وابێ نه‌وان هاوبه‌ش نین له‌تاوانه‌که‌دا، خودا ده‌که‌ن به‌شایه‌دو ده‌لێن: خودا ناگاداره‌ ئیمه له‌و عیباده‌تکردنه‌ی ئیوه بۆ ئیمه‌تان نه‌نجام داوه بێ ناگاینو نه‌مانزانیوه. ده‌فهرموی: ﴿وَقَالَ شُرَكَاءُهُمْ مَا كُنْتُمْ إِلَّا نَا تَعْبُدُونَ﴾ خودا درۆزنه‌کانیان پێیان ده‌لێن: درۆ ده‌که‌ن، ئیوه به‌تایبه‌تی ئیمه‌تان نه‌په‌رستوه، به‌لکوو ئیوه عیباده‌تی شه‌یتانتان کردوه، نه‌و فهرمانی پێ کردون هاوه‌ڵ بۆ خودا دابنێن و بیانپه‌رستن، ئیوه‌ش به‌گوێتان کردوه، په‌یکه‌رتان بۆ ئیمه‌ تاشیوه‌و به‌ناحه‌ق ئیمه‌تان به‌شه‌ریکو هاوه‌لی خودا زانیوه، گومرپابوونو سه‌رتان لێ تیکچووه. په‌رستراوی حه‌قو شیاو بۆ خودایه‌تی ته‌نها زاتی (الله) یه‌ هه‌ر نه‌و خاوه‌نی ده‌سه‌لاته‌و سوودو زبانی به‌ده‌سته ﴿فَكَفَى بِاللّٰهِ شَهِيدًا بَيْنًا وَبَيْنَكُمْ﴾ به‌سه‌ بۆ راستی نه‌م قسانه‌مان که خودا شایه‌د بێ له‌نیوان ئیمه‌و ئیوه‌دا، نه‌و ناگاداره‌ به‌حالی ئیمه‌و حالی ئیوه، خودا ده‌زانێ ئیمه‌ بانگه‌وازی ئیوه‌مان نه‌کردوه بمانپه‌رستن، فهرمانمان پێ نه‌کردون، رازیش نه‌بوین به‌وه عیباده‌تمان بکه‌ن!

﴿إِنَّا كُنَّا عَنْ عِبَادَتِكُمْ لَغَافِلِينَ﴾ بێگومان ئیمه‌ ته‌واو بێ ناگابوین: له‌عیباده‌تکردنی ئیوه، نه‌مانزانیوه که ئیوه عیباده‌تی ئیمه‌ ده‌که‌ن، بزمان زانیایه‌ پێی رازی نه‌ده‌بوین.

قورطلوبی ده‌فهرموی: واته‌: ئیمه له‌عیباده‌تکردنتان بۆ ئیمه‌ هه‌ر بێ ناگابووین نه‌ده‌مانبێست، نه‌ده‌مانبێنی، نه‌هه‌ستمان پێ ده‌کرد، چونکه ئیمه‌ بێ گیان بووین، به‌ردو دارێکی تاشراو و ریکخراو بووین.. جا نه‌گه‌ر ئیوه عیباده‌تی ئیمه‌تان کردبێ، نه‌وه ئیمه له‌راستی‌دا لێی بێ ناگاینو هه‌چ زانیارییه‌کمان له‌و باره‌وه نیه. به‌راستی ئیمه شه‌رمه‌زاری و ریسواکردنیکی گه‌وره‌یه بۆ نه‌و

موشریکانه ی: که له گه له خودادا شتی تریان په رستروه؛ شتی که نه ده بیسی نه ده بینتی، نه سوودو قازانجی هه یه. نه فهرمانیان پی کراوه به په رستن، نه په رستراوه کان رازین بهو عیباد ته، به لکو له ته نگانه ترین کاتو شوین دا پاکانه یان لی ده کهن!

سهیره تهوان وازیان هیناوه له عیباد ته کردنی خودای زاناو بیناوشنه واو به توانا ناگادار به سهر هه موو شتی که دا، تهو خودایه ی پیغه مبه رانی ناردوین، نامه ی ناسمانی پیدا ناردوون بۆیان، فهرمانی پی کردوون: که ههر خودا به رستن، جله وگیری لی کردوون له عیباد ته کردن بۆ ههر شتی که جگه له زتی خوی! ده ی باشه هه لویتسو هه لسو که وتی تهوان جیگای سهر سوپمانه، یان تهوه: که خودا پیغه مبه ر له نه ده میزاد بنیری و نیگیان بۆ بکا؟! کامه یان جیگای ته ده ججویه؟

﴿هُنَالِكَ تَبْلُو كُلُّ نَفْسٍ مَّا أَسْلَفَتْ﴾ نالهو مه وقیفه تر سنا که داو لهو کاتی لی کو لینه وهو حیساب له گه کن کرده دا هه موو نه فسی که له عایدو مه عبود، موسو لمانو کافر، تیده گاو ده زانی: چی کرده وهو چی نه کرده، کرده وهی باشی نه جام داوه یان خراب، شیایو چوونه ناو به هه شته یان دۆزه خ!!

﴿وَرُدُّوْا اِلَى اللّٰهِ مَوْلَاهُمْ الْحَقُّ﴾ هه موو به نه ده کان گیر درانه وه بۆ لای پهروه ردگار، هه موو تیشو کاری که گیر پندرایه وه بۆ لای خودای حاکم و دادیه ر، خودای حقو هه بوو هه می شه زیندو ناگادار، نهوانه ی شیایو چوونه ناو به هه شتن خستیه به هه شته وه، نهوانه ی شیایو چوونه ناو دۆزه خ بوون، توپی دانه دۆزه خه وه، به راستی ههر خودا پهروه ردگار و خاوه نو سهر په رشتباری به نه ده کانیه تی، نه که نهوانه ی به شهریکی خودایان داناو نو پییان وا بوو هاره لی خودان!

﴿وَضَلَّ عَنْهُمْ مَّا كَانُوا يُفْتَرُونَ﴾ گوم بوو لهو کافرا نه تهو شهریکو خودا درۆزنانه ی به خودایان داناو نو پییان وا بوو: هاوه لو هاویه شی خودان، هیچ

یارمه تیده رو تکار ییان نه ماو بویان دهر کھوت هه موو شتیک به ده دست خودایه، که سی تر هیچی به ده دست نیه.

چه سپاندنی تا کو ته نهایی خودا له روانگه ی سه لاندنی

ربوبییه ته وه لای خودی موشریکه کانیش

قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ وَمَنْ يُخْرِجَ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجَ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدِيرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٣١﴾ قَدْ لَكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ الْحَقُّ فَمَاذَا بَعْدَ الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالُ فَأَنَّى تُصْرَفُونَ ﴿٣٢﴾ كَذَلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ فَسَقُوا أَنَّهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٣﴾

دوای شه وه ی پهروه ردگار سته مو جینایه تی موشریکه کانی له سهر خودی خویان روون کرده وه: له م رووه وه که هاوه لو شمریکیان بو خودا داناون، نه مجار به لگه له سهر پوچه لی ریبازه که یان دینیتسه وه: که بریتییه له بته رستی، جا که ریبازه که یان پوچه ل بی، دیاره تا کو ته نهایی خودا ده چه سپی، چونکه دان به وه دا ده ینن که ههر خودا رزقو روژیده ره و ههر شه و ده مرینی و زیندو ده کاته وه، گیانبه خشو گیانستینه وه ههر خویه تی.

ده فمر موی: ﴿قُلْ: مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ﴾ نه ی موخه ممه دا! به و کافرو موشریکه به بلئ: کی رزقو روژی نیوه ده دا؟ له ناسمان به هوی شه بارانه ی له به مرزایی به وه ده یبار نیسته خوارئ، هه روا له زه وی دا به هوی شه گیواو گژو دارو دره خته ی تییدا ده روینی، خوتانو نازده له کانتان لییان ده خون؟

کئی ده توانی (جگه له خودا) باران ببارینی، که بههوی شهو بارانه، کشتو کال ده رویو وه بهر دی؟ وه کوو له شوینیکی تر دا ده فرموی: ﴿أَمَّنْ هَذَا الَّذِي يُرْزُقُكُمْ إِنْ أَمْسَكَ رِزْقَهُ؟﴾ الملك/ ۲۱.

ناشکرایه همر خودا سهراچاوهی رزقو روژیده ری ئیویه، له ناسمانه وه باران ده بارینی و لهزه وی دا کشتو کالی پی ده پوینی و رزقو روژی بی بو ئیوه بهر ههم دینی! نیعمه تو ره حمه تی له م باره وه هه موو کهس ده گریته وه رزقو روژی هه مووتان ده دا.

﴿أَمْ مَنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ؟﴾ تهی موحه ممه دا! پیان بلی: کئی نامیری بیستو دیتو^{هه} کانی تر بو ئیوه دابین چکا؟ کئی به دی هیان و؟ کئی له نافات ده یان پاریزی؟ کئی ناوا بهو جوهره هیزی بیستو دیتو له مسرو بو نکردنو تامکردنی پی به خشیون؟ خو نه گهر بیهوی لیتان ده ستینیته وه بی هه ستو شعورتان ده کا، وه کوو له نایه تیکی تر دا ده فرموی: ﴿قُلْ: هُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ﴾ الملك/ ۲۳.

بههوی ته م هه ستانه وه ناده میزاد ده توانی زانیاری به ده ست بینی و بزانی به سه ره هندی رودای جیهان دا ناگدار بی.

بویه ش به تایبه تی باسی نامیری بیستو نامیری دیتنی کرد، چونکه نه سانه گرنگترین ههسته کانه و هۆکاری به دهسته یانی زانیاری و زانستن. ﴿وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ؟﴾ کئی ده توانی بهه تواناو ده سه لاتی له بن نه هاتوی کاروباری په یه وه به مردنو ژیان وه نه نه جام بدا؟ ده مرینی و ده ژینی، زیندوو له مردوو پهیدا ده کاو مردوو له زیندوو ده دینی، وه کوو رسکانی دارخورما له ده نه که خورماو دروستکردنی په له وه رو گیانه بهری تر له هیلکه و دلپه تاو، به پیچه وانه شه وه ده کی میوه و هیلکه و توماو له دروختو بالنده و گیانه بهرانی تر ده دینی.

هه لبه ته ده ره یانی ده نه که توم له رووه کتو هیلکه له گیانه بهر، بان به پیچه وانه وه ده ره یانی رووه ک له ده نه که توم بیچوو له هیلکه، خوی له خزی دا

سهر سوپهینه ره، ته نانهت پاش نه وهی زانیاری پیش کهوت، زاندره که هیلکه و ده نکه تووم وینه کانیاں به مردو ناژمیردین، به لکو جوړه گیانیکیان تیدایه.

بیگومان نهیئی و شیردراوهی ژیاو ره چهلکو شیوه و روخسار شتی که لهو شته سهر سوپهینه رانهی که دهسه لاتی خودا دروستیان ده کاو عه قلو عیلمی ناده میزاد له ناستیان دا کولو سهر سوپه ماوو جوش داماو!

بیگومان هه لویسته یه ک له بهر ده م ده نکه تووم دانه و یله یه ک که گیایه ک یان دارخورمایه کی لی ده رسکی، هه روا تی فکرینو هه لویسته یه ک له بهر ده م هیلکه گه رایه ک دا که په له وه رو بالنده و نینسانی لی دروست ده بی پتویسته هه موو ژیاو زانایان به دریاوی ته مه نیاں بو بیرلیک درنه وهی ترخان بکری!

نه گینا نه گهر نه مه سهر سوپهینه نه بی و شوینی لی وردبوو، وهو تی فکرین نه بی نه دی چ سهر سوپهینه ره؟

نهم ده نکه دانه و یله بهو وردی و بچوکیه یی، چون نهو هه موو روخسارو چو نیه تی هی گوله گه نهو لاسکو تویکلی و ره گه و په لک پرژو پالهی له خوگر توه؟

ده نکه خورمایه کی ره قو تهق چون مواصه فاتی دارخورمای تیدا شارد رایه وه، چون نهم قه دو تویکلو پرژو عورجونو لاسکه ی تیدا هه شار دراوه؟ باشه نهم تامو بونو ره نگ بهرامه ی له کوئی دا شارد او ته وه؟

نه ی هیلکه، بیچوه که له کوئی دایه؟ نهو گوشتو نیسقانو پهرو باله و ره نگو شیوه و ده نگو صه دایه ی چون تیدا شارد او ته وه؟ نه ی له هیلکه و

توماوی ناده میزاد دا نهم ناده میزاده سهر سوپهینه ره چون پهیدا ده بی؟ لهو هیلکه گه رایه دا چون نهو هه موو صیفاتو ره وشته ی ناده میزاد شیرد رایه وه؟ چون

دیارد هی قه دو بالو گوشتو نیسقانو قاچو ده ستو دهمو چاوو روخسارو شیوه و ده نگو صه داو هه ستو شعورو بیرو باو ره ی تیدا شیرد رایه وه؟ نایا به سه: که

بلیین نهم جیهانه سهر سوپهینه ره بهر فراوانه ی باسمن کردن له ده نکه تووم دانه و یله و هیلکه و هیلکه گه رادا هه شار دراو، بو نه وهی سهر سوپهانی

سهر سوپهینه لابیچی، سهر سوپهینه ریک: که جگه له گه راندنه وهی بو

دهسه لاتو توانای خوداو نه خشه کیشانی خودا هیچ تهفسیرو شی کردنه وهیه کی تری نیه؟؟

بهرده وام ناده میزاد له هه ولو تیکوشان دایه بو شه وی نهینی ژیان بدوزیته وهو بزانی نهینی مردن چیه، دهرهینانی مردو له زیندو دهرهینانی زیندو له مردو، گورانی شه عونصورانه له قوناغه کانیا ندادا جاریک دهبنه عونصوری ژیانو ده میک دهبنه عونصوری مردن، رۆژ له دوای رۆژ مهوای پرسیاره کان قولنرو بهر فراوانتر ده کاته وه، خواره مهنی و خوراک که به هوی کولانو برژاندن به ناگر دهری ژیانی تیدا نامین، چون که زیندو ده یخوا ده بیته وه خوینو گوشتو تیسقان؟؟ چون به شیکی ده بیته پیسایو فری ده داته دهره وه هندیکیشی ده بیته به شیکی لهو جهسته زیندو ه؟

به لی به راستی ژیان شتیکی سهرسور هینه رهو ناده میزاد ناتوانی بگاته بنج و بناوانی، ناچار ده بی دان به هه بوونی خودایه کدا بنی: که به خشنده ی ژیان. خاوه نی ژیان، خوی ده بیه خشی و خوی وهی ده گرتیه وه!!

﴿وَمَنْ يَذَّبْهُ الْأَمْرُ﴾ نهی موحه مهه! پییان بهی: کی کاروباری مه خلوقات هه لده سورپنی، کی سهروکاری شه هه موو یاساو تایبه تمه ندییانه ی بونه وه ده کا؟ بیگومان له وه لامی شه پینج پرسیارانه دا موشریکه کان هیچ وه لامیکی گونجاویان به دهسته وه نیه، ناچار ﴿فَسَقُولُونَ لِلَّهِ﴾ به بی منجه منج و راههستان ده لین: بکهری حقیقی و به دیهینه ری راستی خودای پهروه دگاره، هه شه بوونه وه هه لده سورپنی و سهروکاری مه خلوقات ده کا. ناچارن هه ده بی بلین: خودا چونکه هیچ وه لامیکی تریان به دهسته وه نیه.

نه گهر پرسیاران له باره ی شه پینج شتانه وه لی بکری، یان نه گهر پرسیاران لی بکری: کی یاسای بوونه وهی داناوه؟ کی جمو جوئی نه فلاکت بهو شیوه ریکو پیکی بهو ورده کاریبه نه انجام دده! کی جمو جوئی شه ژیان په ره پی دده او ناوا بهو شیوه سهرسور هینه ره له گهر دایه؟ کی یاسا کومه لایه تیه کان نه خشه کیش

ده کاو جار یکیش هه له ناکا؟ نه گهر ده یازو سه دان له نه م جو ره پرسیارانه ئاراسته بکړین، وه لامه که ههر نه وه یه: ده لئین: خودا هه لسورپنهره...

ده ی که وایه: ﴿فَقُلْ: أَفَلَا تَتَّقُونَ؟﴾ نه ی پیغه مبهرا! پبیان بلّی: نه دی بۆچی خۆتان له سزای خودا ناپارێزن؟ بۆچی هاوه لّی بۆ داده ئینو له ته ک زاتی پاک ی دا خودا درۆزنه ی تر ده پهرستنو خۆتان وا لّی ده که ن شیاوی سزای دۆزه خ بن؟! بۆ ناترسن له و خودایه ی رزقو رۆژی ئیوه ی به هۆی باراندنی باران له ئاسمانه وه و ناماده باشی زهوی بۆ کشتو کال دابین کردوه، ههستی بیسترنو دیترنو ههسته کانی تری بۆ ئیوه فراهه م هیناوه، زیندوو له مردوو مردوو له زیندوو ده ردینّی، هه موو کاروباریکی بوونه وهر هه لده سورپنّی، له هه موو بواریکدا کارامه ییو ده ستره نگی و به توانایی ناشکراو نمایانه.

﴿فَذَلِّكُمْ اللهُ رَبَّكُمْ أَحَقُّ﴾ نه و زاته ی که و نه و تواناو ده سه لاته بّی سنوره و نه و یستو ئیراده دا هینهرانه ی هیه، نه وه (الله) یه، خوداو پهروه ردگاری حه قو راستی ئیوه یه، به دیه پنه ری ئیوه یه، هه لسورپنهری کاروباری ئیوه یه، ههر نه و شیاوی په رستنو عیبادت بۆ کردنه، پهروه ردگاری به رده وامو هه میشه یی ئیوه یه، نه و ئیوه ی له نه بوو دروست کردوه ژبانی پّی به خشیون، رزقو رۆژی پّیداو، کاروبارتان بۆ هه لده سورپنّی، هه یج خودا نین جگه له نه و که س شیاوی په رستن نیه جگه له زاتی پاک ی!

جا نه گهر (الله) خودای حه قو راستی ئیوه بّی حه قیش یه که و نابّی به دوو ﴿فَمَاذَا بَعْدَ الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالُ؟ فَأَنِي تُضَرَفُونَ؟﴾ له پاش حه ق جگه له گومرایی چی تر هیه؟ بۆچی له حه ق لاده دن بۆ گومرایی؟ ناشکرایه دوا ی گوته ی حه قو کرداری حه ق جگه له گومرایی و به تان هیچی تر نیه، شتیگ نیه ناوه ند بّی له نّیوان حه قو به تان دا، ههر که سی له حه ق لایدا وازی له په رستنو عیبادت کردن بۆ خودای حه ق هینا، ده که و ته چالّی گومرایی به وه، ده ی ئیوه بۆچی له خودا په رستی لاده دنو روده که نه به په رستی؟ چۆن له حه ق لاده دن بۆ به تان، پشت

له هیدایهت ده که زو روده که نه گومراییی؟ به راستی هه لۆیستو کرداری ئیوه شتیکه عهقلو مه نطیق به سه ندی ناکا!!

﴿كَذَلِكَ حَقَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ فَسَقُوا﴾ واته: وه کوو چۆن به حهق ربوبیهت هه ربۆ (الله) یه، ئولو هییهت هه ربۆ (الله) یه نه مه شتیکه چه سپاوو سه لمیندراوه، هه ربۆ جوژه وشه ی خوداو بریاری خوداو هوکمو هه ره شه ی خودا چه سپا به سه ربۆ که سانه ی فاسقزو رۆچون له کوفرو بی دینه ی داو سوورن له سه ربۆ مانه وه له گومراییی داو له چوار چیه ی حهق و چاکه کاری یه که تاپه رستی چوونه ده ره وه، چه سپا له سه ربیان ﴿أَنَّهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ﴾ که نه رانه ئیمان ناهینن، له سه ربیان چه سپا که نه وان به رۆیان نیه، خودا زانیویه تی: که نه وان ئیمانیان نیه ئیمان ناهینن، له سه ربیان چه سپا: که نه وان به پیری ریسوا بووانزو ئیمان ناهینن!

ده توانی بلیین: مه به ست به (الكلمة) له نایه ته که دا هه ره شه و سزای دۆزه خه، نه و کاته ﴿أَنَّهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ﴾ ده بیته عیلله بو بایس ربۆ (حقت) واته: هه ره شه به سزای دۆزه خیان له سه رب چه سپا چونکه نه وان ئیمان ناهینن! به ویستی خۆیان سوورن له سه رب ئیمان نه هینان، نه ک خودا مه نعیان بکا له ئیمان هینان، نه وه تا به لگه ربۆ ئیمان هینان له بوونه وه ردا زۆرو زه به نه دن، نه وه سه ره تا کانی ئیمان له بیرو باوه ریان دا چه سپاو، به لام نه وان ربۆ خۆیان به ویستی خۆیان له و ریبازه لاده دن، که ده یانگه یه نی به ئیمان هینان، ئینکاری نه و به لگه سه ره تایییانه ده که ن: که وه ان له به رده ستیان دا، روی خۆیان وه رده گێرن له و به لگه ناشکریانه، عهقلو هۆشی خۆیان له و به رده وه له کار ده خه ن!

تییینی نه وه ده کری: که نایه ته که ته صریحی کردوه به نا ئومید بوون له ئیمانی نه و فاسقانه ی: که رۆچوون له کوفرو بی دینه ی دا، سوورن له سه رب کافریی خۆیان، باسی که سی تری نه کردوه، چونکه که سی ک سوور نه بی له سه رب کوفر هیوای ئیمانی لی ده کری، نه گهر ئیمانی هیناو فه رمان به ردار ی فه رمانی خودا بوو له سزای دۆزه خیش رزگاری ده بی.

هیچ له‌مپه‌ریکی حەقیقی له‌بەردەم نیمانەینانی ئادەمیزادی کافردا نیە، هەرگیز خودا بەزەختو زۆره ملی کەس کافر ناکاو ریگای نیمانه‌ینان له‌کەس ناگرێ. ئەو هی دەبیته مانیع ئەو هیە: کابرا بەویستی خۆی مانیعە له‌نیمانەینانو سووره له‌سەر کوفر، وەکوو له‌نایه‌تیکی تردا دەفرموی: ﴿إِنَّ الَّذِينَ حَقَّتْ عَلَيْهِمْ كَلِمَةُ رَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ، وَلَوْ جَاءَتْهُمْ كُلُّ آيَةٍ حَتَّى يَكُونُوا الْعَذَابِ الْأَلِيمِ﴾ یونس/ ۹۶-۹۷.

نیمام مالیک لەرستەیی ﴿فَمَاذَا بَعْدَ الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالُ﴾ ئەو هی وەرگرتووە: کە یاری شەترەنج حەرامەو فەرموو یەتی: یاری شەترەنج جوێرکە لەگومپایی. زانایانی نیسلام راجیایییان هەیه: لەو دا نایا یاری شەترەنجو یاریەکانی تر کە لەسەر شێوەی قوماڕ نەبی حەللان یان حەرامن؟!

جەماوەری زانایان دەفرموی: کەسیک شەترەنج نەکاتە قوماڕ، لەمالی خۆی دا لەگەڵ خێزانی خۆی دا مانگی جارێک یان لەساڵ دا جارێک ئەو یاریە بکا ئەو عەقووی لێیەو حەرامو مەکروه نیە، هەر کەسیک زیدەرەوی بکا لەشەترەنج کردن دا بەجوێرک بەو یاریە ناویانگ دەرکاو زۆر لەخەلکی بزائن: کە ئەو یاریە نەنجام دەدا، کارێکی خراپەو نابڕو یەو عەدالەتی نامینیو شایەدی لێ وەرناگیرێ.

نیمام شافیعی دەفرموی: شایەدی یاریکەری شەترەنج رەت ناکرێتەو ئەگەر لەبەواری تردا عەدال بێو تاوانی گەورە لێ رونەدابی، مەگەر بەشەترەنجە کە قوماڕ بکا، ئەگەر قوماڕی کرد عەدالەتی نامینی، چونکە مالی خەلکی بەبۆش خواردو!

ئەبو حەنیفە دەفرموی: یاری شەترەنج مەکروهە، ئەگەر یاریکەری شەترەنج تاوانی گەورە لێ رونەدراو، چاکە زیاتر بوو لەخراپەیی، شایەتی لێ وەر دەگیرێ!

چه سپاندنی هاتنی روژی قیامت و زیندوو بوونه وه

قُلْ هَلْ مِنْ شَرِّكُمْ مَّنْ يَبْدُوْا اَلْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيْدُهُۥ قُلِ اَللّٰهُ يَبْدُوْا اَلْخَلْقَ
 ثُمَّ يُعِيْدُهُۥ فَآنِيْ تُؤْفَكُوْنَ ﴿٣٤﴾ قُلْ هَلْ مِنْ شَرِّكُمْ مَّنْ يَهْدِيْ اِلَى
 اَلْحَقِّ قُلِ اَللّٰهُ يَهْدِيْ لِلْحَقِّ اَمَّا مَنْ يَهْدِيْ اِلَى اَلْحَقِّ اَحَقُّ اَنْ يُتَّبَعَ اَمَّا
 لَا يَهْدِيْ اِلَّا اَنْ يُهْدٰى فَمَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُوْنَ ﴿٣٥﴾ وَمَا يَتَّبِعْ اَكْثَرُهُمْ
 اِلَّا ظَنًّا اِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِيْ مِنَ اَلْحَقِّ شَيْئًا اِنَّ اَللّٰهَ عَلِيْمٌۢ بِمَا يَفْعَلُوْنَ ﴿٣٦﴾

قورنن جارێکی تر ده گهڕێته وه سه رانواندنی دیاره کانی ده سه لاتنی خوه،
 نه وه بوو له نایه تی پێشوو دا به لگه ی زوړی هیانه وه له سه ر یه کتا په رستی و
 چه سپاندنی تا کو ته نه یایی خودا له تولو هییه ته ربوویی ته دا، دوا به دوا ی نه وه
 چه سپاندنو سه لماندنه دێته سه ر باسی چه سپاندنی هاتنی روژی قیامت و
 زیندوو بوونه وه و ه یسا بو لی کو ئینه وه. نه مه ش به شیوه ی پرسیار و ده لام،
 هه ر چه نده نه و شتانه ی له م کو مه له نایه ته دا به شیوه ی پرسیار رایانده نو ئینی
 (وه کوو زیندوو بوونه وه و سه ر له نو ئی دروست کر د نه وه و ه یدا یه ته دانی خه لک بو
 ر یبازی حه ق) لای کافره کان وه کوو نه و شتانه ی له نایه ته کانی پێشوو دا باسی
 کردن، ناشکرا و نمایان نین و لایان موسه له م نین، وه لی به پشت نه ستووری
 سه لماندنو چه سپاندنی شته کانی پێشوو لی ره ش دا پرسیاریان تیدا ناراسته ده کا،
 چونکه نه مه نه ش به شیکن له و شتانه ی: که تولو هییه ته ربوویی ته داخوازیانن،
 لی ره دا پرسیاره کان ناراسته ده کا و به سه ر عاقل مه نده کان دا رایانده نو ئینی و داوا ی
 وه لامیان لی نا کا، چونکه هه ر کاتێ (مقدمات) ه کان یان سه لماندن نا کامه کان

ناشکرانو قبولن. ناشکراشه رونکردنه وه به لگه هیئانه وه به شیوه ی پرسیار کاریگه تره له دژو ده روون دا.

ده فمر موی: ﴿قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ؟﴾ نهی پیغه مبهرا! بهو موشریکانه بلی: ئایا کی لهو شمریکانه ی ئیوه عیباده تیان بو ده که نو به هاوه لی خودایان ده زانن له بتو صه نه مو نه ستیره و جندو که و فریشته... هتد. پیتیان بلی: کی وه کوو خودا له نه بو وه مه خلوقات ی به دی هیئاوه؟ کی ئاسمانه کانو زه وی نه وه ی تیتیان دایه دروست کردوه؟ کی ده توانی پاش له ناوچون جاریکی تر سهرله نوی دروستیان بکاته وه؟

جا که نه وان له بهر سهره قی و برپا نه کردنیان به هاتنی قیامه تو زیندو بوونه وه وه لامیان نه بوو، وه کوو له وه لامی پینج پرسیاره که ی پیشوودا وه لامیان دایه وه لی وه لامیان نه دایه وه نه وه تو خوت وه لام بدهره وه: ﴿قُلْ اللَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ﴾ نهی پیغه مبهرا! بلی (الله) ده توانی. ههر خودای من ده سه لاتی نه وه ی هیه سه ره تا مه خلوقات دروست بکاو دواییش سهرله نوی جاریکی تر دروستیان بکاته وه، چونکه که سیکت بتوانی سه ره تا له نه بو وه شتیکت دروست بکا، جاریکی تر دروستکردنه وه ی به لاوه ئاسانه تره. ههر خودا ده توانی نه وه بکاو که سی تر نه و توانایه ی نیه.

بیگومان نهو موشریکانه دانیان به وه دا دنا: که دروستکارو دروستکمره وه له جیهانی گژوگیاو ره که دارو دروختا خودای تاکو ته نه یاه، چونکه به چاوی خۆیان ده یان بینی: که گژوگیاو دارو درهخت به هوی باران له وه رزی زستانو به هاردا زیندوو ده بو وه وه له وه رزی هاوین دا ده مردو دووباره له وه رزی زستانو به هاری داها توودا جاریکی تر زیندوو ده بو وه. به لام نینکاری زیندو بوونه وه ی گیانه بهرانیان ده کرد. ﴿فَأَنَّى تُؤْفَكُونَ؟﴾ پیتیان بلی: چون ئیوه له ریگای حق لاده دن بو ریگای به تان؟ چون له حق و یه کتاپه رستی وازدینسو روده که نه هاوه لدانان بو خوداو بته پرستی!

به کورتی، فیطره تو عه قلو و هوشو تی فکرینو سهر نجدانتان سهر ده کی شیش بۆ نه وه: که خدا دوی مردنو و شکبونه وه سهر له نوئ گژو گیوا دارو دروخت زیندو ده کاته وه، نه دی بۆچی دان به وه دا نانینو نیعتراف به ده سه لاتی خدا ناکهن: که ده توانی پاش مردن سهر له نوئ شاده میزادی زیندو و بکاته وه؟ بیگومان نه گهر نیعتراف به وه بکهن نه وه سهر ده کی شیش بۆ نه وه ی پروا به زیندو و بون، وه ی قیامتو پاداشو سزا وه رگرتنه وه بکهن.

نه مجار به لگه یه کی تر دینیتنه گۆرئ بۆ پۆردانو نیلزام دانیان، پرسیاریکی تریان ناراسته ده کا ده رباره ی لایه نیک له لایه نه کانی په یوه ند به ربوبیه تی په روه ردگار که داخوازی نه وه یه نه واته شیایو نولو هییه تیش بی و به ته نیا عیباده ت همر بۆ نه و بکری، ده فمر موی: ﴿قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ﴾ نه ی پیغه مبه ر! به و موشریکانه بلئ: نایا یه کیک هیه له و شتانه ی به ها وه لی خودایان ده زانن، بتوانی هیدایه تی گو مپراو سهر لی شتیاو بدا؟ کبیان ده توانی به سروشتو غم ریزه یان به هوی هه ستو عه قلو و تی فکرینه وه، یان به هوی ناردنی کتیبی ناسمانی و پیغه مبه رانه وه، گو مپراو سهر لی شتیاو یک هیدایه ت بدا؟ یان نه وانه ی ئیوه به ها وه لی خودایان ده زانن بی ده سه لاتو ده ستوه ساننو هیه چیان پی ناکری؟

بیگومان نه وان هیچ وه لامیکیان به ده ستوه نیه، چونکه ده زانن: نه وانه ی که نه وان به ها وه لی خودایان ده زانن ناتوانن هیچ شتیک به دی به یئسن، هیدایه تی به دن، به دیه یئنانو هیدایه ت (واته: هیدایه تی ته شریعی) ههر دوکیان به ده ست خودان. جا که وایی ﴿قُلْ: اللَّهُ يَهْدِي لِلْحَقِّ﴾ نه ی پیغه مبه ر! پییان بلئ: همر خودا ده توانی هیدایه تی به نده کانی بدا بۆ رتبازی حه ق و راست. همر نه و ده توانی نامه ی ناسمانی بنیروی، پیغه مبه ران بنیروی، یاسا دانئ، خه لک ره و خیر ره ها بکا، نیشانه و نایاتی خوی له بونه وه ره خودی شاده میزادا رانویئ، دل، کان به ناگا بی نیتنه وه، هه سه له کار که وتوه کان وه جه و جۆل بخاته وه، نه وه تا وه کوو ده بینن خودا پیغه مبه ری ناردوه، هه موو به لگه و نیشانه ی راستی رابه رایه تی

به ده سته وه یه وه به تی وه یه را گه یانده بو ته وه یه هیدایه تتان بدا بو ربازی حه قو خودا په رستی. عه قلو ههستی پی به خشیون که کلیلی زانیاری و تیگه یشتنو تیمان هینانن. بو ته وه یه به کاریان بیننو سوودیان لی وه برگرن.

ثبتر لهم (قضیه) وه (قضیه) یه کی تر سهر هه لده داو پرسیارو وه لامیکی تر دیته ناراهو ده فمر موی: ﴿أَفَمَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ أَحَقُّ أَنْ يُتَّبَعَ أَمْ مَنْ لَا يَهْدِي إِلَّا أَنْ يَهْدِي﴾ نایا که سیئک هیدایه تی به نده کانی بدا بو ربازی حه قو راست، نهو شیاو تره به شوینکه وتن، نهو شیایو ته وه یه: که به نده کانی په پیره وی فمر مانو جله و گیریه کانی بکه؟ یان که سیئک توانای هیدایه تدانی خودی خوی نیه و نازانی هیدایه تی خوی بدا، مه گمر غهیری خوی: که خودایه نهو هیدایه تی بدا؟! وه لامی پرسیاره که ناشکراو نمایانه، که سیئک هیدایه تی به نده کانی بو ربازی حه قو بدا، نهو شیاهو بو به ندایه تی کردنو په رستن نهو شیاو تره له که سیئک که بو خوی ده سه لاتی هیدایه تدانی خوی نیه، مه گمر غهیری خوی هیدایه تی بدا، جا نهو شهریکو به خودا د انراوانه بتو صه نه م بن، یان فریشته و مانگو خور بن یان ناده می د بن، ته نانهت حه زره تی عیسا هه رچه نده پیغه مبه ره و نیرد راه بو ره هنومایی کردنی خه لک به لام نهو بو خوی ناتاجی هیدایه تی خودایه و به بی هیدایه تو توفیقی خودا هیچی پی ناکری! جا که نه مه حالی عیسا بی؟ دیاره شته کانی تر باشتر نه م راستییه ی به سهر دا ده چه سپی! ده ی که وابی ﴿فَمَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ؟﴾ چی وای له نیه و کرده و پالی پیوه ناو بو ره چاو کردنی ربازی لاهو چه وت؟ چو یه کسانیتان خستوته نیوان خودا وه ندو به نده کانی و حو کمتان کرده به وه ی: که ره وایه عیباده تی غهیری خودا بکری؟ نیوه چو یه مه زنده ی شته کان ده که ن، چو یه ناوا له حه قو راستی دوور ده که ونه وه؟ روو ده که نه ربازی به تالو پووج؟.

جا که له پرسیارو وه لامه کان به وه وه، پرسیاره کانی ناراسته کردنو وه لامه خو سه پی نه ره کانی هینان، نه مجار واقعی حالی نهو به دبه ختانه روون ده کاته وه و ده فمر موی: ﴿وَمَا يَتَّبِعْ أَكْثَرُهُمْ إِلَّا ظَنًّا﴾ نه وانه ی له و بیرو باوه رده که شهریک

بۆ خودا به رهوا ده زانزو عیباده تی غهیری خودا ده کهن هیچ به لگه و ده لیلی راستیان به ده سته وه نیه، به لکوو هه موویان شوین گومانی لاواز که وتوون، له وه ههمو خه یالپلاو زیاتر هیچی تر نیه.

﴿إِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا﴾ بێگومان نهو گومانو خه یالپلاوانه دادی هیچیان نادا، چونکه گومانی بێ بناغه هیچ کاتی کۆ له هیچ شتی کندا له شوینی به قیندا دانانیشی و بێ سوودو قازانجه!

﴿إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ﴾ بێگومان خودا زاناو ناگاداره بهو کارو کرده وانهی ته نجامی ده دن، به گوێرهی بیرو باوهرو گوشتارو کرداریان سزایان ده داته وه؛ له سهر هه موو کرده ویه کیان (به درۆ خستنه وهی پیغه مبهر، هه رچه نده به لگه و ده لیلی قه طعی و به هیزی به ده سته وهن.. شوینکه وتنی باو کوو باپیران به شیوهیه کی کوێرانه و بێ به لگه و ده لیل) سزایان ده داو تۆ له یان لی ده ستینی.

به راستی ته مه هه ره شهیه کی توندو تیژه ناراسته یان ده کری، چونکه پهروه ردگار هه وائی داوه و ده داو رایگه یانده که به ته وای و پراو پر سزایان ده دا.

سهیره نه وانه و گومان ده بهن خودا هاوه لئو هاویه شی هه ن. که چی ته م گومانه یان شی فاکه نه وه، به کرده وه به تی فکری عه قل و هوش تاقی ناکه نه وه؛ و گومان ده بهن: که ته م بتو سه نه مانه شیای په رستن بۆ به باو کوو باپیرانیان عیباده تیان بۆ کردون، ده ی نایه ن بیریک له م خه راقییا ته بکه نه وه، عه قل و هوشی خۆیان له کۆتو زنجیری ته و جوژه لاسایی کردنه وه گومانایه بێ بناغه یه ره ها ناکه ن!

ته و ان و گومان ده بهن: که خودا نیگا بۆ ئاده میزادیکی وه کوو خۆیان نانیڕی، بیر ناکه نه وه و ناچنه بنچو بناوانو بزائن ته مه بۆچی له سهر خودا یاساغه؟! گومان ده بهن: قورئان دانراوی موحه ممه ده و خۆی داینا وه. بیر له وه ناکه نه وه: که موحه ممه دیش وه کوو ته وان ئاده میزاده که موحه ممه د بتیانی قورئان دابنی، ته دی ته وان بۆچی ناتوانن کتییی وه کوو قورئان دابنن؟! ت به م

جۆره له ناو کۆمه لێک گێژاوی گوماندا ژبان به سهر ده بهن، که له هیچ رویه که وه سودیان لی نابینزو هیچ حهقیقه تو راستیه کیان بۆ رون ناکه نه وه.

نایه تی ﴿إِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا﴾ نه وهی لی وهرده گیرئ: که له بیرو باوهردا گومان کاری پئ ناکرئ، بیرو باوهردێک که له سهر گومان بنیات بنرئ به بیرو باوهر حسیب ناکرئ و په سه ند نیه، به لکۆو پئویسته بیرو باوهر له سهر بناغه ی زانستو یه قین بنیات بنرئ، بنه مای نیمانو باوهر شتی سهره کین، ده بی له سهر یه قین بنیات بنرئ، نیختلافیش له نوصوولی دیندا دروست نیه و نابئ موسولمانان له بنه ماکانی ناییندا راجایییان هه بی.

قورئان نامه ی خودایه و ته هه دای نه ته وه ی عه ره بی پئ کردوه
وَمَا كَانَ هَذَا الْقُرْآنُ أَنْ يُفْتَرَىٰ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٧﴾ أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِثْلِهِ وَادْعُوا مَنِ اسْتَطَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٨﴾ بَلْ كَذَّبُوا بِمَا لَمْ يُحِيطُوا بِعِلْمِهِ وَلَمَّا يَأْتِهِمْ تَأْوِيلُهُ كَذَّابٌ كَذَّابٌ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ ﴿٣٩﴾

له وه پئش په ره ردگار باسی نه وه ی کرد: که موشریکه کان داویان له پئغه مبهه کرد نیشانه و موعجیزه یه کی تر جگه له قورئانیان له خودا وه بۆ بینئ، چونکه پئیان وابوو: قورئان موعجیزه نیه و موحه ممه د بۆخۆی داینا وه، نه مجار وه لامی دانه وه: که موحه ممه دو غهیری موحه ممه د ناتوانن بۆخۆیان وینه ی شه قورئانه بینن، نه مجار ها وه لدانیانی بۆ خودا به چهند به لگه یه ک پووج کرده وه.

ئه مجار لیڤه دا دیته وه سهر چه سپاندنی حه قیقه تیکی بنه رته تی و سهر کی،
 نه ویش نه وه یه: که قورنان نیگای خودایه و له خوداوه به سرووش بو پیغه مبه
 هاتوه، موحه ممد بوخوی داینه ناوه، ده فهرموی: ﴿وَمَا كَانَ هَذَا الْقُرْآنُ أَنْ
 يُفْتَرَىٰ مِنْ دُونِ اللَّهِ﴾ راست نیسه و ناگونجی و عه قل نایگری: که ئه قورنانه
 له سهر خودا هه لیه ستری، کهس رایه ی ناکه وی و ناتوانی بوخوی کتیبیکی ئارا دا
 بیئی و پاڻ خودای بدا، چونکه قورنان به و هه مو و ره وانپیژی و فه صاحته ی
 تییدایه، نه و هه مو کورتبری و شیرینکه لامیه ی له خوی گرتوه، نه و هه مو
 هه وایو روداوه غه بییانه ی باسیان ده کا، نه و شهریه ته و یاسا ریکو پیکی
 هیئاویه تی، نه و هه مو ناموژگاری و نه صیحه ته به سوودانه ی که ناراسته یان
 ده کا، گه واهی نه ون: که ئه کتیبه هه ده بی له خوداوه هاتبی و که سی تر
 توانای دانانو هیئانی کتیبی ئاوی نه.

به کورتی قورنان که لامی خودایه و له که لامی ناده میزاد ناچی، جگه له خودا
 کهس ناتوانی کتیبی ئاوا بخاته رو.

نه وه ش چه سپاوه: که نه بو جهل و پرای نه و هه مو دزایه تییه ی بو پیغه مبه
 و تی: (موحه ممد تانیستا به ده م که سه وه درۆی نه کردوه، نه دی چون به ده م
 خوداوه درۆ هه لده به ستی؟!)

﴿وَلَكِنْ تَصْدِيقُ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ﴾ به لکو ئه قورنانه گه واهی ده ری راستی
 نه و کتیبه ئاسمانیانه یه: که له وه پیش بو پیغه مبه ران نیردراون. بیگومان
 زانیاری قورنان له گه ل زانیاری کتیبه ئاسمانیه کانی تر: که له وه پیش بو
 پیغه مبه ران نیردراون یه کده گرنه وه و مووافیقی نه وانه له بانگه وازی کردنی بو
 بنه مای ئایین له یه کتا پرستی دا، له پروا به خودا و به روژی قیامه ته و هه لنان بو
 کاری چاکو ره وشتی بهرز، سه رباری نه وه ش چ گورنکاری و ده ست لیدانیکی
 تییان دایه ئاشکریان ده کا و ده یانخاته رو و هه کوو له شوینیکی تر دا ده فهرموی:
 ﴿وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيْمِنًا

عَلَيْهِ ﴿الْمَائِدَةُ/ ۴۸﴾، به هوی قورئانه وه ده زاندری ته وراتو ئینجیل چهند گۆرانکاریان تیدا کراوه.

﴿وَتَفْصِيلُ الْكِتَابِ﴾ قورئان روونکره وهی نه حکامی شه رعه ته حه لالو حه رام لیکن جیا ده کاته وه، په ندو ئاموژکاری تیدایه، ئادابو نه خلاقی کۆمه لایه تی قیری ئاده میزاد ده کا، ده رمانی هه موو ده ردیکه، ری پيشانده رو چاو روونکره وه یه.

﴿لَا رَيْبَ فِيهِ﴾ هیچ شکو گومانی تیدانیه، ناگونجی ئاده میزادی عاقلو هوشمهند گومان له قورئان دا پهیدا بکا، چونکه به لگه کانی ئاشکراو حه قو راستن ﴿مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ له لایه ن خودا وه به نیگا و سروس نیردراوه بۆ پیغه مبهر ﴿كَلَامِي﴾ په روه ردگار وه دانراوی ئاده میزاد نیه، چونکه کتیییکه له هه موو عه یبو ره خنه یه کت سه لامه ته، چه واشه یی و ئیختلافی تیدا نیه، نه وه تا سه ییری بکه نو بیخویننه وه ئاخو ره خنه یه کی تیدایه؟! وه کوو له نایه تیکی تردا ئامازه بۆ نه وه ده کا و ده فرموی: ﴿وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا﴾ النساء/ ۸۲.

په روه ردگار له نایه ته که دا پینج صیفه تی بۆ قورئان هیئان:

۱- ده فرموی: ناگونجی و راست نیه: که ئه م قورئانه له لایه ن غه ییری خودا وه هاتبی؛ چونکه قورئان مو عجیزه یو له توانای ئاده میزاد دا نیه که لامی وا دابنی.

۲- پشتگیری کتیبه ئاسمانیه کانی پیش خوی ده کا و گه واهی ده دا له سه ر راستی و دروستییان، مو عجیزه یه چونکه هه وائی رودای رابوردو و داهاتو و ده دا؛ هه وائی ئاکامی جهنگی فارسو رۆمی راگه یاندو راست ده رچسو. موژده ی رزگار کردنی شاری مه که کی دا به پیغه مبهر و فرموی: ﴿لَقَدْ صَدَقَ اللَّهُ رَسُولَهُ الرُّؤْيَا بِالْحَقِّ لَتَدْخُلَنَّ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ﴾ الفتح/ ۲۷. موژده ی په یدابوونی حکومه تی ئیسلامی دا به موسو لمانانو فرموی: ﴿وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ﴾ النور/ ۵۵. هاته دی. هه روا

گهلئ هه والئ غه ییی تری وه کوو ﴿سَنَسِمُهُ عَلَى الْخُرُطُومِ﴾ ی راگه یاندو هاته دی.

۳- شیکمه ره وه توئژه ره وه یه بۆ هه موو حوکه یاسایه کی پئویست بۆ ژسانی دونه یو قیامه تی ناده میزاد، هه رچی زانیاری شه رعی و زانیاری هه مه جۆری تری نایینی و دونه یایی هه یه ناماژه ی بۆ کردوه وه له خۆی گرتوون.

۴- هه یچ شکو گومانی تیدا نیه.

له لایهن خوداوه هه زره تی جویرانیل به سروش هیناویه تیه سه ر دلئ پیغه مبه ر ﴿تَدْعِيهِ دُعَاءَ الْيَهُودِيَّةِ وَيَدْعِيهِ الْنَصَارَىٰ خُذَّيْنًا﴾ ته ویش به ته ویه ری دلسۆزی و لیها تووی و لیبورده یی به وه رایگه یاندوه.

ته مجار دوا ته وه ی، ته وه ی رونکرده وه: که قورئان زۆر له وه به رزتره ناده میزادو جندۆکه و فرشته بتوانن که لامی وا دابنن، سییاقی باسه که ده گۆزیته وه بۆ رانواندن بیرو بۆ چوونی ته وه نه فامه سه ره قانه ی ده یانگوت: موحه ممه د بۆ خۆی ته م قورئانه دادهنئ و دانراوی خۆیه تی و به ده م خوداوه هه لیه به ستوه! بیرو بۆ چوونه که یان پووج ده کاته وه سه رسوورمانو ته عه جوب ده ره به ری له هه لسه و که وتیان، له کردارو گوftar یانو ته عه ددایان ده کا که بتوانن نمونه ی ته م قورئانه بخه نه پرو ده فمرموی: ﴿أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ﴾ واته: به لکوو نایا ته وان ده لئین: موحه ممه د بۆ خۆی ته م قورئانه ی هه لیه به ستوه؟! ﴿قُلْ: فَأَتُوا بِسُورَةٍ مِّثْلِهِ﴾ ته ی پیغه مبه ر! پئیان بلئ: منیش وه کوو ئیوه ناده میزاد، جا که به قسه ی ئیوه من خۆم ته م قورئانه م دانایی، ده ئیوه بتوانن سو ره تیکی ته م قورئانه بخه نه پرو، ته نانه ت نه گه ر کورترین سو ره تیش بی، ته وه عه رزو ته وه گه ز!! هه مووتان خه ریک بن بتوانن سو ره تیکی وه کوو قورئان له شیوازو ده سه ته واژه و خوشخوانی و ره وان بیژی و به پیژی و سفتو لووسی و پته وی دا بیئن.

چه ندیکی ده توانن بۆ ته م کاره داوای یارمه تی له ناده میزادو جندۆکه بکه ن! ﴿وَادْعُوا مَنِ اسْتَطَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ﴾ داوای کۆمه گی له کی ده که ن بیکه ن، جگه له خودا.

ده خوتان به تاقی بکه نه وه بزائن: ناخو ده توانن؟! بیگومان ناتوانن: چونکه هه موو مه خلوقات له ناستی نهه کاره دا دهسته وه سانو دوش داماونو نه یانتوانیوه و ناتوانن.. وه کوو له شوینیکی تر دا ده فهرموئ: ﴿قُلْ: لَّئِنْ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ، لَيَأْتُوْنَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضِهِمْ ظَهِيراً﴾ الأسراء/ ۸۸. نهه تهحه ده دایه کهو قورئان ئاراسته ی نهو موشریکانه ی کردوه هه مووی بۆرداون. ماوهشی بۆ دانهان، تهحه ده دایه که بهرده وامو هه مه کاته، بۆچینیکنو دوو چین نیه، بۆ ههتا هه تایهیه!!

﴿إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾ نه گهر ئیوه راستگۆن له ئیدعا که تان دا که ده لێن: قورئان دانراوی موحه ممه ده، ده ئیوه به هه مووتان؛ به ئاده میزادو جه ندۆکه تانه وه وێنه ی نهه قورئانه دایینن.

بیگومان تهحه ده دا کردنی قورئان بۆ عمره به کان: که بتوانن: وێنه ی قورئان بخره نه پرو به سی قوناغ نه نجام دراوه:

۱- نهو تهحه ده دایه ی: که لهه نایه ته دا ئاراسته کراوه، ده فهرموئ: ﴿قُلْ لَّئِنْ اجْتَمَعَ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ... الْآیة﴾

۲- نهو تهحه ده دایه ی: که داد به زئی بۆ هیسانی ده سورته، داوا ده کا: که بتوانن ده سورته وه کوو هی قورئان بخره نه پرو. وه کوو ده فهرموئ: ﴿أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ، قُلْ فَأْتُوا بِعَشْرِ سُوْرٍ مِثْلِهِ مُفْتَرِيَاتٍ، وَادْعُوا مَنْ اسْتَطَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾ هود/ ۱۳.

۳- قوناغی سییهه داد به زئی بۆ تهحه ده اکردن به یه ک سورته وه کوو له نایه ته که ی ئیره داو له نایه تیکی سورته ی (البقرة) دا: که ده فهرموئ: ﴿وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا، فَأْتُوا بِسُوْرَةٍ مِثْلِهِ﴾ البقرة/ ۲۳.

نهه مجار قورئان هه لوئستی موشریکه کان دیاری ده کاو ده فهرموئ: ﴿بَلْ كَذَّبُوا بِمَا لَمْ يُحِيطُوا بِعِلْمِهِ﴾ واته: به لکوو نهوانه به خیرایی و بی لی ورد بوونه وه قورئانیان به درۆ له قه لهه داو به بی نهوه ی لی ی ورد بینه وه بزائن: چی تیدایه و

به لگهو نیشانه کانی چین، پیش نهوهی بزائن: که قورئان لهوو کتیبانه نیه بتواری
له لایهن غهیری خوداوه وینهی بهیئرئ به درۆیان خستهوه.

﴿وَلَمَّا يَأْتِهِمْ تَأْوِيلُهُ﴾ هیشتا نهو ههواله غهیبی یانهی قورئان ههوالی بی
داون نه هاتوونو کاتی هاتنیان نه هاتووه، تا بۆیان روون بیستهوه ناخۆ راستن بیان
درۆن!

واته: قورئان له دوولاهه کتیبکی موعجیزه یه، له لایه کهوه نوسلوبو
شیوازی لیکدانو پیکهاتهی موعجیزه یه، له لایه کی ترهوه، ههوالدانی بهرود وی
غهیبی موعجیزه یه. دهی نهوان خیرا به درۆیان خستهوه، پیش نهوهی له نوسلوبو
شیوازی وشه و رسته کانی وردبهنهوه، بزائن: ناخۆ گه یشتۆته پلهی ئیعباز یان نا،
ههروه ها پیش نهوهی ههواله غهیبی یه کانی به تاقی بکه نهوه، بزائن: ناخۆ راستن
یان نا، ههه که به سهریان دا خوئندراییهوه بی لی وردبوونهوه یه کسه به درۆیان
خستهوه.

به کارهینانی وشه ی (لما) لیره دا نهوه ده گه یه نی: که نهو موشریکانه دواپی
به رزی و گرنگی قورئانیان بۆ روون بووهوه زانییان که لامیکی موعجیزه و
سهرئاسایه، به لام ههه له سهر سهره قی و له آویستی خۆیان بهردهوام بوونو
به ته نهقهست ده یانگوت: نه مه که لامی خودا نیه.

به کورتی نهوان سهرتاو پیش لی وردبوونهوه قورئانیان به درۆ خستهوهوه
به درۆیان له قه له م دا، چونکه ته قلیدی باوکتو باپیروانیان کردو لاسایی که رهوه
بوون.

ههروه ها پاش لی ورد بوونهوهوه ده رکه و تنی به رزی و سهرئاسایی قورئانو
ده ستهوه سانی خۆیان له بهرام بهری دا ههه به درۆیان خستهوه له بهر سهره دتی و
یاخی بووی و حه سوودی!

﴿كَذَلِكَ﴾ وه کوو نهه به درۆ خستهوهی قوره یش بۆ قورئان پیش
لیوردبوونهوه به هۆی لاسایی کردنهوهی پیشینانیان و دوا تیفکریسو ده رکه و تنی

تیعجازی له ههموو روئیکه وه به هوی سهره قی و لاسایانه وه ﴿كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ﴾ گه له پیشینه کانی پیش نه وانیش پیغه مبه ره کانیان به درو خسته وه. نه وانیش وه کوو نه مان به بی لی ورد بوونه وه و تی فکرین، لاسایی باو کوو با پیرانی خویان کرده وه به بی ویزدانانه په یامی نیردراوانی خودایان به درو خسته وه، رانه وه ستان بزائن: په یامه که یان چی به و چی نه، چاوه روانی ناکامی واده و به ئینه کانی پیغه مبه رانیان نه کرد، یان پاش ورد بوونه وه و تی فکرینیش به سهره قی و ئینکه به ری په یامه که یان رت کردنه وه به درو یان خسته وه.

﴿فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ﴾ نه ی پیغه مبه ره! سهیر بکه و بزانه: سهره نجامی سته مکاران چون بوو چی یان به سهره هات، چون له تو له ی به درو خسته وه یان بو پیغه مبه ره کانیانو دنیا وستیانو وازه نیانیان له ئیش کردن بو قیامت به هیلا کمان بردن له نا و چون؛ ئیوه ش نه ی گروهی موشریکو کافران! به خوتان دا بچنه وه، واز له سهر ره قی و سته مکاری و به درو خسته وه ی پیغه مبه ره ی ئیسلام بینن، بترسن له وه ی ئیوه ش به ده ردی نه وان بچن، ها کا سزای ناگه هانی ریشه کیش کردنمان بو ناردن...! وه کوو له شرینیکی تردا ده فرموی: ﴿فَكُلًّا أَخَذْنَا بِذُنْبِهِ، فَمِنْهُمْ مَنْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِ حَاصِبًا، وَمِنْهُمْ مَنْ أَخَذَتْهُ الصَّيْحَةُ، وَمِنْهُمْ مَنْ خَسَفْنَا بِهِ الْأَرْضَ، وَمِنْهُمْ مَنْ أَغْرَقْنَا، وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُظْلِمَهُمْ، وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ﴾ العنکبوت/ ۴۰.

ئا بهم جوړه په ورو دگار نوممه تی حه زره تی موحه مه ده ده ترسینی له و عه زابو سزایانه ی به سهر نه ته وه پیشینه کان هاتو وریایان ده کاته وه و داویان لی ده کا: که بیر له حالو سهره نجامی خویان بکه نه وه. هه ووه کوو چون ده یان ترسینی له سزای دوزه خ!!

موشریکهکان دواى بیستنى قورئان دهبنه دوو تاقم ههیه ئیمان

دینۆ ههیه بهکافری دهمینتیهوه

وَمِنْهُمْ مَّنْ يُؤْمِنُ بِهِ وَمِنْهُمْ مَّنْ لَا يُؤْمِنُ بِهِ وَرَبُّكَ
 أَعْلَمُ بِالْمُفْسِدِينَ ﴿٤٠﴾ وَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ لِي عَمَلِي وَلَكُمْ عَمَلُكُمْ
 أَنْتُمْ بَرِيءُونَ مِمَّا أَعْمَلُ وَأَنَا بَرِيءٌ مِّمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٤١﴾ وَمِنْهُمْ مَّنْ
 يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تُسْمِعُ الصُّمَّ وَلَوْ كَانُوا لَا يَعْقِلُونَ ﴿٤٢﴾
 وَمِنْهُمْ مَّنْ يَنْظُرُ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تَهْدِي الْعُمْى وَلَوْ كَانُوا لَا يُبْصِرُونَ
 ﴿٤٣﴾ إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ النَّاسَ شَيْئًا وَلَكِنَّ النَّاسَ أَنْفُسُهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٤٤﴾

لهنايهتهکانی پيشوودا پهروهردگار نهوهی رونکردهوه: که کافرهکان تانهیان
 لهپیغه مبهرايهتی حهزهرتی موحه ممه دو سروش دهده، نه مجار ههپره شهی نهوهی
 لی کردن: که نه گهر بهرد وهام بن لهسهه نهو ههلوئستهیان، دوور نیه وه کوو گهلو
 نهته وهکانی رابردوو سزایان بۆ بیۆ بهد هردی نهوان بهجن!

نه مجار لیته ده نهوه روون دهکاتهوه: که لهواقیعه ده نهو موشریکانه لهناست
 قورئان ده دوو تاقم گرۆهن؛ کۆمه لیکیان برپا بهوه دهکن: که قورئان لهخوداوه
 هاتوه، بهلام ههر ئینکه بهری دهکاو تهسلیم نابۆ کۆمه لیکیشیان بههیچ جوۆ
 برپا ناکهن قورئان کهلامی خودا بیۆ. سوورن لهسهه بهدرۆ خسته نهوهیی و
 رهتکردنه وهی په یامی پیغه مبهه ﷺ نه مانه هیچ هومیدیک له ئیمانیه ئینان بان ده
 نیهو بهته ما هیدایهتو برپا کردنی نهوان مهبن.

بهلام کۆمه لی یه کهم هیوای نهوهیان لی دهکرۆ موسولمان بن، که وابوو
 بهرژه وهندی له وه دایه مؤلته بدرین بۆ ماوه یه ک نهک عهزاییان بۆ بیۆ ریشه
 کیش بکرن.

دهفهرموی: ﴿وَمِنْهُمْ مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ﴾ نهو کافرانه هی وایان ههیه لهناو دلئو
دهروونی خوی دا برؤا دهکا: که قورئان کهلامی خودایه، بهلام بهتهنقهست بهدرؤی
دهخاتهوهو سهر رهقی دهنوئنی.

﴿وَمِنْهُمْ مَنْ لَا يُؤْمِنُ بِهِ﴾ هی واشیان ههیه بههیچ جوئی برؤا ناکاو گومانی
لهوه ههیه: که قورئان کهلامی خودا بیو بهنیگا بؤ موحههمده هاتبی!

دهشگونجی ماناکه بهم جؤره بی: نهی موحههمده! لهو ئاده میزادانهی
تهتویان بؤ سهر رهوانه کراوی کهسانیک ههن ئیمان بهم قورئانه دههئینو شوئن
پهپامهکهت دهکهون، هی واشیان تیدایه ئیمان ناهئینی و بهکافری دهمرئو
بهکافری زیندو دهکرتهوه.

﴿وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِالْمُفْسِدِينَ﴾ خودای تۆ لهههموو کس زاناتره بهوانهی
شیاوی هیدایهتو شارهزایی کردن، بهتهوانهی شیاوی گومپایی و سهرگردان
بونن، نهمانهش سهرپیچیکارو یاخی بووهکانن.

خودای تۆ زانایه بهو کهسانهی ناشوبو فساد لهسهر زهوی بهریا دهکهزو
ستهمکارو ملهپورو لهپری دهچوونو هومیدی موسولمانبوونیان لی ناکری.

دهشگونجی مانای نایهتهکه بهمجؤره بی: بریک لهو موشریکانه لهمهدووا
برؤا بهقورئان دهکهزو ئیمان دههئین، بریکیشیان سوور دهبن لهسهر کوفرو
بییدینی و ئیمان ناهئین، خودای تۆ زانایه بهو گرؤهانهی شیاوی گومپابونن بههوی
فهادی خویان.

ئا بهو جؤرهو لهروانگهی مانای نهو دوو نایهتانهی پیشهوه زانیمان: که هوی
شکو گومانو کوفری نهوانه ستهمکاری و فسادو ناشوبیگری خویانه لهسهر
زهوی، جا کهسیک ستهمکار بیو کهسیک ئاژاوهچی بی نهوه دهکهوئته شکو
گومانهوه دهیارهی قورئانو بهدرؤی دهخاتهوه. نهگینا قورئان بؤخوی جیگای
گومان نیهو شکی تیدا نیه، چونکه بهلگهی بههیزو حاشا ههلهگری تیدان،
ههموویان گهواهی نهوه ددهن که نهو کهلامه لهخوداوه هاتووه پهپامی
پهروهردگار به ئاده میزاد، لهفهرمودهیهکی راستی پیغه مبهردا هاتووه: که

فهرموویه تی: (مَامِنْ نَبِيٍّ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ إِلَّا وَقَدْ أُوتِيَ مِنَ الْآيَاتِ مَا آمَنَ عَلَيْهِ الْبَشَرُ، وَأَنْتَ مَا كَانَ الَّذِي أُوتِيَتْهُ وَخَيَا أَوْحَاهُ اللَّهُ إِلَيَّ، فَأَرْجُو أَنْ أَكُونَ أَكْثَرَهُمْ تَابِعًا) پیغه مبه ره کانی پیشوو موعجیزه کانیان شاید بوون له سهر راستی په یامه که یان، به لام په یامی پیغه مبه ری نیسلام ﷺ قورئان رافه که ره تی، خودی موعجیزه که له قورئان دایه؛ دهی که وایی چو شکو گومان تییدا به ریاده بن.

ته مجار پاش رونکر دنه وهی هه لوئستی کافره کان ده ریاره ی قورئان خیطاب ناراسته ی پیغه مبه ره ﷺ ده کا: که دلگران نه بی به هه لوئستی موشریکه کازو به دروختنه وه که یان، به ته ما تیمانه یانیا ن نه بی و ده ستیان لی بشواو په خه ی خوی له وان دایدرو پا کانه له هه لوئستو کرده و هیان بکار ده فهرموئ: ﴿وَأَنْ كَذَّبُوا﴾ نه گهر به رده وام بوون له سهر به دروختنه وه تو ناو مید بووی له تیمانه یانیا ن به هیچ کلوجی پروایان پی نه کردی، نه وه به راته تو دوور په ریژی خوت له خویانو کرده و هیان رابگه ی نه.

﴿فَقُلْ لِي عَمَلِي وَلَكُمْ عَمَلُكُمْ﴾ پیان بلئ: کرده وهی خو م بو خو م، کرده وهی خوتان بو خوتان، من را گه یاندنی په یامی خودا بو ئیوه و ترساندنتان له دوزه خو موژده پیدانتان به به هشت بو خو م خودا پاداشم ده داته وه، ئیوه ش سته مکاری و شهریک دانانتان و ناشوویگپریتان بو خوتانو خودا سزاتان پرار پر ده داته وه له سهر کرده وه کانتان! وه کوو له نایه تیکی تر دا ده فهرموئ: ﴿هَلْ تُجْزَوْنَ إِلَّا بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ﴾ یونس/ ۵۲. به لی به گویره ی کرده وه کانتان سزا و ده گرنه وه.

﴿أَنْتُمْ بَرِيئُونَ مِمَّا أَعْمَلُ وَأَنَا بِرِيءٌ مِمَّا تَعْمَلُونَ﴾ ئیوه له کرده وهی من بهرپرسیار نین، منیش بهرپرسیار نیسم له کرده وهی ئیوه، ته مه جوړه جولاندنو خوراندنیکه بو ویزدانیا ن، به وه که جیا یان ده کاته وه خو یانو کرده و هیان، واریان لی دینی خو یانو سهره نجامی ره شیان، مه به سته که ترساندنو گیرانه و هیانه له وه لوئستو کرده وانه یان. له هه مان کات دا را گه یاندنی بهرپرسیاریتی ه، موو ناده میزادیکه بهرام بهر خودی خوی و چه سپاندنی شو مه بده ته نیسلامییه یه: که

کەس لەسەر تاوانی یەکیکی تر سزا نادری. قورئانی پیرۆز چەند جار ئەم مەبەدەنە پیرۆزەیی دووبارە کردۆتەو. دەفەرموی: ﴿قُلْ: إِنِ افْتَرَيْتُهُ فَعَلِيَّ إِجْرَامِي وَأَنَا بَرِيءٌ مِّمَّا تَجْرِمُونَ﴾ هود/ ۳۵. یان ﴿قُلْ: لَا تَسْأَلُونَ عَمَّا أُجْرِمْنَا، وَلَا نَسْأَلُ عَمَّا تَجْرِمُونَ﴾ سبأ/ ۲۵. یان ﴿وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى﴾ الانعام/ ۱۶۴. یان ﴿فَإِنْ عَصَوْكَ فَقُلْ: إِنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا تَعْمَلُونَ﴾ الشعراء/ ۲۱۶.

ههروا سییاقی نایه ته کان بهم ده وامن له سهر راواندنی ههلوێستی بری له موشریکه کان بهرام بهر په یامی پیغه مبهرو قورئان، بهروا لهت گوی له قورئان ده گرن به لام دلیان داخراوه، به چاو سهیر ده کهن وه لی بیناییان کوێرو کوێرهو بیسترو دیتنی روالهت بی سووده بۆیان. رێگای حقو راست نادۆزنهوه.

کهوابی تهی پیغه مبهرا! تو سهرت سوورنه مینێ له ههلوێستو کردهوهی موشریکه به درۆخه وه کان، چونکه له راستی دا نهوانه کوێرو کهرن. تهوه تا: ﴿وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ﴾ لهو موشریکو به ده بخته نه فامانه، کهسانیک ههه گوی ده گرن بۆ تو، کاتی قورئان ده خوێنیه وهو راقهی ده که یو بنه مای نایین روون ده که یه وه، نهوانه گوێچکه یان بۆ کلۆر کردووی، به لام نهو کاتهی گوێیان راگرتوه نایین چونکه گوێچکه ی دلیان داخراوه، نهوانه بیری لی ناکه نه وهو تیناگه ن چیان لی داوا ده کریو مبهست چیه، به لکوو نهوان: که گوی ده گرن گرنگی به تاوازه یی نه ظمو جهره سی موسیقای خوێندنه وه که ی ده ده ن، وه کوو که سیک گوی له خوێندن ی بولبولیک بگری بۆ له زهت وه گرستن له موسیقای خوێندنه که ی نهک بۆ نه وه ی تی ی بگا.

بێگومان قورئان له چەند شوێنیکێ تردا حالو چۆنیه تی ئەم موشریکانه ی روون کردۆتەو، وه کوو ده فەرموی: ﴿مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ نَذِيرٍ مِنْ رَبِّهِمْ مُّحْدَثٍ إِلَّا اسْتَمَعُوهُ وَهُمْ يَلْعَبُونَ، لَأَمِيتَ قُلُوبُهُمْ﴾ الانبياء/ ۲. یان ده فەرموی: ﴿وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ وَجَعَلْنَا عَنْ قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا﴾ الانعام/ ۲۵.

دهی جا: که نه مه حالو وه زعیان بی ﴿أَفَأَنْتَ تُسْمِعُ الصَّمَّ وَلَوْ كَانُوا لَا يَعْقلُونَ﴾ نهی پیغه مبهرا! تو ته ماعی نه وهت ههیه: بتوانی بیستن به کهمر نه نجام بدهی؟ ته نانهت نه گهر ویرای کهریه کهیان بی عه قلو هوشیش بن؟

واته: نه تو ناتوانی بیستنی به سوود بخهیه گویچه کی که سانیکه وه که گویچه کیان که ره له ناست ناخواتنی توو نایانه وی گویان له تو بی، ویرای نه و اش عه قلیان بهو شته ناشکی که ده بیستنی توئی ناگهن تا سوودی لی وه رگرن! چونکه بیستنی به سوود بۆ بیسر نه وهیه: توئی بگاوه پیی تیگه یشتنه کهی ههنگاو بنی، نه گینا وه کوو کهرو کوندی راستی ده بی!

نیستاش ده بینین زور له موسولمانان گوی له خویندنی قورئان ده گرن، نه گهر قورئان خوینه که دهنگو سه دای خوش بی به مه بهستی له ززهت وه رگرتن له موسیقای خویندنه کهی نه ک بۆ سوود وه رگرتن له په ندو ناموزگاریه کانی و تیگه یشتن له حوکهو یاساکانی!!

﴿وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْظُرُ إِلَيْكَ﴾ نهی پیغه مبهرا! که سانیک هه له کاته دا تو قورئان ده خوینی به سر سامیه وه سه یرت ده کهن، به لام نووری ئیمانز قورئانز هیدایه تی نایینو نه خلاقی جوان نایینو فیئر نابن، سه یری شیوه و روخسرت ده کهن، سه رنج ده دن له هیدی و هیمنی و به لگهی پیغه مبهرایه تیت، نه وانه وه کوو باقی که سانی تر سه یرت ده کهن، به لام لهو سه یرکردنه هیچ سوودیان پی ناگا، موسولمانان به چاوی و یقارو ریزه وه ته ماشات ده کهن، نهو کافران به چاوی رکو کینه و نیحقیقاره وه سه یرت ده کهن، که وایی چون ئیمان پی ده هیئن؟ چون سوود له بینینو ته ماشا کردنت ده بین؟! خو نه وان له بهر کویری چاوی دلیان حقیقه تی تو نایین ﴿أَفَأَنْتَ تُهْدِي الْعَمَى وَلَوْ كَانُوا لَا يَبْصُرُونَ﴾ نایا تو پیئت وایه: که ده توانی هیدایه تی که سانیک بدهی که چاوی دلیان کویره؟ ته نانهت نه گهر ویرای کویری چاویان چاوی دلشیان کویر بی؟ چونکه که سیک چاوی سه ری کویر بی ههستی ده رکت کردنی ههیه و له وانه یه له زور شت حالی بی. به لام کویری ویرای نه حمه قی نه وه گهره ترین به لاو موصیبه ته.

به‌کورتی: نه‌تۆ ته‌ی موحه‌مه‌د! ناتوانی هیدایه‌تی نه‌وانه‌ بده‌ی، چونکه ناماده باشییان تیدا نیه بۆ تیگه‌یشستن و هیدایه‌ت، نه‌وانه هه‌روه‌کوو که‌سیک وان، که هه‌ستی بیستۆ دیتنی فه‌وتایی، چونکه گوچکه‌و چار بۆیه‌ باشن که سوودیان هه‌بێ، کاتیک سوودیان لی نه‌بینرا وه‌کوو نه‌وه‌ وایه: که هه‌ر نه‌بووبن.

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ النَّاسَ شَيْئًا﴾ ییگومان په‌روه‌ردگار هه‌رگیزاو هه‌رگیز سته‌می نه‌کردوه‌و ناکا، هه‌ستۆ شعور له‌که‌س ناستینیته‌وه، قه‌ت ریگای هیدایه‌ت و راست له‌که‌س ناگرێ، ﴿وَلَكِنَّ النَّاسَ أَنْفُسُهُمْ يَظْلِمُونَ﴾ وه‌لی ناده‌میزادان بۆ خۆیان سته‌مکارن، بۆخۆیان خۆیان وا لی ده‌که‌ن که شیای سزاو عیقاب بن. بۆخۆیان نیعمه‌تی عه‌قل و هوش فه‌رامۆش ده‌که‌ن، دان به‌گرنگی هیدایه‌تی ئایین‌دا نائین، په‌یره‌وی ره‌هنومایی و نامۆزگاریه‌کان ناکه‌ن!

دوینا بی به‌قایه‌و زوو راده‌بری

وَيَوْمَ يُخْشَرُهُمْ كَأَن لَّمْ يَلْبَثُوا إِلَّا سَاعَةً مِّنَ النَّهَارِ يَتَعَارَفُونَ بَيْنَهُمْ قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِلِقَاءِ اللَّهِ وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ﴿٤٥﴾

له‌وه‌پیش په‌روه‌ردگار وه‌صفی کافره‌کانی به‌وه‌ کرد: که تینافکرۆ گوی ناگرن، قورشان به‌درۆ ده‌خه‌نه‌وه‌و پیغه‌مبهر به‌درۆزن حسیب ده‌که‌ن، نه‌مجار به‌شۆن نه‌وه‌دا هه‌ره‌شه‌ له‌کافران ده‌کا به‌سزای قیامه‌ت له‌سهر کرداری دوینیایۆ ده‌فه‌رموی: ﴿وَيَوْمَ يُخْشَرُهُمْ كَأَن لَّمْ يَلْبَثُوا إِلَّا سَاعَةً مِّنَ النَّهَارِ﴾ ته‌ی پیغه‌مبهر! نه‌وه‌ بۆ ناده‌میزادان باس بکه‌و له‌و رۆژه‌یان بترسینه‌ که په‌روه‌ردگار دواي مردن هه‌موویان له‌گۆرپانی مه‌حشه‌ردا کۆده‌کاته‌وه‌ بۆ هیسابو لیکوڵینه‌وه، نه‌و کاته‌ ناده‌میزادان هه‌موویان سه‌رنج ده‌ده‌نۆ بیر له‌رابوردیان ده‌که‌نه‌وه، وا ده‌زانن: له‌دوینادا ماوه‌یه‌کی زۆر کورت ماونه‌وه‌و ژیانی دوینیایان ماوه‌یه‌کی که‌م بووه‌و تیپه‌ریوه.

﴿يَتَعَارَفُونَ بَيْنَهُمْ﴾ که لە گۆڕەکانیان دینه دەر وە یە کتر دەناسنە وە پاشان لە ترسان و لە عەیبەتان یە کتریان لەبیر دە چیتە وە و کەس وە سەر کەسی ناپڕی و کەس کەس ناناسی!

مەزەندە کردنی دنیا لە لای نادە میزادان لە و مەوقیف و نمایش گایانە دا بە کورت و کە مخایەن لە زۆر ئایەتی قورئان دا دووبارە بۆتە وە وە کوو لە شۆنێکی تردا دە فرموی: ﴿كَانَهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَ مَا يُوعَدُونَ لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا سَاعَةً مِنْ نَهَارٍ﴾ الاحقاف/ ۴۶. یان ﴿كَانَهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَهَا لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا عَشِيَّةً أَوْ ضُحَاهَا﴾ النازعات/ ۵۵. یان ﴿وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُقْسِمُ الْمُجْرِمُونَ مَا لَبِثُوا غَيْرَ سَاعَةٍ﴾ الروم/ ۵۵. یان ﴿قَالَ: كَمْ لَبِثْتُمْ فِي الْأَرْضِ عَدَدَ سِنِينَ؟ قَالُوا: لَبِثْنَا يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ، فَاسْأَلِ الْعَادِينَ، قَالَ: إِنَّ لَبِثْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا لَوْ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾ المؤمنون/ ۱۱۴.

ئە مجار پەرەردگار خەسارە تمەندی گومپایان رادە گە یەنی و دە فرموی: ﴿قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِلِقَاءِ اللَّهِ﴾ بێگومان ئە و موشریکو کافرانە: کە برپایان بەزیندو بوونە وە نیە، هاتنی رۆژی قیامەتیان بە درۆ دەزانی خەسارە تمەندبوون و پاداشی گەورە ی بە هەشتیان لە کیس خۆدا، برپا و ئیمانیان بە کوفر گۆڕیپە وە، زەرەریان کرد، ﴿وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ﴾ ئە و ان رێگای قازنج و سوودی خۆیان نەزانی، رویان کردە ئە نجامدانی کردە وە ی چاک. ئای چەند خەسارە تمەندن؟ ئای چەند بە دێخ و تا کام رەشن؟ ئە و انە ژبانی کە مخایەنی خەسیسیان بە ژبانی نە برپا وە ی نە فیس گۆڕیپە وە وە.

هه رشه کردن له کافره کان به سزادانیان له دونیاو قیامت دا
 وَإِنَّمَا تُرِيدُكَ بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمْ أَوْ نَتَوَقَّعُكَ فَإِلَيْنَا
 مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ اللَّهُ شَهِيدٌ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ ﴿٤٦﴾ وَلِكُلِّ أُمَّةٍ
 رَسُولٌ فَإِذَا جَاءَ رَسُولُهُمْ قُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ
 ﴿٤٧﴾ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَٰذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤٨﴾ قُلْ
 لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي ضَرًّا وَلَا نَفْعًا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ لِكُلِّ
 أُمَّةٍ أَجَلٌ إِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ فَلَا يَسْتَعْجِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَعْدِمُونَ ﴿٤٩﴾
 قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنِ اتَّكُمُ عَذَابُهُ بَيِّنَاتٍ أَوْ نَهَارًا مَّاذَا يَسْتَعْجِلُ
 مِنْهُ الْمُجْرِمُونَ ﴿٥٠﴾ أَتُمْ إِذَا مَا وَقَعَ عَامِنْتُمْ بِهِ عَالَمِينَ وَقَدْ
 كُنْتُمْ بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ ﴿٥١﴾ ثُمَّ قِيلَ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ
 هَلْ تُجْزَوْنَ إِلَّا بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٥٢﴾ * وَيَسْتَنْبِئُونَكَ أَحَقُّ هُوَ قُلْ
 إِي وَرَبِّي إِنَّهُ لَحَقُّ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿٥٣﴾ وَلَوْ أَنَّ لِكُلِّ نَفْسٍ
 ظَلَمَتْ مَا فِي الْأَرْضِ لَافْتَدَتْ بِهِ وَأَسْرُوا النَّدَامَةَ لَمَّا رَأَوُا الْعَذَابَ
 وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٥٤﴾ أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضِ أَلَا إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٥﴾ هُوَ يُحْيِي
 وَيُمِيتُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٥٦﴾

دواى ئوۋەي پەرۋەردگار خەسارەتمەندىي موشرىكەكانى روون كرده ۋە ئەم
روە ۋە كە پروايان بەزىندووبوونە ۋە نەبوو، رىگاي ھىدايەتو چاكەكاربيان
نەگرتەبەر، ئەۋەشى راگەياند: كە ئەوانە سزا دەدرىن، ئەمجار لەم ئايەتەدا ئەۋە
روون دەكاتە ۋە: كە ئەو سزايە ھەندىكى لەدونىادا دەبى ۋە ھەندىكى لەقيامەتدا
دەبى، لەرانواندى ئەو دىمەنە سەرسوۋر ھىنەرەي ھەشرو ئەو چەند رۆژە كورتەي
ژيانى دونيا: كە پىش زىندو بوونە ۋە بوو، دەگويزرئەۋە بۆ ئاخاوتن لەئەن
پىغەمبەردا ﷺ دەريارەي ھەپرەشە كردن لەموشرىكنو كافرەكانو بەجىھەننى ئەو
ھەپرەشانە ھەمويان يان ھەندىكيان، ئەو ھەپرەشە ناديارەي: كە نازانن كەي رچ
كاتى بەرىنگيان پى دەگرى! ئايا لەجىھاندا ئەو سزايە پەلاماريان دەدا، يان
ھەلدەگىرى بۆ رۆژى قىامەتو تا ئەو رۆژە ھەرچاۋەرۋان بن، بۆ ئەۋەي ۋە كەو
چەكوچى نامادە ھەموو كات بەسەر سەريانە ۋە بى ۋە لى بترسىن، بۆ ئەۋەي
موسولمان بنو لەخودا بترسنو رىگاي ھىدايەت بگرنە بەر!

ئەمجار سىياقى ئايەتەكان وردە وردە پىۋە دەچن، ھەتا ئەو باسو خواسەي
بەھەپرەشە كردن لەكافرەكان دەستى پى كرده ۋە دىمەنەكان يەك لەدواي يەك
رادەنوئىدرىن تا دەگاتە ھاتنى رۆژى قىامەت كە لەو رۆژەدا فەيدەو بەرتىل و ئەم
جۆرە شتانە ھىچ كەلكيان نى، تەنانت ئەگەر لەفەرزى مەحازدا سامانى زاوى
ھەموو ھى ئەو بى ۋە بەفەيدە بىدا سوودى نى، لەو رۆژە پەرۋەردگار بەعەدالەت
دادگايى دەكاو ستەم لەكەس ناك! ئەمەش ئوسلوويىكى قورئانە لەپىكە ۋە
گرىدانى دونيا بەقىامەتە ۋە، ئەۋەتا بەچەند وشەو رستەيەك ئاوا لىكى داۋنو
راياندەنوئىنى ۋە دەفرموى: ﴿وَأَمَّا نُورُكَ بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمْ﴾ ئەگەر ئىمە بىرى
لەو ھەپرەشانەي لىمان كرددوون بەدىيان بەئىنىنو پىشانی توپان بەدەين ئەۋە
سزايە كە شىاۋى خۆيانە.

موشرىكەكان پروايان بەپىغەمبەر نەدەكرد، ھەر كاتىكىش پىغەمبەر ﷺ
ھەپرەشەي بەھاتنى عەزاب لى بگردنايە بەدرۆيان دەخستە ۋە، بەشىۋەيەكى

گالته جاری و قه شمیری نامیزه وه پیمان ده گوت: نه گهر راست ده که ی ده به زووی
نهو عه زابه ی هه ره شه مان پی لی ده که ی بومان بینه!

له هه مان کاتدا ته مه ننای مردنی پیغه مبهریان ده کرد، بهو هیوایه ی
به مردنی نهو بانگه وازی به که ی له ناو بیچی نیتر پهروه دگار وه لامسی دانه وه
فه رموی: نه ی پیغه مبهرا! نه گهر تیمه له ماوه ی ژبانی تودا توله یان لی بستینین و
داخی دلی تویان پی بریزین، وه کوو نهو حاله ی به سهریان هات له روژی به دردا
نهو نهوان شیوی نهو سزایه نو سوچ سوچی خویناه.

بیگومان پهروه دگار زور لهو هه ره شانیه ی لی کردن، پیشانی پیغه مبهری
دان، برسیایه تی و گرانی و قاتو قریو تیشکانو کوژارنی زور لهو موشریکانه ی
نیشانی پیغه مبهری دا. ﴿أَوْ تَتَوَفَّيْكَ فَأَلَيْنَا مَرْجِعَهُمْ﴾ یان تو بمرینین پیش
تهوه ی نهو سزایه ی بومان دناون بیبینی، نهوه له هه ردوو حاله که دا سه ره نجام
ده گهر نهوه بو لای تیمه، نهو کاته سزای واده پیدراویان تووش دیو بویان
ده رده که وی: که هه ره شه کانمان راستن و چیمان پی گوتراوه: ده ق دیته جی.
له هه مان کاتدا سزادانی نهوان پیشانی تووش ده ده یینو ده بینی چون سزایان
ده ده یین.

﴿ثُمَّ اللَّهُ شَهِيدٌ عَلَى مَا يَفْعَلُونَ﴾ پاش مردنی تو خودا ناگاداره به کرده وه
گوفتاریانو به پی کرداریان سزایان ده داته وه، به گوتیه ی زانیاری ناگاداری خوی
به حقه داد پهروه ی سزایان ده داته وه وه کوو له نایه تیکی تردا ده فه رموی:
﴿فَأَصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ﴾ الروم/ ۶۰. یان ﴿وَأَمَّا نُزُيْتِكَ بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمْ،
أَوْ تَتَوَفَّيْكَ، فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاغُ وَعَلَيْنَا الْحِسَابُ﴾ الرعد/ ۴۰.

نه مه ناماژیه بو نهوه که پهروه دگار جوژه ها ریسوایی و زه لیلی کافره کان
نیشانی پیغه مبهرا ده دا، دوا ی له دونیا ده رچوونیشی هه ره لهو سزایه یان زیاد ده کا.
﴿وَلِكُلِّ أُمَّةٍ رَسُولٌ﴾ پهروه دگار له روانگه ی لوط فو به زه یی خویه وه،
ههروه ها بو نه هیشتنی به لگه و بیانو به ده ست شاده میزاده وه بو هه موو گه لو
نه ته وه یه ک لهو گه لو نه ته وانیه ی پیشرو له کاتی پیوستدا پیغه مبهرا نی بو

ناردوون، بۆ تهوهی ریبازی تایینیان بۆ روون بکه نهوه، باسو خواسی قیامت، تیان پی رابگه نه، هه لیان بنیسن بۆ تیمانه یانانو نه نجامدانی کرده وهی چاک به جوړیک خوشبه ختی دونیاو قیامت به ده ست یینن!

نایه ته که به لگه یه له سه ره ته وه: که په ره ردگار بۆ هه موو گه لو نه ته وه وه کو مه لگه یه ک پیغه مبه ریکی نارد وه، هه یچ گه لو نه ته وه یه کی پاشگوئی نه خسته وه، وه کوو له نایه تیکی تر دا ده فرموی: ﴿وَإِنْ مِنْ أُمَّةٍ إِلَّا خَلَا فِيهَا نَذِيرٌ﴾ فاطر/ ۲۴. یان ﴿...وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّى نَبْعَثَ رَسُولًا﴾ الاسراء/ ۱۵. که وایی: گه لی کوردیش وه کوو باقی گه له کانی سه ره وهی پیغه مبه ری تیدا ره وانه کرا و نو پیغه مبه ری بۆ نیر دراو، نه مجار نه م پیغه مبه رانه کینو ناویان چیه؟ نه وه گرنگ نه، چونکه نه گمر گرنگ بوایه قورشان ناوی دیاری ده کردنو وه کوو بری له پیغه مبه رانی به نوئیسر اتیل: که ناوی تو مار کردوون.

هه لبه ته نه وه پیغه مبه ره کوردانه به زوایی کوردیش نیر دراو وه کوو له نایه تیکی تر دا ده فرموی: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا بِلِسَانٍ قَوْمِهِ، لِيُبَيِّنَ لَهُمْ، فَيُضِلُّ اللَّهُ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ ابراهیم/ ۴.

نه مه راستیه کی میژوویی به قورشان به ناشکراو نمایان چه سپاندویه تی، ویده چی نه گمر له کوردستان دا زهوی دۆزی پشکنینو لی کۆلینه وهی شوینه وار ناسان بکه و یته گه رو نه نجام بدری زانیاری که م تا زور له م باره دا به ده ست بکه وئی...!

﴿فَإِذَا جَاءَ رَسُولُهُمْ قُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ﴾ جا هه کات پیغه مبه ری ک ده هاته سه ره گه لو نه ته وه یه کتو ته وهی له سه ره شانی پیوست بوو پی راده گه یاندن، تیر عوزرو بیانوویان بۆ نه ده مایه وه، به لام نه وه گه لو نه ته وانه به درو یان ده خسته وه، په یامه که یانیان رهت ده کردنه وه. جا له روژی قیامت دا خودا داد گاییان ده کا، داد په ره وانه هه سابه لی کۆلینه وه یان له گه ل نه نجام ده دا، تو ز قالی ک سته میان لی ناکری، چه ند سزادان هه لده گرن نه وه نه ده سزا ده درین.. نه مه نه گمر راناوی (بینهم) بگه ریته وه بۆ گه لو نه ته وه کان.

ته گهر راناوه که بگمپتهوه بۆ پیغه مبهره کازو گهله کان نهو کاته تاوا مانا ده کړئ: ﴿قَضَىٰ اللَّهُ بَيْنَهُمْ﴾ خدا پرپارو دادگایی دهرده کا له نیوان پیغه مبهرو گهلو نه ته وه که ی دا، واته: ده دگایی له نیوان هه موو پیغه مبهر یکنو گهله که ی دا ده کا، پیغه مبهرو په پیره و کارانی رزگار ده کاو سهر پیچیکاران سزا ده دا، لهه دادگایی کردنه دا که سیان سته می لی ناکړئ، به بی تاوان که س سزا نادرئ.

﴿وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾ واته: کافره کانی قوره ش له روی به درۆ خستنه وه و گالته پیکردنه وه به پیغه مبهرو موسولمانان ده لئین: نهو هه پره شانه ی موحه مبه د لیمان ده کا، نه گهر راست ده کا: که ی دپته دی؟ که ی خودا سزاو عیقاب بۆ نیمه دهنیری و توله مان لی ده ستینی و موحه مبه دو شوینکه وتوانی به سهر نیمه دا زان ده کا؟؟

نه مجار په وهر دگار دهرزی پیغه مبه ر دا ده دا که وه لایمان بداته وه و ده فهر موی: ﴿قُلْ﴾ نه ی پیغه مبه ر! بهو موشریکانه بلی: که په له له هاتنی سزا ده که ن. ﴿لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي ضَرًّا وَلَا نَفْعًا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ﴾ من ناده میزادی کمو نیگام بۆ کراوه، بهنده یه کی خوداو کراوم به پیغه مبه ر. بۆ خودی خوم (چ جای بۆ کهسانی دیکه) توانای لابر دنی سزاو هینانی سوودم نیه، ناتوانم قازانچو زهره ر به خومو غهیری خوم بگه یه نم، به لام نه وه ی خودا ثاره زوی بکا له نار دنی سزا بۆ سهر موشریکه کازو سهر خستنی موسولمانان، هه ر کاتئ ثاره زوی کرد دپته دی نه من نازانم که ی دی!

واته: نازل کردنی عیقاب بۆ سهر دوژمنانی نایینو سهر خستنی خودا په رستان به سهر کافران دا، جگه له خودا به که سی تر ناکړئ، نهو ه کاری من نیه و به ده ست من نیه. نه رکی سهر شانی من نه وه یه: نه وه ی خودا نیگای بۆ کردوم به گویره ی پیویست به تیر ی رابگه یه نم.

﴿لِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ إِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ فَلَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ﴾

هه موو گهلو نه ته وه یه ک له وانه ی سوورن له سهر به درۆ خستنه وه ی پیغه مبه ره که یان، ماوه یه کی دیر کراوه شه یه بۆ هاتنی عذاب بۆ سهر یان، نهو

عەزەبە دێتە سەریانو گەلو نەتەو دێهەکی تر ناگرێتەو، جا که ئەو عەزەبە نازل بوو، ئیتر نەپێغە مەبرە کەیانو نەغەیری پێغە مەبر، هیچیان توانای ئەو هی نیە ساتە وەختێک دواى بێخەن یان پێشى بێخەن!

خاوەنی تەفسیری مەراغی دەلی: خاوەنی (فتح البیان) لەفە تحولە یان دا دەلی: (ئەم ئایەتە گەورەترین نامۆژگاریکەرە بۆ ئەوانەى بۆ ئەنجامدانى هەموو کاریک هاوار دەکەنە پێغە مەبر ﷺ وای خویان پێو گرتووە: لەکاتی نازل بوونی بەلاو موصیبەتدا لەپێغە مەبر ﷺ بپاریینەو، یان داوا لەپێغە مەبر دەکەن کە سوودیان پێ بگەیهنێ، لەکاتی کەدا ئەم شتانه هەر بەخودا ئەنجام دەدرێزو لەتوانای زاتی ئەودا یەو بەس!)

ئەمە پلەو پایەى پەرەردگارەو تایبەتە بەخۆیەو، ئەو خودایەى پێغە مەبرو پیاو چاکو هەموو بونەو هەری بەدیھێناو، گیانی پێ بەخشیو و رزقو رۆژیان دەداو داو. دەى چۆن دەگونجێ و رەوايە: کە داوا لەپێغە مەبرێک لەپێغە مەبران، یان فریشتە یەك لە فریشتان، یان لەپیاو چاکێک لەپیاو چاکان بکری شتێک ئەنجام بدەن: کە لەتوانایاندا نیە، داوا لەخودای بەتواناو زانا نەکری داوا لەوانە بکری.

داوا لەخودای بەدیھێنەر و رزقو رۆژیدەر نەکری داوا لەو بەندانە بکری کە هیچ شتێکیان لەم بارەو بە دەست نیە!!

بەراستی ئەم ئایەتە کیفایەتەو پەندو نامۆژگاری تەواو بۆ ئادەمیزاد.. ئەوەتا: گەورەى ئادەمیزاد سەردارو پێشەوای پێغە مەبران، خودا فەرمانی پێ دەکا: کە بە ئادەمیزادان بلی: ﴿لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي ضَرًّا وَلَا نَفْعًا﴾.

بەراستی جیگای سەرسوڕمانە کە سانیك هەبن لەسەر گۆپی مەردوان خۆکوشمەلە بکەن، یان بە دەوریاندا بخولێنەو، ئەوانە لە ژێر گیل و خولدا بۆلکاونو ئەمان داوای جێ بەجێ کردنی شتێکیان لێ دەکەن کە ناتوانن

نه نجامی بدهن! چۆن په ند ئامیز نابزو نازانن: که نه وه شیرکه و سه ریچی مانای
(لا اله الا الله) یه. له گه ل مانای (قل هو الله أحد) یه ک ناگر نه وه! ^(۱)

نه مجار په روه ردگار وه لامیکی تریان ده داته وه و ده فرموی: ﴿قُلْ﴾ نه ی
موحه ممه د! پیان بلئ: ﴿أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُهُ بَيَاتًا أَوْ نَهَارًا﴾ هه و آلم پی
بده نو پیم بلئ: حال و ه زعتان چۆن ده بی و چی ده توان بکه ن نه گمر عه زابی
خود اتان بۆ هات به شه وه له کاتی نوستن دا، یان به رۆژو له کاتی نیش کردن تان دا،
له و کاتانه دا: که سه رگرمی کار و کاسبی یان رابواردنو گالتو سهیران!!

﴿مَادَا يَسْتَعْجِلُ مِنْهُ أَجْرُ مَوْنٍ؟﴾ چ جوړه سزاو عیقاییک داوا ده که نو
په له یان بۆ هاتنی کامه یانه؟ داوای سزای دنیا یان سزای قیامت ده که ن؟
هه ردوو سزا که دین و به نازاریشن، هه ر کامیکیان داوا بکه نو په له یان لی بی
نیشانه ی نه فامی و نه حه قیانه، چ سوودیکی لی ده بینن؟

﴿أَنْتُمْ إِذَا مَوْقَعٌ آمَنْتُمْ بِهِ؟﴾ خو نه گمر بلئ: کاتی هاتنی عه زابه که تیمان
ده هیئین، نه وه به هه له چوون، چونکه تیمانه یانی کاتی هاتنی عه زاب و ناهومید
بون له ژیان، بی سووده. سزای نریک سزای دنیایه، به دوا سزای دنیادا سزای
قیامت هه یه زۆر له سزای دنیا به شیده ت تره.

واته: تایا ئیوه چاوه روانی هاتنی سزا ده که ن بۆ تیمانه یان، جا که هات
تیمان ده هیئن له کاتی که دا تیمانه یان سوودی نابئ. به قه شمه ری لا قرتی و شیوه ی
گالته ئامیزه وه پیتان ده گو تری: ﴿آلَا أَنْ وَقَدْ كُنْتُمْ بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ؟﴾ نه وه تازه
تیمان به خه دار به پیغه مبه ر ده هیئن و به نا چاری و له تر ساز و به زۆر بر و ده که ن؟
له کاتی که ئیوه له وه پیتش به شیوه ی گالته جاری و به مه به سستی به در و خسته نه وه و خو
به زلزان په له ی هاتنی سزاتان ده کرد، ده تانگوت کوانی و که ی نه و سزاو عیقابه
دین؟!

(۱) ته فسیری مه راغی ج ۱۱/ ۱۱۷.

﴿ثُمَّ قِيلَ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ﴾ پاشان به وانه ده گوتری: که سته میان له خودی خویان کردوه به کوفرو یاخی بوون، سته میان له خویان کردوه لهم روه وه: که پروایان به پیغه مبهرایه تی و واده و هه ره شه کانی په روه ردگار نه کردوه، پییان ده لئین: ده بچیژن سزای خودا بو هه تا هه تایه، سزایه ک بچیژن که برانه وهی نه وه کوتایی نایه. نه مجار شه وه رون ده کاته وه: که نه مه سزای کرد وه کانی جیهانیانه وه ده فرموی: ﴿هَلْ تُجْزَوْنَ إِلَّا بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ؟﴾ نایا سزا ده درینه وه نیللا به گویره ی کرد وه کانتان. ئیوه به ویستی خوتان کوفرو سته مکردنتان هه لېزاردوه، سوور بوون له سهر به رد وهام بوون له سهر کوفرو سته مکاری، که وایی نه م عیقابو سزایه هیچ جوره سته مکاری به کی تیدا نیه، به لکوو سزایه کی پراو په ره.

جا هه رچه نده له وه پیش په روه ردگار وه لامی پرسیاری کافره کانی دایه وه: که ده یانگوت: ﴿مَتَى هَذَا الْوَعْدُ؟﴾.

به لام په روه ردگار لیله ده شه وه مان بو شی ده کاته وه: که جاریکی تر کافره کان پرسیاریکی تری لهم جور هیان ناراسته ی پیغه مبه ر ﴿كَرِهُوا وَدَّعَوْهُ دَهْ فَرَمَوِی: ﴿وَيَسْتَبْشِرُونَكَ أَهَقُّ هُوَ؟﴾ نه ی پیغه مبه ر نه و موشریکانه داوای خه به رو هه و لت لی ده که ن، داوات لی ده که ن خه به ریان ده رباره ی عه زابی دونیا و قیامت پی بده ی، نایا حقو راسته؟ دیته دی؟ یان چاوو راوو هه ره شه و ترسانده؟

﴿قُلْ إِي وَرَبِّي إِنَّهُ الْحَقُّ﴾ نه ی موحه مه ده! پییان بلئ: به لئ سویندم به خودا نه و عه زابه ی هه ره شه تان پی لی کراره حقو راسته و په یدا ده بی، که هات که س نیه بیگی پرتسه وه، که س ناتوانی به رگری بکاو نه هیلئ نه یه ﴿وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ﴾ ئیوه ناتوانن خوتان له چنگ نه م سزایه قوتار بکه ن، ئیوه خودا ده سه وه سان ناکه ن، بووتان به گل و خول نابیته کوسپو ته گهره له به رده م خودا ده که نه توانی دروستتان بکاته وه، به لکوو چون له سه ره تادا له نه بوونه وه ئیوه ی هینا وه ته گو ره پانی ژیانسه وه، ناواش دووای مردنتانو دوای بووتتان به گل و خول جاریکی تر زیندوتان ده کاته وه نه و سزایه تان به سه را ده داو ده تانجه رپنئ!! نه مه بو خودا

کاریکی ناسانه، وه کوو له نایه تیکی تر دا ده فرموی: ﴿إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ﴾ یس/ ۸۲.

له قورنان دا دوو نایه نی تر بهم جوړه هاتوون:

یه کیکیان ﴿وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا: لَا تَأْتِينَا السَّاعَةُ، قُلْ: بَلَىٰ وَرَبِّي لَتَأْتِيَنَّكُمْ﴾ السبا/ ۳. نه ویتریان ﴿زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ لَنْ يُبْعَثُوا، قُلْ: بَلَىٰ وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ، ثُمَّ لَتَنْبُوْنَ بِمَا عَمِلْتُمْ، وَذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ﴾ التغابن/ ۷.

جا له کاتیکیا ئیمه له گڼل شو موشریکانه سرگرمی پرسیارو وه لامینو واین له سمر زهوی وه وی ژان هه لده مژین، له پرچکا له گڼل سیاقو نوسلووی قورنان ئیمه خوځمان له گورپه پانی حه شرو نه شرو حیسابو لیکولینه وه دا ده بینینه وه، زور جار قورنان نوسلووی ناوا به کار ده هیښی و له پرچکا له سیاقو روداو لیکوه ده گوینته وه بۆ سیاقو روداو لیکو تر، به جوړیک ههستی ناده میزاد بهه ژنی و سمرنجی رابکیشی و دیمه نه جوړاو جوړه کانی رابنونی بهی شو وهی ههست به کوسپو له ده ستدانی به لاغته و فه صاحته و چه واشه یی له نوسلوویه که دا بکری!

شوه تا: له و کاته دا له ژبانی دنیادا دیمه نی پرسیار کردنی موشریکه کانو وه لامی پیغه مبر را ده نونی له پرچکا گواستییه وه بۆ روژی حیسابو سزاو پاداشو بری ته نگو چه له مهی روژی قیامت ده خاته پرو ده فرموی: ﴿وَلَوْ أَنَّ لِكُلِّ نَفْسٍ ظَلَمَتْ مَا فِي الْأَرْضِ لَافْتَدَتْ بِهِ﴾ نه گمر له فرزی مه حال دا، بۆ همر نه فسیک کهسته می له خوی کرده و نیمانی نه هیناوه و پروای به په یامی پیغه مبر نه کرده، چی له زهوی دا ههیه له مالو سامانو تواناو ده سلات هه مووی هی شو بی، بتوانی بیکاته فیدیه و قوریانی بۆ خوی و زگار بوونی له سزای به ئیش، شوه بیگومان بهی سی و دوو همر هه مووی ده کره فیدیه و هیچی لی نه ده هیشته وه، خوشی به سوود مهند ده زانی!

به لّام له فمرزیکدا هه موو نهو مَلکئو سامانه ی هه بئو بیدا به فیدیه لی
وه رناگیرئ!

﴿وَأَسْرُوا النَّدَامَةَ لَمَّا رَأَوُا الْعَذَابَ﴾ جا نهو کاته ی سزای به ئیش ده بینن
په شیمانی خۆیان ده شارنه وه، سهرگردانو سهرسامو لالو پال ده بن، ده تاسبینو
کهرو کاس هیچیان بئ ناگوترئ، نازانن بلّین چی، چاربان به ملووق ده وه سنیو
رهنگیان رهش داده گیرسئ!

جاری وایش ده بئ په شیمانی خۆیان راده گه یهن وه کوو له شوینیکی تردا
ده فمرموی: ﴿يَا حَسْرَتًا عَلَىٰ مَا فَرَطْتُ فِي جَنْبِ اللَّهِ﴾ الزمر/۵۶.

به کورتی نهوان که ناگری دۆزه خ ده بینن، بانگی په شیمانی خۆیان هه لده ده ن
پیشان وایه: نهو هاوارو گریانو په شیمان بوونه وه سوودی هیه، که ده زانن: بئ
سووده، په شیمانیه که یان ده شارنه وه، بۆ نه وه ی کهسانی دیکه پیشان خوش نه بن.

نه مجار په روه ردگار نه وه راده گه یهنئ: که لهو رۆژدها هیچ زۆرو سته مَبِک
نیه و بنده کان به گوێره ی کرده وه کانیا ن سزاو پاداش وهرده گرته وه. ده فمرموی:
﴿وَقُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ﴾ په روه ردگار دادگایی نیوان
نا ده میزادان دادپه روه رانه نه نجام ده دا، بریاری عادلانه وهرده کا، دادگایی نیوان
پیغه مبه رانو گه له سته مکارو کافره کانیا ن نه نجام ده دا، دادگایی نیوان
گومرا که رانو گومرا که رانو ده کا، بهم دادگایی کردنه ش تۆزئ سزای گومرا که ران
زیاد ده بئو سزای گومرا که رانویش سووک ده کرئ!

نه مجار به لّگه له سهر نه وه دینیتته وه: که حوکمی ره وایه و واده و هه ره شه ی
دینه جئو سته مکاران له ده هستی قودره تی رزگاریان نابئو ریگای هه لاتتیا ن نابئ.
ده فمرموی:

﴿إِنَّا لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ ناگادار ببنه وه؛ بیگومان هه ر بۆ
خودایه چی له ئاسمانه کانو زه وی دا هیه، هه مووی مَلکی خودایه، که وایئ
کافره کان لهو رۆژدها هیچیان ده ست ناکه وی بیکنه نه فیدیه و قوربانی و خۆیانی بئ

له ناگری دۆزه خ رزگار بکه ن! نه گهر له فهرزی مه حال دا ده ستیشیان بکه وی سوودی نیه!

به لکوو هه موو شتیک بۆ خودایه و، سزادانو تۆله ستاندنه وه ههر به ده ست شه وه، چۆنی بوئ ناوا سزایان ده داو تۆله یان لی ده ستینئ؛ هه موو ویستو بریارو فرمانیکی عه دالکارییه و سته می تیدا نیه .. به کورتی که سیک له یادی چووه بابیر بکاته وه، بی ناگا و غافل با به هوش خۆ بیینه وه، با نه زانو نه فام فیڕ ببزو بزائن: که ملکی دنیا و قیامت ههر بۆ خودایه و به س! عاله می بالاو عاله می سه رزه مینو ناو زه وی هه مووی هی خۆیه تی. چۆنی بوئ ناوا هه لیانده سوپینئ، که س خاوه نی هیچ نیه و دارایی هیچ نیه. که له دنیا دا به پروالته تاده میزاد خاوه نیه تیه کی مه جازی هه بی نه وه له قیامت دا هیچی نیه و هیچی ده ست ناکه وی بیکاته فیدیه و قوربانی.

نه مجار جه خت له سه ر مانای پیشو ده کاته وه ده فهرموئ: ﴿أَلَا إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ﴾ ناگادار بینه وه بزائن: که بیگومان واده و ههر شه ی خودا حقه و راستو دینه جئ، وه لی زوریه ی نه و تاده میزادانه، زوریه ی نه و موشریکانه ی بروایان به زیندو بوونه وه نیه، له بهر بی ناگایی و نه فامی و کورتبینی و نه زانیان کاروباری قیامت نازائن: نازائن زودا وه کانی چۆن!!

نه مجار به لگه له سه ر تواناو ده سه لاتی ره های خۆی ده هیئتیه وه ده فهرموئ: ﴿هُوَ يَحْيِي وَيُمِيتُ وَالْإِلَهَ تَرْجَعُونَ﴾ ههر خودا خۆی ژیان ده به خشی و ده مرینئ، ههر چی بیه وی زیندوی بکا یان مردنی به سه ردا بدا فرمانی ره وایه و که س نیه بهرگری بکا و بیته کۆسپو ته گهره، پاش مردن زیندوتان ده کاته وه و راپیچی ده شتی مه حشه رتان ده کا بۆ حیسابو لی کۆلینه وه سزادانو پاداش دانه وه تان له سه ر کردارو گوشتارتان!!

مه به سته سهره کییه کانی قورئانی پیروژ

يَتَأْتِيهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَتْكُمْ مَوْعِظَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِّمَا فِي الصُّدُورِ

وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٧﴾ قُلْ بِفَضْلِ اللَّهِ وَبِرَحْمَتِهِ فَبِذَلِكَ

فَلْيَفْرَحُوا هُوَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ ﴿٥٨﴾

دوای نه وهی پهروه ردگار له نایه ته کانی پېشودا به لگه ی له سهر سې بنه ما
سهره کییه کانی نایینی نیسلام هینایه وه: که بریتی بوون له (یه کتاپه رستی،
پیغه مبه رایه تی، زیندوبونه وه) نه مجار پهروه ردگار باسی ته شریعی عه مه لی: که
قورئانی پیروژه، ده کاو چوار مه به سته سهره کی نهو نامه ناسمانییه پیروژه شی
ده کاته وه ده فهرموئ: ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَتْكُمْ مَوْعِظَةٌ﴾ نه ی پیغه مبه رمی
خوشه ویست! بهو خه لکه رابگه یه نه، بلئ: نه ی ناده میزادینه! دلیا بن نامه یه کی
ناسمانی گرنگان بۆ هاتوه، هه موو ناموژگاری و راسپارده ی جوانی له خو
گرتوون، قیری رهوشتی بهرزو کرداری چاکو گفتاری باشتان ده کا، جلّه وگیربتان
لی ده کا له خرابه کاری ده تانگپرته وه، درمانی دهردی دلو دهروون ده کا،
شاره زاییتان ده کا بۆ ریبازی هه قو راست: که ده تانگه یه یتیه به خته وه ری دویا
قیامه ت!

نه هه ش نه و چوار رهوشته تاییه ته ندیییه یان چوار مه به سته

سهره کی به ی قورئان:

۱- ﴿مَوْعِظَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ﴾ قورئان ناموژگاری که ریکی باشه له خو: او ه

نیردراوه بۆ سهر ناده میزاد ترساندن له سزاو به ته ما کردنی پاداشی له خو گرتوه،
ناده میزاد هه لده نه ی بۆ نه نجامدانی کاری باشو وازهینان له کاری خراب.

۲- ﴿وَشِفَاءٌ فِي الصُّدُورِ﴾ درمانی دهردی دلو دهروونه، شوبه وه گومانو

دووړوویی و کوفرو نیلحاد لاده با، وه کوو له شوینیکی تردا ده فهرموئ: ﴿وَنُزِّلُ

مِنْ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ، وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خُسَارًا ﴿٨٢﴾ الاسراء/ ٨٢.

٣- ﴿وَهْدَى﴾ شاره زایی ده کا بۆ ریبازی حه قو یه قین، ریبازی ژبانى خوشبه ختی و کامه رانی ههردوو جیهان دیاری ده کا. وه کوو له شوینییکی تردا ده فرموی: ﴿قُلْ: هُوَ لِلَّذِينَ آمَنُوا هُدًى وَشِفَاءٌ﴾ فصلت/ ٤٤.

٤- ﴿وَرَحْمَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ﴾ به خششرو ره حمه تیکی تایه به تییه بۆ برواداران، له تاریکایی گومرایی رزگاریان ده کاو به ره و نووری ئیمان ره هایان ده کا، ناگری دۆزه خیان لی دور ده خاته وه و پله و پایه ی به هه شتی به رینیان ده داتی. بۆیه ش ره حمه ته که ی تایه ت کرد به برواداران وه چونکه هه ره ئه وان سوود له ئیمان وه ده گرن.

ئه مجار فرمان به پیغه مبه ره ده کا، که به موسولمانان رابگه یه نی: که ئه وان شیاوی ئه وه ن به به خششرو فه ضلی خودا که یفخوش بنو ده فرموی: ﴿قُلْ﴾ ئه ی موحه ممه د! پیان بلی: ﴿بِفَضْلِ اللَّهِ وَرَحْمَتِهِ فَبِذَلِكَ فَلْيَفْرَحُوا﴾ با به به خششرو فه ضلو ره حمه تی خودا که یف خوش بن، واته: ئه گه ر شتی که هه بی له جیهان دا شیاوی دل پی خوش بوون بی، ئه وه ره حمه تو فه ضلو به خششی خودایه!

ئیبنو مه رده وه به ی و ئه بو ششه یخ: ئیبنو حه ییانی ئه لئه نصاری له ته نه سه وه به مه رفوعی فه رموده یه کی هی ناوه ده فرموی: (فضل) ی خودا بریتیه له قورئان ره حمه ته که شی ئه وه یه: که به ئیوه ی ره و دیوه و ئیوه ی کرده به نه هلی ره حمه ته که!

حه سه نی به صری و ضه حاکو قه تاده و مو جا هید ده فره مون: فه ضلی خودا: بریتیه له ئیمان، ره حمه ته که شی قورئانه!

﴿هُوَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ﴾ واته: دل خوش بوون به فه ضلو ره حمه تی خودا باشترو به سوودتره له هه موو ئه و زیرو ئاژله و مالو سامانه جوړاو جوړه ی کوی ده که نه وه، چونکه مالو سامان له وانه یه بینه هو ی خوشبه ختی دونیا بۆ

ماوه یه کی که مو کورت خایه ن، به لام فه ضلو ره حمه تی خودا هو ی خوشبه ختی همدوو جیهانه و به خته وه ری قیامه ته بر وانه وه ی نیه .

موشریکه کان له خو یانه وه هه ندی شت حه لال و هه ندی کی تر حه رام

ده کهن

قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ لَكُمْ مِنْ رِزْقٍ فَجَعَلْتُمْ مِنْهُ حَرَامًا وَحَلَالًا قُلْ عَالِلَهُ أَذِنَ لَكُمْ أَمْ عَلَى اللَّهِ تَفْتَرُونَ ﴿٥٩﴾ وَمَا ظَنُّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٦٠﴾

دوای نه وه ی پهروه ردگار له سه ره تای سو ره ته که دا باسی نیگا و سروشتی کرد، به به لگه ی حاشا هه لنه گر چه سپاندی، نه مجار له رویه کی تره وه راستی پیغه مبه رایه تی ده چه سپینی و نه وه راده گهینی که ته حلیل و ته حریم به ده ست خودایه و بهس! که سی تر مافی ته شریع دانانی نیه، همدرو ها هه موو شتی که له بنه ما دا موباح و حه لاله به مخرجیک به لگه له سه ره حه رام بوونی نه هانبی، که و ابو حه رام کردنی بری شتو حه لال کردنی هه ندی کی تر: که سوود و ره و شتو دیار ده یان وه کوو یه ک وایه به لگه یه له سه ره دان پیا ناتان به راستی پیغه مبه رایه تی و سروش، چونکه به لگه یه کی عد قلی یان نه قلیتان به ده سه وه نیه له سه ره نه و جود او ازییه، به هه وانته نه میان حه لال ده کهن و نه ویان به حه رام له قه له م ده دن، نه مهش پهیره وو پر وگرامی کی به تالو بوچو ناحه قه، ریبازی پیغه مبه ره ان حه قو راستو پر سووده!

نه وه تا له م نایه ته دا پهروه ردگار خیطاب ناراسته ی پیغه مبه ره ﷺ د: کا و ده سه رموی: ﴿قُلْ: أَرَأَيْتُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ لَكُمْ مِنْ رِزْقٍ فَجَعَلْتُمْ مِنْهُ حَرَامًا وَحَلَالًا﴾ نه ی پیغه مبه ره! به و موشریکو بی بر وایانه بلی: به و نه فامانه بلی: که

بروایان به نینگاو پیغه مبهرایه تی نیه، پئیان بلی: ئیوه بیرو راتان دهرباره ی نهو رزقو رۆژییه ی خودا بۆی ناردوونه خواری چۆنه و چیه؟ (ناشکرایه ههموو رزقو رۆژییه ک له خوداوه) پئیان بلی: راتان چیه دهرباره ی نهو رزقو رۆژییه ی: که خودا پیی به خشیون بۆ نهوه ی به گۆیره ی شهریه تهو یاسای نهو هه لسو کهوتی تیدا بکه ن، که چی ئیوه به پیچه وانوه له خۆتانه وه به هه وانته، به بی ئیزنو شهرعی خودا، هه ندیکتان حه رام کردوه هه ندیکتان به حه لال داناه، هه لبه ته حه رامکردن حه لالکردن ته شریعو یاسا دانانه، ته شریعو یاسا دانان فرمانه واییو حاکمیه ته، حاکمیه تیش ربوویییه تهو تایبه ته به خوداوه هیچ که سی تر مافی نهوه ی نیه، ده ی ئیوه بۆ خۆتان سه لاحیه تی نهو ته شریع دانانو حاکمیه ته تان به خۆتان داوه!!

نهو هتا به هه وانتهو به بی به لگه (به حیره و سانیبه و وصیله) تان حه رام کردوه، وه کوو له شوئیکی تر دا ده فرموی: ﴿وَجْعَلُوا لِلّٰهِ مِمَّا ذَرَأَ مِنَ الْحَرْثِ وَالْأَنْعَامِ نَصِيبًا، فَقَالُوا: هَذَا لِلّٰهِ بِرَعْمِهِمْ، وَهَذَا لِشُرَكَائِنَا﴾ الانعام/۱۳۶. یان ده فرموی: ﴿وَقَالُوا: هَذِهِ أَنْعَامٌ وَحَرْثٌ حِجْرٌ لَا يَطْعُمُهُمَا إِلَّا مَنْ نَشَاءُ بِرَعْمِهِمْ﴾ الانعام/۱۳۸. یان ﴿وَقَالُوا: مَا فِي بُطُونِ هَذِهِ الْأَنْعَامِ خَالِصَةٌ لِذُكُورِنَا وَمُحَرَّمٌ عَلَىٰ أَزْوَاجِنَا﴾ الانعام/۱۳۹. یان ﴿ثَمَانِيَةَ أَزْوَاجٍ مِنَ الضَّأْنِ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْمَعْزِ اثْنَيْنِ، قُلْ: الذَّكْرَيْنِ حَرَّمَ أَوِ الْإُنثَيَيْنِ، أَمَّْا اشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ أَرْحَامُ الْأُنثَيَيْنِ﴾ الانعام/۱۴۴.

جا په روه ردگار ره ددی بۆچونو ته شریع دانانه که ی دانه وهو فرموی: ﴿مَا جَعَلَ اللَّهُ مِنْ بَحِيرَةٍ وَلَا سَائِبَةٍ وَلَا وَصِيلَةٍ وَلَا حَامٍ وَلَكِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَكَثُرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ﴾ المائدة/۱۰۳.

﴿قل﴾ ته ی پیغه مبه ر پئیان بلی: هه وائم پیی بدن دهرباره ی نهو رزقو رۆژییه حه لاله ی خودا بۆی ناردوونه خواری بۆ نهوه ی سوودی لی ببینن، که چی ئیوه به شبهه شان کردوه ده لێن: ئهم به شه حه لالو نهو به شه ی حه رامه، هه وائم پیی بدن: ﴿اللَّهُ أَذِنَ لَكُمْ﴾ نایا خودا ئیزنی داو که هه ندیک لهو رزقو رۆژیو

ناژه لانه حه رام بکه نو هه ندیکه حه لال بکه ن؟ ئیوه ئه و ته شریع و یاسایه به ئیزنو ره زامه ندی خدا داده ئین؟ ﴿أَمْ عَلَى اللَّهِ تَفْتَرُونَ﴾ یان ئیوه درۆ به دهم خوداوه هه لده به ستنو پیتان وایه: ئه وهی حه رامی ده که ن حه رامه و ئه وهی حه لالی ده که ن حه لاله؟؟

به کورتی چارتان ناچاره ده بی دان به یه کیچ که لم دوو لایه نه دا بنین یان ده بی بلین: خودا ئیزنی داوین به ته حریم کردنو ته حلیل کردن، ئه وهش سه رده کیشی بۆ ئه وه ئیعتیراف به نیگا و سروش بکه ن له کاتی که دا ئیوه ئینکاری پیغه مبه رای، تی و سروش ده که نو پیتان وایه: محاله خودا سروش بۆ ئاده میزادیچ بکا. جا نه گهر ئینکاری نه مه بکه ن ده بی دان به وه دا بنین که درۆ به دهم خوداوه هه لده به ستن.

نه مجار که په ره ردگار تاوانی درۆ هه لبه ستنی له سه ر تو مار کردن، به شوین ئه وه دا هه ره شهی توندیان ناراسته ده کاو ناماژه بۆ ئه وهش ده کا که نه وان رۆژی قیامه ت سزایان توندو عیقاییان سامناکه! ده فهرموی: ﴿وَمَا ظَنُّ الَّذِينَ يَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ﴾ ئه وانه که درۆ به دهم خوداوه هه لده به ستن ده بی گومانیان چۆن بی؟ ده بی به خه یالی خویان رۆژی قیامه ت به چ شیوه یه ک هه لسه و که وتیان له گه ل بکری؟ ئایا پیتان وایه: نه وان ئاوا به بی سزاو عیقاب له سه ر تاوانی درۆ هه لبه ستن له سه ر خودا رزگاریان ده بی؟ ئایا وا ده زانن: خودا له سه ر ئه و تاوانه گه وره یه سزایان ئادا؟!

بیگومان نه مه هه ره شه یه کی گه وره و سامناکه، چونکه ئاوا به شبوهی پرسیار نامیز هه ره شه که ناراسته ده کاو جۆری سزا که ش به نادیری راده نوینی

ده بی ئه و بوختانکه رانه رۆژی قیامه ت حالیان چۆن بی به ته ما چی بن، ده بی به خه یالی خویان چییان له گه ل بکری؟؟

یان ده بی وا بزائن: که تکارریان هه نو تکیان بۆ ده که نو له و سزا گه وره یه رزگاریان ده که ن؟!

وه کوو له شوینیکی تر دا ده فهرموی: ﴿أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ اللَّهُ﴾ الشوری/ ٢١.

ئهوانه بوختان ده که نو درۆ به دهم خوداوه هه لده به ستن ده بی پیاوان و بی
خودا رۆژی قیامت چیاان له گه ل ده کا؟؟؟

به راستی هه ره شهیه که، کتوی قایه و قۆلو شاخی گه و ره و سهخت
ده تویتیه وه، هه ره شهیه که، جیهان وه له ره زه دینی زمان لال ده کا و هه ستر
شعوور ده تاسینی، به لام دلی کافر له بهرد رهق تروه له شاخ سهخت تره!!

﴿إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ﴾ بیگومان خودا خاوه نی فهضلو
به خششی زۆرو زه بهندهیه به سهر ناده میزادان دا؛ نیعمه تی عه قلو ئاوه زی پی
به خشیون، نیگای بۆ پیغه مبهرد کردوه پیاوان رابگه یه نی، هه لالو حهرامی بۆ
دیاری کردون، یاسای ژیاانی بۆ داناون، به فهضلو ره حمه تی خۆی رزقو رۆژی
به سهردا رشتون، سوود لی بینینی بۆ هه لال کردون، مافی هه لال کردون حهرام
کردنی تایبه ته کردوه به خۆیه وه، بۆ نه وهی کهسانی هه لپه رست نه یقۆزنه وه،
وه کوو مال هه قه شه کان: که به ئاره زۆو هه وه سی خۆیاان شتیان حهرامو هه لال
ده کرد، خۆیاان ده کرده هاوه لی خودا!

په وه ردگار لهو رزقو رۆژییه ی پی به خشپیونو بۆ باراندون زۆریه ی زۆری
بۆ هه لال کردون، نه وهی لی قه دهغه کردون زیانی دونیاو قیامه تی تیدایه بۆیاان
بۆیه لی حهرام کردون.

﴿وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَشْكُرُونَ﴾ وه لی زۆریه ی زۆری نهو خه لکه سوپاسی نه
نیعمه تانه ی خودا ناکه ن، وه کوو له نایه تیکی تر دا ده فهرموی: ﴿وَقَلِيلٌ مِّنْ عِبَادِيَ
الشَّكُورُ﴾ سبا/ ۱۳. شوین په یامی خودا ناکه ون، به لکوو نهو رزقو رۆژی
نیعمه تانه ی خودا پی به خشیون له خۆیاانی حهرام ده کهن، ریبازی فراوان له خۆیاان
ته سکو ته نگ ده که نه وه، خودا به فهضلو ره حمه تی خۆی رزقو رۆژی به سهردا
رشتوون که چی ئه مان له جیااتی سوپاس هاتوون هه ندیکیان له خۆیاان حهرام کردوه،
هه ندیکیان به هه لالی هیشته ته وه؟

نهو هه لال کردون حهرام کردنه تاوانیکی گه لیک گه وریه وه هاوه لدانانه بۆ
خودا، موشریکه کان بۆ خۆیاانیان کردوه به شه رعه ت و یاسا، خاوه ن نامه کانیش

خستویانه ته ناو ئایینی خویانه وه به ناوی ئایینه وه به ناو پهیره وکارانی ئایین دا
 بلاویان کرده وه، بری جار هه ندی موسولمانیش که وتونه ئهم هه له گه وره وه،
 به ناوی زوه دو دنیا نه ویستی به وه رزق و رژی پاکو خاوتنیان له خویان حرام
 کرده، یان به پیچه وانیه زیده ره وی ده کهن له خواردن و خواردنه وه و پۆشبن و
 رازاندنه وه دا، پیچه وانیه می نه جو پرۆگرامی ئایینی ئیسلام هه لێو کهوت
 ده کهن، گوئ ناده نه میان ره وی ئیسلامی و پابه ندی فرمان و جله و گیریه کانی
 نابین!!

ئایینی ئیسلام له هه موو بواریکی ژبان دا فرمانی به میان ره وی کرده
 له هیچ شتی که دا زیده ره وی به لاوه په سه ند نیه، وه کوو له شوینیکی تردا
 ده فرمانی: ﴿وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ، فَتَقْعُدَ
 مَلُومًا مَّحْسُورًا﴾ الاسراء/ ۲۹. یان ده فرمانی: ﴿لِيُنْفِقْ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِ، وَمَنْ
 قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ، لَا يَكْفِ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَّا
 آتَاهَا﴾ الطلاق/ ۷.

ئیمامی نه حمه د له نه بولنه حوه صه وه ئه ویش له باوکییه وه، ده گیرته وه ده لی:
 (هاتمه خزمه ت پیغه مبهر ﷺ پۆشاکه کهم شرو پیسو پۆخه ل بو، پیغه مبهر ﷺ
 فرمانی: ئه ری نه تۆ مائو سامانت هه س؟ وتم: به لی، فرمانی: چ مالیکه ت
 هه یه؟ عه رزم کرد له هه موو مائو سامانی که هه مه؛ و شتر، کۆیله، نه سپو مه رو
 بز و گاو مانگا، نه مجار فرمانی: که خودا مالیکی پی به خشی پی خۆشه
 نا ئاری نیعه ته کانی به سه رته وه ببینرین..).

ئیمامی بوخاری و طه به رانی له زه هیری کوری نه بو عه لقه مه وه به مه رفوعی
 فرمانی هه یه کیان ریوایه ت کرده ده فرمانی: (هه رکاتێ خودا مالیکی پی
 به خشی، با نیشانه ی نهو ساماندارییه به سه رته وه ببینرێ، چونکه خودا پی
 خۆشه نیعه ته کانی به سه ر به نده کانی به وه ببینرین، شرو شۆری و شیرپۆی و روتی و
 ره جالی پی ناخۆشه، خۆ به شیرپۆ پیشاندانی پی ناخۆشه).

زانست و زانیاری خودا هه موو کاروبارو هه لّس و کهوتی ئاده میزادنی

له خوگرته، ئاگی له هه موو بوونه وهره

وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِنْ قُرْءَانٍ وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ وَمَا يَعْزُبُ عَنْ رَبِّكَ مِنْ مِثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَلَا أَصْغَرَ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرَ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ

پاش ئەوێ ئەوێ پەر وەرد گار لە نایە تە کانی پێشوو دا باسی زۆری فەضل و
رهحمەتی خۆی کرد بە سەر بە نەندە کانی دا، ئەوێ راگەیاندا: کە پێویستە هەمووان
بە لێبڕانو دڵسۆزییە وە سوپاسی خودا بکەن، بە مردەوام بن لە سەر طاعەتکردنی
پەر وەرد گار و ازەهێنان لە سەر پێچی فەرمانە کانی، ئەوێشی راگەیاندا: کە کەمێک
لە بە نەندە کانی شوکری خودا نە انجام دە دەن!

بە شۆین ئەوێ وە دا وە بیری بە نەندە کانی دە هێنیتە وە: کە زانیاری خودا هەموو
کار و کردە وە وە هە لّس و کهوتیکی ئەوانی بە پچووک و گەورە وە بە نەهێنی و
ناشکرایانە وە، لە خوگرته وە، بە لکوو ئاگاداری هەموو ورد و درشتی بوونه وەرە
لە ئاسمانە کان و زەوی دا، بۆ ئەوێ هە لّیان بنی بۆ سوپاسکردن و بە نەدایەتی کردن
بۆ خودا و ازەهێنان لە سەر پێچکردنی فەرمانە کانی، دە ی با بۆ خۆیان دادگایی
خۆیان بکەن و کردار و گوشتاری خۆیان هە لّبە سە نگین و رێبازی بە خە وە ریی بگرته
بەر.

دە فەر موی: ﴿وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ﴾ ئە ی پێغەمبەر! ئەوێ رود دا
لە کاروباری خۆت تاییبە تی بێ یان گشتی بێ، پە ی وە ندی بە خودی خۆتە وە هە بێ،
یان پە ی وە ندی بە بانگە وازی بەر ژ وە وە ندی پە ی وە وانی رێبازی ئیسلام و کاروباری

گشتی یه وه هه بی، موژده و واده پیدان بی، یان ترساندنو هه ره شه کردن بی، کردار بی یان گوftar بی!

﴿وَمَا تَتْلُو مِنْهُ مِنْ قُرْآنٍ﴾ ههروه ها نه وهی ده یخوینیه وه بو نه نجامدانی نه و شته گرنکه له مو قورنانه ی نیردراو ته سمرت بو پهیره وی کردنو راگه یاندنو بلا و کردنه وهی بانگه وازی نیسلامی به ناو مهردوم دا نیمه ناگامان لی یه و پی تی ده زانین.

که پهروه ردگار وشه ی (شان) ی لیره دا به کار هی ناوه، ناماژیه به وه: که هه موو کارو یاریکی پیغه مبه ر ﴿﴾ هه موو هه لسو که و تیکی گرنکه و بایه خداره، چونکه پیشه و او رابهرو ماموستایه، هه موو شتیکی سهرمه شقه بو موسولمانان.

نه مجار دوا ی خطاب له گه ل پیغه مبه ر ده گوژیته وه بو خطاب له گه ل نوممه ته که ی به گشتی و ده فرموی: ﴿وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ﴾ نیوه نه ی ناده میزادینه؛ نه ی نوممه تی پیغه مبه ر! هیچ کرده و هیه ک نه نجام ناده ن گه و ره بی یان بچووک بی، خیر بی یان شهر، شوکرو سوپاس بی یان سپله یی و کوفرائی نیعمه ت بی، هه رچه نده بچووکو بی بایه خیش بی، نیلا نیمه چاودیری و شاهیدین به سهرتانه وه ناگامان لی یه و چونی نه نجام ده ده نو مبه سستان له نه نجامدانی دا چیه، له سهرتانی ده نووسینو سزاو پاداشتانی له سهر ده دهینه وه. ﴿وَمَا يَعْزُبُ عَنْ رَبِّكَ مِنْ مِثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ﴾ هیچ شتی که له ژیر زانستی خودا ده رناچی ته نانه ت نه گهر به نه ندازه ی گهر دیله یه کیش بی لهزه وی و ناسمان دا یان بچووکتر بی، خودا پی تی ده زانی و ناگای لی یه. ﴿وَلَا أَصْفَوْ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرُ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ﴾ هیچ شتی که له ژیر تیشکی زانیاری خودا ده رناچی، ته نانه ت نه گهر له گهر دیله بچووکتر یان زلتر بی، دیار بی یان نادیار بی، له عاله می بالا بی، یان له عاله می سو فلا بی، ببیندری یان نه ببیندری، نیلا لای پهروه ردگار سهرژمی رکران و نه ندازه و چو نیه تی و چه ندایه تی ان نمایانه و له ده فته ری تایبه تی خو ی دا تو مار کراون؛ له له و حوله محفوظ دا چه سپیندراون!

مثقاله زەرە: پچوکتین قەبارەیه : که نمونه‌ی پی دەهینرێتەوه بو
 پچوکی، که دەفەرموی: ﴿وَلَا أَصْغَرُ مِنْ ذَلِكَ﴾ ناماژەیه: بو ئەو بەشەکانی که
 گەردیلەیان لی پێک دێ وەکوو (ئەلەکترو، پرتۆن، نیترو،). بەمەش ناماژە
 دەکا بو بنەمای کەرتبونی گەردیلەو هەبوو دەرخستنی پارچەکانی!
 که دەفەرموی: ﴿وَلَا أَكْبَرُ﴾ ناماژە دەکا: بو گەورەترین قەبارە ی بوونەوه
 که عەرشی پەروردگار.

بەکورتی زانیاری خودا هەموو شتێک دەگرێتەوه، هەر لەزەرە تاکو
 مەجەرە، بەلکوو لەگەردیلەش پچوکترو بێ نمود تر: که ئەلەکترو، یان پرتۆن،
 یان نیوترو، هەروەها لەمەجەرەش زەبەلاحترو گەورەترین شت عەرشی
 پەروردگارەو گەورەترین دروستکراوە، چۆنەتیو چەنداییەتیان لای خودا روزو
 ناشکرایە. بەراستی ئەم نایاتە بەلگەیەکی بەهێزە لەسەر سەرئاسایی زانستی
 قورئان، ئەوەتا پێش چوار دەسەدە زیاترە ناماژە ی بو پچوکتین شتی هەبوو
 لەبوونەوهردا کردو، ناماژە ی بو شتی پچوکی وا کردو: که بەچاوی عادەتی
 نابیندری، بەلکوو پێویستە بو ئەو ی چا قەبارە ی ببینی دەبی سەدان جار، یان
 هەزاران جار هێندە ی خۆی گەورە بکری و بەزەرە ببین و نامیری گەورە کەر ببینری.
 بو نمونه پارچە ی زەرەو فایروۆس ئەگەر سەدان و هەزاران جار هێندە ی خۆیان
 گەورە نەکرین چاو نایابینی.

هەروەکوو چۆن قەبارە ی گەورە گەورە ی وا هەن زۆر لەزەرەو ئاسمان
 زەبەلاحتن، ئەستێرە ی زەبەلاخی وا هەیه بەمیلیونەها جار لەمانگۆ خۆرو زەرە
 گەورەترە. لەبەر دووریان لەئێمە نایان ببینن. عەرشی پەروردگاریش لەهەموو
 دروستکراوان گەورە ترە، دە ی زانیاری پەروردگار هەموو بوونەوهری لەخۆگرتووە
 لەپچووکترین شتەوه تا گەورەترین شت لەبەر تیشکی زانیاری ئەودا ناشکراو
 عەیانە، وەکوو لەشونییکی تردا دەفەرموی: ﴿وَعِنْدَهُ مَفَاتِيحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا
 هُوَ، وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ، وَمَا تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا، وَلَا حَبَّةٌ فِي ظِلْمَاتِ
 الْأَرْضِ، وَلَا زَلْطٍ وَلَا يَابِسٍ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ﴾ الانعام/ ۵۹.

خۆشه ویستانی خودا؛ رهوشت و پاداشیان

أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١٢﴾
 الَّذِينَ ءَامَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿١٣﴾ لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
 وَفِي الْآخِرَةِ لَا تَبْدِيلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٤﴾

دوای ئەوەی پەرەردگار ئەوەی راگەیاندا: کە زانیاری خۆی هەموو کارو
 کردەوێ بەندەکانی و هەموو بوونەوێ لێخۆ گرتووە، بۆ ئەوەی هەلیان بنێ
 لەسەر بەندایەتیکردن و سوپاسگوزاری، ئەمجار حائز وەزعی سوپاسگوزار نو
 لەخودا ترسان دیاری دەکا و پاداشی باشیان لەقیامەتدا رادەگەیەنێ و دەفرموی:
 ﴿أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ﴾ ناگادار ببێنەو: کە خۆشه ویستانی خودا؛
 ئەوانە ی بەندایەتیکردن و تاعەت هەر بۆ خودا ئەنجام دەدەن، خودایش ریزو
 نرخیان دەدات، ئەوانە ی بەدڵسۆزیی بەندایەتی بۆ خودا دەکەن و تەو کولیانی هەر
 لەسەر خودایە، هاوێلی بۆ دانائین، پابەندی فرمان و جێوگیریەکانی دەبن،
 بەموو لێربازی خودا لانا دەن! ئەوانە خۆشه ویست و وەلی خودان، نیمانی راست و
 تەقویان هەیە، ئەوانە لەجیهاندا جگە لەخودا لەهیچ شتێک ناترسن، باکیان
 لەهیچ ناخۆشی و تەنگو چەلەمەیه ک نیە، ترسیان لەقوتاییانی شەیتانو ملهوێان
 نیە. هەر لەخودا دەترسن، وەکوو لەئایەتێکی تردا دەفرموی: ﴿فَلَا تَخَافُوهُمْ
 وَخَافُونَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾ آل عمران/ ۱۷۵.

هەر وەها لەقیامەتیشدا ترسیان لەسەر نیە، ئەوەی کافرو لەخودا یاخی
 بوو هەر کان ترسیان لێیەتی ئەوان لێی ناترسین، لەقوتای و وێستگایانی قیامەت
 باکیان نیە، وەکوو لەشۆنێکی تردا دەفرموی: ﴿لَا يَحْزَنُهُمُ الْفَزَعُ
 الْأَكْبَرُ﴾ الانبیاء/ ۱۰۳.

﴿وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾ ههروه ها له دونیادا خه مو خه فه تی له کیس چوونی شتیکیان نیه به هیوای بووین، یان ناخوشیه کیان پی بگا، یان خوشه ویستیکیان له ده سدا بی، چونکه نهوان پروایان به قهزاو قه ده ر ههیه، هه ولی به ده ستهینانی ره زامه ندی خودا ده دن، ههروه ها له قیامه تدا غه مو په ژاره یان نیه.

بۆ بترسن؟ بۆچی غه مو په ژاره دایانگری؟ نهوان په یوه ندییان به خوداوه ههیه، چونکه خوشه ویستی نهون!

بۆ خه فه تیان هه بی؟ له چی بترسن؟ له کاتی کدا نهوان مزگینیان پیدراوه له دونیاو قیامه تدا خودا واده ی پی داوون، واده ی خوداش حه قو به جیه و گۆرانکاری تیدا ناگری.

جا وه کوو پیناسه کردنیکی وه لی و ناساندنی فه مووی: ﴿الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ﴾ خوشه ویستانی خودا نهو که سانه ن: که پروایان هیناوه ته قواکار بوون. پروایان به تاکو ته نهایی خودا و پیغه مبه رایه تی پیغه مبه رانو هاتنی رۆژی قیامه ت هیناوه، خویان له هه موو سه ریچی به ک پاراستوه، هه ر شتیک خودا پی ی ناخوشی خویان لی پاراستوه، نیمانی راستو ته قوای ته وایان تیدا کو بو ته وه، به گۆره ی دابو نه ریتی باوی خودا هه لسو که وت ده که ن، هه ول ده دن هۆکاره کانی ته ندروستی و به توانایی و به رگری و نازادی سه رکه وتن ده سته به ر بکه ن، نه رگی سه رشانی خویان نه نجام ده دن، فه رمان به چاکه و نه هی له خراپه یان لی بۆ ته خویه کی سه روشتی و به گۆره ی توانا نه نجامی ده دن! وه کوو له شوینیکی تر دا ده رباره ی خوشه ویستانی خۆی ده فه رموی: ﴿وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَن يَنْصُرُهُ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ﴾ الَّذِينَ إِنْ مَكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ، وَآتَوْا الزَّكَاةَ، وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ، وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ، وَلِلَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ ﴿الحج/ ۴۱﴾.

نهوانه: که نه وه ره وشتو کرداریانه ﴿لَهُمُ الْبُشْرَى فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ﴾ له دونیادا مزگینی سه رکه وتنو ناکام باشییان پی دراوه له هه موو کاروباریکیان دا. خودا مزگینی داوون که ده یانکاته جیگری خۆی خواوه نیه تی زه وییان پی ده به خش به مه رجی پابه ندی شه ریه تی خودا بنو به گۆره ی سونه نو

دابو نهریتی خودا له بوونه وهردا هه لسو كهوت بكه ن! یارمه تی نایینی خردا بده ن، هه ول بده ن نالای نیسلام شه كاوه بی. نه ی نه وه نیه له شوینیکی تردا ده فرموی: ﴿وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ﴾ النور/ ۵۵. به شیك له مزگینی دونیا یان بینینی خهونی راسته، پیغه مهه ر ﴿:﴾ كه لیان برسی: ﴿لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا﴾ چیه؟ فرموی: (هی الرُّوْيَا الصَّالِحَةُ، يَرَاهَا الْمُسْلِمُ أَوْ تَرَىٰ لَهُ) مزگینی به كه: بریتی به له خهونی راست، موسولمان ده بینینی، یان پیغه وه ده بینری.

ههروه ها به شیك له مزگینی دونیا یان مژده پیدانیان له لایه ن فرشته كانوه له كاتی گیانكیشان ها. وه كو له شوینیکی تردا ده فرموی: ﴿الَّذِينَ تَتَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ طَيِّبِينَ يَقُولُونَ: سَلَامٌ عَلَيْكُمْ﴾ النحل/ ۳۲.

ههروه ها مزگینیان له ژانی قیامتدا به وه پی ده دری: كه ناكام باشو پاداش چاكن، شه وابو له زه ته و مانه وه ی هه تا هه تایان له به هه شتدا بو ده سته بهر ده بی؛ وه كو له شوینیکی تردا ده فرموی: ﴿يُبَشِّرُهُمْ رَبُّهُمْ بِرَحْمَةٍ مِنْهُ وَرِضْوَانٍ وَجَنَاتٍ لَهُمْ فِيهَا نَعِيمٌ مُّقِيمٌ﴾ التوبة/ ۲۱.

فرشته تووشیان ده بنو مژده ی به هه شتیان ده ده نی وه كو له شوینیکی تردا ده فرموی: ﴿إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا: رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا، وَابْشُرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ. نَحْنُ أَوْلِيَاكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ، وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَشْتَهِي أَنْفُسُكُمْ، وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَدْعُونَ، نَزَلًا مِنْ غُفُورٍ رَحِيمٍ﴾ فصلت/ ۳۲.

پهروه دگار واده راستو دروسته ﴿لَا تَبْدِيلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ﴾ گۆرانو خیا ل واده بی له واده به لینی خودا دا نیه. كه موژده ی به هه شتی به موسولمانان داوه واده ی خوی به جی دینی و گۆران له واده به لینی دا نیه. وه كو له شوینیکی تردا ده فرموی: ﴿مَا يُبَدِّلُ الْقَوْلَ لَدَيَّ﴾ ق/ ۲۹.

﴿ذَلِكَ﴾ نه وهی باس کرا له موژده پیدانو واده پیدانی خوشبهختی و کامه رانی له دونیاو قیامتدا به مرازگه ییشتنیکی گه وره و فره مه زنه، خوشی له وه گه وره تر نیه؛.

تیپینی :

نهم نایه ته پیرۆزانه به شیوه یه کی راستو ره وان پیناسه ی وه لی و خوشه ویستانی خودایان بۆ کردین، تییان گه یان دین که (ئه ولیاء) هکانی خودا نه وانن بزوای ته وایان هه یه و ته قواکارن؛ خو یان له سه ریچی کردنی فرمانه کانی نایین ده پارتزن.

سه عیدی کورپ جو به یه ده فرموئ: پرسیار له پیغه مبه ر کرا وه لی و خوشه ویستانی خودا کی نو چ که سن؟ پیغه مبه ر ﴿وَلَا مَدَامَ﴾ فرمووی: (الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ بِرُؤْيَاهُمْ) خوشه ویستانی خودا نه وانن که به چاوپیکه وتیان خوداتان به ر بکه ویته وه..

عومهری کورپ خه تتاب ده فرموئ: له پیغه مبه ری خودام ژنه وت ده یفرموو: (إِنَّ مِنْ عِبَادِ اللَّهِ مَاهُمْ بِأَنْبِيَاءَ وَلَا شُهَدَاءَ، تَغْبِطُهُمُ الْأَنْبِيَاءُ وَالشُّهَدَاءُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لِكَانِهِمْ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى) له نارینه نده کانی خودادا که ساتیک همن، نه پیغه مبه رنو نه شهیدن، که چی له به ر پله و پایه یان لای خودا پیغه مبه رانو شهیدان خۆزگیان پێ ده خوازن. عمرزی پیغه مبه ریان کرد وتیان: نه ی ره وانه کراوی خودا! پیمان بلێ: نه وان کی نو کرده وه کانیان چیه به لکوو خوشمان بوین و ده کوو نه وان بکه ین؟ فرمووی: (هُمْ قَوْمٌ تَحَابُوا فِي اللَّهِ عَلَى غَيْرِ أَرْحَامٍ بَيْنَهُمْ وَلَا أَمْوَالٍ يَتَعَاطُونَ بِهَا فَوَ اللَّهُ، إِنَّ وُجُوهَهُمْ لَنُورٌ، وَأَنْبَهُمْ عَلَى مَنَابِرٍ مِنْ نُورٍ، لَا يَخَافُونَ إِذَا خَافَ النَّاسُ وَلَا يَحْزَنُونَ إِذَا حَزَنَ النَّاسُ، ثُمَّ قَرَأَ: ﴿أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾) نه وانه که ساتیکن له به ر خاتری خودا یه کتریان خوش ده وئ، نه ک له خزمایه تی و به ر ژه و هندی مادی یه کتریان خوش بوئ، به لکوو بۆ ره زامه ندی خودا یه کتریان

خوش ده وی. سویندم به خودا نهوانه دهو چاویان له نووره، له سهر مینبهر و کورسی نوورانی داده نیشن، نهو کاته ی خه لک ترسیان ههیه نهوان ناترسن، که خه لک غه مو په ژاریان ههیه نهوان بی خه من، نه مجار نایه تی ﴿أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾ کی خوینده وه.

عیززه ت و خاوه نیه تی راستی هه ر بو خودایه، هه ر خودا شه وو روژ

به دی دینی

وَلَا يَحْزَنُكَ قَوْلُهُمْ إِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٦٥﴾ أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَتَّبِعُ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ شُرَكَاءَ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ ﴿٦٦﴾ هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا إِنْ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿٦٧﴾

پاش نهو ی پهروه ردگار له نایه ته کانی پێشوردا جزره ها شو به یه ی موشریکه کانی راناندنو به که به که ره تی کرد نه وه، نه مجار لیڤه دا باسی نه وه ده کا: که نهو موشریکانه ریبازنکی تریان گرتووه؛ نهویش ریبازی هه ره شهو هاتو هوش کردنه، هه ره شه ی نهو ده که ن: که نهوان خاوه نی ده سه لاتو دارایی نو ده توانن زیانت پێ بگه یه نن!! ئیتر پهروه ردگار وه لامیان ده داته وهو ده فمر موی: ﴿وَلَا يَحْزَنُكَ قَوْلُهُمْ﴾ با قسه و هه ره شهو هاشو هوشی نهوان تو غه مناک نه کا، گوێ مه ده ره نهو قسه و قسه لۆکانه یان: که ده لێن: تو پێغه مه ر نی، به درۆت ده خه نه وه، هه ره شه ت لی ده که ن به وه که نهوان خاوه ن مالو دارایی و ده سه لاتن، هه یج باکت لیان نه بی، پشت به خودا به سه ته و ته وه کولت له سه ر نهو بی، ﴿إِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا﴾ چونکه هه موو هیزو توانایه کی راستی و

سهرکه وتزو ده سولات بۆ خودایه و بهس، کهسی تر دارایی هیزو توانا نیه، ههر خودا خاوه نی ده سولاته، سهرکه وتن ددها به که سانییک بیهوی بیانداتی، ههر به ویستی خۆشی سهرکه وتزو مالو دارایی له که سیکی تر ده گرتیه وه، سهرکه وتزو زالبوون به زۆری نیه، به لککوو زۆر جار تاقمی کهم (به لام پشت به ستوو به خودا) به سهر تاقمو کۆمه لی زۆری کافرو خوانه ناسان دا زان ده کا، وه کوو له شوینیکی تردا ده فرموی: ﴿كَمْ مِنْ فِئَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةً كَثِيرَةً بِإِذْنِ اللَّهِ﴾ / .

که له نایه تیکی تردا عیززه تو ده سولات بۆ پیغه مبهرو موسولمانان دیاری ده کاو ده فرموی: ﴿وَاللَّهُ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ﴾ المنافقون/ ۸. نه وه له راستی دا عیززه تو ده سولاته که ههر هی خودایه به حه قیقی، بۆ پیغه مبهرو موسولمانان مه جازه!!

﴿هُوَ السَّمِيعُ﴾ پهروه ردگار شنه وایه بۆ قسه و تهی بهنده کانی، که به شییک لهو قسانه یان به درۆ خستنه وهی هه قو پیغه مبهرایه تی به و هاوه لدانانه بۆ خودا، ﴿الْعَلِيمُ﴾ زانار ناگاداره به حالو چۆنیه تی بهنده کانی ناگاداره به وه هه لسو که وتو کرده وانه ی ده یکه ن؛ له نه زیه تدانو فرتو قیل کردن، سزاو تۆله یان لی ده ستینی، هیچ گزنگی مه ده به فرتو قیلیان.. له مه شدا دل دانه وهی پیغه مبهری تیدایه له سهر نه وه نه زیه تو ته نگ پی هه لچنینه ی له نه ته وه که یه وه تووشی ده هات. له هه مان کات دا مژده ی سهرکه وتزو زالبوونی پیغه مبهرو موسولمانانی تیدایه به سهر کافره کان دا.

نه مجار پهروه ردگار جهخت له سهر خاوه نیه تی و ده سولاتداری خۆی ده کاته وه ده فرموی: ﴿أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ﴾ ناگاداریبهنه وه ههر بۆ خودایه چی له ناسمانه کانو زهوی دا هه یه، هه موویان بهنده و ملکی خودا، کهسی تر خاوه نیه تی راسته قینه ی نیه، ده ی که وایی چۆن نه و به ستو سه نه مانه به خودا حسیب ده کریسن؟ له کاتییک دا نه وان بۆ خۆیان ملکی عیباده ت که ره کانن، ههر بتییک له و بتانه ملکی یه کیکه!

﴿وَمَا يَتَّبِعُ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ شُرَكَاءَ﴾ ئەو موشریکانه له حەقیقەت و راستی دا عیببەدەت بۆ هاوێلی خودا ناکەن، چونکە خودا شەریکی حەقیقی نیە، ئەو بێ سەنەمانەیی: کە ئەو نەفامانە بە هاوێلی خودایان دەزانن هیچیان بێ ناکری، هیچ دەسەلاتیکیان نیە، بە لکۆو ئەوانە ناتوانن زیان لە خۆیان دوور بخەنەوه، دارایی ئەوەیان نیە سوود بەخودی خۆیان بگەیەنن.

﴿إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ﴾ ئەو نەفامانە لە حەقیقەت دا جگە لە شکۆ گومان شوێن هیچی تر نە کەوتوون. هەر بە خەیاڵ و گومان لافی ئەوێ لێ دەدەن: کە ئەو بێ تانە خۆشەویستی خودانو تەکا کارن بۆیان لای خودا، ئەوانە پێیان وایە: پەر وەردگار (جل جلاله) وەکوو پاشا ملهوره کانی دویا وەهیه، بەبێ واسیتە و ناوەند و تەکا کار و وەزیر و دەست و پێوەند نەبێ، کەس نایگاتی، ئەوان لەم بۆچوونە دا شوێن گومانی پوچ و چەواشە کەوتوون، کەوتوونە هەلەیه کی گەر وەر وەر.

ئەوانە لە شوێن کەوتنی گومانە کەیان دا درۆزن و گۆترە کارن، لە خۆیان وەر وەر، بەبێ بە لگهی زانستی تەخمین دەکەن و لە خۆیان وەر وەر دێلێن و شت هەڵدەبەستن. پەر وەردگار بەم نایە تانە جەخت لە سەر ئەو حەقیقەتە دەکات وەر وەر. کە نە فریشتە و نە مەسیح و نە غەیری ئەوانیش، بە کە لکی خودایەتی نایە و رایەیی ئەوەیان ناکەوێ پلە و پایەیی خودایەتیان بدرێتی! تەنانەت بە کە لکی ئەو نایەن بکڕن بە واسیتە و ناوەند و تەکا کار و کاریگەر لە نیش و کاری خودا، چونکە خودا بێ باکو بێ تاجە، پێویستی بە کەس نیە، وەکوو کاربەدەست و ملهوره کانی نە دەمیزاد نیە؛ دەست و پێوەند و وەزیر و پیاوانی دەرباریان کاریان تی بکەن و بەهۆی ئەوان نەبێ نیش و کاریان بۆ هەلەنە سوڕی. بە لکۆو هەر بێی لە ناسمانە کاز و زەوی دا هەیه بەندە و مەلکی خودان وەکوو لە نایە تیکی تردا دەفرموی: ﴿إِنْ كُلُّ شَيْءٍ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا آتِي الرَّحْمَنِ عَبْدًا﴾ مەریم/ ۹۳.

ئه مجار پهروه ردگار بهلگه له سهر شهوه دههینیتشهوه که هه موو عیززه تهو
شانو شکۆمه ندی به ک ههر بۆ خودایه و، هیچ که سی تر هیچ رۆلکی نیه له باره ی
خه لۆ تهقدیر و به رۆیه بردن و هه لسوړانو کار لیکردن و شهو جۆره شتانه ی که
تایبه تی خودایه تین؛ دهه فرموی: ﴿هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ
وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا﴾ نهو خودایه کی وه هایه، به بی یارمه تیده و تکا کار، کاتی ئیوه ی
دابه ش کردوه، به شیک له کاتی ئیوه ی کردوه به شهو و تاریکی داهیناوه؛ بۆ شهو ی
نارامی تیدا بگرن، دوا ی ماندو بوون و هه و لدان بۆ دهسته بهر کردنی پیوستیاتی
ژیان تییدا بجه سیننه وه، به شیکیشی کردوه به رۆژی روناکو شتی تیدا ده بینن، بۆ
شهو ی له م کاته دا به ناو زهوی دا بلاو بیننه وه، کاروباری خۆتان نه نجام بدهن، کار و
کاسبی تیدا ره دام بینن و، شوکو و سوپاسی خودای پهروه ردگاری تیدا بکن!

وه کوو له شوینیتی تردا له م باره وه دهه فرموی: ﴿وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتًا،
وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ لِبَاسًا، وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا﴾ النبا/ ۹-۱۱. یان دهه فرموی:
﴿وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ آيَتَيْنِ، فَمَحَوْنَا آيَةَ اللَّيْلِ، وَجَعَلْنَا آيَةَ النَّهَارِ مُبْصِرَةً
لِتَبْتَغُوا فَضْلًا مِنْ رَبِّكُمْ، وَلِتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِينَ وَالْحِسَابِ﴾ الاسراء/ ۱۲.

﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَسْمَعُونَ﴾ بیگومان له م گۆرانی شهو و رۆژه دا: که
بهو شیوه ناو گۆریان بی ده کهین و، حال و چۆنیه تی زینده وهران له شهو و رۆژ داو،
دیارد و هه لسو کهوتیان له و دوو کاته دا، له هه موو نه مانده دا بهلگه و نیشانه ی
یه هیژ هه ن له سهر هه بوون و به توانایی و خاوه نیه تی و تاکو ته نهایی خودایه کی
زاناو بالاده ست و هه می شه زیند و، گۆرانی شهو و رۆژ بهلگه ن له سهر شهو ی: که
په رستراوی حق و راست نهو که سه یه: شهو و رۆژی داهینا و جودا وازی خست و ته
نیوانیانه وه، گۆرانی شهو و رۆژ بهلگه و نیشانه ن بۆ که سانییک بییسن و په ندو
عیبه رت و هه ر بگرن و تی فکر ن له و بهلگه و نیشانه ی ده یانییسن!

نێسبەتدانی منداڵ بۆ خودا شیرکە، پەرەردگار دوروو بەرزو

پیرۆزە ئەوەی منداڵی هەبێ

قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحَنَهُ هُوَ الْغَنِيُّ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ إِنَّ عِنْدَكُمْ مِّنْ سُلْطَانٍ بِهَذَا أَتَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦٨﴾ قُلْ إِنَّا الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُونَ ﴿٦٩﴾ مَتَّعَ فِي الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ نَذِقُهُمُ الْعَذَابَ الشَّدِيدَ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ

٧٠

دوای ئەوەی خودای گەرەو مەزن لەناوەتەکانی پێشوردا هەندێ هەلۆستو بیرو باوەری موشرێکەکانی باس کرد، ئەوەی لێوە گیراوە: کە بتو ھەنەم دەکەنە تەکا کارو ھیوایان وایە: ئەو دارو بەردە تاشراوانە شەفاعەتیان بۆ بکەن! ئەمجار رەد دی دانەو بەرەد دیکی موقنیعو دنیاکەر، نیتەر لێرەدا جووژکی تر لەبڕوا پووجەکانیان باس دەکا: ئەمیش منداڵ وەپالداوە بۆ خوداو دەلێن: خردا منداڵی ھەیە! ئەمەش ھەموو ئەو موشرێکە دەگرێتەو کە دەلێن: فریشتە کچی خودان و ئەو جوله کەنە ی کە دەلێن: عوزەیر کۆری خودایەو ئەو مەسیحیانە ی دەلێن: عیسا کۆری خودایە:

﴿قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحَانَهُ﴾ موشرێکەکان دەلێن و توویانە فریشتەکان کچی خودان، جوله کەکان دەلێن و توویانە: عوزەیر کۆری خودایە، مەسیحیەکانیش پێیان وایە عیسا کۆری خودایە!!

خودا پاکو بەریبە ئەوەی وەپال دی دەدەن، بۆچونەکیان سەیرو جیگای سەر سوورمانە، چونکە وەپال دانی منداڵ بۆ لای کەسیک دەبێ بگۆنجی منداڵی

هه بی، دهی خۆ پهره دگار نه له کەس بووه و نه که سیشی لی بووه، نه خۆی مندالی که سه نه مندالیشی بووه!!

﴿هُوَ الْغَنِيُّ﴾ خدا بۆ خۆی بی ناتاجه، بۆ خۆی پیوستی به کەس نیه و هه موو که سیکنو هه موو شتیکن پیوستی به نه و هه یه، مندال بۆ که سیکنه پیوستی پی بی، دهی خدا پیوستی به کەس نیه.

﴿لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ﴾ هه بۆ خودایه، چی له ناسمانه کانو زه وی دا هه یه، هه موو شتیکی بوونه وهر ملکئو بهندهی خودایه، خدا به دیهینرو دروستکاری ناسمانه کانو زه وییه، چی تیپان دا هه یه، نه و دروستی کردون، خدا له کەس ناچی و هیچ مه خلوقیک له نه و ناچی، هیچ ناتاجی به کەس نیه و هه موو کهس ناتاجی به نه و هه یه، هه رچی له ناسمانه کانو زه وی دا هه یه، هی خودایه و نه و به دی هیناونو نه و خاوه نیانه و به رپوه یان ده با، کهس هاوکارو هاویه شی خدا نیه تیپان دا. دهی چون ده گونجی خوداوه ندیک نه و ده سه لاتو زاتو صیفاتی بی، به و جوړه به دیهینرو ژیا نه خش بی، پیداوستی هه موو کهس جی به جی بکا، چون ده گونجی دروستکراویکی خۆی بکاته مندالی خۆی؟! چون ده گونجی ناتاجی بهنده یه کی خۆی بی!

﴿إِنْ عِنْدَكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ بِهَذَا﴾ هیچ به لگه یه کتان به ده سه ته و نه یه له سه ر نه و تیدیعار بۆ چوونه تان، هیچ تان به ده سه ته و نه یه، قسه و بۆ چوونه کانتان بچه سپینی، نه و دهی که ده یلین: درۆ بوختازو هه لبه سه ته.

﴿أَتَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ﴾ نایا نیوه له سه ر خودا شتیکن ده یلین: که نایزان، شتیکن به ده م خوداوه هه لده به ستن که هیچ حه قیقه تیکی نیه، شتیکن وه پاڻ خودا ده ده ن که عه قل نایسه لمینی وهری ناگری!

ته م رسته یه ی به شیوه یه کی پرسیار نامیز هیناوه، مه به ست له م شیوه و نوسلووبه سه رزه نشتو تانه و ته شه ره، ده رپرینی ناره زامه ندی و هه ره شه کردنه له بوختانکه ران. نایه ته که نامازه بۆ نه و ده کا: که هه ر وته یه ک هه ر راو بیرو بۆ چوونیک به لگه ی له پشته وه نه بی، نه فامی و نه زانییه عه قیده و بیرو باوه ر

پيويسته به لگه ي جاشا هه لئه گرو به هيز پشتگيري بکهن، لاسايي کردنه وه و شونکه وتنى کويرانه کارىكى هه ليه و نادرسته!

نمونه ي نهم نايه ته نايه تىكى تره كه ده فهرموى: ﴿وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا ۚ لَقَدْ جِئْتُمْ شَيْئًا اِذَا ۚ تَكَادُ السَّمَوَاتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْهُ ۖ وَتَنْشَقُّ الْاَرْضُ ۖ وَتَخِرُ الْجِبَالُ هَدًا ۚ اِنْ دَعَا لِلرَّحْمَنِ وَلَدًا ۚ وَمَا يَنْبَغِي لِلرَّحْمَنِ اَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا اِنْ كُلُّ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْاَرْضِ اِلَّا اَتَى الرَّحْمَنَ عَبْدًا ۚ لَقَدْ اَحْصَاها وَعَدَهُمْ عَدًّا ۚ وَكَلِمَ آتِيهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَرْدًا﴾ مريم/ ۸۸-۹۵.

ئاده ميزاد له خويه وه قسه يه ك هه لئه ستى نيشانه ي نه فامى و نه زانييه: درۆ هه لئه ستى شياوى ئاده ميزاد نيه، جا نه گهر قسه هه لئه ستنه كه له سهر خودا بى و به بى به لگه بى، نه وه تاوانىكه له هه مو تاوانان گه وه تره. چونكه يه كه م پيچه وانهى نه و ريزو پيروزىيه كه پيويسته بو خودا دابترى، وه صف كردنيه تى به صيفاتى ده سه وه سانى و بى توانايى و ده ست كورتى. ده ي خو خودا لهم ره و شتانه دوورو پاكئو مونه زه هه. هه وه ها رى لى تىكچوونو گومرايى به له ده ست نيشان كردنى په يوه ندى تىوان خوداو به نده كانى. هه ره له روانگه ي نهم رى لى تىكچوونه وه ته سه وور كردنى هه ره په يوه ندىيه كى ترى ئاده ميزادان په يوه ندىيه كى گومرايانه و سهر لى شىواوانه ده بى.

بو نمونه هه ره رى بازو ياسايه ك كاهينو فالگره وه كان بو خويان دايا نه ينا بى، هه ره ده سه لاتو سه لاهييه تيه ك كه كه نيسه بو خوى به ره وا زانى و بوو به مايه ي گومرايى ئاده ميزاد، هه مووى له و بىرو با وه ره پو وچو بى بناغانه وه سهرى هه لئا كه وتيان: فريشته كچى خودان، عوزه ير كوپى خودايه، عيسا كوپى خودايه! هه ره لهم بىرو بوچوونه ده ست هه لئه ستانه وه مه وزوعى تاوانو مه وزوعى دان پيانان (الأعتراف) و (هكوك غفران) چه كى لى خو شبوونو پاكبوونه وه... هه تده سهرى هه لئا، هه مو نهم زينجيره بىرو بوچوونه هه لئه لئه نه زانينى راستى په يوه ندى تىوان خوداو به نده وه سهرى هه لئا.

مهسه له که هه مهسه لهی سه رلی شیواوی نیه له بیرو باوه ردا، به لکوو مهسه لهی ژبانه به هه موو بواره کانیه وه، هه رچی روی دا له نیوان که نیسه و زاناکان دا، هه دژایه تی و نا کوکیه ک پیدای بوو له نیوان پیاوانی که نیسه و زانو عاقله نده کان دا، ناکامه که ی به وه ته وای بوو، کو مه لگا له ده ست ده سه لاتی که نیسه رزگاری بوو به مهش له چنگ ده سه لاتی ئایینی گو ردا و رزگاریان بوو، به شیواندن ئایین و نه مجار به وه لانی و دوو خستنه وهی له ژبان دا نه وه موو شهرو نه گبه تیانه هاتنه کایه وه. نه وه موو به دره وشتی و روخانی دهروونی و چه واشهیی له بیرو باوه ردا پیدای بوو: که تا ئیستاش جیهان پیانه وه ده نالینی!!!

نه مجار پهروه ردا گار هه ره شهی توند له روژنو بوختان کمره کان ده کا، هه ره شهیان لی ده کا به وه: که ته وانه ی به ده م خودا وه درو هه لده به ستن و شتیکی وای وه پان ده دن که نا گونجی و ناشی وه پالی بدری سه رکه و توو نابو ده فهرموی: ﴿قُلْ اِنَّ الدِّیْنَ یَفْتَرُوْنَ عَلٰی اللّٰهِ الْکَذِبَ لَا یُفْلِحُوْنَ﴾ نه ی پیغه مبه ر! پیان بلی: ته وانه ی به ده م خودا وه شت هه لده به ستن و ها وه لی بو داد نه یین، کوو کچی وه پان ده دن، درو به ده م خودا وه ده کهن سه رکه و توو نابن، قهت به مرز ناگه نو له دونیا و قیامهت دا توخه ی له گیانی خو یان ناکهن، سه رلی شیواو مالویرانو ناکام نه گبه تن. له سزای قیامهت رزگاریان نابی.

﴿مَتَاعٌ فِی الدُّنْیَا﴾ ته وانه له دونیا دا مه تاع و خوشی به کی که مو بی بایه خیان ههیه، له ژبانیکی کورتو ته مه نیکی که م دا پیوه ی راد بویرنو له پریکا ده بریته وه و به ره و سزای سهخت کیش ده کرین، ﴿ثُمَّ اِلَیْنَا مُرْجِعُهُمْ﴾ پاشان گه رانه وه یان بولای نیمه یه، له قیامهت دا زیندویان ده کهینه وه و راپیچی ده شتی مه حشه ریان ده که یین، حیسابو لی کو لینه وه سان له گه ل نه نجام ده ده یین ﴿ثُمَّ نَذِیْقُهُمُ الْعَذَابَ الشَّدِیْدَ بِمَا کَانُوْا یَکْفُرُوْنَ﴾ پاشا سزای به ئیشی دوزه خیان پی ده چیژین، له ناو شاگردا جو ره ها سزای سهختیان ده ده یین، به هوی کافریو نیانو درو هه لده به ستن به ده م خودا وه، نه مه به لگه یه کی به هیزو ئاشکرا و روونه له سه ر خه ساره تمه ندی کافره کان، چونکه نه و شته ی که به ده یان پیان وایه: له دونیا دا ده بیته مایه ی

سهرکه و تنزو خوشبه ختی، له ئاستی نهو به خته وهرییه ی قیامه تیان: که له کیسیان چووه، نهو خێرو بیرو نازو نیعمه ته ی له دهستیان داوه چ نرخو به هایه کی نیه. چونکه دونیا لای خودا نرخ ی باله میشو له یه کی نیه.

چیرۆکی هه زره تی نوح عليه السلام له گه ل نه ته وه که دا

❖ وَأَنْتَلُ عَلَيْهِمْ ذَنْبًا نُّوحٍ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ يَنْقُومُ إِن كَانَ كَبُرَ عَلَيْكُمْ مَقَامِي وَتَذِكْرِي بَيَّائِتٍ آلِهِ فَعَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْتُ فَأَجْمِعُوا أَمْرَكُمْ وَشُرَكَاءَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُنْ أَمْرُكُمْ عَلَيْكُمْ غُمَّةً ثُمَّ اقْضُوا إِلَيَّ وَلَا تُنظِرُونِ ﴿٧١﴾ فَإِن تَوَلَّيْتُمْ فَمَا سَأَلْتُكُمْ مِنْ أَجْرٍ إِن أَجْرِي إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَأُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٧٢﴾ فَكَذَّبُوهُ فَتَبَّيْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلِّ وَجَعَلْنَاهُمْ خُلَفَاءَ وَأَغْرَقْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا

فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُنْذَرِينَ ﴿٧٣﴾

له وه پیش لهم سوره ته دا ناماژه ی بۆ به سه ره هاتو چیرۆکی گه لو نه ته وه پیشینه کان کرد، ناکامو سه ره نجامی سه ریچیو به درۆ خسته وه یانی رون کرده وه، ههروه ها ناماژه شی بۆ نه وه کرد: که بۆ هه موو گه لو نه وه ته وه یه ک پیغه مبه ر نیردراوه، که پیغه مبه ره که هاتوو بۆ سهریان خودا حوکی ئیوانیانی به عه داله تکاری نه نجام داوه.

نه مجار لیره دا سبیاقی نایه ته کان جهوله یه کی دورو رێژ له باره ی نهو دوو ناماژه پیکراوه نه نجام ده دا، لایه نیکی چیرۆکو به سه ره هاتی هه زره تی موسا له گه ل فیرعه ونو تا قمه که ی دا راده ئیو ئنی. تییان دا سه ره نجامی به درۆ خه ره وه کان

دهست نیشان دهکا، بریاری یهزدانیی دهبارهی ناکامی گهلو نهتهوهکان پاش هاتنی پیغهمبیرهکانیان بۆ ناویان ناشکرا دهکا.

لهلایهکی ترهوه لهوهپیش پهروهردگار بهلگهی جؤراو جؤری هیئانهوه لهسهر تاکو تهنهایی خوداو راستی پیغهمبهرایهتی وهاتنی رۆژی قیامتو زیندوو بوونهوهو حیسابو لیکۆلینهوهو پاداشو سزا. شوبههو گومانی موشریکهکانی رت کردهوه، سهردهقی نهو موشریکهکانی خستهروو.

نههمجار لیڤهدها بری چیرۆکی پیغهمبهران باس دهکا، بۆ نهوهی پیغهمبهر تهسهللای بۆ چاو لهپیغهمبهرانی پیشوو بکا، تهزیتهو نارههتی لهسهر شان سووک بی، باکی لهفرتو فیلی موشریکهکانی عهدهب نهبی، لههممان کاتدا نهوش وهبیر موشریکهکان بینیتهوه: که نهگهر نهوانیش سوور بن لهسهر ههلوستی خۆیانو واز لهبهدرۆخستنهوه نههینن نهوه ههمان سهرهنجامی گهلهپیشینهکان چاوهروانی نهوان دهکا. دهفرموی:

﴿وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ نُوحٍ﴾ نهی پیغهمبهری خوشهویست! چیرۆکنو بهسههراتی نوح لهگهل نهتهوهکهی دا بهسهر کافرهکانی مهککو ههموو نهوانهدها که سهریچیت دهکهن، بخۆینهوه، بۆیان شی بکهروه: چۆن خودا بههیلایکی بردنو بهتۆفان خنکاندنو لهبیخی دهرهینان، بۆ نهوهی نهو موشریکنو خودا نهناسانه بترسن لهناکامی خۆیان؛ بترسن: که نهگهر نهوانیش واز لهسهر رهقی خۆیان نههینن بهدهردی نهوان دهچن.

نهوهیان بۆ باس بکه ﴿إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ إِنَّ كُبْرَ عَلَيْكُمْ مَقَامِي وَتَذَكِيرِي بِآيَاتِ اللَّهِ فَعَلِيَ اللَّهُ تَوَكَّلْتُ﴾ که نوح بهنهتهوهکهی وت: نهی نهتهوهکهه! نهگهر ماندهوهه لهناو ئیوهدها، نامۆژگاری کردنم بۆتان، بانگهوازیکردنتان لهلایمن منهوه بۆ برواهینانو موسولمانبوون لهسهر شان قورسهو بهلاتانهوه ناخۆشه: که من ئایاتی خوداتان بۆ شی بکهمهوه، بهلگهو نیشانهی تاکو تهنهایی خوداتان بۆ رون بکهمهوه، پیتان رابگهیهنم: که پهستنو بهندایهتی کردنتان بۆ خودا پیویستهو فهرزه لهسهرتان، نهگهر نهو شتانهتان پی

ناخۆشه و له سهرشانتان قورسه، نه وه بزانتن: كه من باكم نيه، پشتم به خودا بهستوه و ثيقه م له سهر نه وه و واز له بانگه وازی خۆم ناهینم پهیامی پیروزی خۆم دهگهیهنم پیتان خۆش بێ پیتان ناخۆش بێ من نه کی سهرشانی خۆم نه نجام دهدهم!

بێ منهت بن ﴿فَاجْمَعُوا أَمْرَكُمْ وَشُرَكَاءَكُمْ﴾ خۆتان ناماده بکهنو عهزمتان جهزم بێ له سهر نه نجام دانی نهو کاره ی ده تانه وێ بیکه ن بهرامبهر به من، خۆتان نهو شتانه ی به هاوه لێ خودایان ده زانو به ندایه تییان بۆ ده که ن به کدیگیر بزو چیتان له ده س دێ بهرامبهر من نه نجامی بدهن! ﴿ثُمَّ لَا يَكُنْ أَمْرُكُمْ عَلَيْكُمْ غُمَّةً﴾ پاشان نه وه ی ده تانه وێ ده رحه ق به من نه نجامی بدهن با ناشکرا بێ و مه ی شیرنه وه، ره پو ره وان بێ پیچو په نا چیتان ده وێ بیخه نه پرو، کاری خۆتان له گه ل من یه کالا بکه نه وه، به وردی پیلانی خۆتان دارێژنو به ره و مه به سته ی خۆتان هه نگاو هه لێنن!

﴿ثُمَّ اقْضُوا إِلَيَّ وَلَا تَنْظُرُون﴾ جا نه گهر پیتان وایه ئیوه له سهر حه قن، نهو کاره ی عهزمتان له سهر جهزم بووه نه نجامی بدهن، ساته وه ختیگ پاشی مه خه ن، هیه چ مۆله تم مه ده ن، بێ منهت بن! چونکه من چ گرنگی به وه هه لۆیسته تان ناده م باکم نیه و لیتان ناترسم، ئیوه له سهر رێبازی ناحه قو من له سهر شه ق مه رێبازی حه قم، هه موو کاتیگیش هه ر حه قو راستی سه رکه وتوه!

به راستی ته م هه لۆیسته ی جهزته ی نوح عليه السلام که وه نده بتمانیه ی به په یامی خۆی هه بوو، نه وه نده دُنیا بوو له سهر سه رکه وتنو یار مه تیدانی خودا بۆی ده ق ده شو به یته هه لۆیسته ی جهزته ی هود: که به نه ته وه که ی خۆی فه رموو: ﴿إِنِّي أَشْهَدُ اللَّهَ وَأَشْهَدُوا أَنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ، مِنْ دُونِهِ فَكِيدُونِي جَمِيعًا، ثُمَّ لَا تُنْظِرُون. إِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ رَبِّي وَرَبِّكُمْ...﴾ (الایه هود/ ۵۴-۵۶).

ئا به و شیوه، جو داوازی نیوان هه لۆیسته ی موسو لمانی برپا بۆ لایینو هه لۆیسته ی کافری خودانه ناسو برپا لاوازو زه بوو نمان بۆ ده رده که وێ. موسو لمان برپا و پته وو پشت به ستوو به خودا و به رچا و رونا کتو بتمان به هیزه، کافر هه می شه

پاراپو پروا لاوازو بی بتمانیه، پشت بهشتی خه یالی و بی بناغو پوچ ده بهستی.
رهش بینو و ره روخاوه.

به کورتی حه زه تی نوح به پروایه کی پته و وه به رنگاری نه ته وه که ی بو وه،
دوای نه وه هم مو ماوه دورو دریژه، دوای نه وه هم مو ناگادار کردنه وه و هه ره شه
لی کردنه دورو دریژه، دوای نه وه هم مو به درو خستنه وه ی که له لایهن
نه ته وه که یه وه ناراسته ی کرا، ته حه ددای هه مو نه ته وه که ی ده کاو ده فهرموئ:
ته گهر به بانگه وازی من ته نگه تاو نو پیتان ناخوشه من له ناوتان دا بهو
ناموژگاریتان بکه ن، ده چیتان له ده س دی دژی من ته نجامی بده ن، من واز
له ریبازی خوم ناهینمو سوورمو سوور ده بم له سهر هه لوئستی خومو پشتیوانیشم
ههر خودایه و به س، یارمه تیدانی نهوم به سهو حه و بجه م به که سی تر نیه، ده
بی منه ت بنو مه هیلن ده ست به کاریم!!

به راستی ته مه ته حه ددایه کی سهرنج راکیشه و که سیک ته حه ددای وا ده کا
ههر دو دهستی پرین له هیزو توانا، هه موو متمانیه کی به هیزو توانای خوی
هه بی، ته نانه ت ته حه ددای وه ها ناراسته ی دوژمنانی ده کا هه لیان بنی بو نه وه ی
په لاماری بده ن! ده ی حه زه تی نوح چ هیزو توانایه کی له پشت بوو؟ له هیزو توانای
سهرزه وی چی له گهل دابوو؟

بیگوه مان پروای پته وی هه بوو، نیمانی له گهل دا بوو، هیزو توانایه کی له پشت
بوو هه موو هیزو تواناکان له بهر دمیا به چوک دادین، هیزو توانایه کی له پشت بوو
هه موو هیزو توانا راواله تیه کان له ناستیا پوچو بی وه جن. نه وه خودای له پشت بوو:
که ههرگیز ناهیلن خوشه ویستانی بکه ونه ژیر رکیفی تاقبو کو مه لی شه یتان. نه وه
هه لوئستی پیایو پشت به خودا به ستوه، پروا به خودایه ناده میزاد ده گدیه نیته نه وه
ناسته و ناوا په یوه ست ده بی به سهرچاوه ی هیزو تواناوه.

ته م ته حه دداکر نه غورورو له خوبایی بوون نیه، زیده ره وی تی کپروخان نیه،
به خو فه وتاندنو نینتیحار ناژمی درئ، به لکوو نه وه ته حه دداکردنی هیزو توانای

حه قیقی به بهرامبهر هیزو توانای لهرزۆکئو قرچۆک، ره وشتو باوه پری پروادارانسه به خوداو هه لۆیستی پشت به خودا به ستوانه.

ئهوانه ی ئهرکی بانگه وازی جیهاد له پیناو ئایینی خودادا ده خه نه سهرشانی خۆیان پتویسته نهو پیغه مبه رانه بکه نه سهرمه شقی خۆیان، پتویسته دلۆ ده روونیان به متمانه به خودا نه وه نده پریبێ سهر پۆ بکا، پتویسته ته نها ته وه کولیان له سهر خودا بێ و بهس! به و جۆره به رهنگاری مله پوران بکه نو ئاوا رویه رویان بینه وه.

مله پوران جگه له نه زه تدانیان چیدییان پێ ناکرێ، نه ویش تاقیکردنه وه و ئیمتیحانه له خوداو به تیکۆشهرانی رێبازی هه قو راستی، ههرگیز خودا تیکۆشهرانی رێبازی هه قو راستی ناداته ده ست دۆژمنانی، به لکوه به تاقییان ده کاته وه، بۆ نه وه ی رپه وهانی رێبازی خودا ریزه کانی خۆیان په کت به خه نو پته ریان بکه نو دلۆ ده روونه کانیان مشتوما ل بکه نو پالقه یان بکه نه وه، خه باتو تیکۆشانیان به خه نه وه گهر!

جا په روه ردگار به رد وهامه له سهر گیرانه وه ی چیرۆکی به نده ی راستالی خۆی؛ نوح پیغه مبه رو شیوه ی ته حه ددا کردنی بۆ مله پورانی سهر ده می خۆی و با بزانی ن چۆن چیرۆکه که به کۆتا دی؟!

﴿فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَمَا سَأَلْتُكُمْ مِنْ أَجْرٍ﴾ نه گهر ئیوه پشتان هه لکردو و روتان وه رگێرا له په یامی منو به درۆتان خسته وه و به رد وهام بوون له سهر به درۆ خسته وه و پر و اتان به پیغه مبه رایه تی من نه کردو پا به ندی ئامۆژگارییه کانم نه بوونو ئایینی هه قو راستان وه نه گرت، نه وه بزانی من له پیناو بانگه وازییه کهمدا داوای کاری شوکرو سوپاستان لی ناکه م، به ته مای پاداشو چاکه دانه وه ی ئیوه نیم. ﴿إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى اللَّهِ﴾ پاداشو کرێی من ته نها لای خودایه و نهو پاداشم ده داته وه، نهو منی کردوه به پیغه مبه رو رهوانه ی کردوم بۆ سهر ئیوه، ههر نه ویش پاداشو جهزای کرده وه کانم ده داته وه، ﴿وَأُمرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ﴾ هه روه ها خودا فه رمانی پێ کردوم: که من له تاقیه پتیری

موسولمانان بښ، گهر د نکه چو فرمانبردار بښم بڼ همر فرمانتیک که پښم ده کړئ، همر شتیک په یوه دندی به بانگ وازیږه که موه هه بڼ به وپری لږ پراڼو لږ پور دوی به ده ته نجامی ده ده م. گهر د نکه چو گوږ پرایه لی فرمانی پوره رد گارم.

نیسلام نایینی هه موو پیغه مبران یوه همر له یه که م پیغه مبره وه تا پیغه مبره ی ناخیر زه مان: که حذر ه تی موحه مده ه هه موویان له سهر ریو ره سمی نایینی نیسلام بوون. هه موویان له بنه ما سهره کییه کانی نایینی نیسلام دا هاویدشن، همر چنده له شریعت و یاسا ته فصیل په کانیان دا جودا وازیان هه بوه. وه کوو له شویتیکي تردا ده فرموی: ﴿لِكُلِّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَا جَا﴾ المائدة/ ۴۸. بنه مای نایینه کانیان یه که و سهر چاوه ی نایینه کانیان یه ک سهر چاوه یه.

بوخاری و موسلیم و نه حمده و نه بوداود فرموده ده یه کی پیغه مبریان ریوایت کرده: فرمویه تی: ﴿الْأَنْبِيَاءُ أَوْلَادُ عِلَاتٍ﴾ واته: نیمه ی پیغه مبران هه موومان و ده چدی چنده دایکی کینو باکمان یه که. نایینو بیرو باوه رمان یه که: که بریتیه له بنه ندایه تیکردن بڼ پوره رد گارو یه کتا پرستی.^(۱) وپرای نه و هه موو

^۱ نه و تا حذر ه تی نوح فرموی: ﴿وَأَمَرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ﴾.

له باره ی نبراهیمیشوه پوره رد گار ده فرموی: ﴿قَالَ لَهُ رَبِّهِ أَسْلَمَ، قَالَ أَسْلَمْتُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ. وَوَصَّىٰ بِهَا إِبْرَاهِيمُ بَنِيهِ وَيَعْقُوبُ، يَا بَنِيَّ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ لَكُمُ الدِّينَ، فَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ﴾ البقرة/ ۱۳۲.

حذر ه تی یوسفش فرموی: ﴿رَبِّ قَدْ آتَيْتَنِي مِنَ الْمَلِكِ وَعَلَّمْتَنِي مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ، فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَنْتَ وَلِيِّي فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، تَوَفَّنِي مُسْلِمًا وَالحَقْنِي بِالصَّالِحِينَ﴾ يوسف/ ۱۰.

حذر ه تی موساش ده فرموی: ﴿يَا قَوْمِ أَنْ كُنْتُمْ آمَنْتُمْ بِاللَّهِ فَعَلَيْهِ تَوَكَّلُوا أَنْ كُنْتُمْ مُسْلِمِينَ﴾ يونس/ ۸۴.

سیحربازه کانیش وتیان: ﴿رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَتَوَفَّنَا مُسْلِمِينَ﴾ الأعراف/ ۱۲۶. به لقیسش وتی: ﴿رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي، وَأَسْلَمْتُ مَعَ سُلَيْمَانَ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ النمل/ ۴۴.

بانگه وازی و هه ولئو تیکۆشانه ی حه زه ته ی نوح، له جیاتنی نه وه ی نیمانی پئی بهیننو پابه ندی نامۆزگارییه کانی بن، که چی ﴿فَكَذَّبُوهُ﴾ ههر سوور بوون له سه ره به درۆ خستنه وه ی حه زه ته ی نوح گوئ پئی نه دانی به یامه که ی. ﴿فَنَجَّيْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلِّ﴾ نوح و نهوانه ی له گه لئ دا بوون، له که شتی دا رزگارمان کردن، فه رمانمان پئی کرد گه مئ دروست بکا و ههر کاتئ تۆفان هه لسا خۆی و برواداران و له هه موو ره گه زیک تیرو مئ به ک بخته ناو که شتی به که وه، نه ویش پابه ندی فه رمانی ئیمه بوو: به که شتی خۆی و په رپه و کارانیمان رزگار کردن...

﴿وَجَعَلْنَا خِلَافًا، وَأَغْرَقْنَا الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِنَا﴾ نهوانه ی له ته ک نرح دا له که شتی به که دا رزگارمان کردن، کردمان به جیشین و جیگری نهوانه ی له نارمان بردن، کردمان به نه و دانکه ره وه و سه روکاری کردنی زه وی و له شپینی له نا و چوه کان جئ نشینمان کردن، سه ریچیکاران و به درۆ خه ره وه کانمان خنکندن! ﴿فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُتَدْرِبِينَ﴾ نه ی پیغه مبه ری خۆشه و یست به چاوی دئ بزوانه، به عه قل تیبفکه ره و سه رنج بده سه ره نجامی نه و نه ته وه چۆن بوو: که پیغه مبه ره که یان ترساندن و هه ره شه ی به هاتنی عه زاب لئ کردن و نهوان به ند نامیز نه بوون و سوور بوون له سه ره هه لۆیستی ناراستی خۆیان وازیان له به درۆ خستنه وه ی پیغه مبه ره نه هیئا!

سه رنجامی هه موو گه لو نه ته وه یه کی به درۆ خه ره وه به و جۆره ده بی، نه و گرو هانه ی له نه ته وه ی تۆش نه ی پیغه مبه ره! هه لۆیستی ناوا بنۆین به ده ردی نهوان ده چن.

په ره و رگه ر باسی پیغه مبه ریه ته ی پیغه مبه ران ده کا و ده فه رمۆئ: ﴿إِنَّا أَنْزَلْنَا التَّوْرَاتَ فِيهَا هُدًى وَنُورٌ يَحْكُمُ بِهِ النَّبِيُّونَ الَّذِينَ أَسْلَمُوا﴾ المائدة/ ۴۴.

ده رباره ی هه وارییه کانی عیسا ش ده فه رمۆئ: ﴿وَإِذْ أَوْحَيْتُ إِلَى الْخَوَارِجِينَ: أَنْ آمَنُوا بِي وَبِرَسُولِي، قَالُوا آمَنَّا وَاشْهَدْ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ﴾ المائدة/ ۱۱۱.

پیغه مبه ری خۆشه و یستمان ده فه رمۆئ: ﴿أَنْ صَلَاتِي وَنَسْكَي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لَهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ، لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ﴾ الأنعام/ ۱۶۳.

ئهمه دابو نه پیتی پهروه ردگار له سهر زهوی، ئهمه وادهو به لینی خودایه
 بو بهنده کانی، بو خوشه ویستانی، جا نه گهر جاریک له جاران له بهر
 بهرژه وهندییه ک که خودا بو خوی ده زانی به جیه پینانی وادهو به لینه کان دواکهوتن،
 ئهوه نابی خودا پهستان ناو می د بن، به لکوو پیویسته ئهوه بزانی: که ئهوه دابو
 نه پیتی خودایه، ده بی دلیا بن که له ناکامو سهر نجام دا جینشین ههر بو
 موسولمانانه، نابی په له له به جیه پینانی وادهو به لینه کان بکن، ده بی ئهوه بزانی:
 که خودا خوشه ویستانی خوی هه لئاخه له تینی و قهت دهسته وهستان نابی له وهی
 یارمه تی خوشه ویستانی خوی بدا، ههر گیز پهروه ردگار خوشه ویستانی ناسپیتری
 به دوژمنان، به لکوو وه غرانی هاتنی یارمه تی خودایی بو تاقیکردنه وهو راهینانو
 فیکردنه!

دابو نه پیتی گهل و نه ته وه کان له باره ی به درو خستنه وهی

پیغه مبه ران

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا إِلَىٰ قَوْمِهِمْ فَجَاءُوهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا
 كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا بِهِ مِنْ قَبْلُ كَذَٰلِكَ نَطْبَعُ عَلَىٰ قُلُوبِ
 الْمُعْتَدِينَ ﴿٧٤﴾

دوای ئه وهی پهروه ردگار به سهرهاتی ههرزه تی نوحی له گهل نه ته وه که ی دا
 رونکرد وه، سهره نجامو ناکامی خودا پهستان: که سهر که و تنو رزگار بوونه،
 ههروا ناکامی سهر پیچیکاران: که فهوتانو له ناوچوونه، ده ست نیشان کرد، باسی
 چیروکتو به سهرهاتیکی تر ده خاته رو.. باسی میژووی نه ته وهی تر له گهل
 پیغه مبه ره کانیان ده کا، ئه وه نه ته وانه ی که پیغه مبه ره کانیان به درو خستنه وه خودا
 سزای دانو له ناوی بردن.

جا وه کوو خودا دلی نهو نه ته وانه ی مۆر کردوه و نیمانیان نه هیئاو پیغه مبه رانیان به درۆ خستنه وه، دلی که سانی دیکه ش مۆر ده کا، بۆیه پیو یسته دانیش توانی شاری مه که که په ند له ئاکامو سمره نجامی نه ته وه پیشینه کان وه ر بگرنو خویان بیاریزن له هۆکاری نهو له ناوچوونو به فتاره چوونه.

بۆیه لیته دا به شیوه یه کی کورتو چرو پ، سییاقی نایه ته کان ناماژه بۆ به سهرهاتی نهو پیغه مبه رانه ی دوا حه زه تی نوح ره وانه کراون ده کاو باسی به لگه و موعجیزه کانیان ده کاو، به پیره وه چوونی به درۆ خه ره وه کانو گومرا ئان دیاری ده کا. ده فرموی: ﴿ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا إِلَىٰ قَوْمِهِمْ فَجَاءُوهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ﴾ له دوا ی نوح چند پیغه مبه ری کی ترمان ناردن بۆ سمر نه ته وه کانیان، له وانه: هود، صالح، ئیبراهیم، لوط، شووعه یب سه لامی خودا له سمر پیغه مبه ری نیمه و نه وانی ش بی، ثم پیغه مبه ره به ریزانه هاتنه سمر گه له کانیان به به لگه ی ناشکراو موعجیزه ی گه وه گه وه به لگه و بورهانی عقلی و حیسی له سمر راستی نهو په یامه ی بی نیردراون، ﴿فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا بِهِ مِنْ قَبْلُ﴾ هیچ گه لو نه ته وه یه ک لهو گه لو نه ته وانه نیمانیان نه هیئا به په یامی پیغه مبه ره کانیان له یه که م رۆژی بانگه وازی کردنیان بۆ گه له کانیان، واته نهو نه ته وانه وه کوو چۆن پیش هیئانی موعجیزه و به لگه و نیشانه کانیان بر وایان به پیغه مبه ره کانیان نه کردو به درۆیان خستنه وه، پاش هیئانی موعجیزه و به لگه ناشکرا کانیان همر بر وایان پی نه کردن، به کافری و سهر پیچیکار مانه وه! موعجیزه و نایه ته کان نه وانی له سهر پیچی و یاخی بوون نه گیرایه وه.

یان ده توانین بهو جۆره رافه که بکه یزو بلتین: هیچ کامی له وه چه و پاشینه ی نه ته وه کان نیمانیان نه هیئا بهو په یامه ی که باوکتو باپیرو پیشینه کانیان بر وایان پی نه کردو به درۆیان خستنه وه، نهو هۆکاره ی ببوه هۆی نیمان نه هیئانی پیشینه کانیان هه مان هۆکار بووه هۆی نیمان نه هیئانی پاشینه کانیان، له هه موو چهرخو رۆژگار یکتا مله وری و سهر ره قی و چاولیکه وری و لاسایی کردنه وه هۆکاری کی سهره کی بووه بۆ پروانه کردن به درۆ خستنه وه ی پیغه مبه ران.

﴿كَذَلِكَ نَطْبَعُ عَلَى قُلُوبِ الْمُعْتَدِينَ﴾ همر بهو جوړه دى كه دلى تهوانه مان
مؤر كرد به هوئى سهره قى و به درو خسته وهى پیغه مبره كانیان، دلى تهو
نه فامانه دى گه لى توش (ته پیغه مبره!) مؤر ده كهین كه ده شوبه یته تهو نه فامو
سهره قانه دى پیشوو، نه مه همره شهیه کی گه ورو سامناكه لهو كه سانه دى
پیغه مبره ئیسلام به درو ده خنده وهو پروا به قورئانو په یامه كه دى ناكه نو پابه ندی
فرمانو جله وگیریه كانی نابن، چونكه له كاتیکدا په ورو دگار بهو جوړه گهلو
نه ته وه سهره قه كانی پیشووی له ناو بردن له سهر تهو تاوانانه دى نه نجامیان دان،
ته د بهی كه سیك تاوانی گه ورو تر بكاو پیغه مبره گه ورو تر به درو بخاته وه
د بهی حالى چون بی؟!

نه مه دابو نه پرتی خودایه له مه خلوقاتی خو دى، همر دلئو د هروئیک
خواه نه كه دى بؤ خو دى دای بخاو له كاری بكا، له سهر تهو باره بار ده گریو رهق
د بهی و به كه لكی و هرگرتنى په یامی پیغه مبره ان نایه و هیدایه ت و هرنه گری، مانای
ته وه نیه: كه خودا دله كان داده خاو له سهره تاوه ناهیلئ نیمانیان تى بجی!!

چیروکی هزره تى موساو هزره تى هارون له گهڼ فیرعه ونو

تاقمه كه دى

تهم چیروکه دوهم چیروکی سوره تى (یونس) ه نه ویش چیروکی هزره تى
موساو هزره تى هاروونه له گهڼ فیرعه ونو تاقمه كه دى شایانی باسه: كه
به سهره تى هزره تى موساو هاروون له گهڼ فیرعه ونو قه ومه كه دى چه ند جاریک
له قورئاندا دویاره بؤ ته وه، بؤ ته وه دى به لگه بی له سهر ته وه: كه هیزی حهق و
دهنگی پیغه مبره رایه تى هم همیشه سهر كه ووتوون به سهر تهوانه دى لافى پاشایه تى و
دهسه لاتو فرمانه وایی لئ ده دن، هیچ کاتى مله وړی و ته ختو به ختى پاشایان
خویان له بهر تیشكى نووری حهقدا ناگرنو له ناستى حهقدا نموودیان نیه.

نەم چیرۆکە لە پێنج بەش پێک دات:

۱- بەشی یەكەم حیوارو گفتوگۆی نیوان حەزرەتی مووساو

فیرعەون

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ مُوسَى وَهَارُونَ إِلَى فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ بِآيَاتِنَا
فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُجْرِمِينَ ﴿٧٥﴾ فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ
عِنْدِنَا قَالُوا إِنَّ هَذَا لَسِحْرٌ مُبِينٌ ﴿٧٦﴾ قَالَ مُوسَى أَتَقُولُونَ لِلْحَقِّ لَمَّا
جَاءَكُمْ أَسِحْرٌ هَذَا وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُونَ ﴿٧٧﴾ قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَلْفِتَنَّا
عَمَّا وَجَدْنَا عَلَيْهِ عِبَادَةً تَتَكُونُ لَكُمُ الْكِبْرِيَاءُ فِي الْأَرْضِ وَمَا نَحْنُ
لَكُمْ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٧٨﴾

﴿ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ مُوسَى وَهَارُونَ إِلَى فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ بِآيَاتِنَا﴾ واتە: پاش
ناردنی ئەو پیغەمبەرە ریزدارانە (موساو هارون) مان کردنە پیغەمبەرە بۆلای
فیرعەونو دارو دەستەکە ی رهوانە مان کردن، بەبەلگەو نیشانە یی ناشکر او
بەهیزەو ناردمانن بۆ سەر فیرعەونو تاقم و کۆمەڵی، کە ئەو کاتە فیرعەون
پاشای میصر بوو، دارو دەستەکەشی خۆیان بەنەشرافو پیاوماقوڵی نەتەو ی
قیبطی دەزانی بۆیەش بەتایبەتی هەر ناوی ئەوانی هیناوه، چونکە باقی
خەڵکە کە ی تر شوینکەوتوو پابەندی فەرمانی ئەوان بوون. نەگەر فیرعەونو
تاقمە کە ی نیمانیان بهینایە، مەردومگەلە کە ی یەکسەر نیمانیان دەهینا (موساو
هارون) مان بەنایاتو نیشانە ی ناشکر او گەورە رهوانە کردن: وەکوو لەسوورەتی
(الأعراف/ ۱۳۳) لەشوینی تریش ناماژەیان بۆ کراوه.

کەچی فیرعەونو دارو دەستەکە ی لەجیات ی ئەو ی پروا بکەنو نیمان بهینن
﴿فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُجْرِمِينَ﴾ لوتبەرزیمان نواند، شوین ریبازی حەق

نه که وتزو ملکه چی شهر یه تی خودا نه بوون، نیمانیان به په یامی حه زه تی موسا و هارون نه هیئا، به راستی نه وانه گهلو نه ته وه یه کی تاوانکار بوونو تاوانکاریان لی بیوه خویه کی سروش تی و باریان به تاوانه وه گرتبوو، تاوانی گه وه گه وه و کهم و نیمه یان نه نجام ده دان، له سته مکاری تاوانکاری و ناشوینانه وه ده ده سته کی بالایان هه بوو، له هه موو تاوانیکیشیان گه وه تر به درو خسته وه ی پیغه مبه رانی خوداو ره تکرده وه ی په یامه که یان بوو!!

﴿فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا﴾ کاتیک موسا هاته سه ریان به به لگه و نیشانه ی ناشکراوه، زور موعجیزه و نیشانه ی وای نیشان دان که راستی پیغه مبه ریه تی نه وو تاکنو ته نه یی خودایان ده چه سپاند، ره وانه کردنی موسا و هارونو به دیه یانی موعجیزه کانیان له لایه ن نیمه وه بوو، نه و په یامه حق و راسته له نیمه وه نیردرابوو: که چی نه وان له جیاتی نیمان هیئا ﴿قَالُوا: إِنَّ هَذَا لَسِحْرٌ مُبِينٌ﴾ له روی سه ره ره قو و خویه زلزانو و لوتبه رزی و هه و په رستی یه وه و تیان: به راستی نه مه سیحر کی ناشکراو نمایانه، به شیوه یه کی جه خت له سه ر کراو و دلنیا یی یه وه موعجیزه کانی موسایان به سیحر له قه لهم دان، له کاتیکدا بوخویان له دلی خویان دا لیان روون بوو که نه وه ی و توویانه درو بوختانه و بی ته وصلو بناغیه. وه کوو له شوینیک کی ترده ده فرموی: ﴿وَجَعَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَا أَنْفُسُهُمْ ظُلْمًا وَعُلُوًّا. فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ﴾ النمل/۱۴.

ناوا به بی شهرمانه، به بی به لگه و نیشانه موعجیزه ی پیغه مبه ران به سیحر له قه لهم ده دن، کافره کانی قوره شیش و ه کوو له سه ره تای سووره ته که دا زانیمان هه مان بوختانیان به قورئانو په یامی پیغه مبه ر ﴿﴿ کردو نه وانیش و تیان: ﴿إِنَّ هَذَا لَسِحْرٌ مُبِينٌ﴾ سو بچانه لا دلی ی نه م رسته یه، هه موو کافرو به درو خه وه کان له هه ده کاتو سه ره ده میکدا لیکیان گیراوه ته وه، هه ر گهلو نه ته وه یه ک پیغه مبه ری به سه ر نیردرابی و موعجیزه یان نیشان درابی له باتی نه وه ی نیمانیان هیئا بی، نه و بوختانه یان به پیغه مبه ره که کرده!!

﴿ قَالَ مُوسَى أَتَقُولُونَ لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَكُمْ أَسِحْرٌ هَذَا؟ وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُونَ ﴾

موسا به شیوهیه کی نار به زایی ده برینو سهرزه نشت کردنی نهو نه فامو لوتبه رزانه وتی: ئایا ئیوه به حهقی ئاشکراو روزو دور له سیحری به تان، یه ژن نه مه سیحرو جادوه؟ به راستی عه جایه بو سهر سور هینه ره بۆ ئیوه چۆن به م پیامو مو عجیزانه ده لێن: سیحر؟! ئایا نه مه سیحره؟! چۆن رێگا به خۆتان ده دن یلێن: نه مه سیحره؟ له حالیکه ئیوه بۆ خۆتان ده زانن سیحر چاویه سه ته کی و روکش کردنه، نه گهر نه مه سیحر بوایه زو ده پوکایه وه، سیحری ساحیره کانی به تان نه ده کرده وه!! ههر گیزاو ههر گیز ساحیره کان له گۆرپه پانی روبه پرو بونه وه ی حه قانیق دا سهر که وتوو نابن، قهت به سیحر ئایین ناچه سه پێ بنه مای ژیان ریک ناخری، سه لته نه ت و پاشایی پێ ده سه به ر نابێ، چونکه سیحرو جادو یازی بریتیه له شه عوه زه و چاویه سه ته کی و ده ست سووکی، هه یج شتیک له حه قانیق ناگۆرێ. ده ی نه وه ی ئیوه به چاوی خۆتان له و مو عجیزه و نیشانه نه ی: که خودا به منی دا وه کردونی به به لگه له سه ر راستی پیغه مبه رایه تی من ده بینزو دلتان به له مرزه ده که وێ! چۆن نه وه به سیحر دا ده نرێ!؟

ئیتیر دوا نه وه ی هه زره تی موسا به و جوړه بوړی دانو به لگه کوتی کردنو هه یج ره دیکی وێچوویان به ده سه ته وه نه بوو به مر به ر کانی موسای پێ بکه ن، په نایان بۆ به لگه یه کی زۆر لاوازو هه یجو بووچ بر د: ﴿قَالُوا: أَجِئْتَنَا لِنَلْفِتْنَا عَمَّا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا﴾ وتیان: نه ی موسا! ئایا تۆ بۆ نه وه هاتووی ئیمه له ئایینی باوکتو با پیرانمان لابه ده ی؟ ده ته وێ ئیمه واز له ئایینی باوکتو با پیرانمان بێنین؟ ﴿وَتَكُونُ لَكُمْ أَرْبَاءٌ فِي الْأَرْضِ﴾ هه روه ها ده تانه وێ نه تۆ هارونی به رات بینه کاری به ده سه تو خاوه ن ده سه لات له سه ر زه و ی؟ ده تانه وێ سه رو کایه تی ئایینی دونیایی بۆ خۆتان ده سه به ر بکه ن؟ ده تانه وێ شانو شکۆو پله و پایه و مکه و ده سه لات بۆ خۆتان په یدا بکه ن؟ ﴿وَمَا نَحْنُ لَكُمْ بِمُؤْمِنِينَ﴾ باش بزانه ئیمه ههر گیزاو ههر گیز بزوات پێ نا که یزو نایه ی نه سه ر ئایینی ئیوه: که جیا وازه له ئایینی باوکتو با پیرو پێشینه کانمان.

نَیْبِیْنِیْ نَهْوَ دَهْ کَرِی: که له سهره تاوه خیطابه کانیا ناراستهی حهزره تی موسا کرد، چونکه نهو بانگه وازی کردن بۆ ئیماننهینان و یه کتاپهرستی و ازهیئان له بتههرستی، نه مجار له کۆتایی نایه ته که دا حهزره تی هارونیشی ره گهل خست، لهم روه وه که نهویش له بهروبوومی بانگه وازی یه که بههره مهند ده بی و پله و پایه و شکۆ مندی ده ست ده که وئ!!

۲- بهشی دووهم ناماده کردنی سیحربازه کان له لایهن

فیرعه ونه وه بۆ بهره نگاری کردنی بانگه وازی موسا

وَقَالَ فِرْعَوْنُ أَتُتُونِي بِكُلِّ سَاحِرٍ عَلِيمٍ ﴿٧٩﴾ فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ قَالَ لَهُمْ مُوسَى أَلْقُوا مَا أَنْتُمْ مُلقُونَ ﴿٨٠﴾ فَلَمَّا أَلْقَوْا قَالَ مُوسَى مَا جِئْتُمْ بِهِ السَّحَرُ إِنَّ اللَّهَ سَيُبْطِلُهُ إِنَّ اللَّهَ لَا يُصْلِحُ عَمَلَ الْمُفْسِدِينَ ﴿٨١﴾ وَيُحِقُّ اللَّهُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ ﴿٨٢﴾

نه مه بهشی دووهمی چیرۆکی حهزره تی موسایه له گهل فیرعه ون دا، بیگومان فیرعه ون ویستی په نا بۆ سیحربازه کان بهری و له ریگهی نهوانه وه بهر بهره کانی حهزره تی موسا بکا، فهرمانی به پیاوانی ده رباری خۆی کرد: که سیحربازه کارامه کان کۆبکه نه وه و ناماد دیان بکه ن بۆ فیستیقالیکی جه ماوه ری، بۆ نه وه ی بۆ خه لکی ده ربخا: که نه وه ی موسا لافی پیوه لی ده داو به موعجیزه ی داناوه جوړیکه له سیحرو، نه هیلی خه لکه که شوینی بکه ون.

فیرعه ون ده یویست به ههر نرخیک بۆ جه ماوه واتی بگه یه نی: که موسا ساحیره، بۆیه فهرمانی دا کۆریکی جه ماوه ری بگیری بۆ سیحربازه کان و بهر بهره کانی موسا و موعجیزه کانی بکه ن، بۆ نه وه ی له سهر نه جام دا به جه ماوه ره که ی بسه لمینی: که موسا سیحربازیکی کارامایه و بهس! که

ئەمەشى بۇ چەسپا ئىتر خەتەر لەسەر بىرو باوەرى كەلەپوور ئاساو دەسلەتتى
خۆى و دارو دەستەكەى لەسەر زەوى نامىنى.

هەر ئەوەش گۆنگۆ مەبەستە. وا دیارە مەبەستی سەرەکی فیرعهون بۆ بەستنی ئەو کۆرە بەربلایە بۆ سیحریازەکان، هەر ئەوە بوو: کە سیحریازی وەپان حەزەرەتی موسا بداو بیکاتە ساحیریکی کاراماو لێزان. ئەمەش کاتیەک بوو: کە ئەوە کە هەستی خۆیان دەرپێوی فیرعهونیان لەخەتەری چاوەروانکراو ترساند بۆیە فیرعهون بۆ چارەسەر کردنی ئەو خەتەرە بریاری دا کە لەهەموو لایەکەوە سیحریازە کاراماو لێهاتوکان کۆیکەنەو کۆپێکی فراوانیان بۆ بگری: ﴿وَقَالَ فِرْعَوْنُ أَتُونِي بِكُلِّ سَاحِرٍ عَلِيمٍ﴾ فیرعهون بەدارو دەستەکەیی دەباری. فۆی گوت: هەول! بدەن لەهەموو لایەکەوە ساحیرە زاناو لێهاتوکانم بۆ نامادە بکەن.. فیرعهون کاتیەک ئەمەیی گوت: کە عەصاو دەستی نوورانی موسای بینی و بۆی وابوو: کە موساو هاروون دوو کەڵەساحیری لێهاتوو شارەزان لەبواری سیحریازی دا، چونکە فیرعهونو تاقمەکەیی پێیان وابوو: چ جوداوازییەکی نێه لەنێوان موعجیزەیی خودایی و سیحرادا، جا بۆ جۆی بەجۆی کردنی فەرمانی فیرعهون ساحیرە زۆرزانەکانیان هێنانو کۆیان کردنەو هێنایاننە لای فیرعهونو لەوتێوە بۆ جۆی: مەبەستو شوونی کۆرو فیستیقال راپێچ کران.

﴿فَلَمَّا جَاءَ السَّحْرُ﴾ کاتیک ساحیرہ کان ہاتھ نہ شوئیں کڑبونہ وہو لہ گہل
 حذرہ تی موسادا رویرو بونہ وہو، موسا پاش تہوہی ساحیرہ کان سہریشک
 کردن لہ نیوان تہوہدا سہرتا تہو عہصای خوی بہاوڈی یان تہوان گوریسی جیوہ
 تیکراوی خویان بہاون ﴿قَالَ هُمْ مُوسَى أَلقُوا مَا أَنْتُمْ مُلقُونَ﴾ موسا پیانی
 گوت: تیوہ تہوہی دہ تانہوی بیہاون بیہاون، چیتان لہ دہس دی تہنجامی بدہن،
 تیوہ دہست پیٹش خہر بن.

هه‌لبه‌ته‌ چه‌ره‌تی موسا ویستی ده‌ست پیش‌خه‌ری له‌وانه‌وه‌ بی، تا خه‌ل‌کی بزائن: ته‌و سی‌حرب‌ازانه‌ چی ده‌که‌ن، هه‌روه‌ها بو‌ نه‌وه‌ی هه‌رچی هی‌زو توانایان هه‌یه به‌کاری بی‌ن‌زو چ خه‌بره‌و فرتو فی‌لیان هه‌یه بی‌خه‌نه‌ کار. نه‌م‌جار موسا

موعجیزه ی خودایی حقو راست بخته گهرو عه صای خوی بهاوی، سیحرو جادیان به تال بکاته وه.

هه لیه ته سیحری ساحیره کان سه رنج راکیشو ترسناک بوو: که گورسه کانیاں هاوشتن خه لکیان سه رسام کردو ترساندیانزو سیحرو جادوکی مه زنیان نه نجام دا، ته نانه ت جه ره تی موساش ترسیکی که وه ته دلوه وه، وه کوو له شوینیکی تردا ده فرموی: ﴿فَأَوْجَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةً مُوسَى، قُلْنَا لَا تَخَفْ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعْلَى، وَالْقَى مَا فِي يَمِينِكَ تَلَقَّفَ مَا صَنَعُوا، إِنَّ مَا صَنَعُوا كَيْدُ سَاحِرٍ، وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ أَتَى﴾ طه/ ۶۷-۶۹.

جا ﴿فَلَمَّا أَلْقَا﴾ کاتی که ساحیره کان ده ست پیشخیریان کردو گورسه کانیاں هاوشت، موسا دلنیا کرابوو ترسی لی ره ویندرا به وه، بتمانهی ته وای به راستی په یامی خوی یارمه تی خودایی هه بوو ﴿قَالَ مُوسَى: مَا جِئْتُم بِهِ السَّحَرُ﴾ موسا پی گوتن نه وه ی ئیوه ده یکن سیحرو جادوبازییه و چاویه ستو فرتو قیلله، نه ک نه وه ی من هی ناومه له خودا وه. نه وه ی من موعجیزه یه وه له خودا وه ها تو وه که چی فیرعه ون به سیحری داده نی و ده بیاته ریزی سیحری ئیوه وه. به لام دلنیا بن نه مه ی من موعجیزه یه وه حقه وه نه وه ی ئیوه سیحرو جادوبازییه، ﴿إِنَّ اللَّهَ سَبَّطَهُ﴾ بیگومان خودا نه وه سیحره ی ئیوه ده نیوینن به تالی ده کاته وه و بی بناغهی و پووچی سیحره که تان بو خه لکی در ده خا و پیان ده سه لمینی که کاره که تان چاویه ستو و فری به سه ر راستیه وه نیه. چونکه ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَصْلِحُ عَمَلُ الْمُفْسِدِينَ﴾ بیگومان خودا کارو کرده وه ی ناشوبگی ران به رقرار نا کا و هیزو پیزیان ناداتی و نا کا کاره که یان به که لکی مان وه بی، ﴿وَيُحَقِّقُ اللَّهُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ﴾ ویستی خودا وه هایه: که حقو راستی به رده وام بکا، نه وه حقه به سه سپینی که به رزه وندی مه خلوقاتی تیدایه، به هیزی بکا و به سه ر به تالدا زالی بکا، هه ر له م روانگه وه یارمه تی موسا ده دا و به سه ر فیرعه ون دا زالی ده کا و نه ته وه که شی له ژیر چنگی فیرعه ون ده ردینی و له ژیر ده سته یی و کویله یی رزگاریان ده کا.

﴿ولو کره المجرمون﴾ با تاوانبارانی وه کوو فیرعهوزو دارو دهستهکی
 سهرخستنی حقو راستییان بهسمر بهتالدا پی ناخوش بی. وه کوو له نایه تیکی
 تردا ده فرموی: ﴿فَوَقَّعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ الاعراف/ ۱۱۸. یان
 ده فرموی: ﴿إِنَّ مَا صَنَعُوا كَيْدٌ سَاجِرٌ، وَلَا يُفْلِحُ السَّاجِرُ حَيْثُ أَتَى﴾ طه/ ۶۹.
 بهلی نه مه زوران بازی نیوان حقو بهتال بوو، بهر بهر ه کانی موعجیزه بوو
 له بهرام بهر سیحردا!!

موعجیزه نیشانه یه کی خودایی بهو سمر ناسایه وه عادهت به دهره، خودا
 دهیدا بهو که سانه نیدیعی پیغه مبهرایه تی ده کهن، بز نه وهی خه لک بزویان پی
 بکه نو شوین بانگه وازی یه که یان بکه ون، به لام سیحر چاویه سته کی و روکش کردنو
 شاردنه وهی حه قیقه ته، همر شتیکیش نارایی بهر ه نگاری موعجیزه ی خودایی پی
 نا کری.

۳- برپا کردنی کو مه لییک له نه وهی نیسرائیل به په یامی

حه زره تی موسا

فَمَا آمَنَ لِمُوسَى إِلَّا ذُرِّيَّةٌ مِّنْ قَوْمِهِ عَلَى خَوْفٍ مِّنْ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِمْ أَن
 يَفْتِنَهُمْ وَإِنَّ فِرْعَوْنَ لَعَالٍ فِي الْأَرْضِ وَإِنَّهُ لَمِنَ الْمُسْرِفِينَ ﴿٨٣﴾ وَقَالَ
 مُوسَىٰ يَنْقُومُ إِن كُنْتُمْ ءَامِنْتُمْ بِاللَّهِ فَعَلَيْهِ تَوَكَّلُوا إِن كُنْتُمْ مُّسْلِمِينَ
 ﴿٨٤﴾ فَقَالُوا عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِّلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٨٥﴾
 وَنَجِّنَا بِرَحْمَتِكَ مِنَ الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٨٦﴾ وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ وَأَخِيهِ
 أَن تَبَوَّءَا لِقَوْمَكُمَا بِمِصْرَ بُيُوتًا وَاجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ قِبْلَةً وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ

وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٨٧﴾

دوای نه وی په روه ردگار هه لوئستو کرداری فیرعه ونی رون کرده وه ده ربارهی بهرنگاریکردنی پهیامی حه زه تی موسا عليه السلام به شوین نه وه دا باسی نیمانیهنانی کومه لیک له گه نچو لوی بهنو نیسرائیلی ده کا، نه مهش وه کوو ریخوشکردنیک وا بوو بو چوونه ده ریان له ناخی میصرو رزگار بوونیان له چنگی فیرعه ون. هه لیه ته نه مه دلدا نه وه ی پیغه مبهری تیدایه، بو نه وه ی دلته نگ نه بی، چونکه پیغه مبهر به پشت هه لکردنی قوره یشیه کان دلته نگو غه مبار ده بوو، پیی ناخوش بوو سوور بن له سر کوفر. ده فهرموی: ﴿فَمَا آمَنَ لِمُوسَىٰ إِلَّا ذُرِّيَّةٌ مِّنْ قَوْمِهِ عَلَىٰ خَوْفٍ مِّنْ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِمْ أَن يَفْتِنَهُمْ﴾ په روه ردگار نه وه مان بوو روون ده کاته وه: که له سهره تاوه تاقمیک کی کهم نه بی له گه نچو لاهه کانی بهنو نیسرائیلی که سی تر نیمانی به موسا نه هیئا؛ هه رچه نده حه زه تی موسا به لگه و نیشانه و موعجیزه ی ناشکرا و گرنگی نیشانی بهنو نیسرائیل و فیرعه ونو دارو ده سته که ی داو بانگه وازی کردن بو نیمانیهنان، کومه لیک کی کهم نه بی له گه نچو تازه ره سیده کانی نه ته وه ی نیسرائیل که سیکه نیمانی نه هیئا، نه وانیش که نیمانیان هیئا ترسو بیمی نه وه یان هه بوو فیرعه ون پییان بزانی و بیانگیرپته وه بوو سر کوفرو بییدینی، چونکه سوور بوونی فیرعه ون له سر کوفرو مله پوری به تایبه تی دوای نه وه ی ساحیره کان بو ریان خواردو فیرعه ون لییان ناتومید بوو، گه یشتبوه نه پیری یاخی بوونو سه ریچیکازی، نه وه بوو: پیری دا حه زه تی موسا له ناویه ری و نه هیلی په یامه که ی بلاویته وه وه کوو له شونیک کی ترده ده فهرموی: ﴿وَقَالَ فِرْعَوْنُ ذَرُونِي أَقْتُلْ مُوسَىٰ وَلْيَدْعُ رَبَّهُ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُبَدِّلَ دِينَكُمْ أَوْ أَنْ يُظْهِرَ فِي الْأَرْضِ الْفَسَادَ﴾ غافر/۲۶.

نا هم هه لوئستانه ی فیرعه ون وای له نه ته وه ی نیسرائیل کرد: که بترسن له وه ی فیرعه ون نه گهر پییان بزانی تووشی نار هه تییان بکا و ژوانیان بکاته وه، به تایبه تی که نهو مله پوره تا بللی سهره قو یاخی و زیده پو بوو له سته مکاری و ناشوبگیران دا، ته نانه ت مله پوری گه یشتبوه ناستیک لافی خودایه تی لی ده داو نه وه وه چه ی پیغه مبهرانی کرد بوون به کزیله و ده چه وسانده وه؛ زه برو زه نگیکی

هوای دژ به ژیرده سته کانی به کار ده هیئا خه ریک بوو زنده قیان لی بجی له ترسانی
حه جمینیان لی برا بوو.

راناو له (قومه) ی دا ده گهر پټه وه بۆ به نوئیسرا ئیل (نه ته وه ی موسا) چرنگه راناو ده گهر پټه بۆ نزیكترین مهرجه ۶.

هه‌ندیکیش ده‌لێن: راناوه‌که ده‌گه‌ڕێته‌وه بۆ فیرعه‌ون. مه‌به‌ستیش به (نوبه) له‌نایه‌ته‌که‌دا کابرا موسولمانه‌که‌ی تاقمی فیرعه‌ون (مؤمن آل‌فرعون) هه‌روه‌ها ناسییه‌ی خێزانی فیرعه‌ونو خه‌زنه‌داره‌که‌یی و خێزانی خه‌زنه‌دارو ده‌لاکه‌که‌ی فیرعه‌ونن.

راناوی (مثلهم) یش ده گه پیتسه وه بۆ فیرعه ووزو به مانا ئالی فیرعه ونه.
نه مجار قورئان پاساو بۆ ترسو بیمی نهو کۆمه له گه نجه ده هیئتیه وه که
تیمانیان به موسا هینابوو ده فیرموی: ﴿وَإِنْ فِرْعَوْنُ لَعَالٍ فِي الْأَرْضِ وَإِنَّهُ لَمِنَ
الْمُسْرِفِينَ﴾ بیگومان فیرعه ون لوتبه رزو خۆبه زلزانو سته مکارو یاخی و سه ره ره قو
سنووریه زین بوو له خۆبه زلزانیه دا، به جۆریک خۆی به خودا داده ناو پسی دا بوو:
کهس له خۆی گه وه تر نیه، جگه له خۆی کهس خاوه نی ملکی میصر نیه.
به راستی نابراو له ههره ملهوپه ته جاوه زکاره کان بوو، به ته واوی سنووری به زانده بوو
له خۆی بابی بوو.

﴿وَقَالَ مُوسَىٰ يَا قَوْمِ إِن كُنتُمْ آمِنْتُمْ بِاللَّهِ فَعَلَيْهِ تَوَكَّلُوا إِن كُنتُمْ مُسْلِمِينَ﴾
 موسا: که بینی تهو کۆمهلهی ئیمانیان پی هیناوه ترسی زۆریان لهوه ههیه
 فیرعهون تووشی کیشهو سزایان بکا، وتی: نهی نهتهوه کهه! نهگهر ئیوه ئیمانتان
 بهخودا هیناوهو پرواتان بهئایاتی پهروهردگار پتهوه، تهوه پشت بهخودا بیهسترو
 ئیعمادتان لهسهه زاتی پاکی بی، بتمانهی پی بکهزو دلنیا بن که تهو وادهو
 بهلینانهی پی داوین بهجیان دینی و سهه کهوتوو مان دهکا. نهگهر ئیوه
 گهر دنکهچو پابهندی فهرمانی خودان، نهگهر خۆتان داوهته دهس قهزاو قهدهری
 خوداو گهر دنکهچو دلسۆزی تهون تهوه بتمانتهان بهخودا ههبی و ترسو بیمتان
 لهفیرعهون نهبی.

پشت بهستن به خودا، نیشانه‌ی ئیمانی به هیژه، پشت بهستن به خودا داخواییه کی به هیژی ئیمانه، لایه نیککی هیژو توانایه ده بیته ره صیدو وره به خش بۆ کۆمه‌لی زه عیفو بی ده سولات له بهرامبهر جه بهرپوتی ملهوپران دا، به جوړیک: که نهو بی ده سولاتو لاوازان به هۆی پشت بهستنیان به خوداوه ده بنه هیژیکی پتهوو خۆراگرو تنگ به ملهوپران هه لده چنن.

هه زه‌تی موسا باسی گرنگی ئیمان و ئیسلامی بۆ گه‌له‌که‌ی کردو پشت بهستنی به خودا کرده نیشانه‌ی پتهوی ئیمان و ئیسلام.

به کورتی و کوردی ئیمان بریتیه له وه‌ی دلو ده‌روون بگه‌نه ناستیک بزانی: که په‌روه‌ردگار هه‌بوونی شتیکی هه‌تمی و پتویسته، بوونه‌وه‌ر بی خودایه‌کی به‌دییه‌نهر ته‌سه‌وور ناکرئ، خودا (واجب الوجود) هه‌ تاکو ته‌نهاو بی هاوه‌له. جگه‌ له‌په‌روه‌ردگار هه‌موو شته‌کانی تر به‌دییه‌نراوی خودانو هه‌موویان له‌ژیر رکیفی زاتی پاک‌دان، چۆنی بوئ ناوا هه‌لیانده‌سوړنئ. ئیسلام: بریتیه له‌گه‌ردنکه‌چی و پا‌به‌ند بوون بۆ هه‌موو نه‌رکوو فەرمانیک که له‌و زاته‌وه ده‌رده‌چی.

﴿فَقَالُوا: عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا﴾ دوا‌ی نه‌م فەرموودانه‌ی هه‌زه‌تی موسا بۆ‌وا‌ده‌کان یه‌کسه‌ر وتیان: ئیمه‌ پشت به‌خودا ده‌به‌ستین و بتمانمان هه‌ر به‌ته‌وه، نه‌مجار ده‌ستیان کرد به‌نزاو پارانه‌وه له‌خوداو وتیان: ﴿رَبَّنَا لَا تُجْعَلْنَا فِتْنَةً لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ﴾ په‌روه‌ردگار! نه‌ی خودای ئیمه‌! مه‌مانکه‌ره فیتنه بۆ گه‌لو نه‌ته‌وه‌ی سته‌مکار، خودایه‌! وا مه‌که سته‌مکاران به‌سه‌رمان دا زان ببنو خه‌لکی پی له‌خسته‌بچی و وا گومان به‌رن نه‌وان له‌سه‌ر هه‌قن، بۆ‌یه به‌سه‌ر ئیمه‌ی موسو‌لمان دا زان بوون، خودایه‌! وامه‌که ئاده‌میزادان به‌هۆی ژیرکه‌وتنی ئیمه‌وه هه‌لبه‌خه‌له‌تین و بلین: نه‌گه‌ر نه‌مانه له‌سه‌ر هه‌ق بوونایه، فیرعه‌ونو تاقمه‌که‌ی به‌سه‌ریان دا زان بوون!

یان خودایه‌! مه‌مانکه‌ره شوینی فیتنه بۆ سته‌مکاران، به‌مجۆره نه‌وان ئیمه‌ له‌تایین بگێڕنه‌وه و تۆش له‌تۆله‌ی نه‌وه‌دا سزایان بده‌ی.

﴿وَنَجِّنَا بِرَحْمَتِكَ مِنَ الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ﴾ نهی پهروهردگار! بهرهمه تو چاکه کاری خوت بهلوتفو کهرهمی خوت رزگارمان بکه لهبالا دهستی نهوازمی کافرن، بزویان بهتاکو ته نهایی زاتی پاکت نیه، سته مکارو ملهوپن، بزویان بهحقو راستی نیه، حق پهردپوش ده کهزو کوی پی نادهن، نیمه بزوامان بهتاکو ته نهایی تو هیه، پشتمان بههیزو توانای تو بهستوه. نهوان بهم شپوه نزاو پارانهویه لهخودا پارانهوه، چونکه تهوه کول لهسهر خودا که گهورهترین نیشانهی نیمانه بهبی صهبرو خوراگری لهسهر ناخوشی تهواو نابی.

دوعاو پارانهو دهش گیرا نابی تا تاعهتو خوداپهرستی لهگهلهدا نهبی، دهبی کهسیک بهتهمای گیرابوونی دوعا بی که خودا پهرست بی و هوکاره رواله تیه کانیسی جی بهجی کردبن. تیر نهو کاته، تهوه کول لهسهر خودا روالی کاریگهری خوی هیه. وهکو له شوینیکی ترده دهفرموی: ﴿وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ﴾ الطلاق/۳.

زورجار لهقورثاندا خوداپهرستیو تاعهت خراونه پال تهوه کولو پشت بهستن بهخودا، وهکو دهفرموی: ﴿فَاعْبُدْهُ وَتَوَكَّلْ عَلَيْهِ﴾ هود/۱۲۳. یان دهفرموی: ﴿قُلْ: هُوَ الرَّحْمَنُ أَمَنَّا بِهِ وَعَلَيْهِ تَوَكَّلْنَا﴾ الملك/۲۹. یان دهفرموی: ﴿زَبِّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاتَّخِذْهُ وَكِيلًا﴾ المزمل/۹.

نه مجار پهروهردگار هوکاری رزگار کردنی بهنوئیسرائیل لهفیرعهونو د رو دهسته کهی بهیان دهکاو چوئیه تی قوتار بوونیان شی دهکاتهوه دهفرموی: ﴿وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ وَأَخِيهِ أَنْ تَبَوَّآ مِصْرَ بَنِي إِسْرَءِيلَ﴾ نیکامان بو موساو هارونی برای کرد: که لهميصردا شوینی هوانهوهو خوچهشاردان بنیات بنین. یان لهميصردا مزگهوتو شوینی بهجیهیتانی نويزو خوداپهرستی دروست بکن!

واته: پاش نیمانهیتانی تهو کومه له گهنچو نهوره سیدانهو جیابوونهو دهان لهکافرو ملهوپرهکان پهروهردگار نیکای بو موساو هارونی برای کرد: که خانووی تاییه تی بو بهنوئیسرائیلی بهکان دیاری بکن، بو تهوهی جیایان بکه نهوهو ریکیان بخهنو نامادهیان بکن بو بهرهنگاریوونهوه، خو ناماده بکن بو رهوکردن

له میصرو به جی هیشتنی له کاتی گونجاودا، داوای لی کردن که مالو ناومالی
خویان پاک بکهنه وه دلۆ دهروونی خویان مشتو مال بکهنو چاوه پروانی کومه گی و
یارمه تی خودایی بن.

پهروه ردگار فهرمانی به موساو هاروون کرد: که له گهه نه ته وه که یاندا
خانوه کانیان بکهنه مزگه وتو شوینی خودا پرستی! ده فهرموی: ﴿وَأَجْعَلُوا
بُيُوتَكُمْ قِبْلَةً﴾ خانوه کانتان رویکهنه قیبله وه له مالی خوتاندا به ره و روگه نوێ
بکهن؛ چونکه ده ترسان خوانه ناسان زیانیان پی بگه یه نن!

قه تاده وه ضه حاکو سه عیدی کوری جویه پر ده لئین: مانای ﴿وَأَجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ
قِبْلَةً﴾ واته: ماله کانتان وا دروست بکهن رویان له یه کتر بی، وه لی قورطوبی
ده فهرموی: مانای پیشوو و پچووتره. واته: مزگه وته کانتان رووه و قیبله بنیات
بنیو رویان بکهنه (بهیتول مه قدیس) که نه مپروش نهو (بهیتولمه قدیسه) روگهی
جوله که یه.

﴿وَأَقِمُوا الصَّلَاةَ﴾ لهو مزگه وتانه دا، له ماله کانتاندا نوێه کانتان نه نجام
بده نو هه مووتان رویکهنه قدسو یه ک روگه تان هه بی، چونکه یه که یه تی له قیبله دا
ده بیته هوی یه که یه تی دلۆ دهروون.

بیگومان له سه ره تاوه فهرمانیان پی کرا: که هه ره که سه له مالی خوی دا
نوێه کانیان نه نجام بدهن، بۆ نه وه ی دوژمن پییان نه زانی و زیانیان پی نه گه یه نن و
له نایینه که یان ژوانیان نه که نه وه.

﴿وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ﴾ نه ی موسا! مزگینی به خودا پرستان بده: به وه: که خودا
ده یانپاریزی و به سه ره دوژمن دا زالیان ده کاو له قیامه تیش دا ده یان خاته به هه شتی
به یه نه وه.

مه راغی ده فهرموی: بویه نیسنادی مژده دانه که پال هه زه ته موسا دراوه،
چونکه مزگینی دان وه وظیفه ی خاوهن شه رعه ته، به لام له باره ی ریکه شتی
مزگه وتو په یه ندی نیوان خاوهن بر واکان هارونیشی کردوه به یارمه تیده ره، چونکه

ئه وه ریکخستن و ته نظیمه، ته گبیرو موشاوه ریه، بهروآله تیش بۆ ئهم جوړه شتانه فرمانده و وه زیرو یارمه تیده رانی پیکه وه نه خشه ی بۆ ده کیشن!

ماموستا سهید لهراقه ی ئهم نایه ته دا ده فرموی: ئهم ته عبینه گیانی به وێرای ته عبینه ی نیظامی بهیه که وه پنیوستی به کی سهره کین بۆ تاکو کۆمه ل به تایبه تی پیش رویه رویونه وه هه لگیسانی شهرو ههرا، وێ ده چی هه ندی کهس ئهم ته عبینه گیانی به به شتیکی گرنه نه زانن، به لام تاقیکردنه وه کازو روداوه کان تا نیستاش ناماژه به نه وه ده کهن: که عه قیده و بیرو باوه چه کی هه ره کاریگه ره بۆ جهنگو رویه رویونه وه، چونکه چه کتو نامیری جهنگ له دهستی سه ربان زکی بی بیرو باوه ردا له کاتی تهنگانه و شه ردا هیه چه بایه خیکی نیه.

ئهم ته جویه و تاقیکردنه وه یی پهروه ردا رای ده نوینی به سهر تاقمی خاوه ن باوه ردا، بۆ نه وه ی بیکه نه سهرمه شق بۆ خۆیان تایبه ت نیه به نه ته وه ی نیسرا نیله وه، به لکوو ئهمه تاقیکردنه وه یی کی نیمانی پوخته، هه موو گورۆ هیک ی خاوه ن باوه ر ده گریته وه.

وێ ده چی موسو لمانانی نه مپۆ یان سه به ی له ولاتیکی یان له زۆر ولات دا وایان لی بی راوه دو بنرین و بکه نه بارودۆ خیکی واوه نه وێرن به ناشکرا شه عانییری نایینی خۆیان نه نجام به دن، وه کوو چۆن له سه رده می فیرعه ون دا باو بووه. بۆیه پهروه ردا گار موسو لمانان شاره زا ده کا بۆ چه ند هه لوێستو کرده وه یه ک:

۱- گۆشه گیری له کۆمه لگای نه فامی به هه موو پیسی و بۆگه نی به وه.

۲- موسو لمانان خۆیان ریک بخه نو دێو ده روونی خۆیان پاک بکه نه وه و خۆیان رابینن و چاره پروانی واده و به لینی خودا بن!

۳- خۆیان له په مرستی گای نه فامان بیاریزنو مآلی موسو لمانان بکه نه مزگه وتو خودا په رستی تیدا بکه نو وێرای ئهم گۆشه گیری و خۆ جیا کردنه وه له کۆمه لگای نه فامی و جاهیلی، جوړه ته نظیم و ریکخستن یکی ناو خۆیان نه نجام به دن!

تیلینی:

که ده فەرموئ: ﴿وَجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ قِبْلَةً وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ﴾ ناماژە ی ئەوێ
تێدایە: که پەرەردگار فەرمانی بەخاوەن باوەڕان کردووە: که ماله کانیاں لەبارو
دۆخیکێ تایبەتی دا بکەنە مزگەوت، بۆ ئەوێ فیرعهون زیان بەنوێژکەرەکان
نەگەیهنئ؛ چونکه بەنوێسرا ئلی یەکان پێش ئەو کاتە دەبوا یە لەمزگەوتو
کە نیسه کانیاں دا نوێژەکانیاں ئەنجام بدەن، فیرعهون پەرستگاکانی روخاندن
لەبەجێهێنانی نوێژ مەنەیی کردن، ئەمجار پەرەردگار نیگای بۆ موساو هاپون
کرد: که چەند مالێک هەلبژێرن لەمیسرداو بیکەنە شوێنی نوێژو خودا پەرستیو
رویکەنە بەیتولمەقدیس. ئەمە نیشانە ی ئەو یەو ئەو دەگەیهنئ که روکردنە
قێبلە لەنوێژدا لەشەرع ی موسادا هەبوە.

زانایانی ئیسلامو شەرەزانەکان لەم نایەتە ئەو یان دەرھێناو: که دروستە
موسولمان نوێژ لەمالەو بەکا، کەسیک بیانووی هەبوو بەمجۆرە نەخۆش بوو،
یان ترسی هەبوو بەچوونی بۆ جەماعتو جومعه نەخۆشی یەکە ی زیاد دەکا، یان
ترسی سەمەمی کار بەدەستانی هەبوو، دەترسا زیانی مالی یان جەستەیی پێ
بگەیهندرئ، یان باران زریانو قورقو چلپاو یان بەفرو بەستەلەک بوو، یان کابرا
نەخۆشیکێ لا بوو، خەریکی گیانکێشان بوو، کەسی تر نەبوو ناگای لی بئ، ئالەم
حالانەدا یان بەم جۆرە بیانوانەو موسولمان دەتوانئ نەچئ بۆ مزگەوتو
لەمالەو نوێژەکانی ئەنجام بدا.

هەر بەم بۆنەو زانایانی شەرع راجیاییو خیلاقیکی تریان خستۆتە رو
دەربارە ی نوێژی تەراویح لەشەوانی رەمەزاندا نایا لەمالەو بکێرن باشتەر یان
لەمزگەوتدا؟؟

ئیمامی مالیکو ئەبو یوسفو بڕیک لەشافیعیەکان پێیان وایە: نوێژی
تەراویح؛ تەنانت بۆ ئەوانە ی تواناشیان هەیه بچنە مزگەوتو بیانووی شەرعیا
نیە، هەر لەمالەو بیکەن خیری زیاتەر، بەلگەشیان ئەو فەرموودە یەیه که
بوخاری رێوایەتی کردووە: دەلئ: پیغەمبەر ﷺ فەرموویەتی: (فعلیکم بالصلاة

فِي بُيُوتِكُمْ، فَإِنْ خَيْرَ الصَّلَاةِ صَلَاةُ الْمَرْءِ فِي بَيْتِهِ إِلَّا الْمَكْتُوبَةُ). به لام زور بهی زانایان فهرموویانه: نه نجامدانی تهراویح به جه ماعت باشترو گهوره تره، چونکه پیغه مبر له مزگهوتدا به جه ماعت نه نجامی داون، پاشان فهرمووی ده ترسم له سهرتان فهرض بکریو نه نجامدانی تهراویح به جه ماعت بپیته فهرزی عیدین، نیتروازی له نه نجامدانی تهراویح به جه ماعت هیئاو فهرمووی: (فَعَلَيْكُمْ بِالصَّلَاةِ فِي بُيُوتِكُمْ).

له لایه کی تره وه هاوه لانی پیغه مبر دواى له دونیا ده رچوونی پیغه مبر له مزگهوتدا به جیا جیا نویژی تهراویحیان ده کرد، نه مجار همرزه تی عودهر کوی کردنه وه نه نجامدانی تهراویحی به کومه لن هیئایه کایه وه، نیترو لسه ره نه مه کار چه سپاو کورا دامه زرا.

۴- دوعا کردنی موسا له فیرعه ونو تاقمه که ی

وَقَالَ مُوسَى رَبَّنَا إِنَّكَ آتَيْتَ فِرْعَوْنَ وَمَلَأَهُ زِينَةً وَأَمْوَالًا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا رَبَّنَا لِيُضِلُّوا عَنْ سَبِيلِكَ رَبَّنَا اطْمِسْ عَلَى أَمْوَالِهِمْ وَاشْدُدْ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُوا حَتَّى يَرَوْا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ قَالَ قَدْ أُجِيبَتْ دَعْوَتُكُمَا فَاسْتَقِيمَا وَلَا تَتَّبِعَانِ سَبِيلَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

دواى نه وهی همرزه تی موسا موعجیزه ی جوړاو جوړی نیشان دانو به لایه راستی پیغه مبرایه تی خو ی چه سپاند، که چی ههستی کرد: که فیرعه ونو تاقمه که ی سوورن له سهر نینکاریو نیمان نه هیئان، نیترو دوعای له فیرعه ونو دارو دهسته که ی کردو وتی: خودایه! نه وانه سوورن له سهر مانه وه له سهر کونرو

دونیا یان خوش دهوی، نازو نیعمه تی زورت پی داونو له خوشی و رابواردن دا ده تلینه وه و غه رابوونو گوی به بانگه وازی من ناده ن.

تیبنو که شیر ده فمر موی: ثم دوعا کردندهی موسا له فیرعه ونو تاقمه که هی له بهر خاتری نایین بوو، له بهر خاتری خودا رقی هه لساو دوعای لی کردن، نه مهش پاش نه وهی بوی ده رکوت: که خیر له ناوچاویان به دی ناکری و هیوای موسو لمانبوونی پی نه مان نه و کاته دوعای لی کردن، وه کوو چون له وه پیش حه زره تی نوح که له تیمانه یانی قه ومه که هی ناو مید بوو، دوعای لی کردن. وتی: ﴿رَبِّ لَا تَذَرْنِي عَلَى الْأَرْضِ مِنَ الْكَافِرِينَ ذِيَارًا. إِنَّكَ إِنْ تَذَرْنِي يَضِلُّوا عِبَادَكَ، وَلَا يَلِدُوا إِلَّا فِاجِرًا كَفَّارًا﴾ نوح/ ۲۶-۲۷. نیتر پهروه ردگار دوعا که هی موسای قبوول کردو نیگای بۆ موسا و هارون کرد که دوعا که یان گیرا بووه.

ده فمر موی: ﴿وَقَالَ مُوسَى رَبَّنَا إِنَّكَ آتَيْتَ فِرْعَوْنَ وَمَلَأَهُ زِينَةً وَأَمْوَالًا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا﴾ واته: دواي نه وهی فیرعه ونو کومه له که ی بانگه وازی حه زره تی موسایان رت کرده وه و سوور بسون له سمر کوفری خویان، موسا وتی: پهروه ردگار! ته تو له دونیادا نه وه ندهت نازو نیعمه ت داوه به فیرعه ونو تاقمه که هی له خویان بایی بوون، نه وه ندهت پۆشاکي جوانو خشل و زیرو زیوو ناو مال و مالو سامانو خوشی زیانت پی به خشیون، کشتو کالو باغو بیستانو ناژه لت هینده بۆ زور کردن، خویان له خو گزراوه و گوی به بانگه وازی نیمه ناده ن: ﴿رَبَّنَا لِيُضِلُّوا عَنْ سَبِيلِكَ﴾ خو: ایه! نه و نازو نیعمه ته ی پی ت داوون سه ری به وه کیشاوه: که ویرای گومرایی خویان که سانی دیکهش گومرا بکه ن! وه کوو له شوینیکی تردا ده فمر موی: ﴿إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَافٍ﴾ العلق/ ۶-۷.

شایانی باسه زانستی شوینه وار ناسی و لی کو لینه وه و پشکنینی گزری فیرعه ونه کانی میصر گه واهی نه وه ده دن: که فیرعه ون خاوه ن زیرو زیوو دارایی و ده سه لاتیکی فراوان بوو، نه و هه موو زیرو زیوو خشل و شته عه تیکانه ی که

دۆزراونه وه ده دۆزرنه وه نه وه موو نه هرامو باله خانه و گۆپی سه رنج راکیشو په یکه رانه، نیشانه ی نه وه ن که شاره ستانیه تو حه ضارته له و رۆژگاره دا زۆر پیشکه وتوو بووه. قورئان به و دوو سی وشه یه ئامازه بو نه و شاره ستانیه تو پیشکه وتویی به ده کا.

(لام) ی (الیضلوا) پی ی ده گوتری (لام) عاقیبه ت یان (لام) ی سه یروره ت. وه کوو چۆن (لام) ی (لیکون) له نایه تی ﴿فَالْتَقَطَهُ آلُ فِرْعَوْنَ لِيَكُونَ لَهُمْ عَدُوًّا وَحَزَنًا﴾ القصص/۸۵ (لام) ی عاقیبه ته. که وابوو (لام) ی (الیضلوا) له نایه ته که ی ئیره دا (لام) ی عاقیبه ت و سه ره نجامه، واته: سه ره نجام گه لو نه ته وه ی فیرعه ون گومرا بوون، ده شگونجی بلیین: (لام) ه که (لام) ی ته علیله (لام) ی باییه سه. به لام به گوتره ی ظاهیره و رواله ت نه ک له حه قیقه تو واقع دا.

واته: په روه ردگار کاتی که نه وه موو خوشی و مالو سامانه ی دا به نه ته وه ی فیرعه ون، نه و مالو سامانه بووه هۆکاری زیده گومرایی و کافر بوونیان، نه م حالو چۆنیه ته یان ده ق ده شو به یته حالو چۆنیه تی که سی که مالو سامانی دراییتی بو نه وه ی گومرا بی. که وابی نه گهر (لام) ه که به (لام) ی ته علیلو باییه س دابییین ده بی ناوا مانای بکه یین.

﴿رَبَّنَا أَطْمِسْ عَلَيَّ أَمْوَالَهُمْ﴾ خودایه! مالو سامانیان مه حوو که ره وه، شوینه واری مالو سامانیان به پیوه مه هیله، ههرچی هه یانه له مالو ملک و باغو بیستانو ئازهل له ناویان به ره و بیفه وتینه! ﴿وَأَشَدُّ عَلَيَّ قُلُوبَهُمْ﴾ دلیان مۆربکه و دایخه و قه ساوه ت دایگری ﴿فَلَا يُؤْمِنُوا حَتَّىٰ يَرَوْا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ﴾ ئیمان نه هیسن هه تا سزای به ئیشیان بو دی، جا له و کاته دا که حه زره تی موسا نه م دو عایانه ی ده کرد حه زره تی هارونیش نامین نامینی بو ده کرد. نیتر په روه ردگار فهرمووی: ﴿قَدْ أَجِبتُ دَعْوَتَكُمْ﴾ ته و دو عاکه تانمان قبول کرد، چۆنتان داوا

کردو حزتان لی بوو ناوامان بریاردا، ئالی فییرعمون به خویانو مالو سامانیانه وه له بیخ ده ریان دینین.

﴿فَاسْتَقِمْ﴾ ئیوه یش له سمر گه یاندنی په یامی خۆتان بهرد هوام بنو که متمر خه می مه کهن، بانگه وازی بو حه قو خودا په رستی بهر پکئو پیکی شه نجام بدهن ﴿وَلَا تَتَّبِعَنَّ سَبِيلَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ﴾ شوین ریبازی نه وانه مه کهون: که نازانن دابو نه پیتی خودا له بوونه وهردا چۆنه، ئیوه شوین ریبازی نه و نه فامانه مه کهون که هه له شه کارو چه واشه کارن، بتمانیهان به واده ی خودا نیه، په له ده کهنو پیش وهخت داوای نه نجامدانی کار ده کهن!

شایانی باسه دوعا گیرا بوون کاتی تایبه تی هیه، په وهردگار له زانستی خۆیدا کاتیکی تایبه تی بو مه زنده کردوه، به گویره ی نه و زانیاری و مه زنده کردنه نزا که گیرا ده بی، واته: به ویستی خودا دوعا گیرا ده بی نه ک به گویره ی ویستی بهنده، په له کردن له گیرا بوونی دوعا نه فامی و نه زانیه، که سیک په له بکا له گیرا بوونی دوعا نیشانه ی بی نه ده بی و نه فامی به ده حه ق به خودا، له هه مان کاتدا نیشانه ی هه بوونی شکو گومانه به واده ی خودا، بۆیه په وهردگار به حه زره تی موساو هارونی فهرموو: ﴿قَدْ أَجَبْتَ دَعْوَتَكُمْ فَاستَقِمْ، وَلَا تَتَّبِعَنَّ سَبِيلَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ﴾ واته: ریکای که سانییک مه گرن که ده رباره ی حه قیه تی واده و به لینی خودا ناگادار نین.. نازانن دابو نه پیتی خودا له بوونه وهردا چۆنه و چۆن نیه.

۵- خنکاندنی فیرعهون و تاقمهکهی، رزگار کردنی نهتهوهی

ئیسرائیل

﴿ وَجَوزْنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ الْبَحْرَ فَأَتَبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ وَجُنُودُهُ بَغْيًا وَعَدْوًا حَتَّى إِذَا أَدْرَكَهُ الْغَرَقُ قَالَ ءَامَنْتُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا الَّذِي ءَامَنْتُ بِهِ بَنُوا إِسْرَءِيلَ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴾ (۹۰) ءَالْتَنَ وَقَدْ عَصَيْتَ قَبْلُ وَكُنْتَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ ﴿۹۱﴾ فَالْيَوْمَ نُنَجِّيكَ بِبَدَنِكَ لِتَكُونَ لِمَنْ خَلَقَ ءَايَةً وَإِنَّ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ عَنْ ءَايَتِنَا لَغَافِلُونَ ﴿۹۲﴾ وَلَقَدْ بَوَّأْنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ مَبُوءًا صَدَقَ وَرَزَقْنَاهُمْ مِّنَ الطَّيِّبَاتِ فَمَا اخْتَلَفُوا حَتَّى جَاءَهُمُ الْعِلْمُ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿۹۳﴾

نەمە بەشی پینجەمە لەچیرۆکی حەزرەتی موسا و ھارون لەگەڵ فیرعهوندا وەکوو زانیمان سەرەتا چیرۆکەکە بەگفتوگۆو حیوار دەست پێ دەکا، نەمجار بەچیرۆکی سەحریازەکانو پاشان ئیماننەنانی ھەندێ گەنجو لاری بەنوئیسرائیلی نەمجار بەدوعاو پارانەوێ فیرعهون و موسا و داوای بەھیلاککردنی فیرعهون و تاقمەکەیی.

نەمجار کوتایی چیرۆکەکە بەوێ دینی: کە خودا وەعای حەزرەتی موسای گیرا کردو، فەرمانی بە بەنوئیسرائیلییەکان کرد: کە لەکاتیکی دیاریکراودا لەمیسەر بپۆنە دەری، ھۆکاری چوونەدەرەوێشی بۆ گونجاندن، فیرعهون ناگادری

نهم که یزو به نه نه بوو، ههر چه نده موساو هارونو شوینکه وتوانیان لاوازو بی دهسه لات بوونو فیرعه ونو تاقمه که ی دهسه لاتدارو به هیزو توانا بوون، به لام به لام چونکه خودا یارمه تی موسای دا فیرعه ونو داروده سته که ی له ناو بردنو ده فیرموی: ﴿وَجَاوَزْنَا بِبَنِي إِسْرَائِيلَ الْبَحْرَ فَأَتْبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ وَجُنُودُهُ بَغْيًا وَعُدْوًا﴾ واته: به نوئیسراییلی به کانمان له ده ریا پهرانده وه، پهرانده وه که یان به کومه کی و یارمه تی نیمه بوو، ده ریا مان بۆ شوق کردن، پهرینه وه که یان بهو شیوه ناناسایی به، موعجیزه کی تری موسا بوو، نیشانه کی تری راستی پیغه مبه رایه تی نه بوو، فیرعه ونو یاساوله کانی شوینیان که وتن، ده یانه و بست سته میان لی بکه نو قه لاچویان بکه ن.

وه کوو ده لئین: به نوئیسراییلی به کان کاتییک له خزمهت حه زره تی موسادا له میصر چونده ده شه شصده هزار شهر که یون نهمه جگه له ژنو مندالو پیرو که نه فت. جاوه کوو ده لئین: به نوئیسراییلی به کان پیش نه وه ی میصر به جی بیلن خشلو زیرو کی زوریان له قیبطی به کان وهرگرتبوو، جا که ره یان کردو له میصر و ده رکه وتن له گهل خویان دا نهم خشلو زیره شیان بردبوو، به مهش فیرعه ون به ته واوی رقی هه لساو هه رسانی لی هه لگیرا، تیر به سوپایه کی زورو بی شوماره وه شوینیان که وت، له کاتی خوره لاتا له که نار ده ریا سوور (ده ریا سویر) پینان گه شت، تیر که به نوئیسراییلی به کان نهم سوپا زوره ی فیرعه ونیان بین، ترسیان لی نیشته نه ژنویان شکا؛ چونکه پیشیان ده ریا بوو، پاشیان سوپای فیرعه ون بوو، تیر پهروه ردگار نیگای بۆ حه زره تی موسا کرد: که به عه صاکه ی له ده ریا بدا، ته ویش عه صاکه ی له ده ریا داو ده ریا شوق بوو ریباز ریباز بوو، دوانزه ریگای تیکه وت، ته باری نیوان ریگاگان به ته ندازه ی کیوکی گه وره ده یواند، بۆ نه وه ی هه رتایه فیه کیان به ریگای تایبه تی خوی به پرته وه، که ده ریا شوق بوو ریگاگانی تیکه وتن، پهروه ردگار بایه کی هه لکرد ریگاگانی وشکو برینگ کرده وه. تیر به نوئیسراییلی به کان که وتنهری و له ده ریا پهرینه وه، کاتییک دواکه سیان له لیواری ته وهری ده ریا وه پهرینه وه، فیرعه ونو تاقمه که ی له

لاوه گه ییشتنه لیواری ده ریا، که فیرعه ون دیمه نی ریگاکانی بینی ترسی لی
 نیشتو ویستی بگه ریته وه، پاشان بریاری دا شوین به نونیسرانیلی به کان بکه وی،
 به خیزانه که ی خوی گوت: به نونیسرانیل له نیمه شیاوترین بو روشتن به ناو
 ده ریادا، نیتر تیکرا هه موویان ملیان له ناو ده ریا نا، کاتیک هه موویان که وتنه
 ناوه راستی ده ریاهه، پهروه ردگار فهرمانی به ده ریا کرد: که ویک بیتسه وه
 هه موویان له نیتو خو بگری، نه وه بوو ده ریا ویک هاته وه که سیان رزگاریان نه بوو،
 نیتر شه پوله کانی ده ریا جهسته کانیان به رزو نزم ده کرده وه فیرعه ون ژیر
 شه پوله کان که وتو مهرگ یه خه ی پی گرت، ﴿حَتَّىٰ إِذَا أَدْرَكَهُ الْغَرَقُ﴾ هه تا
 خنکان لی نریک بو وه وه دلیا بوو: تازه رزگاریونی نیه ﴿قَالَ آمَنْتُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ
 إِلَّا الَّذِي آمَنْتُ بِهِ بَنُو إِسْرَائِيلَ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ﴾ وتی: بروام هینا: که هیچ
 خودایه ک نیه جگه لهو خودایه ی: که نه ته وه ی نیسرانیل نیمانیان پی هیناوه، وه
 من له پی پی موسولمانانم. من یه کیکم له وانه ی گهرد نکه چی فهرمانی.
 پهروه ردگارن، من که له وه پیش نینکاری نایه ته کانی خودام ده کردو به ریه رکانی
 پیغه مبه ره که یم ده کرد، نیستا واه شیمان بوومه وه نیمانم هیناوه. سی جار
 نیمانه یانی خوی راگیانده به ته مای نه وه بوو: نیمانی لی وه ریگری و له خنکان
 رزگاری بی، به لام تازه کار له کار ترازوه وه نه وه سه رده مه تیپه ری نیمانه یان
 قبول بی، نیمانه یان که ی کاتی ناومیدی و دهس له خو به ردان و غه ریه ی مردن
 بووه لی وه رناگیری. وه کو له شوینی کی تردا ده فهرموئ: ﴿فَلَمَّا رَأَوْا بَأْسَنَا
 قَالُوا: آمَنَّا بِاللَّهِ وَحْدَهُ وَكُفِّرْنَا بِمَا كُنَّا بِهِ مُشْرِكِينَ فَلَمْ يَكْ يَنْفَعَهُمْ إِيْمَانُهُمْ لَمَّا
 رَأَوْا بَأْسَنَا، سُنَّةُ اللَّهِ الَّتِي قَدْ خَلَتْ فِي عِبَادِهِ، وَخَسِرَ هُنَاكَ
 الْكَافِرُونَ﴾ غافر/ ۸۴-۸۵.

بویه پهروه ردگار له وه لامی فیرعه ون دا ده فهرموئ: ﴿آلآن وَقَدْ عَصَيْتَ قَبْلُ
 وَكُنْتَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ﴾ نایا نیستا نیمان ده هینی، تازه برپا به ده سه لاته
 خودایه تی خوداو به یامی موسا ده که ی؟ له حالیکدا تو له وه پیش له خودا باخی
 بووی و خهریکی ناشویگریانو فیتنه جویی بووی له سه رزه وی، بو خوت گومراو

سەرلی شێواو بووی، هه‌میشه‌ خه‌ریکی گومرا کردنی که‌سانی دیکه‌ بووی. ئیستا که‌ له‌ ژبان ناتومید بوی ده‌ زانی کار له‌ کار تراز او ه‌ مه‌جار ئیمان دینی؟! بۆچی پیش نه‌وه‌ی ده‌رگای تۆیه‌و په‌شیمانیت له‌سه‌ر دا به‌خری ئیمانته‌ نه‌هینا؟!

﴿قَالِیَوْمَ نُنَجِّیْكَ بِدَنِّكَ لِتَكُونَ لِمَنْ خَلْفَكَ آیَةً﴾ نه‌مه‌رۆ لاشه‌كه‌ته‌ به‌بی گیان به‌رز ده‌كه‌ینه‌وه‌ بۆ سه‌ر به‌رزایی به‌ك، نه‌وانه‌ی بژوایان به‌له‌ناوچوونی تۆ نه‌ با دُنیا بن له‌مردنی تۆ، بۆ نه‌وه‌ی بیسته‌ په‌ندو عیبه‌رت بۆ نه‌اده‌میزادانی دوا خۆت، به‌تێفكرین له‌سه‌رنجامو به‌سه‌رهاتی تۆ ته‌مه‌بی ببن، واز له‌سه‌ره‌یچی فه‌رمانی خودا بێنن، واز له‌كو فرو بێدینی بێنن، چیدی ناشوبو فیتنه‌ له‌سه‌ر زه‌وی به‌ریا نه‌كه‌ن. شه‌ریك بۆ خودا دانه‌تێزو لافی خودایه‌تی لی نه‌ده‌ن. ته‌مه‌بی ببنو بزائن خودا واده‌و به‌ئینی خۆی به‌جی دینی، نه‌و واده‌ی كه‌ داویه‌تی به‌پێغه‌مبه‌ران نه‌نجامی ده‌دا، هه‌روا هه‌ره‌شه‌ی بۆ دوژمنانی نه‌نجام ده‌دا!

ده‌ی بامله‌وپه‌ر هه‌ممه‌و مه‌كه‌و هه‌موو مله‌وپرانی تر به‌ترسن له‌قارو غه‌زه‌بی خودا، چونكه‌ په‌روه‌ردگار كه‌مالی قودره‌تو زانیاری ته‌واوی هه‌یه‌و به‌یستو ئیراده‌ی خۆی چی بوی ده‌یكاو چۆنی هه‌زلی بی ناوا نه‌نجامی ده‌دا.

فیرعه‌ون نازناوه‌ بۆ پاشاكانی میصر. ناوی خۆی منیبتاج بووه‌ كوپی ره‌مه‌سیس بووه‌ ساڵی ۱۲۲۵ی پ.ز تۆپێندراوه‌.

پاشا خنكانی له‌ناو ده‌ریادا لاشه‌كه‌ی رزگار كراوه‌، تا ئیستا نه‌و جه‌سته‌یه‌ له‌مۆزه‌خانه‌ی شوینه‌واری میصری دا له‌شاری قاهیره‌ هه‌لگیراوه‌، زۆر كه‌س كه‌ ده‌چی بۆ سه‌یری نه‌هه‌رامه‌كانو شوینه‌واره‌كانی قاهیره‌ نه‌ولاشه‌یه‌ به‌چاوی خۆی ده‌بینی. وه‌كوو ده‌لێن: ئیستاش شوینه‌واری سوێراوی ناوی ده‌ریای پێوه‌دیاره‌.

به‌ده‌رخسته‌نه‌وه‌ی لاشه‌كه‌ی فیرعه‌ون په‌ندو ئامۆژگارییه‌ بۆ هه‌موو مله‌وپرێك، بۆ هه‌ر كه‌سێك لافی خودایه‌تی لی بداو پرواتی به‌تاكو ته‌نه‌هایی خودا نه‌بی.

لاشه‌كه‌ی فیرعه‌ون نه‌وه‌مان تێده‌گه‌یه‌نی كه‌ نه‌و زۆر له‌وه‌ كه‌مه‌تره‌ بێسته‌ خودا، چونكه‌ خودا نابێ به‌مری، ده‌بی هه‌میشه‌ زیندوو به‌ناگابی.

رافه که رانی قورشان ده فهرمون: حیکمه ت له زگار کردنی لاشه ی فیرعه ون
دوای خنکانی نه وه یه: که سائیک هه بوون پیا و ابو: فیرعه ون خودایه و نامری،
نیتر په روه ردگار ویستی خه لکی به چاوی خویان به مردویی بیبینزو به و شیوه
زه لیل و هیچو پوچی به چاویان پی بکه وی دلیان که گۆره و بووه. بزائن نه و
که سه ی دینیی لافی خودایه تی لی ده داو نه و هه موو پله و پایه ی بوخوی دان بوو
نه مرۆ چهند زه لیل و بی ده سه لاتو هیچ له بارانه بووه!

﴿وَإِنْ كَثُرَ مِنْ النَّاسِ عَنْ آيَاتِنَا لَغَافِلُونَ﴾ واته: زوربه ی زوری تاده میزادان
بی ناگان له به لگه و ده لیلی جۆراو جۆری نیمه ده رباره ی نه وه ی که عیباده ت ته نیا
بو خودایه و که سی تر شیاوی خودایه تی نیه، به و نیشانه و به لگانه پهند نامیز
نابن، عیبه رت و نه ناگرن، چونکه بیر له هۆکارو ناکامی روداوه کان ناکه نه وه!

نه مجار په روه ردگار پهرده به سهر مه شه ده کۆتایی دیارده دلته زینه کان
داده داته وه، پهرده به سهر مه شه ده ی یاخی بوونو فساد و رکه به ری و
ته حه دد کردنی خودا و به ندایه تی بۆنه کردنی دا داده داته وه و به چاوترو کاتیک
دیمه نیکی تر دینیتته پیشه وه و، سهره نجامی به نوئیسرانیلی به کان له دوا
له ناوچوونی فیرعه ونو روداوی چهند سهرده و چینه و توژیکیان ده خاته
سهرشاهی ته له فیزیونی خودایی و ده فهرموی:

﴿وَلَقَدْ بَوَّأْنَا بَنِي إِسْرَءِیْلَ مَبُوءًا صِدْقٍ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ﴾ بیگو مان
دوای فهوتانو له ناچوونی فیرعه ون، نه ته وه ی ئیسرانیلمان له شوینیکی گونجاو و
له بار نیشته جی کردن، رزق و رۆژی زۆرو زه به نده مان به سهردا باراندن، له ولاتی
شام و فهله ستین دا نیشته جیمان کردن، له ولاتیکی ئاودارو سازگارو ئاوو هه و
گونجاودا ژیا نیان به سهر برد، خیره و بیتری زۆرمان به سهردا رشتن، میسه و
دانه و ئله و ناژه و باخو بیستانو جۆره ها و ه سائیلی به خته وه ری زینه تمان بو دا بین
کردن!!

بیگومان له وه پيش پهروه ردگار له سه زوبانی پیغه مبه رانی وه کوو حه زره تی
ئیه راهیمو ئیسحاق و یه عقوب واده ی به به نوئیسرانیلی یه کان دابوو: که خاکی
فهله ستینیان بداتی به لام: که له دوایی دا پروایان به پیغه مبه رانی نیردراو بۆ سه ریان
نه کرد، به تاییه تی: که بانگه وازی حه زره تی عیساو حه زره تی موحه ممه دیان
ره تکرده وه، پهروه ردگار شهو خه لافه ته ی لی ستاندنوه، ئیتر له وه دوا هیچ
ما فیککی نیشته جی بوونیان له خاکی فهله ستین دا نه ماوه ..

زانایانی ته فسیر ده رباره ی پیتاسه ی به نوئیسرانیل له م نایه ته ده

رایان هه یه:

- ۱- هه ندیکان ده لئین: مه به ست به به نی ئیسرائیل لیره دا شهو جوله کانه ن: که
له سه رده می حه زره تی موسادا بوون! جا به گویره ی نه م رایه، مه به ست به (مبوا
صدق) ولاتی میصرو شامه. مه به ست به (طیبات) یش خیرو بیتری شهو ولاتانه یه.
- ۲- هه ندیککی تریان ده لئین: مه به ست به (بنی اسرائیل) شهو جوله کانه ی
هاوچه رخی پیغه مبه ری ئیسلامن ﷺ نه مه رای زوریه ی زوری رافه که رانی قورنانه.
ده لئین: مه به ست هۆزو خیله جووه کانی مه دینه وه ده وریه ری مه دینه ن، واته:
(به نو قوره یظه و به نو نه ضیرو به نو قه ینوقاع) ن. ده لئین: مه به ست به (مبوا صدق)
ولاتی نتوان مه دینه یه وه مه به ست به (الطیبات) شهو میوه و به رو بوومه یه که له
ولاته دا هه یه. مه به ست به (العلم) له نایه تی دوایی دا قورنانی پیروژه، به مه جاز
به قورنانه ده گو ترئ: عیلم، چونکه هۆی عیلمو زانیاری ییه.

﴿فَمَا اخْتَلَفُوا حَتَّى جَاءَهُمُ الْعِلْمُ﴾ واته: به نوئیسرانیلیه کان نه که و تنه

دو به ره کی و راجیایی یه وه ده رباره ی نایینی خۆسان ئیللا پاش شهو ی زانیارییان
ده ستگیر بوو، توپراتیان خوینده وه، هوکه کانی قیر بوون، یان شهوان نه که و تنه ناو
کیشه و دو به ره کی و ئیختلافه وه ده رباره ی حه زره تی موحه ممه ﷺ ئیللا پاش
شهو ی راستی شهو زاته دیان بۆ ده رکه وت، ره وشتو نیشانه و مو عجیزه کانیان
بینین، چونکه شهوان پيش هاتنی پیغه مبه ری ئیسلام دانیان ده نا

به پیغه مبه راسیه تی پیغه مبه ریک: که ناوی موحه ممه ده، کوک بوون له سهر راستی پیغه مبه رایه تی، ده یانگوت ههر له گهله نهو پیغه مبه ره هات ئیمه نیشانه و ره وشته کانی ده زانین خیرا پیش هه موو کهس ئیمانی پی ده هینین، چونکه نهوان وه کسوو کوری خویان ده یانناسی، لهه باره وه که نیشانه کانی له کتیبه ناسمانیه کاندا روون کرابوه وه، له ته وراتو ئینجیلدا نووسرابوو نهوان ده یان خوینده وه. کهچی که پیغه مبه ره وانه کراو بانگه وازی خوی بلاو کرد وه، نهو که سهی: که سه ده ها ساا بوو له کتیبه کانی خویاندا ناو نیشانه کانیاں ده زانی و لافی نهو هشیان لی ده دا ههر که ره وانه کرا خیرا برّوای پی بکه، کهچی که هاته سهریان پروایان پی نه کرد، برّیکیان له بهر هه سوودی و پله و پایه خوشه ویسنی و ده سپرنی خه لکی نه قام ئیمانیان پی نه هینا و بانگه وازییه که یان ره تکرده وه، برّیکی تریشیان ئیمانیان پی هینا.

به کورتی نهوان له هیچ مه سه لیه کندا له بهر نه زانی نه که وتنه دوو بهر هکی و کیشه وه، به لکوو پاش نه وهی زانیاریان ده ستگیر بوو، نهو کاته راجیایی و کیشه یان تیکهوت: که ده بویه دوو بهر هکیان تی نه که وی.

﴿إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ﴾ واته: بیگو مان خودای تو نهی موحه ممه ده! روژی قیامت ناوانیاں ده کاو ده باره ی نهو مه سه لانه ی تییاں ده که وترونه کیشه وه حوکه و بریاری عاد لانه ی خوی ده رده کا، حهق و به تال لیک جیا ده کاته وه، راستالان رزگار ده کاو ده یان خاته به هه شته وه گو مپایانیش ده خاته ناو ناگری دۆزه خه وه.

جهخت کردنه وه له سهەر راستی قورئان ده باره ی شه وادهو

به لاینانه و هه ره شانه ی تییدا هاتوون

فَإِنْ كُنْتَ فِي شَكٍّ مِّمَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ فَسْأَلِ
الَّذِينَ يَقْرَأُونَ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكَ لَقَدْ جَاءَكَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا
تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿٩٤﴾ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِ
اللَّهِ فَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٩٥﴾ إِنَّ الَّذِينَ حَقَّتْ عَلَيْهِمْ كَلِمَتُ رَبِّكَ
لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٩٦﴾ وَلَوْ جَاءَتْهُمْ كُلُّ آيَةٍ حَتَّى يَرَوْا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿٩٧﴾

دواى نه وه ی پهروه ردگار هه والی له چیرۆکی پیغه مبه رانی رابردوو دا؛ باسی
سهرگورشته ی هه زه ته ی (نوح و موسا و هارون) ی بۆ کردین: که چۆن یارمه ته ی دانو
به سهر ناحه زانیان دا زالی کردن؛ باسی دووبه ره کی نێوان به نوئیسرا ئیلی به کانی کرد
به تابه ته ی له کاتی کندا زانیاریان پیگه یشتو حه قیقه تیان زانی، حه سوودی
خۆیستی و ماده په رستی و کورسی خۆشه وستی وای لێ کردن که به پروا
به پیغه مبه ری ناخیزه مان نه کهن، نه مجار شه و شتانه ده خاته پو که راستی
قورئان ده چه سپینی ده باره ی شه واده و به لاینانه ی تییدا هاتوونو شه
هه ره شانه ی له خۆی گرتوونو رو ده کاته پیغه مبه رو مه به ستی ئۆمه ته که یه ته ی و
ده فهرموی:

﴿فَإِنْ كُنْتَ فِي شَكٍّ مِّمَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ﴾ نه ی پیغه مبه ری خۆشه وستی! نه گهر
له (فهزى مه حال دا) شکو گومان ت لا پهیدا بوو ده باره ی راستی شه و قورئانه ی
به نینگا بۆت نێرداوه و چیرۆکی پیغه مبه رانی رابردوو ی وه کوو حه زه ته ی هوودو
نوح و موسا و هارونو هی تریشی له خۆگرتوه، له فهزى کندا گومان ت له حه قیقه ته و

راستی دا هه بوو، نه وه ﴿فَأَسْأَلُ الَّذِينَ يَقْرَأُونَ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكَ﴾ تۆ پرسیار له زانا کانی نه هلی کیتاب بکه، له مالمه کانی جوله که بیرسه؛ له نه وانه پرسیار بکه که له پیش تۆ دا ته و پارتیان خوتندۆ ته وه، نه وان زانیارییه کی ته وایان هه یه ده باره ی راستی نه و نیگایه ی بۆ تۆ نیردراوه.

له راستی دا هیچ کاتی پیغه مبه ره ده باره ی راستی په یامه که یو نیگاو سروشێ: که بۆ ده هات گومانی نه بوو پرسیاریشی له مالمه کانی جوله که له م باره وه نه کردوه، وه کوو ریوایه ت کراوه له پیغه مبه ره وه ﴿لَا أَشْكُ وَلَا أَسْأَلُ﴾ ده ی که وایی: نه وه مانای چی؟ نه گهر شکو کومانت هه بوو؟ هه لبه ته مه به ست به ﴿فَأَسْأَلُ الَّذِينَ يَقْرَأُونَ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكَ﴾ نیهاله کردنیانه به زانیرو زانست نه ک وه صفدار کردنی پیغه مبه ری به شکو گومان.

نیبنو عه بیاس فرمویه تی: نه، سویندم به خودا هه رگیز پیغه مبه ره ﴿لَا أَشْكُ وَلَا أَسْأَلُ﴾ به لکوو شایه دی ده دم که نه و قورئانه حه قه وه له حه قه وه هاتوه.

رای په سه ند بۆ رافه کردنی نه و ئایه ته نه وه یه: که بلیین: خیطابه که بۆ بیسه ره (جا هه ر بیسه ری ک بۆ) یان خیطابه که بۆ پیغه مبه ره وه مه به ست ئومه ته که یه تی. نه مه ش جوړه ته عبیریکی باوو بار پیوه گرتوه له زمانی عه ره بی دا، هه ره ها دانانی نه گهر له شتی کدا، بۆ نه فیی نه گهری هه بوونی، جوړه ته عبیریکی ئولفه ت پیوه گیراوه له ناو عه ره بدا. وه کوو نه وه حه زه تی عیسا علیه السلام ده فرموی: ﴿إِنْ كُنْتَ قُلْتَ فَقَدْ عَلِمْتَهُ﴾ المائدة/ ۱۱۶. لیره دا حه زه تی عیسا ده زانی که نه و قسه یه ی نه کردوه، وه لی به شییوه ی نه گهرو فره زی مه حال ئاراسته ی ده کا بۆ نه وه ی بی کاته به لگه: که نه و قسه یه ی نه گوتوه. چونکه نه گهر بیگوتایه، خودا ده ی زانی ناخۆ گوتویه تی یان نه یگوتوه.

وه لی نه م جوړه ئاراسته کردنه تیلنیشانی نه وه ده کا: که نه و کاته پیغه مبه ره ﴿تَوَّشَىٰ﴾ چه ند نا په حه تی و نه زمه یه ک له دوایه ک بووه، به تایبه تی نه و نه زه وه

ناره‌ه‌تیانه‌ی دوای رودای شه‌وره‌ی (الاسراء) توشیان هات؛ شه‌وبوو: بریک له‌وانه‌ی موسولمان بویون پاشگه‌زبونه‌وه، چونکه بروایان به‌می‌عراج نه‌کرد. له‌دوای مردنی خاتوخه‌دیجی خیزانی و مردنی شه‌بوطالیب، فشار خسته سهر پیغه‌مبه‌رو هاوه‌لانی له‌لایهن کافره‌کانی قوره‌یشه‌وه زیاتر په‌ره‌ی سه‌ند، تا نه‌ندازه‌یه‌ک بانگه‌وازی نیسلا می جوړه راوه‌ستانو جمودیکی به‌سهردا هات؛ هه‌موو نم دیاردانه کاریان له‌دلوه ده‌روونی پیغه‌مبه‌ر ﷺ کرد، نیر په‌ره‌ردگار به‌م جوړه جه‌خت له‌سهرکرده شه‌و کاردا ناوه‌یه له‌دلوه ده‌روونی پیغه‌مبه‌ر ده‌ره‌هاوئو زیده یه‌قینی پی ده‌به‌خشی!

ده‌فرموی: ﴿لَقَدْ جَاءَكَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ﴾ سوتند بی په‌یامی حقو راستو ناشکرات بو هاتوه، هیچ شکو گومانی تیدا نیه، شه‌وه‌والانه‌ی له‌قورناندا بوت هاتون راستو حقن، تو فروستاده و ره‌وانه‌کراوی په‌ره‌ردگاری، جوله‌که و مه‌سیحی به‌کان شه‌و راستی به‌ده‌زانن چونکه له‌کتیبه ناسمانیبه‌کانی خویاندا نیشانه و ده‌صفی تویان خویندو شه‌وه‌ده‌زانن، که‌وابی هیچ گومانت له‌پیغه‌مبه‌رایه‌تی خوتدا نه‌بی، دلنیا به‌شه‌وه‌ی بوت نیردراوه راستو حقه.

شه‌مه‌ش دلنیا کردنیکی تره بو موسولمانانو پی زاناندنیانه: که ناویشانو ره‌وشتی پیغه‌مبه‌ر که‌یان له‌کتیبه ناسمانیبه‌کانی پیشوودا تو مار کراوه‌و لای خاوه‌ن نامه‌کان عیانو نومایانه.. وه‌کو له‌تایه‌تیکی تردا ده‌فرموی: ﴿الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ﴾ الاعراف/۱۵۷.

﴿وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الَّذِينَ كَذَبُوا بآيَاتِ اللَّهِ فَتَكُونُوا مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾ شه‌ی پیغه‌مبه‌ر به‌هیچ جوړیک نه‌چی له‌پیږی شه‌وانه‌بی: که نایاتی خودا به‌درود ه‌خه‌نه‌وه، به‌لگه‌کانی تا‌کو ته‌نهایی خودا ره‌ت ده‌که‌نه‌وه، ده‌لین: خودا ناتوانی ناده‌میزاد بکاته پیغه‌مبه‌رو ره‌وانه‌ی بکا بو سهر گهلوه ته‌وه‌کان، شه‌گهر وا بکه‌ی ده‌چی به‌پیږی شه‌وانه‌ی خه‌ساره‌تمه‌ندی دویاو قیامت بوون، خودی

خۆیان به خه سار داوه، خۆیان له ئیمانیهێنان بی بهش کردوه، کامه رانی و خوش به ختی دونیاو قیامه تیان له کیس خۆیان داوه.

ئه مجار نه گهر ئه وهی بۆ پیغه مبه ر هاتوه په یامی حه قه و شگنو گو مانی تیدا نه، نهی هۆ چیه نه و خه لکه له سه ر سه ریچی کردنو گوئی پی نه دان به په یامی حه ق به رده وامن؟!

هۆیه که نه وهیه: قه زاو قه ده ری خودا، دابو نه پیتی په روه ردگار داخرازی نه وهیه: هه ر که سیك نه سه بابی هیدایه ت ده سه به ر نه کا هیدایه ت نا دهی، که سیك چاو نه کاته وه روناکی نایینی، که سیك هه سه ته کانی خۆی له کار به خا سوودیان لی نایینی، سه ره نه جامی بۆ گو مریایی وه سه ری لی شیوا وه، هه رچه نه ده به لگه و نیشه نه هه بن نه گه ر هه سه تیاریانه تییان نه فکری، ئاماده باشی هیدایه تی تیدا نه بی هه یج که لکیك له و به لگانه نایینی، چونکه نه مه دابو نه پیتو به اوی خودایه و وای به ریار داوه و ده فهرموئ:

﴿إِنَّ الَّذِينَ حَقَّتْ عَلَيْهِمْ كَلِمَةُ رَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ﴾ نه وانه ی به ریارى خودایان بۆ ده رچووه به وه: که سه زایان بدا، هوکمی خودایان به سه ردا چه سپا وه به سه زا به گویره ی سو نه ته تی په روه ردگار له مه خلوقاتی خۆی دا له م روه وه: که ئاماده باشی نه وه یان تیدا نهیه هیدایه ت وه به رگه رن، نه وانه هه رگه زاو هه رگه ز ئیمان ناهه ینن، چونکه له کو فرو یاخی بوون دا رۆچوون، له تا وندا نه قوم بوون، په شتیان له نیشه نه کانی خودا هه لکروه، روو له و به لگانه وه رده گه یه رن که خودا له بوونه وه ردا دایان و.

نه مه ش مانای وا نهیه خودا ریگای ئیمانیهێنانیان لی ده گری و ناهیللی موسو لمان بن، به لکو و مانای وایه: نه وان بۆ خۆیان ربه زاری گو فریان هه لبه ژارد وه که سه بی به دینه ییان کرد وه!

به کورتی که سیك به گویره ی زانیساری خودا کافر بوو، یان موسو لمان بوو، ده بی نه و کو فره یان نه و ئیمان به یته جی، چونکه زانسته تی خودا هه له نا کا.

جا هه ر که سیك له عه یلمی خودا دا به کافر دا نه رایی و به ریارى خودا له سه ر کافر بوونی درایی نه وانه ئیمان ناهه ینن. ﴿وَلَوْ جَاءَتْهُمْ كُلُّ آيَةٍ حَتَّى يَرَوْا الْعَذَابَ

الْأَلِيمُ ﴿۱﴾ ته ناندت نه گهر هه موو نایاتو نیشانه که ونیه کانیان بۆ بۆ به چاوی
خویان بیانینن، ههرچی نیشانهی زانستی و قورتانی هیه بۆیان بۆ ته وانه تیمان
ناهیئنن، چهند نیشانه و موعجیزه ی موسا که قوره شیبیه کان داوات لی ده کهن
بۆیان بنویستی، وه کوو هه لقولانی جوگه و جۆبار، به رزیونه وه بۆ تاسمان، دارایی
باغو باغات، قورتان که بۆخوی نیشانهی ته وهیه: که له خودا وه هاتوو، نه گهر نه
نیشانه و ده یان به لگهی تری سهرتاسا بیینن ته وانه بپرو ناکهن، هه تا سزای
به ئیش و نازارو کوشنده یان بۆ نهیی، نه و کاتهش تیمانه یان بۆ سووده، وه کوو
چۆن تیمانه یانی فیرعه ون سوودی نه بوو، چونکه تیمانه یانی سهره مهرگ بوو،
تیمانی سهره مهرگو کاتی غهر غهره وه رنا گیرئ. وه کوو له شوی نیکی تردا
ده فرموی: ﴿وَلَوْ أَنَّا نَزَّلْنَا إِلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةَ وَكَلَّمَهُمُ الْمَوْتَىٰ، وَحَشَرْنَا عَلَيْهِمْ
كُلَّ شَيْءٍ قُبُلًا، مَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ، وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ
يَجْهَلُونَ﴾ الانعام/ ۱۱۱.

چیرۆکی هه زه تی یونس ﷺ له گه ل نه ته وه که ی دا

فَلَوْلَا كَانَتْ قَرْيَةٌ ءَامَنَتْ فَتَمَعَهَا إِيْمَانُهَا إِلَّا قَوْمٌ يُّونُسَ لَمَّا ءَامَنُوا كَشَفْنَا
عَنْهُمْ عَذَابَ الْخِزْيِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَتَّعْنَاهُمْ إِلَىٰ حِينٍ ﴿۹۸﴾ وَلَوْ
شَاءَ رَبُّكَ لَأَمَنَّ مَن فِي الْأَرْضِ كُلُّهُمْ جَمِيعًا أَفَأَنْتَ تُكْرِهُ النَّاسَ حَتَّىٰ
يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ﴿۹۹﴾ وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تُوْمِنَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَيَجْعَلُ
الرَّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ ﴿۱۰۰﴾

ته مه چیرۆکی سییه مه له و چیرۆکانه ی ته مه سووره ته له خوی گرتوون، ته مه
به سه بردهیه: چیرۆکی هه زه تی یونس ﷺ!

ته مه سۆ نایه تانه ی ئیره ته واکه ری مانای نایه ته کانی پیشوونو دابو نه پرتی
په روه ردگار له بوونه وهردا شی ده که نه وه: که چۆن هه لسو که وتی کردوه له گه ل نه

نەتەوانەیی پێغەمبەریان بۆسەر رەوانە کراون. هەروەها باسی ئەوەش دەکەن: کە
پەرەدگار نادەمیزادی وا دروست کردووە نامادەباشی ئیمانهێنانو مانەووە لەسەر
کوفرو کردنی کاری خێرو شەریان تێدابی!

ئەوەتا پاش ئەوەی پەرەدگار لەنایه‌تی پیشوودا ئەوەی راگەیاندا: کە
ئەوانەیی لەزانستو زانیاری خودادا بریاری کوفرو بێدینیان بۆ دراوە ئیمان
ناهێنن و هەر بەکافری دەمێننەو، ئەمجار بەشوێن ئەوەدا ئەم نایه‌تانەیی هێنان
بۆ ئەوەی ببنە بەلگە لەسەر ئەوەی کە گەلی (یونس) پاش کوفرو بێدینی
ئیمانیان هێناو ئیمانەیانە کەشیان سوودبەخش بوو بۆیان، ئەمەش ئەوە
دەگەینە: کە کافر دوو بەشن؛ بەشێکیان، خودا بریاری داوە بەکافری بێمێنەو
لەسەر کوفر بمرن. بەشێکیشیان خودا دەربارەیان بریاری داوە کە ئیمان بێنن
بەموسولمانی بمرن، هەر شتیکیش خودا بریاری لەسەر دابی دیتەجی.

پەندو عیبرەتیش لەهینانی ئەم چیرۆکئو بەسەربردانە (چیرۆکی حەزەرەتی
نوح، چیرۆکی حەزەرەتی موسا، چیرۆکی حەزەرەتی یونس) رەددانەری
پروپاگەندەو چەواشەکاری کافرەکان بوو، کە بەشێک لەو چەواشەکارییە ئەوەبوو:
پێغەمبەر هەرەشەیی لەقورەیشییەکان کرد بەسزاو عەزابو عەزابەکش نەهات.
نێتر پەرەدگار ئەوە رون دەکاتەو: کە دواکەوتنی هەرەشەکان کار ناکاتە سەر
راستی هاتنیان، بەبەلگەیی ئەوە پەرەدگار عەزابی لەقەومی نوح و قەومی
موسا و قەومی یونس دواخست، پاشان ئەو عەزابە هەرەشەپێکراوەی بەسەر گەلی
نوح و ئەوەی موسادا داو بەو دەرەیی بردن، وەلێ عەزابی قەومی یونسی نەدا
چونکە ئیمانیان هێنا.

وێکوو ئاشکرایە حەزەرەتی یونس، چوار جار لەقورئاندا بەناوی خۆی ناوی
هاتووە، لەسورەتی (النساء/ ۱۶۳) و لەسورەتی (الانعام/ ۸۶) و لەسورەتی
(یونس/ ۹۸) و لەسورەتی (الصافات/ ۱۳۹) دا؛ بەناوەلناویش دوو جار ناوی
هێنراوە لەسورەتی (الانبیاء/ ۸۷) دا: دەفەرموی: ﴿وَذَا النُّونِ إِذْ ذُهِبَ
مُضَاهٍ﴾ و لەسورەتی (القلم/ ۴۸) دا کە دەفەرموی: ﴿فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ﴾

وَلَا تَكُنْ كَصَاحِبِ الْحُوتِ إِذْ نَادَىٰ وَهُوَ كَظِيمٌ ﴿۹۸﴾ نهم زاته ناوی یونسه کوپی
(مهتا) یه هه ندیک ده لئین: یونسی کوپی نه مه تاه.

پهروه ردگار نیگای کردو کردی به فروستاده ی خووی ناردی بو سهر
دانیشتوانی نهینهوا (موصل) نهوانیش به درۆیان خسته وهو په یامه که یان
ره تکرده وه، هه زه تی یونس هه ره شه ی لی کردن به وه که نه گهر ئیمان نه هینن
پاش ماوه یه ک عه زابیان بو دی، هه ندیک ده لئین: ماوه که چل روژ بووه.

جا هه زه تی یونس پاش ئاراسته کردنی نهم هه ره شه بو یان بو خووی بهرق
هه لساوی نهو ولاته ی به جی هیشتو به ره و ولاتیکی تر که وته ری. پاش ماوه یه ک
خه لکه که ترسانو که وته گهران به شوئینیا نه یاندو زییه وه، که واده ی هاتنی
عه زاب نزیک بووه وه، ئاسمان هه ورو هه لا دایگرت، بهری ئاسمان به هه وری
ره شی ترسناک گیراو هه وره کان له زه وی نزیک بوونه وه، به جوړیک شاره که یان
دایوشی، ئیتر دانیشتوانه کان به ته وای تینیان لی پهیدا بوو، به دوا هه زه تی
یونس دا گهرانو نه یاندو زییه وه، ئیتر دلنیا بوون له راستی هاتنی عه زابه که،
هه موویان پو شاک ی بزویان پو شی، چوونه ده ری شارو به خو یانو مندائو خیزانو
مهرو مالاتیانه وه بیچووه کان یان له دایکه کان جیا کرده وه، بهم دایرانه شینو
شه پوړو باره بارو گاره گارو هۆره هۆرو دهنگو صه دایه ک پهیدا بوو وه کسو روژی
حه شر، خه لکه که هه موویان به دل په شیمان بوونه وه تو به یان کردو ئیمان هینانی
خو یان راگه یاندو له خودا پارانه وه، پهروه ردگار ره حمی پی کردنو عه زابه که ی لی
دووړ خسته نه وه.

وه کوو ده لئین: نهو روژه روژی جومعه بوو ریکه وتی روژی عاشورا بوو.

ئیمامی طه بهری ده فرموی: له ناو هه موو نه ته وه کان دا گه لی یونس
تایبه تمه ندی نهو هیان پی درا که دوا ی ده رکه وتنی عه زاب لی یان تو به یان لی
وه رگیرا.

زه جاج ده فمرموی: نه خیر نه وان عه زابیان نه هاته سهر به لکوو نیشانه کانی
عه زابیان بینسی، چونکه نه گهر خودی عه زابه که بیان بینیاپیه نه و کاته تیمان
هینانه که بیان سوودی نه ده بوو نیمانه پنهان که بیان ده که وته حالتهی غمر غمره.

له لایه کی تره وه حه زره تی یونس، که نه وه ننده بانگه وازی کردنو گوئیان پی
نه دا، رقی هه لساو نه و هه ریمه ی جی هیشتو به بی نه و تیزن له خودا وهریگری،
بهرو ده ریا که وته ریو سواری که شتی به کی پر له خه لک بوو، به هیوای هه لاتنو
دوو که وته نه و له و لاتنه ریگای هاتونه هاتی گرته بهر!

که سواری گه می بوو، گه می که که وته ته کانو له شیوه رویشتنی ناسایی خزی
که وته که شتیوانه کان ترسان نقووم بی، زانیسان: که ده بی له سهر که شتیبه که
کابرایه ک هه بی هه لاتنو بی، پاشان پریاریان دا یه کی که له سهر نشینه کانی فری
ده نه ناو ده ریاوه، هاتن قورعه بیان له نیتوان سهر نشینه کان دا نه نجام داو قورعه بهر
حه زره تی یونس که وته فری بیان دایه ناو ده ریاوه! ماسیبه کی زه به لاح قوتی دا،
پهرو ده رگاری یونسی له هیژی هاضیمه ی ماسیبه که پاراست، ماو ده که له ناو سکی
ماسیبه که دا مایه وه، هه میشه نه و دوعایه ی دووباره ده کرده وه ﴿لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ
سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ﴾ الانبیاء/۸۷.

پهرو ده رگاری نزا که ی قبول کردو پاش ماو ده که ماسیبه که هاته که نری
ده ریاو فری ی دایه ده ره وه، به لام حالی شه که ت بوو، ته ندروستی تیک چوو بوو جا
خودا داری کوله که ی بو رواند سیبهره که ی زور سوودمه ندبوو بو له شو لاری
پاش ماو ده که ته ندروستی هاته وه سهر خو نه مجار ناردی بو سهر نه ته وه ده که
ژماره که بیان سه ده هزار بیان زیاتر بوون، هه موویان تیمانیان پی هینا و خودا
نیمانه پنهان که ی لی قبول کردن.

﴿فَلَوْلَا كَانَتْ قُرْیَةٌ آمَنَتْ فَنَفَعَهَا إِيمَانُهَا إِلَّا قَوْمٌ يُونُسَ لَمَّا آمَنُوا كَشَفْنَا
عَنْهُمْ عَذَابَ الْخِزْيِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَتَّعْنَاهُمْ إِلَىٰ حِينٍ﴾ واته: دانیشتوانی هبج
شارو شارو چکه ده که له و نه ته وانه ی پیشو تیمانیان به پیغه مبه ره که بیان نه هیئا وه
جگه له نه ته وه ی یونس که دانیشتووی شاری نهینه و (موصل) بوون

له کوردستانی عێراق، ئەوان ئیمانیانە کە یان لە ترسی هاتنی ئەو عەزابه بوو کە
پێغه مێهرە کە یان هەمە شە ی پێ لێ کرد بوون، جا کە نیشانه ی هاتنی سزا کە یان
بینی و هۆکارە کانیان بە دی کردن، لە هەڵۆستی خۆیان پەشیمان بۆ نهوه و هاواریان
کرده خوداو لێ ی پارانهوه و ئیمانیان هێناو خودا رهحمی پێ کردنو ئیمانی لێ
قبول کردن، عەزابی لا بردو خستنیه حاله تی ناسایی بهوه و خودا په رستانه ته مه نی
خۆیان به سه ر برد!!

هەڵبەتە قبولکردنی ئیمان لێیان بە پێچهوانە ی ئیمانی فیرعه ونه وه بوو،
فیرعه ون کاتی ک ئیمانی هێنا کە مردن یه خە ی گرتو گه وته غه رغه رە ی مردنو
گیانه لاوه وه . به لام قه ومی یونس پێش هاتنی عەزابه کە و پێش نه وه ی بکه ونه
حاله تی گیانه لاوه وه ئیمانیان هێنا، واتە: هێشتا له حاله تو وه زعی ئیختیاری دا
بوون: کە ئیمانیان هێنا، به لام فیرعه ون کاتی ک ئیمانی هێنا کە له حاله تی
ئیختیاری گیانه لاوا بوو!!

له چیرۆکه که دا جوړه هه مره شه یه ک هه یه بۆ قه ره ی شیه کازو دانیش توانی
مه که که وه لانی نه وانی تێدا یه: بۆ نه وه ی چا و له نه ته وه ی یونس بکه ن پێش
نه وه ی بگه نه حاله تی ناو می دی له ژیا نو گیانه لاو، چونکه عەزابه هه موو کاتی ک
له وانه یه پێته دی، وه کوو چۆن بۆ نه ته وه ی فیرعه ون هاته دی!!

﴿وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَأَمَنَّ مَنْ فِي الْأَرْضِ كُلَّهُمْ جَمِيعًا﴾ نه گه ر خودای تو نه ی
موحه مه ده! بیو ستایه: کە ئیزن بدا بۆ هه موو دانیش توانی سه رزه وی به روا
به په یامه که ت بکه نو ئیمانیان تێدا به رسکی نی و هیدایه تیان بدا، ده ی کردو
هه موویان ئیمانیان ده هێنا، وه لێ کە په ره ر دگار وای نه کردوه و اناکا
هی که مه تی کی تێدا یه و بۆ خۆ ی زانا و دانیه و ده زانی به رژه وه ندی ئاده می زادن
له چی دایه و چۆنه و چیه؟! وه کوو له نایه تی کی تر دا ده فه رموی: ﴿وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ
لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً، وَلَا يَزَالُونَ مُخْتَلِفِينَ، إِلَّا مَنْ رَحِمَ رَبُّكَ، وَلِذَلِكَ خَلَقَهُمْ،
وَتَمَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ﴾ هود/ ۱۱۸-۱۱۹.

که وایی تهی موحه ممه د! ته تو غه مبار مهبه له سمر نه وهی: که
 قوره یشیه کان تیمان ناهینن، تیمانهینان ده بی به حهزو تاره زو بی، به تیختیری
 نازادی بی. ﴿أَفَأَنْتَ تُكْرِهُ النَّاسَ حَتَّىٰ يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ؟﴾ نایا تو تهی
 موحه ممه د! زوره ملی له ناده میزادان ده کهی تا تیمان بینو موسولمان ببین؟ تو
 ناتوانی زوری له کهس بکهی، نابی به زوره ملی ناده میزادان موسولمان بکهی،
 نه وه کاری تو نیه، نمرکی سمرشانی تو نیه. نه وه عاتید به خودایه وه وه کاره
 ده کا، تیمان به زوره ملی نابی و حسیب نیه، تیمانی راستو قبول نه وه یه: کابرا
 به ویستو نیرادهی خوی هلیبوتری. وه کوو له نایه تیکی تردا ده فرموی: ﴿لَا
 اِجْرَاءَ فِي الدِّينِ﴾ البقرة/ ۲۵۶. یان ده فرموی: ﴿وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِجَبَّارٍ فَذَكَرْ
 بِالْقُرْآنِ مَنْ يَخَافُ وَعَبِدْ﴾ ق/ ۴۵. به لکوو نمرکی سمرشانی تو تهی پیغه مبهرا!
 راگه یاندنو ترساندنو موژده دانه، وه کوو له نایه تیکی تردا ده فرموی: ﴿إِنْ عَلَيْكَ
 إِلَّا الْبَلَاغُ﴾ الشوری/ ۴۸. یان ده فرموی: ﴿فَذَكَرْنَاكَ أَنْتَ مُذَكِّرٌ لَسْتَ عَلَيْهِمْ
 بِمُسَيِّرٍ﴾ الفاشیه/ ۲۱-۲۲. یان ده فرموی: ﴿إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ
 اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ﴾ القصص/ ۵۶. هه موو نهم نایه تانه وهی تریش نه وه
 ده گه یه نن: که تیمانهینان به زوره ملی چ که لکی نیه، تیمان ده بی به ویستو
 نیراده وه له ناخوه بی، چونکه تیمان نه وه یه که له دلا جیگیر بووی و کرده وه
 گواهی بو بداو نیشانه بی له سمری!

﴿وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تُوَمِّنَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ﴾ ناگونجی بو هیچ ناده میزادیک:
 که تیمان بهینی مه گهر به نیراده وه مه شینه تی خودا نه بی، ده بی ناده میزاده که بو
 خوی له ناخوه به ره و تیمانهینان بجی، نه مجار خودا هوکاره کانی تیمانهینانی بو
 بپه خستینی. به لام که سیک بو خوی به ره و تیمانهینان نه چی و هه ستو شعروری
 خوی به ره وه ناسته ناراسته نه کا، نه وه شیاوی عه زابی خودایه، چونکه «ابو
 ندریتی خودا وایه: که ﴿وَيَجْعَلُ الرَّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ﴾ عه زابو غه زه بی
 خووی بخاته سمر نه و نادا میزادانهی له نیشانه و به لگه کان ورد نابنه وه، عه قل و
 بییری خوین ناخه نه کار بو نه وهی ربیازی حه قو خودا په سهند بگره به رو له به لگه

عه قلی و قورنانیسه کان وردبینه وه، که وایی نهوان له بمر نه وهی عه قلی خوین له کار خستوه ههسته کانیا به گویره ی پیوست به کار ناهینن، شوین هه واره زوی خوین که وتوون شیای عه زابی خودانو دهیا نخته ناو دۆزه خه وه.

تيفكرينو وردبوونه وه له بوونه وه ر واجبه

قُلْ اَنْظُرُوا مَاذَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَا تُعْنِي الْآيَاتُ وَالنُّذُرُ عَنْ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠١﴾ فَعَلَّ يَنْتَظِرُونَ اِلَّا مِثْلَ اَيَّامِ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِهِمْ قُلْ فَانْتَظِرُوا اِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ ﴿١٠٢﴾ ثُمَّ نُنْجِي رُسُلَنَا وَالَّذِينَ ءَامَنُوا كَذَلِكَ حَقًّا عَلَيْنَا نُنْجِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٣﴾

دوا نه وهی پهروه ردگار له نایه ته کانی پيشودا نه وهی رون کرده وه که نیمان پهیدا نابی و ناچیته دلانه وه مه گهر خودا به دی بینیی و مه شینه تی له سه ره بی، نه مجار فیرمانی کرد به تیفکری و وردبوونه وه له بوونه وه رو نیشانه کانی خودایه تی خودار تا کو ته نهایی، بۆ نه وهی وا گو مان نه بری که حق زۆره ملی به و خودا دهیه وی به زۆرو توپزی خه لک موسولمان بی، فیرموی: ﴿اَنْظُرُوا مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْاَرْضِ﴾ نه رکى سه رشانی هه موو عاقل و هوشمه ندیکه جودا وازی نیوان خپرو شه ر بکا، نه رکى سه رشانی پیغه مبه ریش موژده دانو ترساندنه، نایین یارمه تیده ره بۆ عه قل بۆ نه وهی ریبازی باش هه لپویری.. جا با قوره یشیه کانو نه ته وه کانی تریش بترسن له و جوړه عه زابه ی تووشی نه ته وه کانی رابوردو بوو به هوی سه ریچی و به درو خستنه وه ی پیغه مبه رانیان، چونکه دابو نه بری تی خودا ناگو ری، له هه موو روژگارو سه رده می کدا پیغه مبه رانو خودا په رستان سه رکه وتوو ده کا، به درو خه ره وه سه ریچی کاران به هیلاک ده با و پاشان توپیان ده داته نیو دۆزه خه وه. جا بۆ جه خه کردنه وه له سه ره نه و راستیه ی: که نایین ده بی به ئیختیار و قه ناعه ته وه وهریگی ری و زۆره ملی تی تیدا به کار نه یه، پهروه ردگار

فرمان به بنده کانی ده کا که له بوونه وهر وردبینه وه، ده فرموی: ﴿قُلْ: انظُرُوا مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ نهی پیغه مبهرا! بهو سه ره قو یاخی بووانه بلی: سهیری ناسمانه کانو زهوی بکهمن، بیر له دروستکردنیان بکه نه وه، بروانن چه ند به لگه و نیشانه ی جوړاو جوړو گرنگ له ناسمانه کانو زهوی نه و شتانه ی تییان دایه، له یاساو نیظامی سازاو گونجاویان وردبینه وه، سهیری مانگو خورو نه ستیره کانی تر بکهمن، بیر له نه ستیره و کاکه شان بکه نه وه، له گوپانی شه وو رۆژو دریو بوونو کورتییان بفکرن، سهیری بهرزی ناسمانو نه ستیره کان بکهمن، له جوانی و رازاو بییان وردبینه وه، ته ماشای فراوانی و پانو پۆری بوونه وهر بکهمن، بروانن چۆن په ره وردگار له لای سهروتانه وه باران ده بارینی و زهوی زیندوو ده کاته وه گیاو گزو روه ک ده پوینی جوړه ها دانه و پلله و گوڼو گولزارو دارو دره ختو بهر و بوومو میوه و خوراکیان لی وه بهر دینی!

له لایه کی تره وه نه و هه موو گیانله بهر هی له زهوی دا خولقاندوه، جگه له ناده میزاد جوړه ها ناژه لی مائی و کیوی، بالنده و خشکی تییدا بلا و کردۆته وه، نه و هه موو ده ریا و چۆم جوگه و کانیاو کیوی بهرزو ده شتی کاکه به کاکه و کوستانه، هه واسازو گهر مه سیری تییدا خولقاندوه، هه ریه کی له م شتانه و غه پری نه مانه ش بوخویان نیشانه ی هه بوونی خودایه کی بالاده ستو به تواناو زاناو داناو کار سازو هه میشه زیندوون..

به راستی تیفکرینو وردبوونه وه له بوونه وهر ناده میزاد شاره زایی ده کا بو نیمانه ییان به هه بوونی خودایه کی به دیه یینرو خولقیینر، به راست زانینو برۆا کردن به پیغه مبهرا، نیمانه ییان به قورئانو نیگا که شیکه ره وهی نه و نیشانانن. ﴿وَمَا تُغْنِي الْآيَاتُ وَالنُّذُرُ عَنْ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ﴾ به لام نیشانه و به لگه که ونی به کان، قورئانو پیغه مبهرو ترسیینره ان چ سوودی ک نابه خشکی به گه لو نه ته وه یه کن که تومیدی نیمانیان لی نه کری و نه فامو گه وچ بنو له به لگه و نیشانه جوړاو جوړه کان وردنه بنه وه. (ته مه ته گهر (ما) نافیه بی).

ده شگونجی (ما) ئیستفهامیه بی. نهو کاته ماناکه بهم جوړه ده بی: چ
نیشانو به لگه یه کی ناسمانی یان هی سهر زه وی چ پیغه مبهرو ره هبه ریک
به موعجیزه و په یامه که وه که لکی ده بی بو گه لو نه ته وه پک: که بروایان به خودا
نیه و پروا به پیغه مبهران ناکه نو عه قلو هو شو ههسته کانیان ناخه نه گهرو وه کوو
پیویست ناراسته یان ناکه ن!؟

ده بی نایاتو موعجیزه، نیشانو به لگه چ رو لیکیان هه بی؟ نه گهر دلّه کان
دا خرابن، عه قله کان له کار خرابن، نامیری پیشوازی وهر گرتن له سروشتی
ناده میزادا په کیان که وتبی؛ به لکوو ناده میزاد پهرده یه کی نه ستوری له نیوان
خوی بوونه وهر دا دا دایته وه و چاوی سهر و دلی نوقاند بنو گوچکه ی هاخنیبنو
ذکرو ته سبیحی بوونه وهر نه بیسی!.

بیگومان بوونه وهر هه مووی خوداناسو موسولمانه، خاوه نی خوی ده ناسی و
ته سبیحاتی تایبه تی خوی ده کاو گهر دنکه چو فرمانبه رداره، هه موو شتیکی
بوونه وهر خودا ده ناسی و ته سبیحاتی ده کا، هه موو زیندو تکی ناو بوونه وهر (جگه
له بری ناده میزاد) هه موویان خوداناسن، هه موویان خه ریکی نیکرو ته سبیحاتی
خودان، به لام نیمه له ذیکرو ته سبیحاته کیان حالی نابین یان گویمان لی نیه.

سهیره ناده میزاد له م بوونه وهر ده ده ژیا: که هه موو زه پر وه گهر دیله یه کی،
هه موو دارو دره ختو گژو گیاو ناژه لو بالنده و خشو کتو چوم و دریاو کانیاو و دژلو
شیوو کیوو ده شتی، هه موو ناسمانه کانو شتی ناویان به مانگو خورو
نه ستیره کانیانه وه ناوازی نیمانو ئیسلام بو یه کتر ده ستیننه وه، له جهو جوړو
هاتو چوی سروشتی خویان دا گهر دنکه چی یاساو نیظامی په روه ردگارن،
ناده میزادیش بو خوی بیه وئو نه یه وئو هاویه شی بوونه وهر ده کا له وتنه وه ی نهو
صه داو تاوازه دا، له جهو جوړی سروشتی دا بهو شیوه یه ی خودا بو ی مه زنده
کردوه!!

ههر کانیکی به شهری به فیطره تو سروشتی خوی هه ست بهم ته سبیح و
ذیکره نه کا، نامیره فیطری و ههسته کانی باوهش بو نهو شه پوله نیمانییه

که و نیانه نه گرتیه وه له نامیزیان نه گرتی، کاتینی که نامیری پیشوازی به پیره وه هاتنی بۆ شه پۆله تیمانییه کان تیدا په ک که وتوو له کار که وتوو و ستێکن به کیشه وه جه ده له ده رگای دلو عه قلی ناکرتیه وه، بۆیه پیویسته ریگا چاره ی تری بۆ بدۆزیتیه وه، ههول بدری نامیری پیشوازی به پیره وه چوونی بانگی سورشتی تیدا به ناگا بهیندریتیه وه، شاروه سروشتی به کانی ناوکیان وه هستیان وه جو له بخری به لکوو بکه و یتیه کارو شه حن بیته وه. که وابوو سه رنج راکیشانی هه ستو دلو عه قل بۆ ورد بوونه وه له وه شه شاماته ی له ناسمانه کانو زه وی دا هه ن هۆکار بکن له هۆکاره کانی مه نه ه جی قورئان بۆ زیندو کردنه وه ی دله کان، به لکوو بکه ونه وه گهرو ده ست بکه ونه وه به جهو جو ئلی سروشتی خویانو به پیر بانگهوازی په یامی خودا وه بین.

به لام شه به درۆ خه ره وه نه قامه عه ره بانه وه هاو وینه کانیان له بوونه وه ورد نابنه وه، به پیر بانگهوازی په ره درگاره وه نایه ن، ده ی شه وان ه چاوه پروانی چی ده که ن؟!

بیگومان دابو نه پرتی خودا ناگۆرێ، سه ره نه جامی یاخی به یازو به درۆ خه ره وان ناشکراو نمایانه، نابێ چاوه پروانی شه وه بن دابو نه پرتی خودا گۆرانکاری تیدا په یدا بێ، وا ده بێ خودا شه نه قامانه مۆلت ده داو عه زابی ریشه کیشیان بۆ نایتری، به لام شه وان ه ی سوورن له سه ره به درۆ خه ستنه وه ی فروستاده کانی خودا و نایینی نیسلام ره ت ده که نه وه هه ره ده بێ تۆ له یان لی بستینی.

﴿فَهَلْ يَنْتَظِرُونَ إِلَّا مِثْلَ أَيَّامِ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِهِمْ﴾ ده ی موحه مه ده! نایا شه موشریکانه ی په یامی تۆ به درۆ ده خه نه وه چاوه پروانی چی ده که ن له به لآو عه زاب جگه له وه جو ره عه زابو ئافاتانه ی تووشی نه ته وه به درۆ خه ره وه کانی پیشه هات، ته گه ره شه وان به ره وه ام بن له سه ره هه لۆیستی ناشیری نی خویان با چاوه پروانی هه مان عه زابو به سه ره هاتی گه له پیشینه کانی پیش خویان بن، با بزائن شه وه ی به سه ره گه لی نوحو نه ته وه ی عا دو شه موودو هی تریش هات، شه عه زابو

روداوانه ی نهوانی ریشه کیش کرد دورنیه نه مانیش بگریته وه، چونکه دابو نه پیتی خودا ناگوری ﴿وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا﴾ الاحزاب/۶۲.

﴿قُلْ﴾ نهی موحه ممه! بهو موشریکانه بلی: همپه شهیان لی بکه، بیانترسینه، بیان بلی: ﴿فَانْتَظِرُوا﴾ چاوه پروانی عه زابی سهختی پهروه ردگار بن ﴿إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ﴾ منیش له گه لتاندا چاوه پروانی له ناوچوتانم به عه زابی ریشه کیشکمری پهروه ردگار.

یان: تیره چاوه پروانی فهوتانی من بن، منیش له گه لتاندا چاوه پروانی له ناوچوونی تیره به عه زابی سهختی بی نامان. یان چاوه پروانی به دی هاتنی به لینی خودام، چاوه پروانی نهو وادهو به لیمانم که خودا به منی داوه دهرباره ی له ناوچه نی نهو که سانه ی سوورن له سمر سهرپیچی و یاخی بوون.

﴿ثُمَّ نُنَجِّي رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا﴾ پاشان پیغه مبرانمانو نهوانه ی ئیمانیان پی هیانوان رزگاریان ده کهین.

سوننه تو دابو نه پیتمان دهرباره ی پیغه مبران له گه له نه ته وه کانیان که بانگه وازیان کردونو په یامی خودایان پی گه یاندونو ترساندویانن له سمره نجامی هه لوستی ناله باریان. جا هندی له نه ته وه کان ئیمانیان پی هیانوانو شوئینیان که وتون، هندی کیشیان سوور بوون له سمر بهرده وام بوون له سمر کوفر، دابو نه پیتمان وابوه، که به دروخه وه کان له ناویسیرینو پیغه مبرانمانو شوئینکه وتوانیان رزگار بکهین.

﴿كَذَلِكَ حَقًّا عَلَيْنَا نُنَجِّ الْمُؤْمِنِينَ﴾ وه کوو نهو رزگار کردنه ی گه له موسولمانه پیشینه کانمان پی رزگار کردن، بهو شیوه موسولمانه شوئینکه وتوه کانی توش نهی موحه ممه! رزگار ده کهین، نه مه به لینی که داومانو لی پی پاشگه ز نابینه وه!

نه مه به لینی واده ی پهروه ردگاره له سمر خوی پتویست کرده، برپاری داوه نه نجامی بدا، برپاری داوه: که توی ئیمانو موسولمانان بهرده وام بی و پروی و له هه موو ناره حه تی و ناخوشیبه کنده به سمر بهرزی رزگاری بی، له هه موو خه ته رو

تهنگو چه له مهیه ک بپه پتته وه، دواي ههموو به درو خستنه وه و سزاو نازاريك سهربرزو قالبوو خوئی بنوئیی!

نایه ته کان به ناشکرا ئه وه ده گه یه نن: که پیویسته به چاوکی ورد بینی به وه سهیری نیشانه ناسمانی به کازو زه وی بکه یین بو ئه وه ی لهریگی به لگه کانه وه بگه یینه پله ی خوداناسی و ئیمانمان پته وو دامه زراوی، چونکه هیچ ریگایه کی تر نیه بو ناسینی خودا جگه له تیفکرین له به لگه و نیشانه کان.

پیغه مبه ریش ﷺ فرمویه تی: (تَفَكَّرُوا فِي الْخَلْقِ، وَلَا تَفَكَّرُوا فِي الْخَالِقِ، فَإِنَّكُمْ لَا تَقْدِرُونَ قَدْرَهُ) بیر له بوونه وه رو دروستکراوانی خودا بکه نه وه، هه رگیز بیر له زاتی خودا مه که نه وه، چونکه ئیوه ناتوانن زاتی خودا ته صه وور بکه ن. ئه و به لاه سزاو کاره ساتانه ی خودا به سه ر گه لی نوح و عاد و شه موودو گه له کانی تری هینان په ندو عیبه رهن بو ئه وانه ی په یامی پیغه مبه ران به درو ده خه نه وه.

دابو نه پیتی خودا وا جاری بووه کاتیك سزاو تۆله ی گشتی ده ئیری بو سه ر گه لو نه ته وه یه ک، پیغه مبه رانو موسولمانان رزگار ده کاو کافرو گومراکان ریشه کیش ده کا، ئه م پاکو پیس لیك هه لاهاردنه ره حمه تو عه داله تی خودایه بو بهنده کانی.

بەندایە تیکردنی راستانەو دلسۆزانە بو خودا

قُلْ يَتَّيِّهَا النَّاسُ إِن كُنْتُمْ فِي شَكٍّ مِّن دِينِي فَلَا أَعْبُدُ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ وَلَكِن أَعْبُدُ اللَّهَ الَّذِي يَتَوَفَّكُم وَأُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٤﴾ وَأَنْ أَقِمَّ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٥﴾ وَلَا تَدْعُ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِن فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِّنَ الظَّالِمِينَ ﴿١٦﴾ وَإِن يَمَسُّكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِن يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَادَّ لِفَضْلِهِ يُصِيبُ بِهِ مَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ

وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿١٧﴾

بەم کۆمەڵە ئایەتە کۆتایی بەسوورەتی یونس دەهێنێ، دواى ئەم هەموو جەولەو هاتووچۆیە لەناسۆکانی بوونەوەر و لایەنە دەروونی یەکان و جیهانی بیرو هەستو تێفکریندا، دواى ئەو هەموو رونکردنەو شیکردنەوانە دەربارەى بیروباوەرو یەکتاپەرستی و فرمانیە وایی و حاکمیەت بۆ خودا، دواى رونکردنەو دەربارەى چۆنیەتی دابو نەپێتی خودا لەبوونەوێدا، فرمان بەپێغەمبەر ﷺ دەکا: کە بەهەموو ئادەمیزادان رابگەیهێنێ و ئیعلانیکی گشتی و یەکا لاکەرەو رابگەیهێنێ و پێیان بڵێ: کە ئەو سوورە لەسەر هەلوێستی خۆی ئەو رێبازەى گرتوویەتیە بەر بەموو لێى لانا، بەردەوام دەبێ لەسەر بانگەوازیکردن و راگەیانندی پەیامەکەى!

دەفەرموی: ﴿قُلْ: يَا أَيُّهَا النَّاسُ﴾ ئەى موحەممەد! بەو خەڵکە رابگەیهێنەو پێیان بڵێ: ئەى خەڵکینە! ﴿إِنْ كُنْتُمْ فِي شَكٍّ مِّن دِينِي﴾ ئەگەر ئێوە گوماتان هەیه دەربارەى راستی ئەو ئایینە پاکەى مەن بۆم هێناوێ خودا بەنیگا بۆی

ناردوم: نه گمر ئیوه له نایینه کهم حالی نابزو نازانن چۆنه، ئه وه گوی بگرن باسن بۆتانی رون بکه مه وه. هه لۆیستی خۆمتان بۆ دیاری بکه م باش بزائن بجینه دلتانه وه ﴿فَلَا أَعْبُدُ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ﴾ ئه من به ندایه تی و په رستش بۆ ئه و خودا درۆزانه ناکه م که ئیوه له جیاتی خودا به ندایه تی بیان بۆ ده که ن. ئه و به ردو دارو بتو سه نه مانه ی ئیوه به خودایان ده زانن من نایان په رستبو به ندایه تی بیان بۆ ناکه م، چونکه ناتوانن زیانو قازانجی پێ بگه یه نن ﴿وَلَكِنْ أُغْبُذُ اللَّهَ الَّذِي يَتَوَفَّاكُمْ﴾ به لکوو من خودایه ک ده په رستم تاکو ته نیاو به تواناو زاناو داناو به دیه پینه ره خودایه ک ده په رستم ته مه نو زیانو مردنتان به ده ست ئه وه، چۆن ژیا تان پێ ده به خشی ناواش ده تانه رینێ، پاشان هه مووتان ده گه رپنه وه بۆ لای ئه و.

﴿وَأَمُوتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ﴾ فه رمانم پێ کراوه: که له پێ پری ئه و موسو لمانانه بم که پڕوایان پته وه و به ته وای خودا ده ناسن.

ئهم نایه ته ناما ژه ی ئه وه شی تێدایه: که نایینی حه قو راست جیگای گومان نیه و حه ق وایه: که س گومانی تێدا پهیدا نه کا، عه قلی سه لیمو سورشتی پاک په سه ندی ده که ن. به لام بتپه رستی کاریکی گه وانه یه و هه رکه سیکی به خۆی دا بجیته وه و توژیکی بیر بکاته وه ده زانی: که به تا ئۆ پووچه، چونکه ئه و بتو خودا درۆزانه بێ هه ستو شعورن، نه ده توانن زیان دوور بکه نه وه، نه توانای سرۆد به خشینیان هه یه، ده ی شتیکی ئه و حائۆ وه زعی بێ چۆن به کاری خودایه تی دی؟!

ئه مجار وێرای ئه وه ی: که فه رمانم پێ کراوه له پێ پری موسو لمانان بم ﴿وَأَنْ أَقِمَّ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا﴾ فه رمانم پێ کراوه که رو بکه مه نایینی راستو دروست، نایینی حه قو خودا په سندن، پا به ندی فه رمانۆ جله و گیریه کانی به و به سوو لی لانه ده م، دلسۆزانه به ندایه تی خودا بکه مو هیه چ شتیکی تر جگه له خودای مه زن به شیاوی په رستن نه زانم.

واته: نیگام بۆ کراوه و پیم گوتراوه: که پابهندی نایینی نیسلام بهو به ته وای
رو له نایین بکهو ناوتتهی بم!

وه کوو له نایه تیکی تر دا ده فهرموئ: ﴿إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ حَنِيفًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾ الانعام/ ۷۹. نهم نایه تانه
به تاشکرا نهوه ده گهیه نن: که پیویسته له عیبادهت دا، له دوعاو پارانه وه دا
رو بکریته خوداو عیبادهت همر بۆ زاتی پاکی بکری و نزاو پارانه وه همر ناراسته ی
نهو بکری و له کهسی تر نه پارینه وه عیبادهت بۆ کهسی تر نه کهین، که سییک
به دن عیبادهت بۆ غهیری خودا بکاو له دوعاو پارانه وه داوا له یه کیکی تر بکا
نهوه عیبادهت کهری غهیری پهروهر دگاره و به موشریک داده نری.

﴿وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾ نهی موحه ممه دا! (نهی بیسه را) نه خه له تاب ی
لهو پیرو تا قهو کۆمه لانه بی که هاوه ل بۆ خودا داده نین، همر گیز له کۆمه لی
موشریکان مهبه. راسته و خۆ به بی ناوه ند عیبادهت ی خودا بکه، ناوه ندو واسیته و
تکا کار مه هی نه کایه وه، نه چی له کاتی ته نگانه و به لاو موصیبهت دا هاوار بکهیه
پیرو موشایه خو داوایان لی بکه ی به هاوار ته وه بی نو کارت بۆ جی به جی بکهن،
نه گمر وا بکه ی به فتاره ده چی و ده فو تی ﴿وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ
وَلَا يَضُرُّكَ﴾ نه چی په نابهریه بهر هه لو یستی ناله بارو نه گونجاو، نه چی عیبادهت
بۆ غهیری خودا بکه ی، نه که ی دوعاو پارانه وه ناراسته ی غهیری پهروهر دگار
بکه ی! نه خه له تاب ی جگه له خودا عیبادهت بۆ شتییک بکه ی له دنیا و قیامهت دا
سود و قازانجت پی ناگهیه نن، ته نانهت نه گمر هاواریشیان بکه یته به هاناته وه
نایه نو چ سودیکت پی ناگهیه نن، خو نه گمر وازیشیان لی بی نی و عیبادهت یان بۆ
نه که ی، ناتوانن هیچ زیانیکت پی بگهیه نن!!

﴿فَإِنْ فَعَلْتَ﴾ نه گمر خودانه خواسته وات کردو نزاو پارانه وه ناراسته ی
غهیری خودا کرد، نهو کاته ﴿فَإِنَّكَ إِذَا مِنَ الظَّالِمِينَ﴾ نه تو ده چیه پی پی
سته مکارانه وه، نهم جله و گیرییه که له پیغه مبهر کراوه جله و گیری کردنه
له تۆمه ته که ی. چونکه جله و گیری له که سییک همر کاتییک نه گونجی و چاوه پروان

نه کری جله وگیری لی بکری، نه وه نیشانه ی موباله غه و زیده په وییه
له جلله وگیریه که دا.

له قورنای پیرۆزا زۆر نایه تی تر له وینه و مانای نه م نایه ته دا هاتون، بۆ
نه وه ی شیرکو هاوه لدانان بۆ خودا له دلۆ دهروونی زوریه ی خه لک دهر بهاوی. جا
نه وانه ی قورنای پیرۆز کاری تیکردن و نایینی خویان له قورنای فهرموده ی
پیغه مبهرو شوینکه و تنی سه له فی صالح وه رگرت نه و جوړه بیرو باوه په شیرک
نامیزه یان له دلۆ دهروون دا سپدرایه وه و پابه ندی فهرمان و جلله وگیریه کانی نایین
بوون و نیواره و به یانی و شهو و رۆژ خهریکی خودا په رستی بوون.

ههر له قورنای پیرۆزا زۆر ههره شهو سهرزه نشتی نه وانه ی تیدایه: که وازیان
له تیفکرین و وردبوونه وه له نایه ته کانی قورنای هیناوه، ده یانه وی نایین له دابو
نهریتی کۆن و رزیوی باوکو باپیرانیانو له زړه شیخو کۆلکه خوینده واره جادوبازو
ده سپرو کادره کانی نیستعمارو مونا فیکه کانی سهرده و قوتاییانی شهیتن
وه رېگرن! خهریکی رازاندنه وه ی گۆرو نارامگای نه م نه و، به نه قشو نیگار
ده یانرازیتنه وه، چراو مومیان له سهر هه لده کهن، له جیاتی خودا هانایان بۆ ده به نو
لییان ده پارینه وه، داوی به مرازگه ییشتنیان لی ده کهن، کوشتی و قوربانیان بۆ
سهرده بپن به هیوای نه وه ی زیانیان لی دوور بخه نه وه، سوود و خیریان بۆ ده سته بمر
بکهن، نه و نایه تو حه دیشانه ی له م باره وه هاتون وایان ناراسته ده کهن که
تایبته بن به بتپهرستی و نه زرو فۆتۆ بۆ بته کان، سو بجانله لا! پییان وایه:
هاوه لدانان بۆ خودا درسته؟!

نه مجار پهروه ردگار مانای نایه تی پیشو و دوباره ده کاته وه و شوبه وه بیرو
بۆ چوونی نه وانه ی له جیاتی خودا هاوار ده کهنه گۆرو نارامگای نه م شیخو نه و پیر
ره ت ده کاته وه و ده فهرمو: ﴿وَإِنْ يَسْأَلْكَ اللَّهُ بَصُفًا فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ﴾
نه ی بیسهر! نه ی ناده میزاد! ههر کاتی جهسته ت ووشی نه خوشی و زیانیک بوو،
مالو سامانت ووشی زه رهرو زیان بوو هه ژار که وتی، نازاریکت ووش هات نه وه
باش بزانه هیچ کهس نیه بتوانی نه و زه رهرو زیانته له سهر لابه ری!

ببگومان پهروهردگار بۆ ههموو شتیك هۆكارێكى داناوه، نادهمیزاد بههۆی تهجروبهو نهزموونهوه دهیانزانو فێریان بوون، نهوهتا بۆ ههموو دهردو نازاریك دهرمانیكی داناوه.

پیغه مبههر ﷺ دهفرموی: پهروهردگار بۆ ههموو دهردیك دهرمانیكی داناوه جگه لهپیری، جا كهوابی ئهرکی سهرشانمانه: كه بهگویرهی سوننه تی خودا ههلسو كهوت بكهین، نهگهر نهخوش كهتین ههولی چاره سهر بدهینو دهرمان بهكاربینینو پڕواشمان وا بۆ شیفا هه هه خودایه و داوی شیفا لهو بكهینو خالصانه رو له باره گای نهو بكهین.

﴿وَإِنْ يَرَوْكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَادَّ لِفَضْلِهِ يُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ﴾ نهگهر خودا خێرو بیریك بهنسیب بكا، سهروه رییهکی نایینی یان دونیاییت پی بگهیهن، سهر كهوتنیك، لهشساغی و خوشگوزه رانییهك پی بیهخشی، نهوه باش بزانه و دلنیا به كهس نیه بتوانی جگه لهخودا نهو خێرو بهره كهتو سهروه رییهك لی بستینیتهوه، چونكه كهس نیه بتوانی بهرهنگاری وستی خودا بكا، كهس ناتوانی بریاری خودا ههلبوه شینیتهوه، فاضل و رهحمه تی خودا بگیریتهوه، پهروهردگار بالادهستو خاوهن دهسهلاتی رههایه بهسهر ههموو شتیكدا ده بهخشی و دهگریتهوه، چی بوو و چونی بوو ئاوا دیته کایهوه. رهحمهت و فاضلی خودا له چوارچیوهی رهحمه تی گشتی و بهخشی فراوانی دا دهپژئی بهسهر بوونهوه ردا، بهپچه وانهی دهرودو بهلاو زیانو ناخوشی؛ نهوانه بهبی هۆكار نایه نه دی، بهلاو موصیبهت بههۆی تاوانهوه داده بارنو بهتۆبه و پهشیمانبونهوه و ئیستیغفار نهبی لاناچن. وهكوو دهفرموی: ﴿وَمَا أَصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فَبِمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ﴾ وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ ﴿الشوری/ ۳۰.

بهلێ: بهچاروی خۆمان دهبینینو میژووش گهواهیدهره نهخوشی و تاعونو پهتا بههۆی گوی پی نهدان بههۆکاره کانی تهندروستی و كهمهترخه می لهدهسته بهرنه کردنیان دهكهونهوه، ولات ویران دهبن، حكومهت و فرهمانی ههوا دهروخین بههۆی ستهمکاری و ازهینان لهعه دالهتکاری!

﴿وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ﴾ پەروەردگار لیبوردو لیخۆشبووه بۆ ئەوانە ی تاوانبارنۆ تۆبە دەکەنو لەتاوانەکانیان پەشیمان دەبنەوه، واز لەشیرکنۆ گومپایی دەهیننۆ روده کەنە خوداپەرستی و بەندایەتی بۆ خودا. بەرهەمو بەزەیی بە بۆ ئەو کەسانە ی ئیمانی پێ دەهینن، خۆ ئەگەر رەحمەت و فەضل و بەخششی بەرفراوانی خودا نەبوا یە هەموو ئادەمیزاد بەهۆی تاوانەکانیانەوه بەفتارە دەچوون. وەکرو لەنایەتییکی تردا دەفرموی: ﴿وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِمَا كَسَبُوا مَا تَرَكَ عَلَى ظَهْرِهَا دَابَّةً﴾ فاطر/ ۴۵.

نایەتە کە بەلگە یە لەسەر ئەوه: کە هەر پەروەردگار زیانۆ ناخۆشی لادەبا، خێرو خۆشی بە دەست خۆیەتی و هەر ئەو فەضل و خێر دەبەخشێ. ئیبنو عەساکیڕ لەئەنەسی کورێ مالیکەوه ریاوایت دەکا و دەلی: پیغەمبەر ﷺ فرمویەتی: (اطلبوا الخير دهرکم کله، وتعرضوا لنفحات ربکم، فان لله نفحات من رحمته، يصیب بها من يشاء من عباده واسألوا ان یستر عوراتکم ویؤمن روعاتکم)

نایینی ئیسلام نایینیکی حەقەو پیویستە ئادەمیزاد پابەندی بن
 قُلْ يٰٓأَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنِ اهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ ﴿١٠٨﴾ وَاتَّبِعْ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ وَأَصْبِرْ حَتَّىٰ يَخْكُمَ اللَّهُ وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ ﴿١٠٩﴾

دوا ی ئەوه ی پەروەردگار بەلگە ی تاکو تەنهای خۆی پیغەمبەرایەتی و زیندو بوونەوه ی راناندنۆ چەسپاندنی، بەم شیۆه جوانۆ رەوانە کۆتایی بەسورەتە کە دەهیننۆ پوختە ی ناوەرۆکی هەموو سورەتە کە لەم دوو نایەتەدا رادەنۆیننۆ ئاراستە ی دەکا، کە بریتی یە لەتەواو کردنی شەریعەت و نایینی پیویستبوونی پابەندبوون بەو شەریعەت و نایینەوه دەفرموی:

﴿قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ﴾ نهی موحه ممهه!

به تاده میزاده کان بلی: نهی خه لکینه! نه وه تا له خوداوه نیگای حقو راستان بۆ هاتوه، ناوه روکی ئایینتان بۆ شی ده کاته وه، شهر یه تتان بۆ دیاری ده کا، له سه ره زویانی پیاو یکی هاو زمانی خۆتانو له هۆزی خۆتان شهر یه ت و یاساتان بۆ رون ده کاته وه.

جا ﴿فَمَنْ اهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ﴾ که سیکن به و په یامو نیگایه هیدایه تی وه رگرتو پروای به قورنانو به پیغه مبه ره کردو شو ئینان که وت، نه وه سوودو قازانجی شو ئینکه وتنه که ی بۆ خۆیه تی و بۆ خۆی پیی به خته وه ری دونیا و قیامت ده بی. ﴿وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا﴾ که سیکیش له و ری بازه لاداو گوئ به و په یامه نه دار نه و مه نه دجو پرۆگرامه پاشگوئ بخا نه وه به دبختی به که ی بۆ خۆیه تی و خۆی تووشی نه گبه تی دونیا و قیامت ده بی، سزای به ئیش و نازاری دۆزه خی تووش ده بی.

﴿وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ﴾ نه من به سه ره ئیوه وه وه کیلو به ره سیار نیم، ناتوانم به تۆزی و زۆره ملی موسو لمانتان بکه م، ناتوانم به زۆر ریگای کوفرو یاخی بوونتان لی بگرم، ناتوانم زیانتان لی دوور بخه مه وه و خپرو خوشیتان بۆ ده سه به ره بکه م، سوود پی گه یاندنو زیان لی دوور خسته نه وه به ده سه تی خودایه و به س! من ته نها را گه یاندنو ناموژگاریم له سه ره، موژده ده رم به به هه شتو نیعمه ته کانی بۆ نه و که سانه ی شو ئین په یامه که م ده که ون، تر سی نه رم به سزای دۆزه خ بۆ نه وانه ی رو له قورنان وه ده گیرنو په یامه که م به درۆ ده خه نه وه! که سیکیش تر سی نه درا ئیتر بیانووی نامینی.

﴿وَاتَّبِعْ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ وَاصْبِرْ حَتَّىٰ يُخْرَجَ إِلَيْكَ﴾ نهی موحه ممهه! شو ئین نه و نیگایه بکه وه که بۆت ئیتر درا وه، به ته واری پابه ندی به و لی لا مه ده، خو گر به و به ره واپه له سه ره بانگه وازی و بلاو کردنه وه ی په یامه که ت، خو را گره له سه ره نه زیه تدانو نا په حه تکردنت له لایه ن گه له که ته وه، گوئ به یاخی بو ورو سه ری چی کردنیان مه ده، په یامی خۆت را بگه ی نه و بانگه وازی خۆت بلاو بکه ره وه،

هتا خودا نیتوان تۆ شهوان یه کالآ ده کاته وه و زالت ده کا به سهریان داو یارمه تیت ده دا، ﴿وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ﴾ چاکترین حاکم و دادوهره، به نه و په ری عه داله ته وه کاره کانی شه نجام ده دا، هه موو کارکی عه داله ت نامیزه و پره له حکمه تو دانایی.

بیگومان په روه ردگار واده و به لپنی خۆی به جی هینا و پیغه مبهرو ها وه لانی زان کردن به سهر کافره کان داو فەرمانه وایی سه رزه وی پی به خشین.

به یارمه تی خواس که و ره لیږده دا جزمی یانزه ته و او بوو

پیرستی سەرەباسەکان

لاپەرە	بابەت
١	لێپرسینهوه لهو خاوهن سامان و به توانایانهی بهبێ عوزری رهوا خۆیان له چوون بۆ غهزا پاش دا
٢	عوزرهی نانهوهی مونا فیکان و خۆپاشده رانی غهزای ته بهووک و سویند خواردنی به درۆیان
٦	کافری و دووروویی و ئیماندارێ عه ره به ده شته کیهه کان
١١	بۆلین کردنی دانیش توانی مه دینه و ده وره به ری
١٧	وه رگرتنی زه کات و قبوول کردنی تۆبه و فەرمان به کاری چاکه
٢٣	ئهو سی که سه ی تۆبه لی وه رگرتنیان دوا خرا
٢٥	مزگه وتی (الضرار) و مزگه وتی (قوبا)
٣٥	ره وشته به رزه کانی موسلمانانی راستگو و راستان
٤٣	حوکمی داوا کردنی لیخو شبوون بۆ موشریکه کان و مه رچی سزادان له سه ر تاوان
٥٠	تۆبه وه رگرتن له جه نه گاهه رانی غه زای ته بهووک و هه روا لهو سی که سه ش که خۆیان پاش دابوو
٥٨	واجب بوونی چوون بۆ غه زاو جه هاد له سه ر دانیش توانی مه دینه و خێله عه ره به کانی ده وره به ری
٦١	جه هاد فه رضی کیفایه یه و هه ولدان بۆ فی ربوونی زانست و زانیاری فه رضه
٦٦	سیاسه ته داری جه نه گی له شه ری کافران دا
٧٠	هه لۆیستی دوورووه کان به رامبه ر به سووره ته کانی قورئان
٧٥	ره وشته کانی پیغه مبه ر ﷺ که په یوه ندییان به ئومه ته که یه وه هه یه
٨٣	باسی ناردنی نیگا بۆ پیغه مبه ر ﷺ و هه لۆیستی خه لکی به رامبه ر نیگا

لاپه ره	بابه ت
٨٩	خودا به دیهینه ری ئاسمانه کان و زهویییه و پیویسته ئاده میزاده کان به ندایه تی بکه ن
٩٥	بروا به رۆژی قیامت و زیندوو بوونه وه و پاداش
٩٩	چه سیاندنی به توانایی خودا له بوونه وه ردا، هینان و بردنی مانگ و خۆرو شهوو رۆژ
١٠٣	پاداش و سزای موسولمانان و کافران
١٠٧	هه میسه ئاده میزاد خیری دهوی و کاتی رق هه لسانیشی داوای شهر دهکا
١١١	داب و نه ریتی خودا بو له ناو بردنی گهل و نه ته وه سته مکاره کان و جینشین کردنی خه لکی تر له شوینیان
١١٦	موشریکه کان داوایان له پیغه مبه ر ده کرد که قورئانیکی تریان بو بیتی، یان هه ندی ئایه تی بگۆری
١٢١	عه ره به کان بتیان ده په رست و پیشین وابوو شه فاعه تیان بو ده که ن
١٢٣	له وه پیش ئاده میزادان هه موویان له سه ر ئایینی ئیسلام بوون
١٢٦	کافره کان داوای ئایه ت و نیشانه ی جوړاوجۆر ده که ن له پیغه مبه ر
١٣١	ره وشتی کافره کان هرت و قیل و سه ره قی و بی ویزدانیه
١٣٦	نموونه ی ژبانی دونیا له خیرا به سه رجوونی و برانه وه ی دا ..
١٣٩	هه لئانی ئاده میزادان بو به هه شت و باسی حال و چۆنیه تی چاکه کاران و خراپه کاران له قیامت دا
١٤٣	حه شر کردنی هه موو به نده کانی په ره و ردگارو پاکانه کردنی شه ریک و خودا درۆزنه کان له موشریکه کان
١٤٧	چه سیاندنی تاک و ته نهایی خودا له روانگهی سه لاندنی ربوبیه ته وه لای خودی موشریکه کان
١٥٤	چه سیاندنی هاننی رۆژی قیامت و زیندوو بوونه وه
١٥٩	قورئان نامه ی خودایه و ته حه ددای نه ته وه ی عه ره بی پی کردوه

لاپه ره	بابه ت
۱۶۶	موشریکه کان دواى بیستنی قورنان ده بنه دوو تا قم ههیه نیمان دینی و ههیه به کافری ده مینته وه
۱۷۱	دونیا بی به قایه و زوو راده بری
۱۷۳	هه ره شه کردن له کافره کان به سزادانیان له دونیا و قیامت دا
۱۸۴	مه به سته سه ره کییه کانی قورنانی پیروز
۱۸۶	موشریکه کان له خویانه وه هه ندی شت حه لال و هه ندیکی تر حه رام ده کهن
۱۹۱	زانست و زانیاری خودا هه موو کاروبار و هه لسوکه وتی ئاده میزادانی له خوگر تنوه، ناگای له هه موو بوونه وه ره
۱۹۴	خوشه ویستانی خودا؛ ره وشت و پاداشیان
۱۹۸	عیززت و خاوه نیه تی راستی هه ر بو خودایه، هه ر خودا شه وو ورز به دی دینی
۲۰۲	نیسه تدانی مندا ل بو خودا شیرکه، په ره وردگار دوورو به رزو پیروزه له وهی مندا لی هه بی
۲۰۶	جیروکی حه زره تی نوح <small>عليه السلام</small> له گه ل نه ته وه که ی دا
۲۱۳	داب و نه ری تی گه ل و نه ته وه کان له باره ی به دروخسته وهی پیغه مبه ران
۲۱۵	جیروکی حه زره تی موسا و حه زره تی هارون له گه ل فیرعه ون و تا قمه که ی
۲۱۶	به شی یه که م: حیوار و گفتوگوی نیوان حه زره تی موسا و فیرعه ون
۲۱۹	به شی دووه م: ئاماده کردنی سیحربازه کان له لایه ن فیرعه ونه وه بو به رهن گاری کردنی بانگه وازی موسا
۲۲۲	به شی سی یه م: بر واکردنی کومه ئیک له نه وهی ئیسرائیل به په یامی حه زره تی موسا

لاپەرە	بابەت
٢٣٠	بەشی چوارەم: دوێکارەنی مۆسا لە فیرەهون و تاقمەکە
٢٣٤	بەشی پێنجەم: خنکانەنی فیرەهون و تاقمەکە، رزگارکردنی نەتەوێ ئیسرائیل
٢٤١	جەخت کردنەوێ لەسەر راستی قورئان دەربارە ئێمە وادەو بە ئێنانەو هەرەشەنی ئێیدا هاتوون
٢٤٥	چیرۆکی حەزەرەتی یونس <small>عليه السلام</small> لە گەڵ نەتەوێ کە
٢٥١	تێفکرین و وردبوونەوێ لە بوونەوێ و اجە
٢٥٧	بەندایەتیکردنی راستانەو دڵسۆزانە بو خودا
٢٦٢	ئایینی ئیسلام ئایینیکی حەقەو پێویستە ئادەمیزاد پابەندی بن
٢٦٥	پێرستی سەرەباسەکان